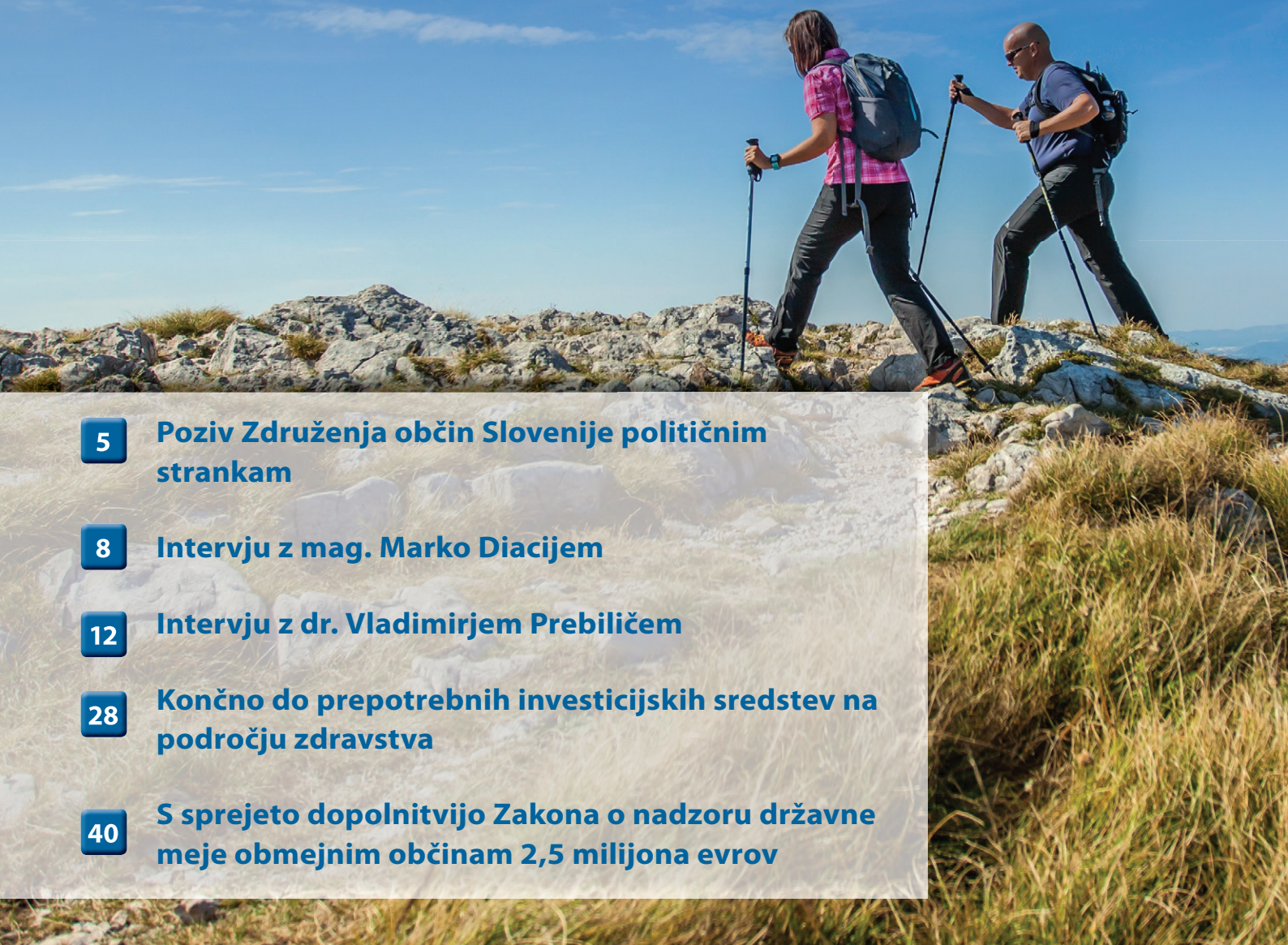
Glas občin

GLASILO ZDRUŽENJA OBČIN SLOVENIJE
2022 / marec

5 Poziv Združenja občin Slovenije političnim strankam

8 Intervju z mag. Marko Diacijem

12 Intervju z dr. Vladimirjem Prebiličem

28 Končno do prepotrebnih investicijskih sredstev na področju zdravstva

40 S sprejeto dopolnitvijo Zakona o nadzoru državne meje obmejnim občinam 2,5 milijona evrov

Osrednja tema

3 Združenje občin Slovenije z natančnimi izračuni doseglo dvig povprečnine

Spoštovane županje, spoštovani župani,

neizpodbitno dejstvo je, da smo pri pogovorih z vladno stranjo o višini povprečnine dosegli pomemben korak naprej. Pa ne samo v pogovorih, ampak tudi v razumevanju problematike. Ni več samo občutka, da vladna stran občine posluša, ampak jih tudi sliši in razume. Res je, da čisto pri vsem nismo uspešni, ampak pri doseganju dviga povprečnine pa vsekakor smo in s tem se lahko brez kančka slabe vesti tudi pohvalimo.

ZOS je odprl še eno temo na področju financiranja občin, in sicer pretvorbo povratnih sredstev 21. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) v nepovratna sredstva. Pereča tema, ampak dosežen je bil dogovor, da se, v okviru ZIPRS2223, povratna sredstva 21. člena ZFO-1 pretvorijo v nepovratna sredstva, in sicer v višini 8%. ZOS je sicer predlagal, da se sredstva pretvorijo v celoti, vendar je vsekakor treba biti zadovoljen tudi s tem. Še en kamenček v mozaiku bi lahko rekli.

Tako kot si pred dvema letoma nihče ni znal predstavljati, da bi lahko en virus ohromil naša življenja in jih spremenil, si tudi na Združenju občin Slovenije ne bi znali predstavljati, da imajo lahko občine na strani Vlade RS sogovornike, ki poslušajo in slišijo ter skupaj z nami iščejo rešitve v dobrobit občin. Že res, da so občani državljani, ampak takega odnosa s strani vlade občine še niso bile deležne. Lahko le rečemo – naj bo tako tudi v prihodnje. Na ZOS bomo vsekakor stremeli k ohranitvi takega odnosa.

Zadnji del leta 2021 in prva dva meseca 2022 smo bili še vedno močno v primežu COVID-19. Ta pa ni pokazal zob samo na področju zdravja, temveč tudi na področju gospodarstva. Dvignile so se cene gradbenega materiala in s tem tudi stroški občin, kjer poteka intenzivno izvajanje infrastrukturnih projektov. Naknadno so se dvignile tudi cene energentov, zato smo skušali doseči dvig povprečnine, vendar nam tokrat ni uspelo.

Sprejet je bil Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo, ki primarnemu nivoju namenja 200 mio evrov. Prvotni predlog je primarnemu nivoju zagotavljal 50 mio evrov, vendar je do dviga zneska prišlo tudi na podlagi analize, katero je opravilo Združenje občin Slovenije. Tako smo z dvema analizama utemeljili nujnost dviga sredstev za slovenske občine in to tudi dosegli. Vsekakor pa brez ustreznega sogovornika na drugi strani ne bi uspeli.

Čeprav je pred nami super volilno leto, ko bomo vsi odšli na državnozborske volitve, predsedniške volitve in lokalne volitve, je odprtih kar nekaj področij, katerim bo treba posvetiti pozornost. Eno takih je sigurno uspešno črpanje evropskih sredstev. Ministrstva pripravljajo razpise, naša naloga pa je, da se poizkušamo dogovoriti za določitev takih kazalnikov, ki bodo omogočali kandidiranje čim večjemu številu občin. Seveda pa je še pred tem treba zagotoviti ustrezne programe, ki bodo odraz potreb terena in ne pisarn.

Kot kaže bo na žalost preteklo še nekaj vode preden bo dosežena odprava plačnih nesorazmerij med plačami županov in direktorji občinskih uprav ter direktorji in ravnatelji javnih zavodov, katerih ustanoviteljice so občine. Treba bo ugrizniti tudi v to kislo jabolko, saj se nam lahko v nasprotnem primeru zgodi, da ne bomo več našli kandidatk/kandidatov, ki bi se potegovali za županski stolček. S to težavo pa se bodo nenazadnje soočali tudi na državnem nivoju.

Razmere povezane s COVID-19 se umirjajo, v Evropi pa poteka vojna. Ta bo povzročila ogromno škode, ogromno izgub in trpljenja. Ponovno bodo ljudje postali begunci in so ter bodo našli tudi pot do nas. Bodimo človek človeku.

Uredništvo

Združenje občin Slovenije z natančnimi izračuni doseglo dvig povprečnine

Občine z letom 2022 končno prejemajo povprečnino, ki se približuje dejanskim stroškom občin. Nismo še tam, ampak gremo pa v tisto smer. Žal v proračunih občin še vedno zeva proračunska praznina preteklih let in stroški niso nič manjši, kvečjemu naraščajo zaradi aktualnih podražitev, vendar smo prepričani, da je z novim dvigom povprečnine občinam kljub temu lažje. Tudi zaradi jesenskega dviga cen gradbenega materiala in zaradi aktualne podražitve elektrike, kateri pa sedaj sledijo tudi podražitve pogonskih goriv, je Združenje občin Slovenije tako Vladi RS kot Državnemu zboru RS in Državnemu svetu RS predlagalo dvig povprečnine. Je pa ZOS, v okviru jesenskih pogajanj za dvig povprečnine, odprl še eno perečo temo, in sicer odpravo nesorazmerne zadolžitve občin na podlagi zakona o izvrševanju proračuna.

Pa pojdimo lepo po vrsti. Vodstvo Združenja občin Slovenije vsako leto, še pred parlamentarnimi počitnicami, strne glave in pripravi jasne in nedvoumne izračune o tem kakšni bodo stroški občin v naslednjih dveh letih. Nič drugače ni bilo tudi julija 2021.

Vsako leto, znova in znova opozarjamo, da se z izračuni stroškov občin, narejenimi na podlagi povprečja zadnjih štirih let, ustvari slika, ki ni odraz dejanskega stanja. Prepričani smo, da bi bilo treba za njihov natančen in pravilen izračun upoštevati dejanske stroške občin, zato vsako leto dajemo pobudo, da se pri oblikovanju višine povprečnine za sedanje in naslednji proračunski leti upoštevajo dejanski stroški občin v preteklem letu ter stroški novih nalog, do katerih bo prišlo v naslednjem letu.

Zato je ZOS tako na Kabinet predsednika Vlade RS, na Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za finance posredoval dopis s pozivom za posodobitev načina izračuna stroškov občin, ki so podlaga za oblikovanje višine povprečnine. Vsi se zavedamo, da je poseganje v formulo izračuna stroškov občin zelo tvegano in težko bo najti tako, da bodo vse občine zadovoljne z izkupičkom. Ampak enkrat bo treba ugrizniti tudi v to jabolko.

Izračun povprečnih stroškov za financiranje občinskih nalog za leti 2020 in 2021

ZOS je v dopisu Ministrstvu za finance podalo jasno stališče, da se s predlaganim načinom izračuna stroškov ne strinja, saj ta ne zajema dejanskih stroškov dela, temveč povprečje zadnjih štirih let, kar ustvari popačeno sliko realnega stanja.

Opozorili smo na problematiko zajema stroškov dela v izračunu povprečnih stroškov, konkretno stroškov dela za leto 2021, ocenjenih stroškov dela za leto 2022 in tudi ocenjenih stroškov za leto 2023, ko gre za višino povprečnine v letu 2023. Dejstvo je, da imajo ti stroški imajo zelo velik vpliv na občinske proračune, niso pa realno zajeti v izračunih. Podali smo jasno stališče, da je treba povečane stroške dela, do katerih je prišlo v letu 2021 in bo tudi v letih 2022 in 2023, opredeliti na popolnoma enak način kot stroške novih nalog.

Nismo oporekali temu, da so v predlogu izračuna stroškov za financiranje občinskih nalog za leti 2022 in 2023 povprečni stroški zmanjšani za naloge, katere je na podlagi Zakona o finančni razbremenitvi občin prevzela država, in sicer v znesku 21,56€. Dodali pa smo, da je poleg tega treba upoštevati rast plač v letu 2021 in tudi v prihodnjih letih.

Z namenom, da pridemo da čimbolj jasnih in nedvoumnih številk, smo na ZOS pristopili k pripravi analize stroškov dela občin in njihovih posrednih proračunskih uporabnikov. Številke so jasno pokazale to, kar smo že vedeli, in sicer da gredo stroški dela precej strmo navzgor. Na tej podlagi smo podali predlog, da se pri povprečnini za leto 2022 upošteva skupno 33,5€ novih obveznosti iz naslova stroškov dela, za leto 2023 pa se zaradi večjih stroškov dela upošteva 42,8€. Tako smo na podlagi vsega navedenega julija 2021 na Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za finance podali predlog, da bi bilo treba povprečnino za leti 2022 določiti v višini 661,67€, za leto 2023 pa v višini 670,97€.

Hkrati, ko smo Ministrstvu za finance in Ministrstvu za javno upravo posredovali predlog višine povprečnine, smo pozvali tudi **k pogovorom za njeno določitev.**

Ker odgovora ni bilo, smo septembra pristojnim ponovno posredovali poziv za pričetek aktivnosti v zvezi z določitvijo povprečnine in ponovno podali jasno argumentiran predlog višine povprečnine - 661,67€ za leto 2022 in 670,97€ za leto 2023.

Pogajanja v okviru Delovne skupine za lokalno samoupravo in podpis Dogovora o višini povprečnine za leti 2022 in 2023

Septembra so se v okviru Delovne skupine za lokalno samoupravo, katero vodi minister za javno upravo Boštjan Koritnik in katere člani so tudi predsednik ZOS Robert Smrdelj in podpredsednika mag. Marko Diaci in Uroš Brežan, pričela pogajanja o višini povprečnine. Kazalo ni najbolje, saj se je zdelo, da v nameri zvišanja povprečnine ne bomo uspešni. Namreč minister je predstavil predlog povprečnine v višini 638€. Predstavniki ZOS v delovni skupini se s tem niso strinjali. Razpravo o tem pa je bilo treba opraviti še znotraj predsedstva ZOS in sprejet je bil sklep, da se z namenom nadaljnjega dobrega in uspešnega sodelovanja z vladno stranjo načeloma podpre predlog ministra Koritnika za povprečnino v višini 638€. Smo pa ministra Koritnika in vlado zaprosili k razmisleku, da se **povprečnina določi v kompromisni višini 645€.** Ponovno smo podali jasno pojasnilo, da bodo občine v letu 2022 zaradi povečanja

stroškov dela iz naslova mase plač, zagotovo imele stroške višje kot 645€. Vlada RS je ponovno prisluhnila argumentirani razlagi ZOS in je sledila predlogu. Ponoven dokaz, da imajo občine na vladni strani dobrega sogovornika.

Po doseženem dogovoru na seji delovne skupine za lokalno samoupravo je Vlada RS je na dopisni seji, ki je potekala 26. 9. 2021 seji opravila prvo branje predloga sprememb državnega proračuna za leto 2022 in predloga proračuna za leto 2023 ter drugih spremljajočih proračunskih dokumentov. Vlada RS je tako med drugim sprejela sklep, da bo reprezentativnim združenjem občin v podpis predlagala Dogovor o višini povprečnine za leti 2022 in 2023, in sicer za leto 2022 v višini 645€ in za leto 2023 v višini 647€.

Dogovor o višini povprečnine za leti 2022 in 2023 je bil podpisan 27. 9. 2021. ***ZOS je tako na podlagi jasnih izračunov in utemeljeno razlago uspel doseči, da je povprečnina za leto 2022 določena v višini 645€, za leto 2023 pa v višini 647€.***

Poziv k odpravi nesorazmerne zadolžitve občin na podlagi zakona o izvrševanju proračunov

ZOS je v fazi pogajanj o višini povprečnine za leti 2022 in 2023 oblikoval predlog odprave nesorazmerne zadolžitve občin na podlagi zakonov o izvrševanju proračunov Republike Slovenije v letih 2016 do 2020, ko se je del sredstev za sofinanciranje investicij opredelil kot povratna sredstva, čeprav jih Zakon o financiranju občin predvideva kot nepovratna.

Predlog smo posredovali Ministrstvu za javno upravo in Ministrstvu za finance, predsednik ZOS Robert Smrdelj pa ga je v okviru pogajanj o višini povprečnine za leti 2022 in 2023 predstavil tudi članom Delovne skupine za lokalno samoupravo.

ZOS je to spremembo predlagal že večkrat. Gre namreč za anomalijo, ki med občinami poglablja razvojne razlike, je nekorektna in nesorazmerna, zato je predsedstvo ZOS oblikovalo **predlog, na podlagi katerega bi se povratna sredstva 21. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) pretvorila v nepovratna sredstva**. Z odpravo te anomalije bi bistveno pripomogli k uravnoteženemu razvoju Slovenije ter nenazadnje uspešnejšemu črpanju evropskih sredstev naslednje finančne perspektive.

Sredstva za sofinanciranje investicij (oz. po spremembi ZFO sredstva za uravnoteženje razvitosti občin) so namreč finančni korektiv za občine z omejenim oz. šibkim razvojnim potencialom. Žal se je v letih od 2016 do 2020 varčevalo na način, da se je del sredstev za sofinanciranje investicij opredelilo kot povratna. S tem se je omogočilo nesorazmerno zadolževanje občin izven kvote o zadolžitvi po ZFO. ZOS je na to anomalijo že večkrat opozoril in žal se je v praksi dejansko pokazalo, da je veliko najšibkejših občin nesorazmerno visoko zadolženih glede na njihovo fiskalno kapaciteto.

V pozivu smo podali jasno stališče, da je *»nesprejemljivo, da bodo občine, ki bi morale dobiti razvojni finančni korektiv, primorane odplačevati visoke letne anuitete. To bo vsekakor še hudo poglobilo razvojne razlike med občinami in regijami. Ta sredstva so finančni korektiv za občine z omejenim oz. šibkim razvojnim potencialom.«*

Skupna masa vseh takšnih povratnih sredstev se giblje nekaj nad 80 mio evrov. Ta sredstva naj bi se vračala naslednjih 10 let, kar predstavlja približno 8 mio evrov na leto.

V Sloveniji imamo zelo različne občine z različnimi interesi in pogledi. Povprečnina je nedvomno najpomembnejši vir financiranja, vendar pa so pri najšibkejših in obrobnih občinah izjemno pomembni tudi razvojni viri iz naslova 15.a. člena ZFO ter veliko breme iz preteklih povratnih sredstev za sofinanciranje investicij. Tako so bila tudi znotraj združenj občin zavzeta različna stališča. ZOS se je zavzemal za prekvalifikacijo vse povratnih sredstev v nepovratna, medtem, ko je Skupnost občin Slovenije (SOS) zavzela drugačno stališče.

Tako sta ZOS in SOS v okviru svojih organov oblikovala različna predloga na tem področju, zato smo ocenili, da je je pravilno, da Vlada RS preuči oba predloga in se odloči, da podpre oba ali vsaj enega oz. oblikuje kompromisni predlog:

ZOS je predlagal, da se v okviru ZIPRS2223 vsa povratna sredstva prekvalificirajo v nepovratna.

SOS je predlagal, da se razvojna sredstva v skladu s 15.a členom ZFO – 1 iz 6 odstotkov dvignejo na 8 odstotkov za proračunsko obdobje 2022 in 2023.

Skupni predlog je ZOS posredovalo Vladi RS in Državnemu zboru RS, prav tako pa smo se za podporo obrnili na Državni svet RS.

Sprejet je bil predlog, da se razvojna sredstva v skladu s 15.a členom ZFO – 1 iz 6 odstotkov dvignejo na 8% za proračunsko obdobje 2022 in 2023.

Poziv k dvigu povprečnine zaradi dviga cen energentov

Že v jesenskem obdobju smo bili priča podražitvi cen gradbenih materialov in zamud v njihovi dobavi, konec leta pa smo se vsi soočili še z dvigom cen energentov. Vse to vpliva tudi na poslovanje občin, zato je ZOS Državnemu zboru RS, Državnemu svetu RS in Vladi RS posredoval predlog amandmaja k predlogu Zakona o nujnih ukrepi za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov. ZOS je predlagal, da se, z namenom omilitve posledic zvišanja cen energentov, predlog Zakona dopolni na način, da se na novo določi povprečnina, in sicer v višini 661,67€ za leto 2022 in za leto 2023 v višini 670,97€.

Predlagano višino povprečnine smo sicer na ZOS izračunali že za potrebe pogajanj za vlado v letu 2021 in predstavlja dejanske stroške občin v času, ko se občine še niso soočale z navedeno problematiko.

Kaj lahko povzamemo? Kljub temu, da ZOS ni v popolnosti uspel s predlogom prekvalifikacije povratnih sredstev v nepovratna, pa smo z doseženimi rezultati na področju zagotavljanja finančne stabilnosti občin izjemno zadovoljni. Prostora za izboljšave je še dovolj, tako da dela še ni zmanjkalo. Prav tako ne zagona in idej.

Poziv Združenja občin Slovenije političnim strankam

ZOS pred vsakokratnimi državnozborskimi volitvami na vse politične stranke, ki kandidirajo na volitvah v Državni zbor RS, naslovi dopis, v katerem izpostavimo ključne zadeve s področja lokalne samouprave, za katere smo prepričani, da bi jih morale politične stranke, tako koalicije kot opozicije, vključiti v svoje programe in koalicijske pogodbe.

ZOS vedno opozarja, da igra lokalna samouprava nadvse pomembno vlogo pri razvoju države. Pomembno vlogo pri razvoju lokalne samouprave pa ima tudi država, zato je odnos državne politike do lokalne samouprave ključnega pomena. Državna politika mora znati poslušat in mora slišati predloge in pozive lokalnega nivoja. Občine so tiste, ki so v vsakodnevnem kontaktu z državljani in poznajo tako sladkosti kot bridkosti terena. To pa je ključno pri oblikovanju in sprejemanju sistemskih in razvojnih dokumentov. Nenazadnje, so oz. smo država ljudje.

Ključne vsebine po vrstnem redu prioritet:

Ustanovitev samostojne službe oz. ministrstva za lokalno samoupravo

Področju lokalne samouprave je treba nameniti posebno pozornost. Menimo, da morajo biti področja lokalne samouprave vključno s financiranjem (sistemsko delovanje in financiranje), regionalnega razvoja in kohezijske politike pod enotnim okriljem. ZOS zato poziva k ustanovitvi samostojnega ministrstva oz. vladne službe za področje lokalne samouprave.

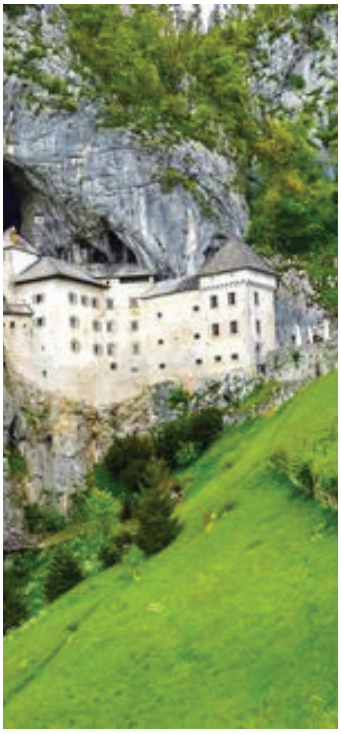
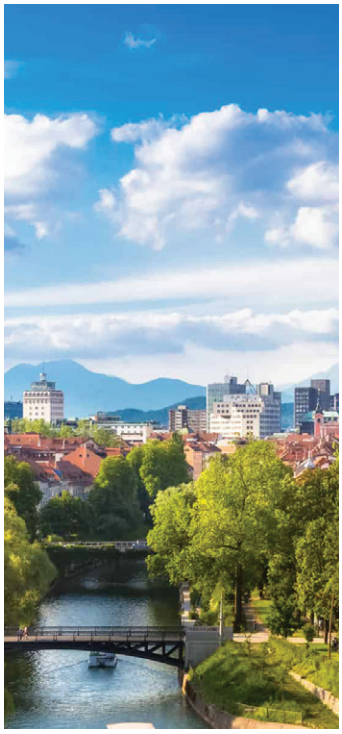
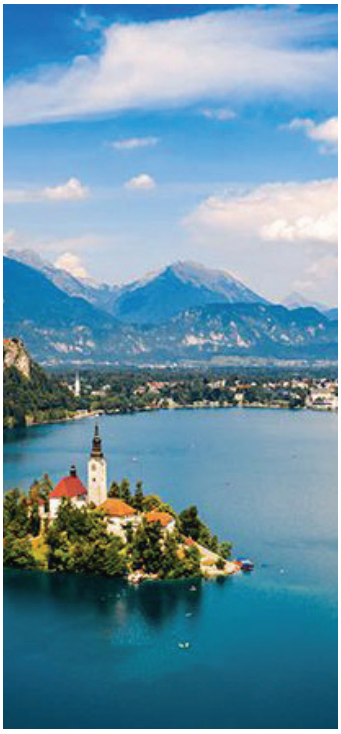
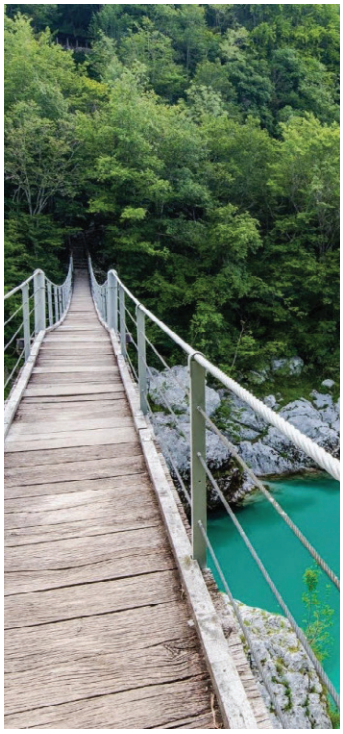
Prav tako pozivamo, da ima minister za področje lokalne samouprave znotraj vladne ekipe ustrezno težo pri sprejemanju odločitev, ki se tičejo tega področja.

Namreč, v preteklih letih je bilo z reorganizacijo in zmanjšanjem števila ministrstev, žal ukinjeno tudi ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalno politiko. S tem je lokalni nivo ostal brez učinkovite povezave z državo in je sedanja razpetost med različnimi ministrstvi velikokrat zelo resna ovira za učinkovito reševanje problemov na lokalni ravni.

Povprečnina in upoštevanje vsakokratne aktualne situacije pri financiranju občin (vojna, epidemija)

Z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 je bila za leto 2022 določena povprečnina v višini 645€, za leto 2023 pa v višini 647€. Povprečnina je resda najvišja v zadnjih letih, kar na ZOS pozdravljamo, in se počasi približuje znesku, ki ga občine potrebujejo za kritje dejanskih stroškov, vendar ne gre pozabiti na finančne vrzeli občin, ki so nastale zaradi prenizke povprečnine zadnjih desetih let.

Združenje občin Slovenije vsako leto opozarja, da je treba pri izračunu stroškov občin upoštevati dejanske stroške in ne povprečje zadnjih štirih let. S tem se občinam odvzema pomembna sredstva. Prav tako pa je treba v izračunu

povprečnine upoštevati tudi inflacijo. Tudi s tem občine izgubljajo prepotrebna sredstva.

ZOS tako predlaga spremembo formule izračuna povprečnine, ki bo upoštevala vse značilnosti občin in izračunala dejanske stroške. Spremembe pa morajo iti tudi v smeri, da se inflacija ponovno vključi v izračun stroškov občin. S tem se bi končala vsakoletna pogajanja za višino povprečnine.

Prav tako bi bilo smiselno v sistem vključiti varovalke, ki bi omogočile intervencijo na področju financiranja občin v času epidemije in ostalih kriznih situacij.

Ustanovitev pokrajin in decentralizacija

Slovenija je ena od najbolj centraliziranih držav v Evropi. Slovenska ustava predvideva tudi drugi nivo lokalne samouprave - pokrajine. Dosedanje sestave Državnega zbora RS niso imele interesa oz. so bili neuspešni pri poizkusih oblikovanja pokrajin.

K projektu oblikovanja pokrajin je pristopil Državni svet RS z ustanovitvijo delovne skupine. Aktivnosti potekajo, zakonodajni predlogi se pripravljajo in zato pozivamo k podpori nadaljevanju projekta ustanavljanja pokrajin.

Nova finančna perspektiva

Občine morajo biti aktivno vključene v pripravo vsebin programov nove finančne perspektive.

ZOS je že ničkolikokrat opozoril, da je morajo imeti projekti za ureditev osnovne infrastrukture prednost pred projekti t.i. »mehkih vsebin«. Za novo finančno perspektivo je treba narediti dobre nastavke in oblikovati projekte, ki bodo odražali dejanske potrebe občin.

Po oceni združenj občin kohezijska politika v tej finančni perspektivi nikakor ne zasleduje enakomernega regionalnega razvoja in ne upošteva potreb iz terena. Razvojne razlike med regijami se ne zmanjšujejo, temveč se še povečujejo. Zato ZOS poziva, da se prisluhne občinam in skupaj z njimi določi razvojne prioritete ter se pri nastajanju nove finančne perspektive vztraja pri konkretnih projektih in ne pri mehkih vsebinah. Treba je najti vsebine, ki bodo občinam prinesle koristne pridobitve. Posledično bo Slovenija tudi uspešnejša pri črpanju evropskih sredstev.

Investicijska sredstva v šolsko infrastrukturo, za vrtce in športne objekte

V zadnjem obdobju je s strani državnega proračuna bilo namenjenih nekaj sredstev vsebinam na tem področju. ZOS poziva, da se pristopi k pripravi več letnih, npr. 4 letnih, razpisov, ki bodo zagotavljali konstantna sredstva za investicije. Prav tako je treba v državnem proračunu je treba nujno zagotoviti več sredstev, obenem pa skušati najti nove vire v EU proračunu.

Investicijska sredstva za področje kulture

ZOS poziva, da se pristopi k pripravi več letnih, npr. 4 letnih, razpisov za področje kulture, saj občine nujno potrebujejo sredstva za investicije v tovrstno infrastrukturo. V državnem proračunu je treba nujno zagotovit več sredstev.

Investicijska sredstva za vodovod in kanalizacijo

ZOS poziva, da se v okviru javnih razpisov znotraj EU sredstev zagotovi več sredstev za investicije v:

- sisteme odvajanja in čiščenja odpadne vode za aglomeracije manjše od 2.000 PE;
- investicije v vodovodne sisteme, ki oskrbujejo manj kot 10.000 prebivalcev.

Namreč, potrebe na terenu so velike.

Dolgotrajnost postopkov sprejemanja in spreminjanja OPN-jev

ZOS že vrsto let opozarja na dolgotrajnost postopkov sprejemanja in spreminjanja OPN-jev. Spremembe OPN-jev narekuje tudi gospodarski razvoj, zato je treba pri oblikovanju rešitev stremeti k temu, da se zmanjšujejo administrativne ovire in skrajšujejo postopki pri odločevalcih. Ti so namreč predlogi.

Zelo velika ovira pri sprejemanju prostorskih dokumentov je tudi veliko število deležnikov, ki sodelujejo pri sprejemanju prostorskih dokumentov, in se s tem tudi podaljšuje postopek dokončnega sprejema.

Kategorizacija občinskih cest in razlastitve

ZOS je že večkrat opozoril na težave občin, ko so podane ponudbe zasebnikov za razlastitev na cestah, ki niso na listi prioritetnih ureditev, treba pa jih je odkupit. To občinam povzroča težave tako z vidika stroškov kot načrtovanja. Prav tako pa morajo tiste ceste, katere bi bilo pomembneje urediti, žal počakati.

ZOS je že podal pobudo, da se področje uredi na nivoju zakona in se določi neka dinamika odkupa glede na pomembnost. Gre za dolgotrajne postopke in visoke stroške in treba je najti rešitev kako narediti uskladitev v naravi s stanjem v katastru.

Nemalokrat občine pri izvajanju projektov naletijo na težave pri urejanju parcelnih mej in se pri pridobivanju gradbenega dovoljenja postopki zavlečejo ter posledično povečajo tudi stroški. Ker gre za projekte, ki so širšega družbenega pomena je pomembno, da se postopki poenotijo.

Pozvali smo tudi k oblikovanju delovne skupine, ki bo pristopila k pripravi zakonskih sprememb, vendar pri tem nismo bili uspešni. Ker se s tovrstnimi težavami sooča tudi država, smo prepričani, da je rešitev tega tudi v interesu države.

Prenos cest v zasebni lasti na občine

ZOS je v zadnjih letih večkrat opozarjal na težave občin pri prenosih cest, ki so v zasebni lasti na občine. V praksi dostikrat prihaja do velikih nesmislov, zato občine tudi odlašajo z ureditvijo dejanskega stanja.

Hkrati pa pozivamo tudi, da se v okviru Ministrstva za infrastrukturo občinam zagotovi dodatna sredstva, s pomočjo katerih bodo občine hitreje pristopile k urejanju in razrešitvi zadev.

Prenos zemljišč iz Sklada kmetijskih zemljišč na občine

ZOS na težave prenosa zemljišč iz sklada na občine in težavah občin pri

izdaji potrdil o namenski rabi zemljišč za potrebe izvedbe prenosov zemljišč opozarja že vrsto let. Na tem področju je bilo izvedenih že veliko aktivnosti. ZOS je podal predloge sprememb Zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, izvedena so bila izobraževanja na to temo, tudi s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov, itd.

S strani pristojnih je bilo v preteklosti povedano, da ni težav pri prenosu zemljišč na občine šole, vrtce ipd., pri prenosu kmetijskih zemljišč pa so vedno zadržki, saj se ocenjuje, da bi občine vsa zemljišča pozidala. Predsedstvo je kot že ničkolikokrat poudarilo, da občine delujejo v javnem interesu, saj samostojno opravljajo naloge javnega pomena in skrbijo za razvoj občine v širšem smislu.

Primarno zdravstvo

ZOS že vrsto let opozarja, da se občine soočajo s precejšnjimi težavami na področju zagotavljanja osnovne zdravstvene oskrbe. Največ težav je pri zagotavljanju družinskih zdravnikov, je pa pomanjkanje zdravnikov tudi na področju zobozdravstva (zobozdravniki, otrodonti..), fizioterapije, itd. Občine gredo nasproti z zagotovitvijo ustreznih prostorov in opremo, vendar kljub temu ne uspejo pridobiti kadra. Težava vsekakor ni samo v tem, da se bo v prihodnjih letih upokojilo veliko število družinskih zdravnikov, ampak tudi v številu razpisanih specializacij in samem interesu za izbiro smeri družinskega zdravnika.

Gre za izziv države, zato pozivamo k nadaljevanju sedanjih aktivnosti, ki potekajo na tem področju - povečevanja števila specializacij za družinske zdravnike, vzpodbude za mlade zdravnike da se odločijo za specializacijo iz družinske medicine, plačne stimulacije v smislu dodatka za deficitarnost (tako po profilu specializacije kot po terenu opravljanja prakse) ipd.

Sprememba Zakona o vrtcih in normativov v vrtcih

34. člen Zakona o vrtcih je že nekaj let pereča tema. Ugotavlja se, da je v večini občin z obstoječo javno mrežo in obstoječo mrežo zasebnih vrtcev zagotovljeno dovolj mest za vključitev vseh predšolskih otrok. So pa obstoječi zasebni vrtci pomembni za nadaljnjo zagotavljanje vseh potreb po predšolski vzgoji. Poleg tega pa določeni zasebni vrtci zagotavljajo tudi določeno vsebino- pedagogiko, ki jo ni možno zagotoviti v javnih vrtcih (vrtci montessori, waldorfski vrtci).

Ključna težava je avtonomija občin pri ustanavljanju vrtcev. Občine morajo imeti vpliv na to, in če v javnem vrtcu ni prostora, naj ima občina možnost, da se odloči za podelitev koncesije oz. sofinanciranja zasebnega vrtca. ZOS predlaga ustrezno spremembo Zakona o vrtcih, ki bi občinam omogočilo več avtonomije.

ZOS tudi poziva, da se pristopi k spremembi normativov v vrtcih, in sicer tako za področje investicij kot za področje izvajanja programov. Da so ti normativi prestrogi in da jih je treba temeljito pregledati ter tam kjer je možno tudi spremeniti, posodobiti, je ZOS opozoril že večkrat.

Odprava plačnih nesorazmerij med plačami županov in direktorji občinskih uprav ter direktorji in ravnatelji javnih zavodov v lasti občin

ZOS na velika nesorazmerja med plačami županov in direktorji občinskih uprav in direktorji ter ravnatelji javnih zavodov opozarja že vse od sprejetja dogovora med Vlado in sindikati javnega sektorja konec leta 2018. Ta je prinesel sprostitev varčevalnih ukrepov na področju plač, s tem pa je prišlo do še večjih nesorazmerij med županskimi plačam, plačami direktorjev občinskih uprav, ravnateljev vrtcev in direktorjev javnih zavodov.

Sprejet dogovor o dvigu plač zdravnikov in podane napovedni sindikatov javnega sektorja za dvig plač zaposlenih v javnem sektorju pa nas navdaja z bojaznijo, da se bo bodo navedena nesorazmerja še dodatno povečala.

Povečani stroški dela zaradi sproščanja varčevalnih ukrepov pri plačah javnih uslužbencev so dejstvo tudi v letu 2022, medtem ko za občinske funkcionarje še vedno veljajo uvrstitve v plačne razrede iz leta 2008. te pa jih uvrščajo od 32. pa do 59. plačnega razreda. Opomniti pa je treba tudi na še vedno veljavne varčevalne ukrepe Zakona o uravnoteženju javnih financ iz leta 2012 (npr. višina regresa za prehrano med delom). Vse to pa pomeni, da sprememb pri plačah funkcionarjev tako na lokalni kot državni ravni ni že 14 let.

Predlagamo tudi spremembo razmerja med plačo župana, ki to funkcijo opravlja poklicno in plačo župana, ki to funkcijo opravlja nepoklicno. Slednji za opravljanje funkcije prejema 50% nadomestilo in ob dejstvu, da nosi enako mero odgovornosti kot za poklicno opravljanje funkcije, ocenjujemo da bi bilo prav, da se to razmerje zmanjša – npr. 80% nadomestilo za opravljanje nepoklicne funkcije župana.

Sprememba Zakona o poslancih

Leta 2011 je bilo s sprejetjem novele Zakona o poslancih, ki ureja nezdružljivost županske in poslanske funkcije, za področje lokalne samouprave storjeno veliko škode, saj se je na ta način pretrgal stik med zakonodajnim telesom, ki določa vsebino zakonodaje in občinami, ki to zakonodajo izvajajo v praksi. V tem času je prišlo do sprejetja več zakonov, ki so naložili občinam veliko nalog in finančnih bremen.

Z namenom ponovne vzpostavitve ravnovesja v smislu, da poslanci in poslanke poznajo dejanske težave in potrebe na lokalnem nivoju ter s tem v vidu sprejemajo tudi potrebno zakonodajo, ZOS predlaga spremembo Zakon o poslancih, s katero naj se odpravi nezdružljivost županske in poslanske funkcije.

Decentralizacija javnih storitev – storitve približati državljanom

ZOS predlaga da bi se osnovne storitve (osebni dokument…), ki jih sedaj zagotavljajo upravne enote (krajevni uradi) prenesli na občine in bi tako omogočili občanom – enostavnejše poslovanje. Tukaj ne gre za ukinjanje ampak zgolj za prenos nalog, ki bodo bližje državljanom.

Intervju z mag. Markom Diacijem

Mag. Marko Diaci funkcijo župana Občine Šentjur opravlja že od leta 2010, pred tem pa je izkušnje nabiral tudi v gospodarstvu in kot poslanec v Državnem zboru RS. Je zelo aktiven član Predsedstva Združenja občin Slovenije, v tem mandatu tudi podpredsednik ZOS. V tokratnem intervjuju smo se z njim sprehodili po že prehojeni poti in pogledali v začrtane poti.

Mag. Diaci, na mestu župana ste že tretji mandat. Z županovanjem ste pričeli v precej zahtevnih časih za slovenske občine, ko so se sredstva s strani države samo zmanjševala. Posledice zajedanja v občinske proračune so in bodo vidne še nekaj časa. Vemo, da ste precej kritični do tega, pa vendar bi vas vprašali kje je to »varčevanje« najbolj vidno?

Lokalna samouprava je tisti podsistem države, ki je ogromno prispeval v teh zahtevnih časih oz. če želite v času »varčevanja«. Stvar je potrebno pogledati v luči intenc in določb Zakona o financiranju občin in časovnega obdobja 10 let. S sredstvi, ki so nam bila zmanjšana, bi izvedli še marsikatero investicijo, ki bi povečala blaginjo občank in občanov. Naj omenim samo investiranje v predšolsko in osnovno šolstvo, lokalno cestno infrastrukturo, vodovodno infrastrukturo, itd.. V naši občini smo bili prikrajšani za cel proračun, ki bi ga namenili v investicijske projekte. Hkrati smo se morali zadolževati, da smo parirali evropskim sredstvom, ki pa seveda ne pokrivajo potreb na vseh področjih, ampak so ciljno opredeljena.

Ni nobena skrivnost, da imajo vlade do občin precej mačehovski odnos, jih v pogovorih poslušajo, vendar ne slišijo. Kakšna je vaša ocena? Kaj vas kot župana najbolj moti pri tem?

Odnos vsake vlade do posameznega družbenega podsistema je seveda premo sorazmeren od »specifične teže« le-tega. Zato je nekatere zadeve težko premakniti in gre počasneje, kot bi si mi želeli. Sam imam izkušnje z že nekaj vladami, z različnim ministri, in ni vedno vse slabo. Bi pa lahko bilo tudi mnogo bolje. Zato sem zagovornik enotne vstopne točke za lokalno samoupravo, oz., če želite, Ministrstva za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki bi bil naš servis in koordinator. Ne pa, da včasih župani »tekamo« od ministrstva do ministrstva. S tem bi tako na vsebinski, kakor tudi simbolni ravni dvignili težo lokalni samoupravi, s katero se nenazadnje srečata vsaka državljanka in državljan.

Je pa treba hkrati tudi priznati, da je aktualna vlada presekala ta vozel in prisluhnila občinam, tudi z dvigom povprečnine. Verjetno kdo ocenjuje, da gre tudi za deljenje predvolilnih bombončkov. Kaj menite? Se bo trend uspešnega sodelovanja nadaljeval, boste občine in župani končno prepoznani kot sogovorniki in sooblikovalci razvoja celotne države?

Ne gre pozabiti, da so bili naši izračuni za leto 2022 pri 661€, za leto 2023 671€, prvotni vladni predlog pa 628€. Nato smo tekom pogajanj dosegli, da je bila dejanska višina povprečnine določena v višini 645€ za leto 2023 in 647€ za leto 2023. Našli smo se malce čez sredino, kar ocenjujem kot pozitivno. Res pa je, da bi lahko bilo slabše. Če kdo govori o bombončkih, naj potem razloži še »pelin« zadnjih desetih let. In tudi pove kdaj in kako bomo ta »pelin« sanirali. Najbolje bi seveda bilo, če bi bila povprečnina in 21. člen avtomatizem ob upoštevanju dejanskih stroškov. Ko pa smo ravno pri stroških, se nam ob povečanju stroškov energentov, povečanju plač in podražitvah storitev in gradenj kaj lahko zgodi, da bomo ob koncu leta ugotavljali, da smo nominalno res dobili več, realno pa manj. Včasih smo imeli v zakonu tudi t.i inflacijski člen. Bojim se, da ga bomo kmalu spet poskušali aktivirati. Spomnim se, da sem jaz ukinitvi te določbe takrat nasprotoval. Kljub vsemu si želim, da bi se trend uspešnega sodelovanja nadaljeval, kar je seveda odvisno od mnogih dejavnikov.

Združenje občin Slovenije vsako leto posebej in vedno znova opozarja, da je treba pri izračunu povprečnine upoštevati dejanske stroške občin in ne povprečne stroške zadnjih štirih let. Menite, da bomo kdaj prišli, do rešitve, ki bo ugodna in nenazadnje tudi pravična za vse občine? Kje vidite rešitev?

Občine smo kljub relativni majhnosti celotne države zelo raznolike. Vse spraviti na isti imenovalec je verjetno »misija nemogoče«. Z vpeljavo kakršnegakoli »korekcijskega faktorja« na nivoju države verjetno ne bi uspeli. Lažje bi bilo razlike korigirati na nivoju pokrajin, v kar nas do neke mere napotuje tudi evropska regionalna politika z instrumentom regionalnih projektov. Del rešitve je torej ustanovitev pokrajin. Predvsem občine, ki v strukturi prihodkov nimajo večjih prihodkov iz drugih naslovov (npr. NUSZ, turistične takse, koncesije) in so skoraj v celoti odvisne od povprečnine, so še toliko bolj ranljive. Tem seveda ogromno pomeni tudi t.i 21. člen. Zato bi bilo upoštevanje dejanskih stroškov realno več kot upravičeno. Pričakujem pa tudi še v bodoče nadaljevanja »boja« za čim višjo povprečnino.

Ste član vladne Delovne skupine za lokalno samoupravo, ki nada-

ljuje z delom katerega je začrtala že prejšnja delovna skupina pod okriljem takratnega ministra za javno upravo Rudija Medveda. Prvotni namen delovne skupine je bil zniževanje stroškov občin, rezultat je bil Zakon o finančni razbremenitvi občin. Kako vi ocenjujete delo skupine? Katere teme so jo v času vašega članstva najbolj zaznamovale in kako vidite njeno delovanje v prihodnje?

Delo skupine za lokalno samoupravo lahko ocenim kot pozitivno, tako pod okriljem prejšnjega ministra, kakor tudi sedanjega, g. Koritnika. Ustanovitev te skupine je bil vsekakor korak v pravo smer. V času prejšnjega ministra smo poiskali najmanjši možni skupni imenovalec in v veliki meri pripravili Zakon o finančni razbremenitvi občin, ki je bil potem v času te Vlade tudi sprejet. Je pa ostalo še kar nekaj »orehov«, ki jih bo v nadaljevanju težje streti oz. bodo zahtevali več napora tudi s strani ostalih ministrstev. Poleg tega so bile teme tudi sofinanciranje skupnih občinskih uprav, zakon o lokalnih volitvah, v zadnjem času pa se razumljivo ni dalo izogniti tudi temam, povezanim z epidemijo Covid-19.

Za vami je tudi en mandat poslanca v Državnem zboru RS. V preteklosti sta bili funkciji župana in poslanca združljivi, sedaj temu ni tako, saj sta funkciji s spremembo Zakona o poslancih postali nezdružljivi. Mnogi opozarjajo, da se je področju lokalne samouprave, tudi skladnemu regionalnemu razvoju, s tem naredila velika škoda. Prav tako je bilo podanih že vrsto pobud za ponovno združitev funkcij, tudi s strani Združenja občin Slovenije. Glede na izkušnje na obeh parketih imate nedvomno o tem oblikovano jasno stališče. Nam ga zaupate?

Drži. Spomin mi seže v čas, ko so bili župani tudi poslanci, saj sem to tudi kot poslanec osebno doživel v mandatu 2000-2004. Odnos do lokalnih skupnosti je bil takrat drugačen. Pa ne zaradi t.i. »županskega lobija«, ampak zaradi prakse in izkušenj, ki so jih takratni župani - poslanci vnesli v Državni zbor. In ne glede na strankarsko pripadnost. Da ne govorim o nivoju razprave. Eden izmed očitkov združljivosti funkcij je bil tudi ta, da imajo župani, ki so hkrati poslanci, prednost pred ostalimi. Samo bežen pregled proračunskih postavk to demantira. Dvomim pa, da bo združljivost funkcij - kar je marsikje sicer omogočeno - ponovno uveljavljena. Dejanski razlogi so povsem politični in, če želite, človeški. Ne predstavljam si namreč, da bo z nekaj sto glasovi izvoljen predstavnik ljudstva glasoval za opcijo, da se na volitvah sooči z neposredno izvoljenim županom, če to ni potrebno. To pa seveda ustreza tudi večini političnih strank.

Občine in z vami tudi Združenje občin Slovenije vse vlade opozarja, da je treba pri snovanju vsebin evropskih projektov prisluhniti občinam in vlagati v nujne infrastrukturne projekte, ki so osnova za nadaljnji razvoj. Ti bi morali imeti prednost pred t.i. mehkimi vsebinami, pa temu žal ni bilo tako v pretekli finančni perspektivi. Kaj je po vašem mnenju največja težava? So mogoče državni uradniki premalo aktivni v samih pogajanjih z Evropsko komisijo ali so že na domačem parketu stvari preohlapno začrtane?

V finančni perspektivi 14-20 je bilo kar nekaj t.i. mehkih vsebin, za katere bi si želel videti evalvacijo in rezultate v obliki dodane vrednosti. Župani smo namreč prepričani, da so rezultati t.i. trdih vsebin večja dodana vrednost. Pogajanja za prejšnjo finančno perspektivo so se dogajala v obdobju krize, tako ekonomske, kot politične, in to je bil tudi eden od razlogov, da perspektiva ni bila ravno perspektivna. Nekaj rezultata sicer bo, vendar dosti premalo glede na takratno izhodišče ali pa v primerjavi s finančno perspektivo 07-13. Pogajanja z EK so naporna in vključevanja določenih vsebin sploh niso predmet pogajanj. Še posebej takšna, ki jih vidimo v občinah. Togo gledanje uradnikov EK je dejstvo, ki ga pa znamo, roko na srce, sami v državi še dodatno otežiti, da ne uporabim izraza zakomplicirati.

Ne moremo mimo epidemije s COVID-19 in njenih posledic, s katerimi se bomo verjetno soočali še nekaj let. Kako smo se po vaši oceni spopadli z epidemijo in kakšen je vaš pogled na trenutno stanje?

Pravo oceno bo moč dati šele, ko se bo na epidemijo in spopadanje z njo pogledalo s časovne distance. Dejstvo je, da je šlo v začetku za zelo nepredvideno in nepredvidljivo situacijo, ki je zahtevala hitro reakcijo. Verjamem, da so odločevalci poskušali narediti najboljše in da je v takšni situaciji zelo težavno sprejemati optimalne odločitve. Tudi na lokalni ravni smo se morali večkrat zanesti sami nase in se organizirati po najboljših močeh. Štabi civilne zaščite v sodelovanju z lokalno skupnostjo smo nedvomno odigrali pomembno vlogo. Bodo pa posledice vidne še vrsto let, tako na ekonomskem, kakor tudi socialnem področju. Razmere so resnično že drugo leto zelo drugačne in lahko bi rekli, da smo že osvojili »novo normalnost«. Obenem pa menim, da je ne smemo sprejeti in da ljudje spontano kažejo, da je niso. O virusu korone sicer zelo nerad govorim, saj nisem zdravstveni strokovnjak. Ne morem pa mimo občutkov, da gre poleg zdravstvenih težav tudi za politično-ekonomsko materijo.

Da bi se državam EU olajšalo okrevanje po epidemiji COVID-19, so julija 2020 voditelji držav članic EU sprejeli dogovor glede Večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in Instrumenta za okrevanje. Sloveniji je na voljo znatna višina sredstev, in sicer v okviru Instrumenta za okrevanje »NextGenerationEU« okvirno 5,7 milijard evrov, od tega je 3,2 milijard evrov posojil in 2,1 milijarde evrov nepovratnih sredstev, od tega 312 milijonov evrov iz pobude React-EU, 134 milijonov evrov iz Sklada za pravični prehod, 1,8 milijarde evrov iz Mehanizma za okrevanje in odpornost ter 68 milijonov evrov za Razvoj podeželja. Številke so res visoke. Menite, da bo Slovenija znala pripraviti ustrezne vsebine in počrpati sredstva?

Res je, da gre za velika sredstva, občutek pa imam, da stvari potekajo sorazmerno dobro. Če se bomo pravočasno in ustrezno organizirali, ter bomo ustrezno informirani in servisirani, mislim da smo sposobni počrpati vsa sredstva. Paziti moramo predvsem na to, da bomo imeli kapacitete in resurse čez obdobje vsaj približno enakomerno razporejene, saj koncentracija v zadnjem obdobju za sabo potegne tudi večje stroške. Temu smo priča pri zaključevanju finančne perspektive 14-20.

Pa se vrnimo malce nazaj. Med področji, do katerih ste zelo kritični, je tudi področje predšolske vzgoje. Opozarjate na problematiko financiranja zasebnih vrtcev in na nujnost sprememb normativov in standardov v vrtcih. Kaj je po vašem mnenju najbolj pereče pri posameznem področju?

Tematika financiranja zasebnih vrtcev je aktualna tema že nekaj let. Združenje občin Slovenije je na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport kot tudi na Državni zbor poslalo več dopisov s pripombami in mnenji. Vedno smo opozarjali, da je treba občinam omogočiti, da se same odločijo ali bodo financirale zasebne vrtce ali ne, glede na njihovo lokalno politiko razvoja predšolske vzgoje.

V skladu s trenutno zakonodajo občine nimamo vpliva na pričetek delovanja vseh zasebnih vrtcev v lokalnem okolju. Pri izdaji odločb za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za financiranje zasebnega vrtca iz javnih sredstev ter izdaji odločb za vpis zasebnega vrtca v razvid vrtcev s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, občine nismo vključene kot stranke v postopku, kljub temu da moramo zagotavljati zadostno mrežo javne službe na področju predšolskega dejavnosti in le-to financirati iz občinskih proračunov. Občine moramo poleg sofinanciranja plačila staršev za programe v vrtcih zagotavljati tudi sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje ustreznih prostorov. Velikokrat gre pri teh projektih za zahtevne investicije, ki zahtevajo veliko proračunskih sredstev (lokalnih in državnih), katera moramo pravilno načrtovati v naših razvojnih načrtih, in za katera moramo uspešno kandidirati na ustreznih javnih razpisih.

Ker občine nimamo nobenega vpliva pri upravnih postopkih (izdaji odločb za delovanje zasebnih vrtcev) pristojnega ministrstva, zelo težko načrtujemo razvoj predšolske dejavnosti v občini.

Število prebivalcev se zadnja leta v naši občini povečuje, kakor tudi po drugih primerljivih občinah, in s tem se povečujejo tudi potrebe po kvalitetnem predšolskem varstvu in vzgoji. V Občini Šentjur imamo letos vpisanih okrog 790 otrok v 45 oddelkih, kar je najvišje število od začetka delovanja tega javnega zavoda. Vključenost naših otrok v vrtce je že več let nad slovenskim

povprečjem. Po zadnji podatkih je višja za 1,3% in znaša 83,8 %.

Ob sprejemu zadnje novele Zakona o vrtcih v letu 2021 se je zanimanje za vpis otrok še povečalo, saj se je uvedel brezplačni vrtec za drugega, tretjega, itd. otroka ne glede na to, ali je kakšen otrok iz družine še vpisan v vrtec, pred to novelo je ta ugodnost pri plačilu oskrbe veljala samo za vpisane otroke v vrtec.

Ob takšnih dejstvih bi v državi potrebovali enotno politiko vzpostavljanja mreže predšolske dejavnosti, ker bi lokalne skupnosti imele vzvode za vzpostavitev delovanja zasebnih vrtcev oz. za zavrnitev tega delovanja, v kolikor bi bilo zagotovljenih dovolj prostih mest v že obstoječih javnih vrtcih, katerih ustanoviteljice so lokalne skupnosti. V nasprotnih primerih prihaja do dvojnega financiranja (javnih in zasebnih vrtcev) ne glede na prosta mesta v javnih vrtcih.

Združenje občin Slovenije tudi že vrsto let opozarja pristojno ministrstvo na visoke standarde in normative v vrtcih, katere lokalne skupnosti ob omejenih proračunskih sredstvih zelo težko zagotavljamo. Tako je potrebno standarde na področju tehničnih in kadrovski zahtev temeljito prevetriti in racionalizirati.

Kot župan, ki opravlja to funkcijo že tretji mandat, še kako dobro vidite razlike med Občino Šentjur leta 2010 in Občino Šentjur leta 2022. Na kaj ste kot župan najbolj ponosni? Kje je bil narejen največji napredek v vaši občini in kje bi se dalo postoriti še več?

Občina Šentjur se razteza na 223 km2, ima preko 21.000 stalno in začasno prijavljenih občank in občanov, 13 krajevnih skupnosti, 6 osnovnih šol in štiri podružnice, zato je naša doktrina enakomernega, oz., če želite, policentričnega razvoja, še kako pomembna, če želimo ohranjati življenje in razvoj podeželja. Z razpoložljivimi sredstvi občinskega proračuna smo optimalno poskušali servisirati državna in evropska sredstva, ki smo jih pridobili za različne investicije, s katerimi smo izboljšali kvaliteto življenja naših občank in občanov. Napredek je praktično viden vsepovsod, tako v vseh krajevnih skupnostih, kakor tudi na vse področjih. Da vidijo občino Šentjur kot zanimivo za življenje, kaže tudi podatek po povpraševanju po stanovanjskih kapacitetah in zemljiščih, tako za gradnjo individualnih hiš, kakor tudi poslovnih subjektov. V prihodnosti se nam obeta gradnja kar nekaj večstanovanjskih objektov, kjer zasebni investitorji pripravljajo dokumentacijo in verjetno tudi čakajo na stabilizacijo poslovnega okolja, ki je trenutno zelo turbulentno. Na to se že pripravljamo in upamo na bodoče razpise. Seveda ob tem takoj pomislim tudi na izpadle prihodke preteklih let, o katerih sva že govorila. Dodatne razvojne priložnosti bo področju Kozjansko-Obsotelje podala tudi navezovalna cesta Dramlje-Šentjur, ki je trenutno v fazi projektiranja, občina pa je prostorsko umestitev sprejela že novembra 2011. Tu občino in predvsem DRSI čaka še veliko zahtevnega dela. Drugače pa, obiščite našo občino.

Kot že uvodoma rečeno, ste tudi aktivni član Predsedstva Združenja občin Slovenije in tudi njegov podpredsednik. Kakšen je vaš pogled na delo in pomen združenja in kje ga vidite v prihodnje?

Delo Združenja občin Slovenije spremljam že odkar sem župan, Občina Šentjur pa je njegova članica že od vsega začetka. Zadnje štiri leta sem kot podpredsednik tudi dosti bolj vpet v delo ZOS. Lahko rečem, da je združenje dobro organizirano in da predstavlja dober servis občinam. Odpira tudi prave teme in se zavzema za ustrezen položaj predvsem manjših in srednje velikih občin. Še posebej tistih, ki jim je zelo pomemben t.i. 21. člen. Tudi organizacija strokovnih izobraževanj in informiranje je zelo pomembno za delo v lokalnih skupnostih. V prihodnosti pa bo verjetno potrebno in smotrno iskati sinergijske učinke tudi z ostalimi tovrstnimi združenji ter organizirati močan »sindikat« lokalnih skupnosti.

Leto 2022 bo super volilno leto, saj bomo šli volivci na državnozborske volitve, predsedniške volitve in lokalne volitve. Zasledili smo vaš moto, ki pravi: *»Problem ni v problemu, ampak v našem odnosu do problema.«*

Nedvomno imate še veliko načrtov in idej za prihodnost ter tudi rešitev problemov v rokavu, zato bi vas vprašali ali vas bo moto spremljal na še eni poti županovanja?

Aktivnosti za naprej imamo začrtane, saj smo pripravili in tudi sprejeli Dolgoročni razvojni program Občine Šentjur 2021-2030, na tej osnovi pa postopno sprejemamo programe - večino smo že sprejeli - na posameznih področjih. Z vprašanjem bodoče kandidature na županskih volitvah se trenutno še ne ukvarjam. Glede vsebine in idej za delo v občini nimam pomislekov in imam še energije, kar se tiče samega statusa župana in lokalne samouprave, pa me marsikaj iritira.

Bi za konec želeli nam in našim bralcem kaj sporočiti, morda deliti kakšno misel?

Če vzamem za iztočnico omenjeno »supervolilno« leto, naj bo to poziv k udeležbi na volitvah. Čeprav nas nedvomno čaka zelo razburkano leto, s številnimi manevri in spopadi na nivoju, ki večino ljudi odvrača od politične participacije, menim, da je to edinstvena priložnost za temeljni razmislek, kaj natanko si želimo na ravni predsedovanja državi, operativnega vladanja, parlamentarne demokracije in lokalne samouprave. In v skladu s tem sprejemamo odločitve. Ugled in kriteriji so namreč marsikje padli precej nizko in tem funkcijam ga je potrebno povrniti, če želimo spet pridobiti zaupanje ljudi. V lokalni samoupravi se občankam in občanom dokazujemo s svojim delom in odgovornostjo neprestano, vsak dan, z vsako odločitvijo. Na državni ravni odločanja in upravljanja bi zato pričakoval najmanj takšno stopnjo zavedanja o odgovornosti ljudem in delu za skupno dobro. Od volivk in volivcev pa, da jo tudi (iz)terjajo.

Intervju z dr. Vladimirjem Prebiličem

Dr. Vladimir Prebilič je v lokalno politiko vpet že vsaj 20 let. Bil je občinski svetnik, podžupan, od leta 2010 pa opravlja funkcijo župana Občine Kočevje. Poleg vpetosti v lokalno okolje, pa je aktiven tudi na mednarodnem področju kot vodja slovenske delegacije v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti pri Svetu Evrope (KLRO) ter namestnik člana slovenske delegacije Odbora regij (OR). Prav tako pa je vpet v predavateljske vode, saj opravlja delo izrednega profesorja na Fakulteti za družbene vede. Je tudi aktivni član Predsedstva ZOS. V pogovoru nam je predstavil svoj pogled na lokalno samoupravo in namignil o načrtih za prihodnost.

Dr. Prebilič, že več kot 20 let ste kot funkcionar na različnih funkcijah vpeti v lokalno politiko. Kaj se je v odnosu države do občin v tem času najbolj spremenilo in kaj najmanj?

Trend sprememb na bolje predstavlja vse večje zavedanje Vlade po čim bolj stabilnem in primernem obsegu financiranja občin v Sloveniji, tako smo priča zgodovinsko visokim zneskom iz naslova primerne porabe, ki končno v skoraj celotnem obsegu zagotavljajo kvalitetno izvajanje z zakonom opredeljenih nalog slovenskih občin. Bilo bi smiselno ali celo potrebno, da bi v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi, vprašanje financiranja občin zagotovili sistemsko, da ne bi bilo podvrženo nenehnim usklajevanjem ter bi omogočalo kvalitetnejše strateško načrtovanje s strani županj in županov ter občinskih svetov.

Razvoja v pozitivno smer pa ni zaznati na področju decentralizacije in skladnejšega regionalnega razvoja, kjer smo žal priča praznjenju slovenskega podeželja, staranju prebivalstva ter zniževanju življenjskega standarda ljudem, ki vseeno vztrajajo na podeželju. Že vrsto let županje in župani opozarjamo, da argument racionalizacije uprave ni primeren argument, saj je bistvo decentralizacije ohranjanje prebivalstva na obrobju, kar pa seveda državo tudi nekaj stane. A so ti stroški bistveno manjši, če upoštevamo geostrateške posledice izpraznjenja slovenskega podeželja. V tem pogledu bi si želeli od nove vlade ponovne vzpostavitve ministrstva za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.

Občanke in občani Občine Kočevje so vam že tretji mandat zapored zaupali vodenje občine. Kaj je po vašem mnenju tisto kar občanke in občane najbolj prepriča? So to infrastrukturni projekti, ki so vidni in oprijemljivi ali so pomembne tudi druge, recimo temu manj vidne aktivnosti?

Moje izkušnje pri vodenju Občine izkazujejo nujno uravnoteženost pri izvajanju tako infrastrukturnih kakor tudi družbenih projektov. Seveda so infrastrukturni bolje vidni, lažje razumljivi in naslavljajo večje število ljudi, ki te projekte po izvedbi tudi uporabljajo. A nič manj pomembno ni, da se v lokalni skupnosti ustvarja vzdušje vključenosti vseh ne oziraje se na starost, omejitve ali druženi položaj. Samo lokalna skupnost kjer ljudje živijo sprejeto in jo dojemajo kot svoj dom ima zagotovilo uspešnega razvoja, predvsem pa zagotavlja participacijo ljudi, tako pri oživljanju kot vodenju lokalne skupnosti. Včasih mora biti odločevalec tudi pogumen, da se odloči za kakšen projekt družbenega značaja, ki bo rezultate ponudil v daljšem časovnem obdobju. Zato je izjemno pomembno, da ima oseba, ki lokalno skupnost vodi vizijo, a tudi pogum, da jo udejanja.

Župani in tudi Združenje občin Slovenije je pristojne že ničkolikokrat opozorilo na nekakšno razvrednotenje funkcije župana, čeprav ste župani poleg predsednika države edini funkcionarji, kateri ste neposredno izvoljeni s strani volivcev. Tega se laična javnost verjetno niti ne zaveda, ampak država bi pa to morala prepoznati kot pomembno funkcijo. Zakaj menite, da temu ni tako? Zakaj je dostikrat začutiti, da ste župani in župani nekakšen »nebodigatreba«?

Upravljanje županske funkcije brez dvoma predstavlja specifiko, saj nima omejenega delovnega časa, je nenehno izpostavljena različnim vprašanjem, pripombam in pritožbam, predvsem pa je z njo povezana visoka stopnja odgovornosti do vsega kar se v lokalni skupnosti dogaja. Zaradi teh dejstev bi ne smela biti funkcija podcenjena, a žal vlada velikokrat vidi konkurenčni center moči ter se premalokrat zaveda, da so občanke in občani hkrati državljanke in državljani. Zlati v krizi se je pokazalo, da ta brez delovanja županov ne bi bila obvladljiva. Res je, da se v zadnjem obdobju to funkcijo s strani vlade obravnava drugače, samo želimo pa si lahko, da bo ta praksa ostala tudi v prihodnje.

Še malo se zadržimo pri funkciji župana. Poleg odnosa do funkcije župana, precej v oči bode tudi nesorazmerje plač županov in zaposlenih v občinskih upravah, predvsem direktorjev občinskih uprav ter ravnateljev in direktorjev javnih zavodov. Na nujnost odprave plačnih nesorazmerij in tudi na zmanjšanje razlik v plači med profesionalnim in neprofesionalnim opravljanjem funkcije župana ste že večkrat opozorili. Na združenju to vsekakor podpiramo in pristojne vsako leto pozivamo k sistemski ureditvi problema. Premaknilo se ni še nič. Menite da je to prevelik zalogaj tako za vlado kot tudi poslance Državnega zbora RS? Kje vidite rešitev?

Plače županj in županov se od leta 2008 niso spremenile, kar pomeni, da so se ob rasti stroškov in ostalih plač v Republiki Sloveniji le-te pravzaprav bistveno

znižale. Trenutno smo v absurdni situaciji, ko številni bodisi v občinski upravi ali zavodih, katerih ustanoviteljica je lokalna skupnost, pri plači prehitevajo, čeprav je njihova odgovornost s funkcijo župana neprimerljiva. Dodatno bode v oči nesorazmerje med poklicnim oz. nepoklicnim opravljanjem funkcije (velikokrat gre za napačno tolmačenje profesionalnosti – vsi županje in župani se trudimo biti profesionalni), ki je dandanes 50 %. To bi pomenilo, da nepoklicni župan, ki prejema zgolj 50 % nadomestila za opravljanje funkcije, lahko le to opravlja 50 % svojega časa. A izkušnje kažejo ravno obratno. Predlog za spremembo tega stanja smo že večkrat naslovili na pristojne, ki pa odgovarjajo, da ni za to primeren čas. V resnici pa se pogovarjamo o proračunskem »drobižu«, saj bi bile finančne posledice dviga plač županj in županov okoli 1,5 milijona evrov. Rešitev preprosto ni mogoča vse do takrat, ko se o tem ne bo izrekel Državni zbor. Nadaljevanje tega stanja bo brez dvoma še naprej vplivalo na negativno kadrovsko selekcijo pri iskanju kandidatk in kandidatov za županske funkcijo, saj je finančna kompenzacija ob visoki odgovornosti povsem nesprejemljiva. Sam na primer za opravljanje funkcije prejemam 1.089 evrov na mesec.

Kot že uvodoma povedano, ste vpeti tudi v mednarodne aktivnosti, tako kot vodja slovenske delegacije pri KLRO kot tudi nadomestni član slovenske delegacije pri OR. Kakšen je v tujini odnos tako države kot občanov do občin in seveda županov? Je primerljiv s Slovenijo? Na katerem področju bi se lahko zgledovali po tujini in kaj bi lahko tudi iz Slovenije ponesli med občine v tujini?

Funkcija župana v tujini je cenjena bistveno bolje tako s strani države kot prebivalcev. K temu pripomore tudi prej omenjena nagrada za opravljanje funkcije, ki je večkratnik v primerjavi s slovenskimi razmerami. A tudi sicer so funkcije z visoko stopnjo legitimnosti (neposredne volitve) drugače sprejemane, saj se vsi zavedajo vloge, pomena in odgovornosti funkcije župana. V tem pogledu se lahko Slovenija malce bolj zgleduje po tujini. Je pa res, da je za lokalno samoupravo Slovenije mogoče trditi, da je upoštevaje vire s katerimi gospodari, skrajno racionalna, inovativna in participativna. In prav te izkušnje lahko Slovenija ponudi partnerjem v drugih državah.

Delovanje in pomen OR ter KLRO v Sloveniji ni dobro poznano. Sami ste vodja slovenske delegacije pri KLRO, ki je svetovalno telo Sveta Evrope. Zasedanja kongresa potekajo le dvakrat letno. Na hitro se lahko poda zmotna ocena, da je to institucija, ki je sama sebi namen. Pa temu ni tako, saj pomembne aktivnosti KLRO potekajo tudi tekom leta. Kot npr. opazovalne misije volitev v posameznih državah. Vi ste bili član ene take misije na Nizozemskem. Kaj pomenijo take misije? Kaj je njihovo ključno sporočilo?

Poleg tega da sem vodja slovenske delegacije v KLRO, sem bil lani izvoljen tudi za podpredsednika socialistične skupine, ki predstavlja 168 županov iz različnih držav znotraj KLRO. Zaradi tega sem udeležen v številnih opazovalnih misijah na področju izvajanj volitev v posameznih državah, hkrati pa sem član skupine za implementacijo Evropske

listine o lokalni samoupravi. Rezultati tovrstnih misij niso nepomembni, saj se na podlagi ugotovljenega oblikujejo vsebinska poročila, ta se predstavijo na plenarnem zasedanju kongresa KLRO, hkrati pa ta poročila dosežejo tudi sekretariat Sveta Evrope kakor tudi Evropsko unijo. Podoba države se tako gradi tudi s tovrstnimi poročili in v kolikor ta niso spodbudna, se to prej ali slej odrazi tudi na ugledu države v mednarodnem okolju. Cilj vseh teh naporov je, da se preko priporočil državam izboljša stanje demokracije, kakor tudi položaj lokalne samouprave. Večina držav tem priporočilom sledi, saj si ne želi krnitve ugleda v mednarodnem okolju.

V okviru zasedanj KLRO potekajo tudi različne predstavitve posameznih držav. Tudi ZOS je v okviru zasedanj KLRO pripravil predstavitve Slovenije, ki so bile dobro sprejete. Tudi to je pomembno v luči predstavitev raznolikosti in tudi podobnosti držav. Slovenija je zelo raznolika in čudovita dežela. Kaj bi vi predstavili kolegom KLRO?

Podobo Slovenije v mednarodnem okolju predstavljajo prav njeni predstavniki, torej vsi ki opravljamo funkcije znotraj mednarodnih institucij. V Svetu Evrope kakor tudi v KLRO Slovenija nima veliko predstavnikov (tri), a lahko zagotovim, da smo izjemno aktivni in posledično tudi videni. Slovenijo sprejemajo kot mlado demokracijo s stabilnim sistemom lokalne samouprave in jo vidijo kot gospodarsko razvito državo. Sam bi na prvo mesto postavil vsestransko uspešnost Republike Slovenije na različnih področjih, saj glede na velikost prebivalstva resnično dosegamo izjemne rezultate. Seveda pa velja Slovenijo doživeti, ker je to edinstvena izkušnja.

Slovenija je zaključila šestmesečno predsedovanje Svetu EU. Dogodki so potekali predvsem preko videokonferenc, nekaj pa jih vseeno potekalo tudi, recimo temu »v živo«. Med slednjimi je bila tudi seja Predsedstva OR, ki je septembra potekala v Lipici in pri organizaciji katere je sodelovalo tudi Združenje občin Slovenije. Dogodek ni bil deležen pretirane medijske pozornosti, pa vendar gre za člane, ki v imajo v svojih državah in tudi Bruslju določeno veljavo. Kako se je Slovenija po vašem mnenju odrezala?

Predsedovanje svetu EU je brez dvoma zasenčila epidemija, ki je v marsičem zmanjšala obseg aktivnosti, ki jih je Republika Slovenija načrtovala izpeljati. A kljub vsemu menim, da smo tudi predstavniki lokalne samouprave slovenske prioritete za čas predsedovanja predstavljali dostojanstveno in je lahko trditi, da je Slovenija kljub težkim razmeram nalogo izpeljala dobro. Se je pa treba zavedati, da se največ dela opravi za objektivi kamer in v procesu tako imenovane tihe diplomacije.

Pa se vrnimo nazaj na domači parket. Vedno aktualna tema je tudi ustanavljanje pokrajin. Projekt, za uresničitev katerega ključni politični akterji ne zmorejo dovolj enotnosti. Pobudo je sedaj prevzel Državni svet RS in v okviru delovne skupine so bili narejeni pomembni koraki, tudi občine ste bile zaprošene za podajo mnenj in stališč. Menite, da je mogoče doseči enotnost in da v bližnji prihodnosti uspemo ustanovit pokrajine? Nenazadnje jih določa že Ustava RS.

Ustanovitev pokrajin v Sloveniji je nuja, saj samo na ta način lahko izvajamo načelo subsidiarnosti oziroma sprejemanja odločitev čim bližje ljudem. Prepričan sem, da načelni konsenz županj in županov obstaja, da pa je težje prepričati tako Državni zbor RS kot Vlado RS, saj bi ustanovitev pokrajin pomenila odvzem določenih pooblastil in sredstev vsakokratni ministrski ekipi, s tem pa bi se zmanjšal tudi vpliv centra odločanja. Ker smo največkrat ujetniki poskusov samoomejevanja tako odločevalcev v Državnem zboru RS kot Vladi RS, se bojim, da pokrajine v kratkem še ne bodo zaživele.

Veliko razprav, različnih mnenj je tudi pri vprašanju črpanja evropskih sredstev. Nedvomno bi bila Slovenija mnogo uspešnejša pri črpanju sredstev, če bi imeli vzpostavljene pokrajine. Imeli bi regionalne projekte, tako pa imamo občinske, ponekod tudi medobčinske. Občine in tudi ZOS je že ničkolikokrat opozoril, da izgubljamo ogromno razvojnega potenciala, s tem ko nimamo vzpostavljenih pokrajin. Kakšna je vaša ocena?

Absolutno se strinjam, da bi v primeru obstoja pokrajin bilo črpanje EU sredstev učinkoviteje, hkrati pa bi končno začeli oblikovati regionalne projekte, ki bi presegali razmišljanje znotraj posameznih občin. Vendar dokler regij ne bo, lahko občine tudi same iščejo načine in možnosti za oblikovanje regionalnih projektov. Nekaj dobrih praks v Sloveniji že imamo, tudi Občina Kočevje je bila aktivno vključena v projekta vodooskrbe So-Ri-Ko (Sodražica, Ribnica in Kočevje – 26 milijonov evrov) in Suha krajina (Žužemberk, Dolenjske toplice, Mirna peč, Dobro polje, Kočevje – 32 milijonov evrov). Je pa res, da je predpogoj za kaj takšnega tako širše razmišljanje županj in županov kot izdatna podpora Vlade RS pri zagotavljanju sredstev za tovrstne projekte.

Še o eni tematiki bi želeli spregovoriti z vami, in sicer o romski problematiki. Z nedavno spremembo Zakona o financiranju občin boste občine, ki imate zaradi romskih naselij višje stroške delovanja oziroma višje stroške, povezane z vzdrževanjem in gradnjo infrastrukture v občini. Na težave s katerimi se srečujete občine z romsko problematiko, ste večkrat opozorili tudi vi. Gre za mnogo več kot samo za težava povezane z infrastrukturo. Kaj bi še bilo treba spremeniti?

Generalno bi si želel da bi lokalna samouprava v Sloveniji imela bolj predvidljiv način financiranja. Ta je največkrat odvisen od vsakokratnega usklajevanja med lokalno samoupravo in vlado, kar ni nujno vedno tudi uspešno. Res je, da je aktualna vlada prisluhnila pozivom lokalne samouprave in se odločila za izdatnejše financiranje, a negotovost ostaja, saj lahko že prihodnja to stališče spremeni. Znotraj zakona o financiranju občin bomo resda tiste občine, ki imamo v svoji sredi tudi Rome, dobile nekaj več denarja, a vseh izzivov s katerimi se srečujemo tako Romi kot ne-Romi, ne bomo odpravili s tovrstnim dodatkom. Nujno bi bilo spremeniti tudi drugo zakonodajo, ki bi nekatere pravice omejila z določenimi dolžnostmi, kot je npr. obvezno obiskovaje šole. A za kaj takega največkrat ni politične volje.

V zvezi z romsko problematiko bi vas vprašali še za eno mnenje. Tudi v Prekmurju živi romsko prebivalstvo, pa

se zdi, kot da težav ni. Sigurno poznate naselje Pušča, kjer so prebivalci združeni tudi v krajevno skupnost, imajo tudi svoje gasilsko društvo in pa v romski vrtec se vključujejo tudi otroci iz neromskih družin. Čemu pripisujete take razlike?

Sobivanje z Romi v Prekmurju in na Dolenjskem je neprimerljivo, saj se v prvem primeru Romi v celoti integrirajo v lokalno okolje, kar pomeni da prevzemajo odgovornost in živijo na način, ki za večinsko prebivalstvo ni moteče. Na dolenjskem je ravno obratno. Razlog je v sistemskem in dolgoletnem ne ukrepanju v izzivih kot so kršitve javnega reda in miru, obiskovanje šol, poraba socialnih transferjev in zaposlovanje. V zadnjem obdobju se izdatno trudimo bolje vključevati Rome v vsakdanje življenje, a se zavedamo, da ignoriranje izzivov ne pomeni reševanja le-teh. A pot do sobivanja kot ga poznajo v naselju Pušča bo še dolga. Upam, da bodo naši napori podprti s strani države, ki ne samo da ureja področno zakonodajo, temveč tudi skrbi za njeno izvajanje.

Dotaknimo se še aktualnih razmer povezanih s COVID-19. Virus, ki nam kroji življenja že dobri dve leti in kot kaže bo temu tako še nekaj časa. Še eno področje, kjer ni enotnosti. Kako smo se po vaši oceni spopadli z epidemijo in kakšen je vaš pogled na trenutno stanje?

Politizacija življenja v Sloveniji in nenehen ideološki spopad, ki ga največkrat vsiljujejo prav politične stranke, sta dva razloga zaradi katerih se neuspešno spopadamo z epidemijo. Portugalska, ki velja za najbolj uspešno na tem področju (cepljenih je 90 % vseh prebivalcev), je šla po poti enotnega odzivanja na krizo, ki je bila zaupana kar vojaškemu generalu. Ta je spopad z epidemijo primerjal kar z vojaškim in se vprašal, če je nasprotnik na drugi strani, zakaj bi se borili med seboj. Tovrstnega razmišljanja v Sloveniji žal ni bilo in bojim se, da bo prav epidemija še dodatno polarizirala slovensko družbo in politiko v bodoče, kar bo pomenilo, da se bo dragoceni čas, energijo in sredstva izgubljalo na manj racionalen način kot si vsi skupaj v Sloveniji zaslužimo in želimo.

Kot že rečeno ste aktivni član Predsedstva Združenja občin Slovenije. Kakšen je vaš pogled na delo in pomen združenja in kje ga vidite v prihodnje?

Stanovska združenja lokalnih skupnosti so pomemben doprinos v razmerju vade in lokalnih skupnosti, hkrati pa omogočajo pomembno izmenjavo mnenje in številnih dobrih praks, ki jih lokalne skupnosti izvajamo. Sam osebno bi si želel, da bi tako ZOS kot SOS združila napore ter oblikovala enovito stanovsko organizacijo, saj sem prepričan, da bi se na ta način teža in vpliv lokalne samouprave na najbolj pomembnih področjih lahko bistveno povečala.

Pa poglejmo še malo v super volilno leto. Najprej nas čakajo državnozborske, potem pa še predsedniške in lokalne volitve. Ni skrivnost, da ste pobudnik ustanovitve Kluba neodvisnih županj in županov. Želite preseči delitve in doseči večjo povezanost na političnem področju. Kaj je tisto, kar je dalo piko na i tej odločitvi?

Dejstvo je, da se število županj in županov ter svetnic in svetnikov, ki niso člani političnih strank z vsakimi volitvami povečuje. Razlog vidim v preveliki ideološki obremenjenosti, pa tudi polarizaciji političnega odločanja, katerega žal prevečkrat spodbujajo prav politične stranke. Na ravni lokalne samouprave ni bistveno levo ali desno temveč realizacija projektov, ki jih potrebujemo vsi, ne oziraje se na ideološko usmerjenost. Predvidevam, da se bo število neodvisnih županj in županov povečalo tudi po letošnjih lokalnih volitvah. Zato sem v resnici želel skupino, ki ni nepomembna, med seboj povezati ter premostiti preštevilne delitve v slovenski družbi, upajoč da bi del izkušenj, ki jih imamo na ravni lokalne samouprave, prenesli tudi na raven države. V letošnjem letu to ne bo mogoče, saj je za kaj takega premalo časa. A prepričan sem, da bi lahko prav klub neodvisnih županj in županov v prihodnosti, recimo že na primeru volitev predsednika RS, pomembno in kvalitetno vplival na ponudbo kandidatk in kandidatov, ter s tem preusmeril politiko neskončnih delitev v politiko združevanja. Vsekakor klub ne pomeni konkurence stanovskim organizacijam, temveč predstavlja forum v katerem želimo županje in župani izmenjati mnenja ter izkušnje in morda spremeniti način vodenja države v bodoče.

Odločitve o sodelovanju na državnozborskih volitvah še niste sprejeli, bi vas pa vseeno vprašali ali bi kot morebitni poslanec ugriznili v »kislo jabolko« in odprli razpravo o spremembi Zakona o poslancih ter župane vrnili v Državni zbor RS? Namreč mnogi župani poudarjajo, da je to nujno za razvoj Slovenije in župani ste tisti, ki najbolj poznate problematiko posameznih območij.

Ponovno združevanje funkcije župana in poslanca vidim izključno skozi prizmo (ne)skladnega regionalnega razvoja naše države. Vsi dosedanji ukrepi, strategije in politike, ki so jih izvajale vlade zadnjih 30 let kažejo, da učinkov regionalnega razvoja in zmanjševanja razlik med urbanim delom Slovenije ter podeželjem niso primerno naslovili. Podeželje se še naprej prazni, prebivalstvo stara, kvalitete bivanja – dostop do temeljih storitev, pa se zmanjšuje. Hiter pogled v strukturo poslancev DZ RS kaže, da vse več poslancev dejansko prihaja iz urbanih središč, kar brez dvoma zmanjšuje občutljivost DZ za vprašanja skladnega regionalnega razvoja.

V kolikor bi se ta združljivost ponovno pojavila, sem prepričan, da bi župani/poslanci bili bolj prodorni pri tem vprašanju, zmanjšala pa bi se tudi odvisnost poslank in poslancev, od politične/strankarske discipline, saj župani/poslanci niso tako neposredno odvisni od strank, ki jih predlagajo za kandidate. Prepričan sem tudi, da bi marsikatera odločitev v DZ RS bila sprejeta, ne oziraje se kdo jo predlaga, v kolikor bi ta le bila dobra za Republiko Slovenijo. A menim, da tega posluha v DZ RS kljub temu, da tovrstno politično udejstvovanje županov poznajo v številnih članicah EU, ne bo.

Bi želeli za konec z nami in našim bralcem deliti kakšno misel, podati kakšno sporočilo?

Zadnje obdobje je v marsičem razgalilo slovensko demokracijo, opaziti je veliko pomanjkanja empatije, medsebojnega spoštovanja, strpnosti in sodelovanja. Te vrednote so predpogoj za to, da neka družba lahko napreduje v polnem pomenu besede. Ker te vrednote znamo in smo jih primorani gojiti na lokalni ravni, si želim, da bi se, ne oziraje se kdo bo sestavljal bodočo vlado, nekaj teh izkušenj navzel tisti, kateremu bo zaupano vodenje naše države v bodoče.

Dosedanje črpanje kohezijskih sredstev in sredstev iz React EU in kako bo z njihovim črpanjem naprej

Vsako leto se sprašujemo kako uspešna je Slovenija pri črpanju evropskih sredstev, kje je bilo storjenega premalo in kaj narediti, da bo v prihodnje uspeh boljši. Združenje občin Slovenije vedno znova poziva, da je ključ za uspešno črpanje evropskih sredstev aktivno sodelovanje vlade in občin. Občine namreč natančno vedo katerim vsebinam je treba dati prednost in ZOS vedno znova poudarja, da je treba infrastrukturnim projektom dati prednost pred projekti mehkih vsebin. Tudi slednje so vsekakor pomembne, ampak če ni prave osnove, tudi te izgubijo pomen. Pomemben pa je tudi pogajalski vidik med vladnimi predstavniki in Evropsko komisijo.

Vlada RS se je na 326. dopisni seji, ki je potekala 10. 2. 2022, seznanila s Poročilom o stanju na področju evropske kohezijske politike 2014-2020, mehanizma REACT EU in z informacijo o pripravah za evropsko kohezijsko politiko 2021-2027.

Glede na poročilo se je dinamika črpanja evropskih sredstev v zadnjih dveh letih povečala, sam obseg dodeljenih sredstev v okviru finančne perspektive 2014-2020 pa za 12% presega razpoložljiva sredstva. To pa predstavlja varnostno rezervo, katera bo omogočila 100% črpanje evropskih sredstev. Bo pa treba morebiten presežek iz naslova realizacije financirati iz državnega proračuna in zato je tako načrtovanje kot učinkovito izvajanje bistvena pomena vidika izvajanja evropske kohezijske politike.

Še več modrosti in preudarnosti pa bo treba vključiti v pripravo programskih dokumentov evropske kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Konstruktivno sodelovanje vseh akterjev, tudi občin, bo za pripravo programo, ki bodo podlaga projektom in razpisom, ključno. Pomembno je, da postavimo dobre temelje, smo uspešni pri pogajanjih z Evropsko komisijo in seveda, da projekte in razpise pripravimo na način, da bo lahko sodelovalo čim večje število občin.

Na ZOS smo uspeli pridobiti podatke o realizaciji Operativnega programa 2014-2020, pregled črpanja sredstev iz mehanizma React EU in kako so začrtane smernice za naprej.

Evropska kohezijska politika 2014-2020

Za razliko od predhodnih finančnih obdobij je obdobje 2014-2020 usmerjeno v doseganje ustreznih cilijev in kazalnikov, ki jih je ob pripravi Operativnega programa 2014-2020 potrdila Evropska komisija.

V primeru, da kazalniki niso doseženi, so skladno z evropsko zakonodajo predvideni finančni popravki na ravni regije in sklada, in sicer na vsaki prednostni osi. Po opravljeni **analizi kazalnikov okvira uspešnosti** se opravi **ocena možne višine finančnega popravka zaradi nedosega-nja kazalnikov.**

Na podlagi opravljene analize bo pripravljena **sprememba Operativnega programa 2014-2020**, ki se bo nanašala zlasti na:

finančne instrumente s predlogom za znižanje na podpori PN 4.1 za energetske učinkovitosti na podlagi izvedenih tržnih testov oziroma analize izvajanja na področju energetske učinkovitosti sklada skladov, ki jo je ta izvedel na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo in ministrstev, ki sodelujejo pri spremljanju izvajanja finančnih instrumentov 14-20. Trenutna ocena znižanja navedene operacije je 18 mio EUR.

spremembo ciljnih vrednosti kazalnikov okvira uspešnosti na eni ter izravnavo finančne realizacije na drugi strani.

S spremembo *Uredbe o porabi sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020 za cilj naložbe za rast in delovna mesta* je bila pri odločitvah o podpori omogočena t.i. **»varnostna rezerva« oz. »overcommitment« (OC)** v višini največ do 115 % razpoložljivih sredstev. Ta ne bi bila potrebna, v kolikor bi bila sredstva skrbno načrtovana in porabljena v skladu s predvideno dinamiko. Žal se v vseh letih od 2016 dalje beležijo odstopanja.

Varnostna rezerva na eni strani zagotavlja 100 % koriščenje sredstev iz EU skladov, na drugi strani pa predstavlja nevarnost, da bo treba sredstva za izvedbo vseh potrjenih operacij zagotoviti iz državnega proračuna. To pri 115 % OC lahko pomeni 460 mio EUR dodatnih sredstev iz državnega proračuna do vključno leta 2023. To pomeni, da je treba preprečiti scenarij prevelikega bremena za državni proračun, ki ne bi rezultiral v ustreznih povračilih iz proračuna EU.

V letu 2022 se je treba zato usmeriti na:

- boljšo porabo že dodeljenih sredstev, kjer ostaja okoli 1 mrd EUR sredstev, ki so že zavezana in jih je treba porabiti v naslednjih dveh letih.
- boljšo porabo sredstev iz mehanizma REACT EU, kjer je realizacija izjemno nizka.
- sredstva Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), ki se jih lahko uporabi za številne naložbe. Realizacija omenjenih sredstev je na dan 31. 12. 2021 znašala 111.044.997,60 EUR, in sicer v celoti s strani Direkcije RS za infrastrukturo. Gre za projekte vezane na trajnostno mobilnost – železniško infrastrukturo.

Do konca marca 2022 je treba na podlagi natančnega pregleda operacij opraviti realno oceno porabe sredstev evropske kohezijske politike 2014-2020. V primeru prenizke realizacije je treba sredstva usmeriti na »ready to go« projekte, v nasprotnem primeru pa zagotoviti prehod posameznih operacij v financiranje iz sredstev evropske kohezijske politike 2021-2027.

Realizacija Operativnega programa 2014-2020

Preglednica 1: Izvajanje Operativnega programa 2014-2020 v celotnem programskem obdobju po skladih (v EUR) na dan 31.12. 2021

	Pravice porabe	Odločitve o podpori		Potrjene operacije		Izplačila iz državnega proračuna		Povračila v državni proračun	
ESRR	1.416.685.363	1.620.383.611	114%	1.486.493.378	105%	1.011.228.141	71%	678.177.285	48%
ESS	718.769.595	769.432.935	107%	750.459.072	104%	629.446.156	88%	509.221.572	71%
KS	914.046.895	1.013.783.904	111%	863.860.303	95%	577.634.470	63%	509.635.436	56%
YEI	18.423.072	18.423.072	100%	18.423.072	100%	17.308.298	94%	17.461.468	95%
Skupaj	3.067.924.925	3.422.023.522	112%	3.119.235.825	102%	2.235.617.065	73%	1.714.495.761	56%
REACT EU ESRR**	255.741.210	255.419.808	100%	147.654.522	58%	17.982.118	7%	0	0%
REACT EU ESS	13.205.000	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
REACT EU Skupaj*	268.946.210	255.419.808	95%	147.654.522	55%	17.982.118	7%	0	0%
SKUPAJ	3.336.871.135	3.677.443.330	110%	3.266.890.347	98%	2.253.599.183	68%	1.714.495.761	51%

** V okviru mehanizma REACT EU je Slovenija upravičena tudi do sredstev v višini 8,9 mio EUR za FEAD (Sklad za materialno pomoč najbolj ogroženim), za katera je zadolžen MDDSZ. Navedeni znesek ni všet v pravice porabe v zgornji preglednici.*

*** Za posamezne investicije je zaradi zahtev EK stopnja prispevka EU 85 %, zato je v preglednici znesek odločitve o podpori razdeljen na EU in SLO del, medtem ko je bila odločitev o podpori izdana v skupnem znesku kot EU del.*

Preglednica 2: Izvajanje Operativnega programa 2014-2020 v celotnem programskem obdobju po skladih in regijah (v EUR) na dan 31. 12. 2021

Sklad	Regija	Pravice porabe	Odločitve o podpori 31.12.2021	% glede na pravice porabe	Potrjene operacije 31.12.2021	% glede na pravice porabe	Izplačila iz DP 31.12.2021	% glede na pravice porabe	INOP 21.4	% glede na pravice porabe
ESRR	Vzhod	907.392.844	991.130.366	109%	899.596.363	99%	579.991.191	64%	990.121.788	109%
ESRR	Zahod	509.292.519	629.253.245	124%	586.897.015	115%	431.236.950	85%	643.747.292	126%
ESS	Vzhod	379.473.557	406.911.315	107%	395.420.721	104%	325.566.678	86%	413.878.940	109%
ESS	Zahod	339.296.038	362.521.620	107%	355.038.351	105%	303.879.478	90%	363.770.247	107%
KS	Celotna SI	914.046.895	1.013.783.904	111%	863.860.303	95%	577.634.470	63%	1.060.102.759	116%
YEI	Vzhod	18.423.072	18.423.072	100%	18.423.072	100%	17.308.298	94%	17.308.298	94%
	Skupaj	3.067.924.925	3.422.023.522	112%	3.119.235.825	102%	2.235.617.065	73%	3.488.929.324	114%
REACT EU ESRR**	Celotna SI	255.741.210	255.419.808	100%	147.654.522	58%	17.982.118	7%	317.825.389	124%
REACT EU ESS	Celotna SI	13.205.000	0	0%	0	0%	0	0%	6.274.611	48%
REACT EU Skupaj*		268.946.210	255.419.808	95%	147.654.522	55%	17.982.118	7%	324.100.000	121%
SKUPAJ		3.336.871.135	3.677.443.330	110%	3.266.890.347	98%	2.253.599.183	68%	3.813.029.324	114%

**V okviru mehanizma REACT EU je Slovenija upravičena tudi do sredstev v višini 8,9 mio EUR za FEAD (Sklad za materialno pomoč najbolj ogroženim), za katera je zadolžen MDDSZ. Navedeni znesek ni všet v pravice porabe v zgornji preglednici.*

*** Za posamezne investicije je zaradi zahtev EK stopnja prispevka EU 85 %, zato je v preglednici znesek odločitve o podpori razdeljen na EU in SLO del, medtem ko je bila odločitev o podpori izdana v skupnem znesku kot EU del.*

Evropska kohezijska politika 2021-2027

24. 6. 2021 so bile v Uradnem listu EU objavljene 4 uredbe za izvajanje evropske kohezijske politike (EKP) v obdobju 2021-2027, in sicer:

- Uredba o skupnih določbah (CPR) za sklade z deljenim upravljanjem,
- Uredba o Evropskem skladu za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskem skladu (KS),
- Uredba o Evropskem socialnem skladu plus (ESS+),
- Uredba Interreg, ki določa posebne določbe za cilj evropskega teritorialnega sodelovanja, ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti zunanjega financiranja.

Sprejem CPR določa tudi ključne elemente za delovanje nove Uredbe o Skladu za pravični prehod (SPP), ki

dopolnjuje nabor sredstev kohezijske politike za obdobje 2021–2027. Nova CPR zagotavlja skupni pravni okvir v okviru deljenega upravljanja za:

- Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR),
- Evropski socialni sklad plus (ESS+),
- Kohezijski sklad (KS),
- Sklad za pravični prehod (SPP),
- Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA),
- Sklad za azil, migracije in vključevanje (AMIF),
- Sklad za notranjo varnost (SNV) ter
- Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (IUMV).

Vsaka država članica pa potem pripravi **Sporazum o partnerstvu, ki določa strateške usmeritve za načrtovanje programov** ter ureditve za učinkovito in uspešno uporabo ESRR, ESS+, KS, SPP in ESPRA v obdobju od začetka 2021 do konca 2027.

Kaj je Sporazum o partnerstvu?

Gre za natančen strateški dokument, ki je vodilo pri pogajanjih o oblikovanju programov v okviru ESRR, ESS+, KS, SPP in ESPRA med EK in državo članico EU. Zadnji osnutek slovenskega Sporazuma o partnerstvu je SVRK pripravila in ga javno objavila 8. novembra 2021. Dokument je bil posredovan predstavnikom EK v neformalno usklajevanje, opredeljuje pa 5 izbranih ciljev politik, en specifični cilj in z njimi povezane sklade financiranja.

Preglednica 3: Izbrani cilji politik in specifični cilji ter z njimi povezani skladi financiranja Sporazuma

	Cilj politik	Vir (sklad)
1	**Konkurenčnejša in pametnejša Evropa** s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT	ESRR
2	**Bolj zelena, nizkoogljična Evropa**, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti	ESRR, KS, ESPRA
3	**Bolj povezana Evropa** z izboljšanjem mobilnosti	ESRR, KS
4	**Bolj socialna in vključujoča Evropa** za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic	ESRR, ESS
5	**Evropa, ki je bliže državljanom**, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih pobud	ESRR
	Specifični cilj	Vir (sklad)
	Evropa za pravični prehod	SPP

V Sloveniji se bodo v skladu z osnutkom Sporazuma o partnerstvu, v okviru Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027 predvidoma izvajali naslednji trije pristopi za naslavljanje posebnih potreb regij in območij:

- CTN - za trajnostni razvoj mest celostne teritorialne naložbe,
- CLLD - za lokalni razvoj lokalni razvoj, ki ga vodi Skupnost,
- DRR - za endogeno regionalno politiko pa drugo teritorialno orodje, ki podpira pobude, ki jih je zasnovala država članica (DRR).

Preglednica 4: Sporazum o partnerstvu predvideni programi z okvirnimi skupnimi finančnimi alokacijami

	Program	Vir (sklad)	EUR
1	**Program kohezijske politike v obdobju 2021-2027**	ESRR, KS, ESS+, SPP	3.221.567.453
2	**Program za pomoč najbolj ogroženim**	ESS+	20.500.000
3	**Program za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo**	ESPRA	23.929.641
Skupaj			3.265.997.094

V skladu s predstavljenim predvidenim finančnim načrtom osnutka Sporazuma o partnerstvu bo za Program kohezijske politike v obdobju 2021-2027 vključena še **predpostavka** (v skladu s CPR), da se je stanje na področju trga dela bistveno spremenilo od izhodišč v letu 2019 in je zato predvidena **prerazporeditev 20% začetnih nacionalnih dodelitev ESS+ v ESRR** oz. v skupnem znesku **znaša predlog prerazporeditve 141,33 mio EUR**.

Program kohezijske politike v obdobju 2021-2027 je sestavljen iz več prednostnih nalog (prioritet) in vsaka prednostna naloga ustreza enemu cilju politike, specifičnemu cilju SPP ali tehnični pomoči.

Izhodišča za pripravo Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027 je SVRK pripravila in javno objavila dne 8. novembra 2021 in jih posredovala tudi predstavnikom EK v neformalno usklajevanje. Ključne predpostavke dokumenta:

- **za Zahodno kohezijsko regijo** ali bolj razvito regijo se dodeli vsaj 85 % sredstev iz ESRR za cilj politike 1 in cilj politike 2 ter vsaj 30% za cilj politike 2 (tematska koncentracija ESRR na ravni kategorije regije), stopnja sofinanciranja na ravni posamezne prednostne naloge znaša za Zahodno kohezijsko regijo ali za bolj razvito regijo 40%,

- **za Vzhodno kohezijsko regijo** ali manj razvito regijo se dodeli vsaj 25% sredstev iz ESRR za cilj politike 1 ter vsaj 30% za cilj politike 2 (tematska koncentracija ESRR na ravni kategorije regije), stopnja sofinanciranja na ravni posamezne prednostne naloge znaša za Vzhodno kohezijsko regijo ali za manj razvito regijo 85%,
- **sredstva tehnične pomoči (TP)** se bodo v skladu s petim odstavkom 36. člena CPR izvajala po pavšalni stopnji na podlagi napredka pri izvajanju programa. To pomeni, da bodo sredstva TP del vsake prednostne naloge programa in ne bodo v obliki ločene prednostne naloge (trenutno v predstavitvah še ločeno zaradi jasnejše oblike obsega). Povrnjena bodo po pavšalni stopnji glede na sklad, regijo in upravičene izdatke, ki jih bo Republika Slovenija vključila v zahtevke za izplačilo in posredovala EK.

Dodatne omejitve:

- dodatno pri obeh regijah velja, da specifični cilj digitalna povezljivost (SC 2.1) prispeva le v 40% k tematski osredotočenosti za cilj politike 1, medtem ko specifični cilj trajnostna urbana mobilnost (SC 4.1) prispeva le 50% k tematski osredotočenosti za cilj politike 2,
- v skladu z zahtevami EK je treba najmanj 25% ESS+ sredstev nameniti za področje politike socialnega vključevanja,
- določeni so tudi najmanjši deleži, ki jih je treba v okviru sredstev ESRR in KS nameniti za doseganje podnebnih ciljev (ESRR vsaj 30%, KS vsaj 37%) in
- podobno kot pri pripravi Načrta za okrevanje in odpornost bomo morale države članice EU, pri pripravi in seveda tudi kasneje pri izvajanju upoštevati t.i. »načelo, da se ne škoduje bistveno«.

Na podlagi razprave po objavljenih Izhodiščih za pripravo Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027 je v nadaljevanju predstavljen prenovljen predlog izbora ciljev politik, prednostnih nalog in specifičnega cilja SPP ter z njimi povezani predvideni viri financiranja.

Preglednica 5: Izbrani cilji politik, prednostne naloge in specifični cilj SPP ter z njimi povezani predvideni viri financiranja (v mio EUR; v tekočih cenah)*

Cilj politike	Številka PN	Program EKP 21-27: PN	ESRR		ESS		KS	SPP	Skupna vsota
			VZHOD	ZAHOD	VZHOD	ZAHOD	SLO	VZHOD	
CP1 - pametno	1	Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe	463,57	240,43					704,00
	2	Pametnejša Evropa s spodbujanjem digitalizacije	62,47	4,20					66,67
CP1 - pametno Vsota			**526,04**	**244,63**					**770,67**
CP2 - zeleno	3	Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj	353,45	109,69			295,10		758,23
	4	Spodbujanje trajnostne večmodalne urbane mobilnosti	37,80	17,15					54,95
CP2 - zeleno Vsota			**391,25**	**126,84**			**295,10**		**813,18**
CP3 - povezano	5	Bolj povezana Evropa z izboljšanjem	107,39				405,14		512,53
CP3 - povezano Vsota			**107,39**				**405,14**		**512,53**
CP4 - družbeno	6	Odzivni trg dela; Znanja, kompetence in spretnosti za prilagajanje globalnim spremembam in izboljšanje zaposljivosti	42,80		275,39	86,90			405,08
	7	Vzdržen, vključujoč in kvaliteten sistem dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega varstva ter zagotavljanje dostojnega življenja in vključenosti za vse	78,53		137,20	43,25			258,98
	8	Turizem in kultura za gospodarski razvoj in socialno vključenost	19,94						19,94
CP4 - družbeno Vsota			**141,27**		**412,59**	**130,15**			**684,00**
CP5 - bližje državljanom	9	Evropa, ki je bliže državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud	67,60	17,63					85,23
CP5 - bližje državljanom Vsota			**67,60**	**17,63**					**85,23**
CP6 - SPP	10	Sklad za pravični prehod						248,38	248,38
CP6 - SPP Vsota								**248,38**	**248,38**
CP7 - TP	11	Tehnična pomoč	43,07	13,58	17,19	5,42	17,95	10,35	107,57
CP7 - TP Vsota			**43,07**	**13,58**	**17,19**	**5,42**	**17,95**	**10,35**	**107,57**
Skupna vsota			**1.276,61**	**402,69**	**429,78**	**135,57**	**718,19**	**258,72**	**3.221,57**

** Predstavljeni predvideni viri financiranja veljajo ob predpostavki, da bo v celoti realizirana prerazporeditev 20% začetnih nacionalnih dodelitev ESS+ v ESRR.*

Za namene člena 63(3) finančne uredbe se za Program kohezijske politike v obdobju 2021-2027:

- **imenuje organ upravljanja** - Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK) z devetimi **posredniškimi telesi** (MGRT, MIZŠ, MDDSZ, MZ, MZI, MOP, MK, MO, Služba Vlade RS za digitalno preobrazbo),
- **imenuje revizijski organ** - Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna,

Ker se v Sloveniji v skladu s členom 72(2) CPR **računovodsko funkcijo** zaupa telesu, ki ni organ upravljanja, se tudi to telo opredeli kot organ, pristojen za program, in sicer Ministrstvo za finance, Sektor za upravljanje s sredstvi EU/CA.

SVRK bo pripravil Uredbo o porabi sredstev večletnega finančnega okvira evropske kohezijske politike za obdobje 2021 – 2027 v Republiki Sloveniji ter pripadajoča področna navodila. Ta bo predvidoma sprejeta v prvi polovici leta 2022. Celoten napredek redno objavljajo na spletni strani https://evropskasredstva.si/2021-2027/.

Preglednica 6: Predvidene novosti v obdobju 2021-2027 glede na obdobje 2014-2020

- **ni več akreditacije sistema,**
- **ni več INOP (vnaprejšnji razrez po resorjih),**
- **ni več neposredne potrditve operacije za TP,**
- **ni več zahtevkov za izplačilo za TP,**
- **ni več administrativnega preverjanja za TP,**
- **ni več 100% administrativnega preverjanja,**
- **OU ne izvaja več preverjanj na kraju samem,**
- **oblikovanje nacionalnih metodologij poenostavljenih oblik stroškov,**
- **obvezna uporaba poenostavljenih oblik stroškov za projekte do 200.000 EUR,**
- **zmanjšanje obsega preverjanj,**
- **e-Priročnik za izvajanje EKP (zmanjšanje števila navodil OU),**
- **finančni instrumenti– le eno vplačilo v finančni instrument,**
- **letne pregledovalne seje med EK in državo članico...**

V izvajanju trajnostnega razvoja mest mestne občine ali mestne občine z občinami funkcionalnega območja ali njihov zastopnik ne bodo opravljali naloge, za katere je odgovoren organ upravljanja, razen sodelovanja v izboru operacij, in tako ne bodo opredeljeni kot posredniški organi. Predvideni koraki, ki jim je potrebno slediti pri izboru operacij so naslednji:

- v prvi fazi pri izboru operacij v imenu mestne občine ali mestne občine v sodelovanju z občinami funkcionalnega območja sodeluje njihov zastopnik, ki pripravi seznam operacij, ki lahko kandidirajo na javni poziv (pogoj za kandidiranje),
- v drugi fazi se za končni izbor operacij izvede javni poziv (izvede ga posredniški organ),
- dodeljevanje sredstev se izvaja na podlagi indikativne alokacije sredstev glede na kohezijsko regijo oziroma mestno občino ali mestno občino v sodelovanju z občinami funkcionalnega območja (do najkasneje 31. 12. 2026).

V izvajanju lokalnega razvoja so ključna izhodišča pri izboru operacij:

pri izboru operacij sodeluje LAS, ki objavi javni poziv skladno z Uredbo CLLD; z izbranimi upravičenci nato posredniški organ sklene pogodbe o sofinanciranju in spremlja izvedbo izbranih operacij,

dodeljevanje sredstev se izvaja na podlagi alokacije sredstev glede na oblikovano območje LAS na podlagi SLR.

V izvajanju endogene regionalne politike so ključni sledeči koraki:

- v prvi fazi pri izboru operacij v imenu razvojnih regij sodelujejo regionalne razvojne agencije, ki pripravijo seznam ključnih regijskih in med-regijskih operacij ter ostalih operacij (skladno s politiko endogene regionalne politike se pripravi dogovore za razvoj regij), lahko kandidirajo,
- v drugi fazi se za končni izbor operacij praviloma izvede javni poziv (skladno s pravili evropske kohezijske politike ga izvede posredniški organ), razen izjemoma ključnih regijskih in med-regijskih operacij,
- dodeljevanje sredstev se izvaja na podlagi indikativne alokacije sredstev glede na kohezijsko regijo in razvojno regijo (do najkasneje 31. 12. 2026).

Razvojne regije ali njihov zastopnik ne bodo opravljali naloge, za katere je odgovoren organ upravljanja, razen sodelovanja v izboru operacij, in tako ne bodo opredeljeni kot posredniško(a) telo(esa).

Druge vsebinske podlage

Celovita presoja vplivov na okolje

SVRK je v avgustu 2021 podpisala pogodbo z izbranim izvajalcem za namen izdelave Celovite presoje vplivov na okolje za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 (CPVO). Zunanji izvajalec je že pripravil Začetno poročilo glede strokovne in tehnične podpore, ki predvideva okvir in delovni načrt za pripravo CPVO.

Osnutek Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027, kot osnova za pripravo CPVO, je zunanji izvajalec prejel v novembru. Javna razgrnitev okoljskega poročila bo sovpadala s končnim

osnutkom Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027.

Finančni instrumenti

Predhodna ocena za finančne instrumente (FI) bo:

- naslovila pet programskih področij - ciljev politik (pametnejša Evropa, bolj zelena - nizkoogljična Evropa, bolj povezana Evropa, socialna Evropa in Evropa bliže državljanom),
- potrdila in določila finančno vrzel, potrebno in možno podporo FI,
- opredelila ciljne končne prejemnike,
- obseg pričakovanega zasebnega in/ali javnega so-financiranja in interes zasebnih vlagateljev,
- finančne produkte in/ali možne kombinacije FI in druge podpore ESI skladov za najbolj učinkovito podporo.

Poudarek predhodnih ocen bo na naložbenih področjih cilja politike 1 in 2. Ob tem se bo za vsako področje ciljnih politik izvedla primerjalna SWOT analiza v predhodni oceni predlaganih FI ter primerljivih instrumentov Invest EU.

Katere ukrepe in ciljne končne prejemnike v okviru programiranja za navedenih 5 programskih področij bo utemeljeno naslavljati s podporo v obliki FI ali kombinacijo podpore FI z drugimi vrstami podpore ESI skladov, med drugim tudi na področjih naslavljanja digitalizacije, energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, krožnega gospodarstva, RRI in urbanega razvoja, bo natančneje naslovljeno po prejetju rezultatov predhodne ocene za finančne instrumente.

Javno naročilo za »Izvedbo predhodnih ocen potreb trga in vrzeli financiranja na trgu za izvajanje finančnih instrumentov v programskem obdobju 2021–2027 na način posodobitve in razširitve predhodne ocene vrzeli, pripravljene za programsko obdobje 2014–2020« je uspešno zaključeno in izbran je izvajalec. Končno poročilo izvedbe naročila se pričakuje v 4 mesecih od podpisa pogodbe z izbranim ponudnikom.

Sklad za pravični prehod

V okviru evropskega zelenega dogovora in z namenom učinkovitega in pravičnega doseganja cilja podnebne nevtralnosti EU je bil vzpostavljen mehanizem za pravični prehod, ki vključuje tudi Sklad za pravični prehod. Sredstva so namenjena regijam in sektorjem, ki jih bo prehod najbolj prizadel zaradi njihove odvisnosti od fosilnih goriv, vključno s premogom, šoto in naftnim skrilavcem, ter na industrijske postopke z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. V naši državi sta taki regiji dve premogovni regiji, Savinjsko-Šaleška in Zasavska.

SVRK vodi pripravo območnih načrtov za pravični prehod za ožji območji premogovnih regij, in sicer:

- za Savinjsko-Šaleško je to območje MO Velenje ter občin Šoštanj in Šmartno ob Paki,
- za Zasavsko pa območje občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi.

Načrta bosta podlaga za koriščenje sredstev Sklada za pravični prehod obeh regij zaradi prehoda na izkoriščanje nizkoogljičnih ali brezogljičnih virov energije. Pripravljena bosta na podlagi že pripravljenih akcijskih načrtov. Predvideni bodo:

- ukrepi, usmerjeni prvenstveno v gospodarsko prestrukturiranje in prilagajanje človeških virov spremenjenim okoliščinam ter
- ukrepi na področju sanacije in revitalizacije prostorsko in okoljsko razvrednotenih območij ter na področju uvajanja ukrepov trajnostne, nizkoogljične rabe energije.

Načrta bosta pripravljena na podlagi strategije izhoda iz premoga in prestrukturiranja premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, skladno s slovensko strategijo pametne specializacije, nacionalnim energetskih in podnebnim načrtom ter komplementarno z vsebinami, ki bodo izhajale iz regionalnih razvojnih programov ter tudi trajnostne urbane strategije MO Velenje v primeru regije SAŠA. Ukrepi za izvajanje bodo dorečeni v partnerskem pristopu po obeh načelih, od spodaj navzgor ter od zgoraj navzdol.

Ob upoštevanju kriterijev se **od 248,38 mio EUR sredstev SPP** (v tekočih cenah), Savinjsko-Šaleški regiji nameni 173,87 mio EUR, kar predstavlja 70 % in Zasavski regiji 74,51 mio EUR, kar predstavlja 30%. Alokacija sredstev med regijama se lahko tekom izvajanja ustrezno spremeni, in sicer glede na uspešnost izvajanja in spremenjene okoliščine, predvsem v zvezi z morebitnimi spremembami strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij in morebitno bistveno odstopanje pri upoštevanih dejavnikih,.

Pripravljena območna načrta bosta prilogi Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027.

Krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti

Hkrati s pripravo Sporazuma o partnerstvu je EK usmerila na komplementarno pripravo posebnega dokumenta *»Krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti za kohezijsko politiko 2021-2027« ali krajše administrativna ustreznost*. Ključni izzivi dokumenta:

- način delovanja organov upravljanja in nadzora ter ali pri izvajanju programov v praksi obstajajo možnosti za več inovacij in
- pobude za krepitev upravne zmogljivosti organov upravljanja in nadzora bi bilo treba izvajati v ustreznem obsegu ter s strateškim in celovitim pristopom.

Dokument bo v bistvenem delu strukturirano izhajal iz:

- Naložbenih smernic za financiranje v okviru kohezijske politike v obdobju 2021–2027 za Slovenijo, ki jih je prirpavila Evropska komisija in
- opredelitve prednosti in pomanjkljivosti ter navajal s tem povezane ukrepe za krepitev dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti za kohezijsko politiko EU glede na ključna področja izzivov na podlagi posebnega, v naprej pripravljenega vprašalnika OECD.

Predviden časovni okvir

Preglednica 7: Okvirna časovnica ključnih korakov v pripravi Sporazuma o partnerstvu in načrtovanju Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027

Mesec	Sporazum o partnerstvu	Program kohezijske politike v obdobju 2021-2027
November 2021	- osnutek Sporazuma o partnerstvu, - pregled omogočitvenih pogojev, - osnutek krepitve dobrega upravljanja in upravne zmogljivosti, - utemeljitev prerazporeditve sredstev iz ESS+ na ESRR	- osnutek Programa kohezijske politike v obdobju 2021-2027, - osnutek opredelitve strukture upravljanja in nadzora, - osnutek nacionalne kohezijske uredbe
November/december 2021	- posvetovanja z deležniki, - neformalna usklajevanja z EK	- posvetovanja z deležniki, - CPVO, - SPP: območna načrta, - neformalna usklajevanja z EK, - izbran izvajalec za predhodno oceno FI
Februar in naslednji meseci 2022	- formalno usklajevanje z EK	- formalno usklajevanje z EK, - poenostavljene oblike stroškov (POS)
April 2022		- izvedena predhodna ocena FI - CPVO: končna verzija
Maj/junij 2022		- osnutki navodil, - operativen informacijski sistem eMA2

Preglednica 7a: Vrednosti odločitev o podpori in izplačil REACT EU v letu 2021 (v EUR)

PO	NAZIV VLOGE	SKLAD	PODROČJE	Izdane odločitve o podpori na dan 31.12.2021		Realizacija na dan 31.12.2021 (MF-ERAC)
				EU del*	SLO del	
MDD-SZ	Covid 19 - Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v infrastrukturo za krepitev odpornosti izvajalcev institucionalnega varstva, upoštevajoč deinstitucionalizacijo*	ESRR	Digitalni in zeleni prehod	79.050.648	13.950.114	4.354.000
			SKUPAJ:	**79.050.648**	**13.950.114**	**4.354.000**
MGRT	Digitalizacija in digitalna transformacija MSP	ESRR	Digitalni in zeleni prehod	30.000.000	0	0
	Javni razpis za vlaganja v kakovostno in trajnostno preoblikovanje slovenskega turizma za krepitev njegove odpornosti	ESRR		41.500.000	7.323.529	0
	Javni poziv za varovanje inovacijskega potenciala	ESRR	Zagotavljanje obratnega kapitala in naložbene podpore malim in srednje velikim podjetjem	7.000.000	0	0
	Vavčerski sistem spodbud malih vrednosti za MSP	ESRR		13.000.000	0	0
			SKUPAJ:	**91.500.000**	**7.323.529**	**0**
MIZŠ	REACT- EU - IKT za vzgojno izobraževalne zavode	ESRR	Digitalni in zeleni prehod	13.600.000	2.400.000	13.175.000
			SKUPAJ:	**13.600.000**	**2.400.000**	**13.175.000**
MZ	COVID19 - Preselitev Oddelka za pljučne bolezni na lokacijo UKC Maribor*	ESRR	Področje krepitev odpornosti zdravstvenih sistemov	3.060.000	540.000	77.056
	COVID19 - Ureditev negovalnega oddelka SB Murska Sobota	ESRR		5.015.000	885.000	
	COVID19 – Ureditev prostorov za pridobitev dodatnih kapacitet Negovalne bolnišnice Ljubljana*	ESRR		3.825.000	675.000	
	COVID19-Informacijska podpora naročanju na cepljenje na primarni ravni*	ESRR		1.275.000	225.000	376.062
	COVID19-ureditev stavbe ZVD v UKC	ESRR		5.101.863	900.329	
	Energetska sanacija Glavne stavbe - Hospital UKC Ljubljana*	ESRR		42.367.298	7.476.582	
	Ureditev prostorov za namen negovalne bolnišnice - preureditev starega internega oddelka v SB Novo mesto	ESRR		3.825.000	675.000	
	Ureditev prostorov za namen negovalne bolnišnice v UKC MB	ESRR		6.800.000	1.200.000	
			SKUPAJ:	**71.269.160**	**12.576.911**	**453.118**
			SKUPAJ:	**255.419.808**	**36.250.554**	**17.982.118**

** Za posamezne investicije je zaradi zahtev EK stopnja prispevka EU 85 %, zato je v preglednici znesek odločitve o podpori razdeljen na EU in SLO del, medtem ko je bila odločitev o podpori izdana v skupnem znesku kot EU del.*

Mehanizem REACT EU

Slovenija ima v okviru mehanizma REACT EU (dodatna sredstva Operativnega programa 2014-2020) skupaj na voljo (v tekočih cenah) **277.846.210 EUR** in od tega se predlaga:

- **268.946.210 EUR sredstev ESRR in ESS** *(255.741.210 EUR ESRR in 13.205.000 EUR ESS),*
- **8.900.000,00 EUR sredstev sklada FEAD** za podporo najrevnejšim v družbi.

Znesek je **za okrog 55 mio EUR nižji** od zadnje spremembe Operativnega programa 2014-2020, in sicer zaradi ugodnih makroekonomskih kazalcev, ki jih beleži Slovenija v letu 2021 (visoka gospodarska rast in nizka brezposelnost). Operativni program 2014-2020 bo treba tako spremniti:

- za približno 55 mio EUR nižji znesek pobude REACT EU v primerjavi s sprejetim pred letom dni,
- zaradi stanja do sedanje realizacije izdaje odločitev o podpori in
- zaradi spremembe nabora ukrepov/operaciji.

Konkretneje predlog izhaja iz Preglednice 7a in 7b.

Ostanek sredstev REACT EU glede na navedeno razčlenitev virov zanaša **13.526.402 EUR,** za katerega se predlaga sledeča:

Preglednica 7b: Ukrepi REACT EU v okviru veljavnega OP (v EUR)

PREDVIDENI UKREPI REACT EU V OKVIRU ESRR IN ESS*						
SKLAD	PO	NAZIV VLOGE	PODROČJE	Predvidena vrednost		
				EU del	SLO del	Skupaj
ESS	MZ	E-oskrba	Področje krepitev odpornosti zdravstvenih sistemov	3.000.000	0	3.000.000
ESRR	MZ	Energetska sanacija stavb URI SOČA		6.526.402	2.286.699	8.813.101
		Energetska sanacija SB Nova Gorica		4.000.000	600.000	4.600.000
			SKUPAJ:	13.526.402	2.886.699	16.413.101

** V okviru ESS je skladno z Operativnim programom 2014-2020, verzija 6.0, predvidenih 13.205.000 EUR. Ukrepi bodo predvideni naknadno.*

Stanje porabe oz. angažiranosti sredstev Sklada za materialno pomoč najbolj ogroženim (FEAD), ki so namenjena za izvedbo dodatne nabave hrane, zagotavljanje pomoči in krepitev upravne zmogljivosti organizacij, ki hrano razdeljujejo ter dodatnih zaposlitev na MDDSZ, MF in UNP iz naslova sredstev tehnične pomoči v skupni višini **8,9 mio EUR**, je sledeč:

- podpisani sta pogodbi o dodelitvi dodatnih sredstev za zagotavljanje pomoči materialno najbolj ogroženim zaradi povečanja njihov potreb zaradi COVID -19 s Slovensko karitas in Rdečim križem,
- oddana so javna naročila za sukcesivno dobavo prehrambenega blaga v obdobju 2021–2023 v okviru operativnega programa za materialno pomoč najbolj ogroženim za obdobje 2014–2020 (COVID-19) oziroma nekaj sklopov je tik pred oddajo,
- zaključeni so postopki dveh novih zaposlitev na MDDSZ in odobrena sredstva za kadrovsko okrepitev na MF in UNP (potrjen spremenjen projekt TP REACT EU),
- izvedena je bila komunikacija o pridobljenih dodatnih sredstvih (spletna stran MDDSZ, socialna omrežja);
- izvedena je nadgradnja informacijskega sistema MOP-IS.

Pogajanja s sindikati javnega sektorja vroča in pestra kot vedno

Konec maja 2021 je bil med Vlado RS in sindikati javnega sektorja podpisan Dogovor o odpravi varčevalnih ukrepov v zvezi s povračili stroškov in drugimi prejemki javnih uslužbencev, zamiku izplačilnega dneva plače pri proračunskih uporabnikih ter regresu za letni dopust za leto 2021. Podpisalo ga je 28 od 45 sindikatov javnega sektorja, 32 sindikatov pa je podpisalo še aneks h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti. Sindikati in vlada so se še pred poletnimi počitnicami dogovorili, da se oblikuje delovna skupina za obravnavo stroškov za prevoz na delo in z dela. So se pa odnosi med sindikati javnega sektorja in Vlado RS, po podpisu dogovora o dvigu plač za šest plačnih razredov med zdravniki in zobozdravniki ter Vlado RS zaostrili in sindikati javnega sektorja so za 9. marec napovedali stavko. Sindikat javnega sektorja je napoved zaradi prihajajočih se volitev umaknil, Sindikat vzgoje in izobraževanja pa je pri tem vztrajal in jo tudi izvedel.

V zadnjih sedmih mesecih sta se sicer odvili »le« dve seji vladne pogajalske skupine s sindikati javnega sektorja, vendar dogajanja na področju plač v javnem sektorju so bila precej pestra. Zaradi dviga plač zdravnikom in zobozdravnikom pa se napovedi stavk kar vrstijo. Pa pojdimo lepo po vrsti.

Dogovor s sindikati zdravstva in socialnega varstva

Sindikati s področja zdravstva in socialnega varstva ter predstavniki vlade so 18. 11. 2021 podpisali **dogovor in anekse o višjih plačah v zdravstvu in socialnem varstvu**. V teh težkih časih povezanih s COVID-19 so si zaposleni nedvomno zaslužili dvig plač. Dogovor, katerega je podpisalo vseh 11 reprezentativnih sindikatov, je prinesel višje plače okoli 35.000 zaposlenim na približno 200 delovnih mestih. Odstotek povišanja plač je različen glede na delovna mesta. Za največ se bodo povišale plače medicinskih sester v bolnišnični dejavnosti, in sicer od tri do šest plačnih razredov. V socialnem varstvu povišanje znaša štiri plačne razrede, in sicer gre predvsem za delovna mesta bolničarjev, medicinskih sester, socialnih oskrbovalk in varuhov. Spremenili so tudi vrednotenje delovnih mest psihologov in logopedov, socialnih delavcev, tako v zdravstvu kot socialnem varstvu, ter zdravstveno administrativnih sodelavcev. Predvidene finančne posledice so bile v okviru izhodišč za pogajanja za področje socialnega varstva ocenjene na 37 milijonov evrov, za področje zdravstva pa 85,95 milijona evrov.

Dogovorili so se še, da po 15. januarju 2022 nadaljujejo pogajanja za drugi krog zaposlenih v socialni oskrbi.

PKP10 in dogovor o dvigu plač med zdravniki in Vlado RS

PKP10, ki je bil sprejet konec 2021, je z začasnim ukrepom zdravnikom prinesel dvig plač za šest razredov, in sicer do 63. plačnega razreda. Ampak se je zapletlo, saj so predsedniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Lidija Jerkič, Konfederacije sindikatov javnega sektorja Slovenije Branimir Štrukelj, Konfederacije sindikatov Slovenije Pergam Jakob Počivavšek, Konfederacije novih sindikatov Slovenije - Neodvisnost Evelin Vesenjak in Konfederacije sindikatov 90 Slovenije Peter Majcen na Ustavno sodišče RS vložili zahtevo za presojo skladnosti 48. člena PKP10 z Ustavo Republike Slovenije.

Predlagali so tudi začasno zadržanje izvajanja te določbe. Ustavno sodišče RS je 14. 2. 2022 odločilo, da do končne odločitve zadrži izvrševanje spornega člena.

Odločitev sodišča je prišla ravno sredi pogajanj med Vlado RS in reprezentativnimi sindikati javnega sektorja o višjih plačah in to ravno na podlagi sporne določbe.

Zadnji dan januarja 2022 je prišlo do podpisa **dogovora o zvišanju plač med vladno stranjo zdravniki,** skladno s katerim se plače zvišujejo za vsaj šest plačnih razredov oziroma za 24 odstotkov višje plače. Prav tako naj bi se uvedla nekatera nova delovna mesta, npr. delovno mesto starejši zdravnik specialist, ki bi bil uvrščen v 63. plačni razred. Dogovor je »težak« 113,5 milijona evrov na letni ravni

Zadnje seje pogajalske skupine vlade s sindikati javnega sektorja

Novembra 2021 so se člani vladne pogajalske strani sestali s predstavniki sindikatov in razpravljali o poročilu o delu delovne skupine za obravnavo pojasnil MJU v zvezi s povračili stroškov in drugimi prejemki, poročilu o delu delovne skupine za pripravo strokovnih podlag za usklajevanje plačnih razredov, izhajajoč iz delovnih mest, ki so v spodnji tretjini plačne lestvice ter o predlogu drugačne ureditve dodatka za delo v rizičnih razmerah. Razpravljali pa so tudi o parafiranem sporazumu med Vlado RS in reprezentativnima sindikatoma s področja zdravstva in socialnega varstva o nujnih ukrepih na področju plač. Predstavil ga je predstavnik Ministrstva za zdravje in podvedal, da bo sporazum po podpisu aneksov k področnima kolektivnima pogodbama prinesel okoli 35.000.

Pod točko »razno« so pogajalci razpravljali tudi o možnostih za celovito

ureditev dela na domu v javnem sektorju ter o izvajanju Sporazuma o razreševanju stavkovnih zahtev iz leta 2018 v delih, ki se tičejo financiranja javnega zavoda RTV Slovenija, standardov in normativov za področje zdravstva in socialnega varstva in uredbe za vojsko.

V **začetku februarja** je Vlada RS določila izhodišča za pogajanja z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja o usklajevanju vrednosti plačnih razredov plačne lestvice ter elementih reforme plačnega sistema v smislu večjega nagrajevanja boljšega dela. Zadnja uskladitev vrednosti plačnih razredov je bila uveljavljena leta 2011. Kasneje zaradi hude gospodarske in finančne krize ter dogovorov s sindikati o višjih uvrstitvah delovnih mest in nazivov v plačne razrede v letih 2017 in 2018 do uskladitve vrednosti plačnih razredov do vključno leta 2021 ni prišlo.

Na **februarski seji** pogajalske skupine vlade s sindikati javnega sektorja so slednji predstavili svoje zahteve, in sicer:

zahtevajo dvig uvrstitve vseh delovnih mest v javnem sektorju za šest plačnih razredov,

zahtevajo odpravo omejitve najvišjega plačnega razreda, ki ga je mogoče doseči z napredovanji, za vse javne uslužbence,

zahtevajo določitev avtomatičnega usklajevanja vrednosti plačnih razredov,

pričakujejo, da se vrednost najnižjega plačnega razreda dvigne na raven minimalne plače in se nato dogovorijo ustrezna razmerja tudi do višjih plačnih razredov.

O zahtevi sindikatov javnega sektorja po dvigu plač za šest plačnih razredov za vse javne uslužbence bo odločala vlada. Vladna pogajalska skupina je bila prvič seznanjena z zahtevo sindikatov po dvigu plač vsem 188.000 javnim uslužbencem za šest plačnih razredov. Po grobih ocenah bi ta zahteva le pri osnovnih plačah pomenila 1,5 milijarde evrov višjo maso plač v javnem sektorju. Sindikati javnega sektorja so pričakovali odgovor Vlade RS do 15. februarja.

Zahteve sindikatov po dvigu plač in aktivnosti za stavke

Kot že rečeno, je 31. 1. 2022 prišlo do podpisa dogovora med vladno stranjo in zdravnik o povišanju plač za vsaj šest plačnih razredov oz. 24%. Na vlado se je usul plaz kritik in vrstiti so se začele napovedi stavk.

Na podpis dogovora med vlado in zdravniki so se z ogorčenjem prvi odzvali **sindikati v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva ter zdravstvene nege**, ki so še vedno čakali na začetek pogajanj z vlado. Kot že rečeno zgoraj, bi se morali pričeti 15. 1. 2022. Pozvali so k pričetkom pogovorov, v nasprotnem primeru pa so za 16. 2. 2022 napovedali stavko. No, do nje je na ta dan res prišlo.

Tudi drugi sindikati v javnem sektorju Vladi RS postavili zahtevo po enakem dvigu plač in podali še zahtevo, postavili tudi drugi sindikati javnega sektorja, ob tem pa od vlade zahtevajo še, da se omejitev najvišjega plačnega razreda, ki ga je mogoče doseči z napredovanji, odpravi za vse javne uslužbence. Podali so še zahtevo, da se določi samodejno usklajevanje vrednosti plačnih razredov, in to najmanj z inflacijo od letošnjega leta naprej, ter da se vrednost najnižjega plačnega razreda dvigne na raven minimalne plače in se nato dogovorijo ustrezna razmerja tudi do višjih plačnih razredov.

Zahteve so utemeljili tudi s tem, da je vlada s PKP10 in dogovorom o dvigu zdravniških plač posegla v enotni plačni sistem in močno razburila vse ostale zaposlene v javnem sektorju.

Ovira za uzpolnitev navedenih zahtev pa je, po besedah ministra Boštjana Koritnika, ki je tudi vodja pogajalske skupine, povečanje skupne mase plač, in sicer za 1,5 milijarde. Namreč dvig plač za šest plačnih razredov naj bi pomenilo dvig za 26,5%, zaradi dodatkov pa bi to lahko predstavljalo 30% povečanje mase plač. To pa pod vprašaj postavlja vzdržnost javnih financ. Minister je, med drugim, sindikatom predlagal oblikovanje delovne skupine, ki bi opravila temeljito analizo tistega, kar je treba popraviti. Eden njegovih predlogov je bil tudi vzpostavitev povezanosti med rezultati dela in plačilom, kar pomeni, da bi javnega uslužbenca, ki dela slabo, kaznovali s 30 odstotkov nižjo plačo, nadpovprečnega delavca pa nagradili tudi z do 100 odstotkov višjo plačo, kar je praksa že v gospodarstvu. Sindikati so predlogu odločno nasprotovali, saj naj bi po njihovem mnenju na ta način kaznovali nezaželene in nagrajevali tistih, ki so blizu vodstva

Tako **pogajalska skupina Konfederacije sindikatov javnega sektorja Slovenije** kot **Pogajalska skupina reprezentativnih sindikatov javnega sektorja** sta od Vlade RS zahtevali jasno opredelitev do njihovih zahtev, v nasprotnem primeru bodo pričeli z izvajenjem aktivnosti za stavko in jo za 9. 3. 2022 tudi napovedali.

Zahtevam pa se je pridružil tudi **Visokošolski sindikat Slovenije**, in sicer z zahtevo za dopolnitve kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja in kolektivne pogodbe za javni sektor s pogajalskim predlogom. Med drugim so zahtevali dvig plač vseh skupin zaposlenih v visokem šolstvu za šest plačnih razredov, natančnejšo ureditev normativov in izenačitev vrednosti dela honorarnih in zaposlenih pedagogov,

Sindikat je opozoril in vladi sporočil, da bodo organizirali stavko zaposlenih na univerzah, če se pogajanja o dopolnitvah kolektivne pogodbe ne bodo začela v 30 dneh, kot je to določeno v kolektivni pogodbi, ali če se ne bodo v razumnem roku končala zadovoljivo.

Pogajalska skupina reprezentativnih sindikatov javnega sektorja je v prvem tednu marca sporočila, da 9. 3. 2022 ne bodo izvedli stavke, saj bodo konec meseca aprila potekale državno zborske volitve. Od svojih zahtev ne bodo odstopili in bodo z aktivnostmi nadaljevali po volitvah.

Kratek pogled v predsedovanje Slovenije Svetu Evrope v letu 2021

Slovenija je 1. julija 2021 od Portugalske prevzela predsedovanje Svetu EU. Svetu EU izmenično predsedujejo nacionalne vlade držav članic, ki si predsedstvo izmenjajo vsakih šest mesecev, in sicer 1. januarja in 1. julija vsako leto. Funkcija predsedstva prinaša veliko odgovornost: država članica gostiteljica v svojem mandatu predseduje sejam Sveta EU, ki je eden od najpomembnejših organov odločanja v EU. Poleg tega predsedstvo zagotavlja, da države članice delajo usklajeno, oblikuje kompromise, kadar je to potrebno, in vedno deluje v interesu celotne EU. V sklopu dogodkov v okviru predsedovanja Slovenije Svetu EU pa je v Sloveniji potekalo tudi srečanje predsedstva Odbora regij.

Delovni program predsedstva si v 18-mesečnem obdobju delijo tri države članice (t. i. „trojka predsedstev"). Predsedstvo določa natančno opredeljene cilje, ki jih želi doseči v svojem mandatu, skupaj s preostalima članicama trojke predsedstev pa tudi dolgoročnejše cilje, ki jih realno ne bi bilo mogoče doseči v zgolj šestih mesecih.

si2021.eu

Slovenija je, kot že rečeno, 1. julija 2021 od Portugalske prevzela predsedovanje Svetu EU. Jedro novega programa tvorijo okrevanje in odpornost, in to na podlagi izkušenj, pridobljenih med pandemijo COVID-19, zeleni in digitalni prehod ter oblikovanje bolj zdrave, varnejše in stabilnejše EU.

Med slovenskim šestmesečnim predsedovanjem sta bili osrednji temi številnih dogodkov varnost in zdravje pri delu, zlasti v povezavi s pandemijo COVID-19, rakotvornimi snovmi in usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja. V skladu s tem smo izbrali tudi slogan »**Skupaj. Odporna. Evropa**«.

V projekt predsedovanja Slovenije Svetu EU je bilo vključenih veliko služb ne samo v Sloveniji, temveč tudi v Bruslju. Tam so organizirali skoraj 1400 sestankov in 250 spremljajočih dogodkov, nad katerimi je bdela koordinatorka predsedovanja na Stalnem predstavništvu Slovenije v Bruslju Barbara Javornik. Njeno delo je potekalo predvsem v zaodrju. Pred začetkom je usklajevala pripravo koledarja zasedanj, med predsedovanjem pa je bila organizacijski most med Slovenijo in Generalnim sekretariatom Sveta EU.

Ključna vsebinska naloga predsedujoče države je vodenje dela Sveta EU in usmerjanje zakonodajnega dela. Predsedujoča država mora zagotavljati spoštovanje zakonodajnih postopkov in nepristransko voditi usklajevanje med državami članicami. V tej vlogi je Slovenijo čakal še dodatni izziv, saj je na podnebni konferenci COP26 novembra v Glasgowu skupaj s Komisijo zastopala EU.

Glavno prizorišče srečanj na najvišji ravni je bil Kongresni center Brdo. Poseben izziv so bile epidemiološke razmere, saj so na primer zaradi upoštevanja razdalje v dvorano za 500 ljudi lahko namestili le 130 udeležencev. Z epidemijo pa so bili povezani tudi drugi izzivi. Med drugim so odpadli vsi načrti, da se bodo dogodki izvajali po občinah po celotni Sloveniji, kot je bilo predvideno v začetnem programu.

Slovenija je bila prva država, v kateri je na dogodkih najvišje ravni za kulinariko skrbel kuharski mojster z Michelinovo zvezdico. Tomaž Kavčič priznava, da je bila to izjemna čast in potrditev dobrega dela, a tudi velika odgovornost. Največji izziv je bil vrh EU-Zahodni Balkan, ko se je srečanja udeležila tudi nemška kanclerka Angela Merkel. Njej v čast je naredil enako sladico (iz petih vrst zelenjave in sedmih vrst sadja z vaniljevim sladoledom in bučnim oljem), kot jo je pred enajstimi leti pripravil za voditelje EU v Bruslju. Angela Merkel se je namreč takrat odločila za repete. Poleg pogovora z njo pa si je Tomaž Kavčič najbolj zapomnil pogleda varnostnika.

Slovenija se je v številnih evropskih mestih in po svetu predstavila tudi s kulturnim programom, ki je med drugim vključeval tudi koncerte zbora Perpetuum Jazzile. V zboru so preračunali, da so v tem okviru prepotovali več kot 12.000 kilometrov, stali na odru več kot 27.000 sekund, poslušalo pa jih je več kot 6000 ljudi.

Na dogodkih predsedovanja je bilo zagotovljeno tolmačenje na 100 dogodkih v Sloveniji. Zaradi epidemije so potrebovali več kabin, izziv pa so bili tudi večjezični dogodki na daljavo. Dogodke so dobro izpeljali, čeprav niso vedno našli čarobne palčke za vse izzive.

Poleg tolmačev na dogodkih so bili nepogrešljivi prevajalci. Raznolikost področij s katerimi so se srečevali pomeni velik izziv za prevajalca, ker je treba v kratkem času poiskati ustaljene tujejezične prevode strokovnih izrazov z včasih manj znanega področja, na primer čebelarstva.

Prednostne naloge slovenskega predsedovanja so opisane v štirih poglavjih:

1. Odpornost in okrevanje Evropske unije. Strateško avtonomna Unija.

Oblikovanje ali dograditev načrtov in instrumentov za odpornost Unije proti pandemijam in kibernetskim napadom. Okrevanje EU po pandemiji, ki temelji na digitalnem, zelenem in pravičnem prehodu.

2. Konferenca o prihodnosti Evrope.

Organiziranje številnih razprav, odprtih za vse, ki želijo prispevati predloge za oblikovanje skupne evropske prihodnosti.

3. Unija evropskega načina življenja, vladavine prava in enakih meril za vse.

Unija uravnoteženih pravic in odgovornosti, močne zaščite človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravico do svobode izražanja.

4. Verodostojna in varna Evropska unija. Unija, ki je sposobna zagotavljati varnost in stabilnost tudi v svoji soseščini.

Unija sodelovanja v okviru Severno–atlantskega zavezništva. Unija, ki si dejavno prizadeva za doseganje strateškega cilja: Evropa, cela, svobodna in v miru s seboj in drugimi celinami. Unija varovanih zunanjih meja ter jasne razmejitve med zakonitimi in nezakonitimi migracijami.

Dosežki slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije

Slovenija je predsedovanje Svetu EU zasnovala na štirih prednostnih področjih pod sloganom »Skupaj. Odporna. Evropa.« V sodelovanju z evropskimi institucijami in solidarnostjo držav članic je okrepila odpornost EU na različne krize in pripomogla k okrevanju držav po pandemiji in digitalni preobrazbi. Pomemben napredek je dosegla tudi na področju boljših delovnih razmer, varnosti evropskih državljanov in evropski perspektivi svoje soseščine.

Slovensko predsedovanje s pomembnimi dosežki na področju odpornosti in digitalizacije

Slovenija je kot predsedujoča država pomembno prispevala k okrepitvi odpornosti EU na prihodnje zdravstvene krize, naravne nesreče, kibernetske napade in druge grožnje, ki pretijo EU. Pospešila je okrevanje EU po pandemiji covida-19, pomemben preboj pa je naredila tudi na področju digitalizacije.

Začeli dialog z evropskimi državljani o prihodnosti Evrope

Evropska unija se v zadnjem desetletju spopada s številnimi izzivi, zato bolj kot kdaj prej potrebujemo celovito razpravo o naši skupni prihodnosti. EU želi te izzive obravnavati v okviru konference o prihodnosti Evrope, ki v osrčje postavlja evropske državljanke in državljane. Po zaključku razprav o postopkovnih vidikih konference smo v času slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije začeli ključne vsebinske razprave z državljani.

Za boljše življenje in delo v EU, vladavino prava in enaka merila za vse

Slovensko predsedstvo je doseglo pomemben napredek na področju minimalnih plač v EU in enakopravnejšega plačila žensk in moških. Ministri so prvič sprejeli opredelitev evropskega modela športa in leto 2022 razglasili za evropsko leto mladih. Slovenija pa je v Svetu EU vodila tudi razpravo o vladavini prava.

Za večjo verodostojnost in varnejšo Evropsko unijo in njeno soseščino

V času slovenskega predsedovanja je Svet odigral pomembno vlogo pri zagotavljanju varnosti v EU v povezavi z razmerami v Afganistanu in na meji z Belorusijo. Pomemben napredek je bil dosežen tudi glede skupne migracijske in azilne politike EU, vstopu Hrvaške v schengensko območje ter potrditvi evropske prihodnosti za partnerice Zahodnega Balkana.

Srečanje predsedstva Odbora regij

V sklopu predsedovanja se je v Sloveniji odvijalo tudi srečanje predsedstva Odbora regij. Srečanje je potekalo 23. in 24. 9 2021 v Ljubljani in Lipici.

Predsednik OR se je sestal s predsednikom državnega sveta in s člani slovenske delegacije v odboru regij ter vodstvi združenj občin.

Beseda je tekla o številnih vprašanjih povezanih z načrtom okrevanja, spopadanjem s pandemijo in seveda o gospodarskih razmerah v Evropi kot v Sloveniji. Govorili so tudi o prizadevanjih Slovenije za regionalizacijo, kjer je predsednik OR Tzitzikostas povedal, da v odboru regij v celoti podpirajo prizadevanja za regionalizacijo države, ki bi državljanom prinesla številne koristi. Prav tako so reševali vprašanja, ki so bila povezana s konferenco o prihodnosti Evrope in so se strinjali, da bodo v naslednjih mesecih v Sloveniji organizirali lokalni dialog v katerem bi sodelovali državljani. Šlo naj bi za obsežen dialog in razpravo, s katero bi začeli oblikovati prihodnost unije. Lotili so se tudi vprašanj, ki so povezana z zelenim dogovorom. Slovenija je zelena država in podpira ukrepe, ki jih je potrebno sprejeti, da bi se soočili s klimatsko krizo.

Predsednik Tzitzikostas je povedal tudi, da Odbor regij podpira prizadevanja županov in ostalih, ki si prizadevajo, da bi podprli prizadevanja za obnovo Slovenije.

Končno do prepotrebnih investicijskih sredstev na področju zdravstva

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so na 82. izredni seji, ki je potekala septembra 2021, z 68 glasovi za in dvema proti sprejeli Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo. Zakon za investicije namenja dobri dve milijardi evrov, od tega 200 milijonov evrov za investicije v primarno zdravstvo. Prvi razpis že objavljen. Združenje občin Slovenije je pomembno prispevalo k dvigu sredstev za investiciji v primarno zdravstvo, in sicer iz prvotno načrtovanih 50 na 200 mio evrov.

Že na začetku je treba povedati, da gre na sploh za prvi zakon v Republiki Sloveniji, ki predvideva nujno potrebna vlaganja v zdravstveni sistem. Ne gre zgolj za vlaganja v infrastrukturo (obnove in novogradnje), temveč tudi za prepotrebne investicije v opremo, kadre in informacijsko tehnologijo. Zdravstvenim delavcem je treba zagotovit ustrezne pogoje dela, opremo in doseči administrativne razbremenitve, z enim ciljem in ta je, da se prepreči odliv kadra ali v tujino ali pa tudi v druge panoge (predvsem medicinske sestre).

Denar bo zagotovljen v proračunu, če pa bodo za investicije zagotovljena sredstva iz evropskih strukturnih skladov ali evropskega proračuna, pa se bo to preneslo v tiste okvirje. Namreč, v finančne okvire zdajšnjega zakona so namreč vključene tudi investicije tistih projektov, katerih financiranje je predvideno v okviru evropskega projekta REACT-EU (Pomoč pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope) in Mehanizma za okrevanje in odpornost.

Vsakoletni načrt investicij bo pripravilo Ministrstvo za zdravje, potrdila pa ga bo vlada. Ministrstvo bo vodilo ločeno evidenco investicij v obnovo obstoječih in izgradnjo novih prostorov ter objektov in nakupa v ta namen potrebne medicinske opreme, vključno z investicijami za kadrovske, logistične, infrastrukturne in druge potrebe, za katere se zagotavljajo finančna sredstva s tem zakonom.

Gre torej za dodaten denar v zdravstvo, poleg obstoječih investicij. Z zakonom so postavljeni novi okviri slovenskega zdravstva, ne samo z vidika infrastrukture in opreme, temveč tudi z vidika kadrov. Slovenija je namreč po številu zdravnikov na 1000 prebivalcev pod evropskim povprečjem, obenem pa smo doslej v zdravstvo vlagali bistveno manj kot druge primerljive evropske države.

Vse to je privedlo do 85 % iztrošenosti infrastrukture. Za primerjavo. V letu 2012 je bila odpisanost opreme v zdravstvu 67 %, v letu 2020 je to 85 %. Velika je tudi kadrovska podhranjenost zdravstva.

Naložbe so v prihodnjih desetih letih predvidene na vseh treh ravneh zdravstvenega varstva, in sicer v:

Univerzitetna klinična centra Ljubljana in Maribor	763 milijonov evrov
Splošne bolnišnice, negovalne bolnišnice in negovalni domovi	557 milijonov evrov
Specialne bolnišnice	214 milijonov evrov
Primarno zdravstvo	200 milijonov evrov
Znanstveno-izobraževalne ustanove za enoviti magistrski študij medicine in dentalne medicine ter pripadajoče pedagoške in znanstveno-razisko-valne dejavnosti	200 milijonov evrov
Psihiatrične bolnišnice	50 milijonov evrov
Druge znanstveno-izobraževalne ustanove na področju zdravstva	50 milijonov evrov
Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Nacionalni inštitut za javno zdravje in Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino	33 milijonov evrov
Porodnišnice	26 milijonov evrov
SKUPAJ	**2,093 mrd evrov**

ZOS opravil kakovostno analizo potreb slovenskih občin

Prvotni predlog zakona je za primarno raven predvideval 50 mio evrov, vendar je bil ta znesek s poslanskimi dopolnili zvišan na 200 mio evrov.

K temu je nedvomno pripomoglo tudi Združenje občin Slovenije, ki je že v mesecu juliju 2021 pristopilo k pripravi natančne analize finančnih potreb občin za izvajanje investicij na področju primarnega zdravstva v prihodnjih letih. Kljub temu, da v analizi združenja niso zajeti podatki vseh 212 občin, smo nedvoumno dokazali, da je treba nujno zagotoviti sredstva vsaj v višini 200 mio evrov. Namreč, v Sloveniji imamo 62 zdravstvenih domov in ti so eden od ključnih stebrov našega zdravstvenega sistema, v katerega se v zadnjih letih, s strani države, skoraj ni vlagalo.

Podatke analize smo na sestanku predstavili tudi Ministrstvu za zdravje. Številkam ni bilo moč oporekati in temu so sledili tako poslanci koalicije kot opozicije. Vsekakor velik dosežek združenja, ki pod svojim okriljem združuje polovico slovenskih občin.

Razpis za investicije na primarni ravni in aktivnosti ZOS

Ministrstvo za zdravje je konec januarja objavilo javni razpis »Sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za leti 2022 in 2023«. Za sofinanciranje investicij po tem javnem razpisu bo v letu 2022 na voljo 17,5 mio EUR, v letu 2023 pa 20 mio EUR. Rok za prijavo na razpis se je iztekel 18. 2. 2022.

Na kratko o razpisu. Predmet javnega razpisa je sofinanciranje investicij novogradenj in/ali rekonstrukcije objektov, z vključeno opremo, namenjenih za izvajanje

zdravstvenega varstva na primarni ravni z namenom zagotavljanja enakih pogojev za zadovoljevanje skupnih potreb prebivalcev v skladu z razvojnimi cilji države na primarni ravni zdravstvenega varstva in/ali z namenom zagotavljanja manjkajočih površin ali prostorov.

Občinski investicijski projekti na področju primarnega zdravstvenega varstva (zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, zdravstvene ambulante) vključujejo:

- novogradnje z vključeno opremo,
- rekonstrukcije z vključeno opremo.

Na razpis se je lahko prijavila:

- občina/mestna občina, ustanoviteljica javnega zdravstvenega zavoda, za prostore, ki so predmet sofinanciranja po tem javnem razpisu,
- v primeru, da je ustanoviteljstvo zdravstvenega doma razdeljeno med več občin, je bil lahko prijavitelj le ena izmed občin soustanoviteljic, in sicer tista, v kateri se oziroma bo izvajala investicija. K prijavi prijavitelj priloži soglasje oziroma pooblastilo ostalih občin soustanoviteljic.

Prijaviti je bilo možno projekte, ki so v načrtovanju in izvajanju. Pogoj za prijavo pa je bil:

- da se gradnja ni pričela pred letom 2021,
- da je projekt v gradnji v letu objave razpisa (leto 2022) še vključen v Načrt razvojnih programov (NRP) občine.

Združenje občin Slovenije se je o sami vsebini razpisa večkrat sestalo z Ministrstvom za zdravje in skušalo doseči, da bi se na razpis lahko prijavilo čim več občin. Še posebej smo opozarjali na eno pomanjkljivost javnega razpisa. Namreč sredstva se namenjajo zdravstvenim zavodom oz. zdravstvenim domovom. Po občinah, ki niso ustanoviteljice zdravstvenih domov ali pa jih na njihovem območju ni, so pa ustanoviteljice, je organiziranih kar nekaj zdravstvenih postaj ali podeljenih koncesij. Gre predvsem za manjše občine in glede na razpis je bila njihova kandidatura zelo otežena. ZOS je podal predlog, da se poizkusi stvari dopolnit na način, da bi bile do teh sredstev upravičene tudi te občine. Stvari so žal ostale nespremenjene.

Smo pa **uspeli doseči drugo spremembo**, ki pa tudi ni zanemarljiva. Pogoj za kandidiranje na razpisu je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje. Nekatere občine pa so nas opozorile, da še niso uspele pridobiti gradbenega dovoljenja, vlogo za njegovo izdajo pa so že vložile in postopki tečejo. Ker gre za resnično pomembna sredstva, je bila z njihove strani izražena bojazen, da ne bodo mogle kandidirati na razpisu. Ministrstvu za zdravje smo tako predlagali podaljšanje roka za predložitev veljavnega gradbenega dovoljenja, in sicer do najkasneje 30. septembra 2022, ko se izteče tudi rok za predložitev podpisane pogodbe z izbranim izvajalcem GOI del. ZOS je v tem delu uspel doseči spremembo dokumentacije in tako je lahko prijavitelj k prijavi predložil tudi dokazilo o vložitvi vloge za pridobitev gradbenega dovoljenja na upravno enoto. Veljavno gradbeno dovoljenje pa bo treba predložiti najkasneje pred sklenitvijo pogodbe o sofinanciranju.

Združenje občin Slovenije je tako še enkrat več dokazalo, da je aktivni zagovornik občin in da dela v njihovo korist.

Bo Zakon o urejanju prostora prinesel željene rezultate?

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so na 22. redni seji, ki je potekala v mesecu decembru 2021, s 44 glasovi za in 12 proti sprejeli Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3). Ta naj bi prinesel učinkovitejše vodenje postopkov priprave prostorskih aktov in učinkovitejše vodenje zemljiške politike. Ključne spremembe zakona, ki je začel veljati z 31. 12. 2021 in bo stopil v veljavo s 1. 6. 2022, so na področju prostorskega načrtovanja, ukrepov zemljiške politike in zagotavljanja finančnih sredstev zemljiške politike. Združenje občin Slovenije je tako kot pri Gradbenem zakonu pozivalo k nujnosti ohranitve plačila komunalnega prispevka.

Obdobje med veljavnostjo in uporabo naj bi služilo temu, da bo Vlada RS oz. Ministrstvo za okolje in prostor imelo na voljo dovolj časa za pripravo podzakonskih predpisov in da se bodo lahko vsi deležniki pripravili na izvajanje novega zakona, še zlasti v povezavi z novim Gradbenim zakonom.

Glavni namen priprave ZUreP-3 je izboljšanje tistih področij, ki so se v času izvajanja ZUreP-2 izkazala za potrebna prenove ali nadgradnje. Nove, spremenjene ali dopolnjene so:

- temeljne določbe,
- državni prostorski red,
- udeleženci pri urejanju prostora,
- prostorsko načrtovanje,
- ukrepi zemljiške politike,
- izvajanje posegov v prostor,
- inšpekcijski ukrepi,
- prostorsko informacijski sistem (PIS).

Do konca leta 2021 je bilo še 26 občin takih, ki niso imele sprejetega prostorskega načrta in za te naj bi bil sprejem ZUreP-3 izjemno pomemben. Namreč 31. december 2021 je bil tisti datum, ki ga je do sedaj veljavni Zakon o urejanju prostora določil kot skrajni rok, do katerega še veljajo stari

občinski prostorski akti. Sedaj se bodo stari občinski prostorski akti lahko uporabljali do konca leta 2024 oz. do sprejema občinskega prostorskega načrta.

ZUreP-3 je usklajen z prenovljenim Gradbenim zakonom (GZ-1), in sicer glede:

- pogojev za izdajo gradbenih dovoljenj in legalizacije objektov,
- določanja in evidentiranja gradbenih parcel,
- obračuna komunalnega prispevka,
- prostorskega informacijskega sistema, ki podpira elektronsko poslovanje tudi na področju graditve objektov.

ZUreP-3 je namenjen vzpostaviti pogoje preko katerih se bo z uporabo GZ-1 zagotovila pridobitev dovoljenj za objekte. Zato je poznavanje ZUreP-3 in povezave ZUreP-3 in GZ-1 pomembno za nosilce urejanja prostora, organe lokalnih skupnosti, izvajalce javnih služb, projektante, investitorje, nepremičninske posrednike in druge strokovnjake, ki pri svojem delu potrebujejo podatke o prostoru.

ZUreP-3 zaradi finančnih instrumentov zemljiške politike vpliva tudi na lastnike stavbnih zemljišč.

Zakon prinaša projekten pristop pri sprejemanju prostorskih aktov. Tako bo pri državnih prostorskih načrtih (DPN) ustanovljena projektna skupina. Delo bo potekalo hkrati med vsemi strokami, sami postopki načrtovanja posegov v prostor in postopki pridobivanja gradbenega dovoljenja pa bodo tekli kontinuirano, tudi vzporedno v nekaterih primerih. Dva postopka, in sicer postopek celovite presoje vplivov na okolje in postopek priprave prostorskih izvedbenih aktov, pa bosta integrirana tako za državne kot za občinske prostorske akte.

Med ključnimi rešitvami ZUreP-3 so:

- vzpostavitev projektnega vodenja pri državnem prostorskem načrtovanju z aktivnejšim sodelovanjem nosilcev urejanja prostora;
- nadgradnja postopka načrtovanja prostorskih ureditev državnega pomena po principu vse na enem mestu in v enem postopku od načrtovanja do dovoljevanja;
- nadgradnja procesa priprave občinskega prostorskega načrta (OPN) kot temeljnega prostorskega akta občine z namenom njegove učinkovitejše obravnave;
- integracija celovite presoje vplivov na okolje v postopku priprave prostorskih izvedbenih aktov;
- nadgradnja instituta lokacijske preveritve kot fleksibilnega instrumenta omogočanja posegov v prostor pri posamični poselitvi, odstopanj od prostorskih aktov in začasne rabe prostora;
- možnost spremembe namenske rabe s sprejemanjem OPPN;
- nadgradnja načina sodelovanja nosilcev urejanja prostora v postopkih priprave prostorskih aktov;
- posodobitev ukrepov zemljiške politike zaradi doseganja boljše izkoriščenosti prostora, razvoja stavbnih zemljišč in gospodarjenja občin s stavbnimi zemljišči;
- nadgradnja pravil za določanje in evidentiranje gradbenih parcel ter finančnih inštrumentov zemljiške politike (komunalni prispevek).

Z ZUreP-3 prihajajo **nove pristojnosti občin**, in sicer:

- izvajanje nalog, povezanih s pripravo programov za podporo prostorskemu in urbanemu razvoju;
- izvajanje ter dodeljevanje sredstev za programe izobraževanja in ozaveščanja o urejanju prostora;
- izdajanje soglasij oziroma mnenj o skladnosti posegov, gradnje ali uporabe prostora s prostorskimi;
- izvedbenimi akti iz svoje pristojnosti v skladu s tem zakonom in v postopkih izdaje gradbenih dovoljenj v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

Določa se tudi **območja na morju**, kjer lahko občine izvajajo naloge iz svoje pristojnosti, ki mejijo na vodno zemljišče morja. To velja za občine Ankaran, Izola, Piran in Koper.

Prostorsko načrtovanje

Novosti so tudi pri **celoviti presoji vplivov na okolje (CPVO)** in presoji sprejemljivosti na varovana območja. Odločanje o CPVO in sam CPVO sta nesamostojna dela postopka priprave DPN in OPN.

Pri pripravi OPPN pa se CPVO načeloma ne izvede. **Občina** mora zaprositi ministrstvo, pristojno za celovito presojo vplivov na okolje, za oceno potrebnosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje samo za tiste OPPN, ki se bodo pripravili še **na podlagi starih prostorskih aktov**, na podlagi **Zakona o kmetijskih zemljiščih** ali tistih, kjer se bo, v skladu s pravili ZUREP-3, z OPPN **spreminjala namenska raba prostora**. Postopek priprave prostorskega akta in postopek celovite presoje vplivov na okolje sta še bolje povezana. **Z namenom optimizacije postopka priprave OPN**, in to se smiselno uporablja tudi za pripravo OPPN, je ta postopek močno razbremenjen več obveznih zaporednih faz. Ohranjajo se obveznosti glede zgodnjega, in siceršnjega **vključevanja javnosti**, posvetovanj, ipd. Prostorski akti so si zelo različni, zato je naloga občine, da za konkreten prostorski akt izbere najustreznejši način sodelovanja z javnostjo. Poročilo o tem mora dodati k obveznim prilogam prostorskega akta.

ZUREP-3 uvaja možnost spremembe namenske rabe prostora z OPPN, kadar je ta potrebna zaradi širitve obstoječe gospodarske ali družbene dejavnosti v vseh poselitvenih območjih (razen pri posamični poselitvi, kjer je ta možnost že dana z lokacijsko preveritvijo).

ZUreP-3 določa, da **v veljavi ostajajo vsi OPN in OPPN**, ki so sprejeti ZUreP-1, ZPNačrt in ZUreP-2 ter vsi prostorski izvedbeni načrti (PIN) sprejeti na podlagi ZUN ter zazidalni načrti sprejeti na podlagi ZUPI. **Stari prostorski akti** (prostorske sestavine družbenih planov in PUPi) se lahko uporabljajo **najdlje do 31. 12. 2024** in se ne smejo več spreminjati. Lahko pa se dokončajo samo tisti postopki sprememb in dopolnitev PUP, ki so se začeli pred 31. 12. 2021

Spremembe so tudi pri **načelu usklajevanja interesov**, in sicer morajo udeleženci pri izvajanju nalog urejanju prostora upoštevati javni in zasebni interes ter pri tem skrbeti, da ne gre zasebni interes v škodo javnemu. Razlog sprememb je aktualna praksa Ustavnega sodišča RS, zaradi katere je dodana zahteva po tehtanju javnih in zasebnih interesov ter pravica posameznika, da ima v primeru prekomernega bremena uresničitve javnega interesa pravico do povrnite tega dela bremena.

Razširja se področje **sodelovanje javnosti**, in sicer tako, da se poleg obveznosti seznanjanja javnosti preko storitev prostorskega informacijskega sistema poudari tudi uporabo drugih načinov komunikacije z javnostjo, ki omogočajo javnosti zgodnje in učinkovito seznanjanje z gradivi. Vsebina prostorskih aktov je zelo različna in zato mora pripravljavec le-teh sam izbrati najprimernejši način seznanjanja javnosti.

Novosti so tudi pri **občinskem urbanistu**, in sicer se med njegovimi nalogami določa:

- skrb za pripravo prostorskih aktov,

- potrditev mnenja o skladnosti DGD z občinskimi PIA, neposredno uporabnimi temeljnimi,
- pravili urejanja prostora in podrobnejšimi pravili urejanja prostora,
- potrditev soglasja k priglašenemu posegu v prostor,
- potrditev uporabe kratkega postopka sprememb in dopolnitev OPN ali OPPN in pogojev za,
- uporabo postopka tehnične posodobitve

Med novostmi je tudi ta, da lahko župan za čas trajanj mandata imenuje osebo, ki mu strokovno svetuje v zadevah urejanja prostora in skrbi za celostno politiko prostorskega razvoja občine. Te naloge lahko opravlja tudi občinski urbanist.

ZUreP-3 **uvaja regionalni prostorski plan**, ki naj bi se pripravil v vsaki od 12 razvojnih regij, predvidenih po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. To pa predstavlja tudi negativne finančne posledice. Za samo vodenje postopka priprave regionalnega prostorskega plana bodo občine, znotraj vsake razvojne regije, izbrale pripravljavca, pri tem pa se prvenstveno cilja na sodelovanje obstoječih in strokovno okrepljenih regionalnih razvojnih agencij.

Za vodenje postopka priprave in izdelavo samega dokumenta se v grobem ocenjuje, strošek v višini cca. **165.000,00 evrov za posamezno razvojno regijo**. To pomeni skupaj **1.980.000,00 evrov, pri čemer se ta strošek razdeli na obdobje treh let**, za kolikor se ocenjuje, da bo trajal postopek priprave dokumenta. Sama priprava dokumenta se bo pričela v letu 2022, finančne posledice pa se načrtujejo šele v letu 2023 in sicer polovica v višini 990.000,00 evrov, v letu 2024 četrtina v višini 495.000 evrov in v letu 2025 četrtina v višini 495.000 evrov.

Zaradi samih vsebin, ki naj bi se v regionalnem prostorskem planu obdelale, so zanj zainteresirane tako občine, kot tudi država, tako da je pri tem določeno razmerja sofinanciranja države in občin, in sicer **60:40.** To v številkah za leto 2023 pomeni 594.000 evrov/396.000 evrov, 2024 297.000 evrov/198.000 evrov in za leto 2025 297.000 evrov/198.000 evrov.

V stroške niso zajeti stroški izdelave strokovnih podlag, saj jih ni mogoče oceniti, ker bodo odvisne od vsebin, ki jih bodo v posameznem regionalnem prostorskem planu dogovorile in uskladile občine in resorna ministrstva.

Z **začasnimi ukrepi,** med katerimi ni več prepovedi prometa z nepremičninami, se lahko prepove izdajanje gradbenih in uporabnih dovoljenj ter izvajanje trajnih nasadov in negradbenih posegov v prostor. V primeru državnega prostorskega načrtovanja je lahko začasni ukrep tudi prepoved spreminjanja izvedbene regulacije prostora v občinskih PIA. Začasne ukrepe se na nivoju občine sprejme z odlokom občinskega sveta, in sicer na podlagi sklepa o pripravi OPN ali OPPN.

Ukrepi zemljiške politike

ZUreP-3 pozna 6 osnovnih sklopov zemljiške politike, in sicer:

- razvoj stavbnih zemljišč ((razvojne stopnje, opremljanje zemljišč, komasacija),
- varovanje zemljišč (gradbena parcela, soglasje za spreminjanje meje parcele),
- pridobivanje zemljišč in pravic na njih (načrt priskrbe, predkupna pravica, razglasitev),
- finančna sredstva zemljiške politike (komunalni prispevek, taksa na neizkoriščena zemljišča)
- prenova in urejenost prostora (ukrepi pri prenovi, odreditev vzdrževanja),
- raba javnih površin in grajeno javno dobro.

Na področju ukrepov zemljiške politike so z ZUreP-3 največje spremembe izvedene na **področju komunalnega opremljanja in komunalnega prispevka**. Spremembe so pri določitvi **dopustne samooskrbe objektov**, tako da bodo obveznost priključevanja na posamezno vrsto komunalne opreme določali drugi predpisi in ne občinski prostorski akt. Se pa seveda z občinskim prostorskim aktom načrtuje vse vrste komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture, ki jo je treba zgraditi ali dograditi. Same podlage **za odmero komunalnega prispevka** bo občina določila v **Odloku o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo.** S tem se poenostavlja sistem določanja posameznih meril in poenotenje komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju celotne občine. Se bo pa **program opremljanja** izdelal le za gradnjo nove komunalne opreme na funkcionalno zaključenih območjih, pri čemer se ta ne bo sprejemal hkrati s prostorskim aktom, ampak šele tedaj, ko bo občina pristopila k dejanskemu opremljanju zemljišč.

Komunalni prispevek se plača **po izdaji gradbenega dovoljenja. Oprostitve komunalnega prispevka** pa so določene samo za objekte, katerih **investitor je občina**, za objekte gospodarske javne infrastrukture (kadar ne gre za stavbe) in za nadomestitev objektov zaradi naravne nesreče. Enostavni in nezahtevni objekti pa ne bodo več oproščeni plačila komunalnega prispevka enostavni, saj je v praksi prihajalo do zlorab teh določb (izrabljanja posrednega priključevanja npr. v kampih, garažnih stavbah ipd., zahtev po razvrščanju objektov med enostavne objekte z namenom izogibanja plačilu komunalnega prispevka). Komunalni prispevek v celoti dajatev občine, zato ima ta možnost, da sama določi možne oprostitve komunalnega prispevka.

ZOS med drugim opozarjal na nujnost ohranitve dosedanje ureditve plačila komunalnega prispevka

Združenje občin Slovenije je v času javne obravnave med drugim predlagalo ohranitev besedila, ki se nanaša na odmero in plačilo komunalnega prispevka za gradnjo nezahtevnega, manj zahtevnega in zahtevnega objekta. Poudarili smo, da je treba to na isti način urediti tudi v Gradbenem zakonu.

Dosedanja ureditev je bila za občino ugodnejša, saj brez plačila komunalnega prispevka ni možno izdati gradbenega dovoljenja (občina pridobi sredstva iz naslov komunalnega prispevka takoj). Predlagali smo tudi, da je treba dodatno urediti sodelovanje občine v postopku uporabnega dovoljenja, saj se v fazi PZI in PID lahko tudi spremeni velikost objekta.

Pri določbi, ki opredeljuje lokacijsko informacijo, smo opozorili, da občine do vzpostavitve prostorsko informacijskega sistema oz. evidence stavbnih zemljišč ne razpolagajo s podatki oz. uradnimi evidencami o več javnopravnih dejstvih v prostoru in pravnih režimih, kar pomeni, da bo treba stranke na slednje opominjati oz. jih naslavljati na upravljavce evidenc.

Predlagali smo tudi, da se členu, ki določa izključitev predkupne pravice doda nov odstavek, kateri opredeljuje kako je s plačilom kupnine po ponudbi za sorazmeren del, na katerem občina uveljavlja predkupno pravico. Namreč po Obligacijskem zakoniku (OZ) je občina z izjavo, da predkupno pravico uveljavlja, dolžna plačati kupnino.

Z Gradbenim zakonom do pomembnih poenostavitev

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so na decembrski 88. izredni seji s 44 glasovi za in 37 proti sprejeli nov Gradbeni zakon (GZ-1). Ta je stopil v veljavo s 1. 1. 2022, veljati pa bo začel 1. 6. 2022. Zakon naj bi prinesel enostavnejše, hitrejše, cenejše in digitalizirane rešitve. Na previdnost in nujnost sprememb je vseskozi opozarjalo tudi Združenje občin Slovenije. V tem obdobju imata tako Vlada RS kot ministrstvo dovolj časa za pripravo podzakonskih aktov, prav tako pa imajo vsi udeleženci pri graditvi dovolj časa, da se z novimi rešitvami spoznajo in nanje pripravijo.

Namen novega gradbenega zakona je zmanjšati administrativna bremena in pospešiti trajnostni gospodarski razvoj v Sloveniji. Vsa javnost je že dolgo pozivala spremembam zakona in k administrativnim razbremenitvam ter pospešitvi postopkov pridobivanj različnih dovoljenj. Zakon je vseboval kar nekaj pomanjkljivosti in napak in z GZ-1 se gre v smeri administrativnih razbremenitev in pospešitev trajnostnega gospodarskega razvoja na način uveljavljanja učinkovitega in kvalitetnega izvajanja postopkov ter prilagoditve časovnih okvirjev z vpeljavo elementov digitalizacije. S tem se nadgrajuje dosedanje uveljavljene postopke in omogoča hitrejše in učinkovitejše izvajanje postopkov v zvezi z gradnjo, to pa pri enakem zagotavljanju varovanja javnih interesov ter pravne varnosti vseh udeležencev pri graditvi. Prinaša precej sprememb zlasti na področju pridobivanja uporabnih dovoljenj in legalizacij že izvedenih gradenj.

Gradbeno dovoljenje

Plačilo komunalnega prispevka ni več pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja. V letu 2024 bo uvedeno digitalno poslovanje na tem področju in takrat bo lahko investitor zaprosil za odmero komunalnega prispevka tako rekoč tik pred prijavo začetka gradnje.

Z GZ-1 se bo poizkušalo **zmanjšati trenja med arhitekti in inženirji** ter v vseh fazah postopkov zagotoviti sodelovanje pomembnih strokovnjakov. S tem naj bi se čas izdaje gradbenega dovoljenja pomembno skrajšal.

GZ-1 prinaša novosti oziroma **poenostavitve v postopkih redne pridobitve gradbenega dovoljenja**. Uvaja se možnost začetka gradnje na lastno odgovornost po dokončnosti gradbenega dovoljenja in ne več pravnomočnosti. Le na podlagi pisnega mnenja pooblaščenega strokovnjaka in brez gradbenega dovoljenja bo možno izvajati tudi manjšo rekonstrukcijo, ki presega vzdrževalna dela (na primer prizidava zunanjega stopnišča ali vgradnja dvigala)

Novost GZ-1 je tudi določba, ki omogoča začetek postopka izdaje gradbenega dovoljenja **brez priloženih dokazil o pravici graditve za infrastrukturne objekte**.

Deloma so dopolnjene določbe, ki se nanašajo na **integralno dovoljenje**. Kot integralno dovoljenje je sedaj jasno poimenovano gradbeno dovoljenje za objekt z vplivi na okolje in predstavlja odločitev o sami gradnji in hkrati ugotovitev, da gradnja ne bo imela pomembnih škodljivih vplivov na okolje.

Po vzoru Zakona o ohranjanju narave se ureja področje sodelovanja nevladnih organizacij in določa pogoje za njihov vstop v postopek izdaje integralnega dovoljenja.

Med novostmi GZ-1 je tudi ta, da bodo imeli podjetniki možnost, da brez gradbenega dovoljenja in zgolj na podlagi prijave začetka gradnje, postavijo **začasni skladiščni objekt** ob obstoječih proizvodnih objektih za največ tri leta. Bo pa moral biti ta objekt v montažni izvedbi ali objekt proizvod, medtem pa bo podjetje pridobilo gradbeno dovoljenje. Za vse te objekte, ki bodo postavljeni do 1. 6. 2022 in zanje ni bilo izdano gradbeno dovoljenje, pa bo od tega dne začel teči triletni rok za pridobitev tega.

Bo pa treba pridobiti gradbeno dovoljenje tudi za odstranitev zahtevnega ali manj zahtevnega objekta, ki se dotika objekta na sosednji nepremičnini ali je od njega oddaljen manj kot meter. To do sedaj ni bilo potrebno. Za odstranitev drugih tovrstnih objektov bo še naprej zadoščala prijava začetka gradnje.

Nekaj se seli tudi iz upravnih enot na občine, in sicer **prijava začetka gradnje enostavnih stavb s površino največ 20 m² in višino ter nosilnim razponom največ 4 m,** kot so npr. garaže, nadstrešnice drvarnice, lope, itd., in prijava postavitve začasnih skladiščnih objektov. Za vse druge prijave začetka gradnje smo pristojne upravne enote.

Kako pa je z uporabnimi dovoljenji?

Pridobivanje uporabnih dovoljenj je v zadnjih letih lastnikom enostanovanjskih stavb povzročalo kar precej preglavic. GZ-1 bo v tem pogledu vsekakor prijaznejši. Tako bo sedaj namesto dokazila o zanesljivosti objekta treba, poleg projektne dokumentacije izvedenih del predložiti, le izjavo nadzornika in vodje nadzora, da so dela končana v skladu z gradbenim dovoljenjem in da objekt izpolnjuje bistvene zahteve. Izjava nadzornika bo lahko predložena tudi, če stavba ne še bo imela izdelane fasade. Investitor bo imel čas, da to naredi vsaj v treh letih po izdaji uporabnega dovoljenja. To bo olajšalo tudi postopek pridobitve hišne številke, saj pridobitev uporabnega dovoljenja še vedno ostaja pogoj za njeno pridobitev. Ta pa je pogoj za prijavo stalnega prebivališča. To je tudi pomembna rešitev za vse tiste, ki se pri urejanju stanovanjskega vprašanja srečujejo s to problematiko.

Ena izmed največjih ugodnosti novega gradbenega zakona je zagotovo **predpostavka izdanega uporabnega dovoljenja za vse enostanovanjske stavbe, ki so bile zgrajene na podlagi gradbenega dovoljenja pred 1. 6. 2018**. To mora z izjavo potrditi pooblaščeni strokovnjak in stavba mora biti vpisana v kataster nepremičnin. Tako bo Upravna enota, na zahtevo lastnika objekta izdala odločbo, da ima stavba uporabno dovoljenje po samem zakonu.

Podobno velja za obstoječe objekte, ki so skladno z gradbenim dovoljenjem zgrajeni pred 1. 1. 2005. Za takšne objekte ali dele objekta se bo na zahtevo investitorja ali lastnika objekta izdalo uporabno dovoljenje, vendar pod pogojem, da je ta vpisan v kataster nepremičnin. Bo pa morala biti zahtevi priložena tudi izjava pooblaščenega strokovnjaka ter dokazilo, da je objekt izveden skladno z gradbenim dovoljenjem. Prav tako pa za ta objekt ne bo smel biti izrečen inšpekcijski ukrep v zvezi z nevarno gradnjo.

Legalizacija objektov

Ohranjajo ter deloma dopolnjujejo se odločbe, ki se nanašajo na **legalizacijo**. Določbe o pogojih in postopkih tako imenovanih »izrednih« legalizacij ostajajo glede pravic in obveznosti lastnikov obstoječih nelegalnih objektov v osnovi enake.

Da bi objekt lahko legalizirali ali mu priznali status objekta daljšega obstoja mora biti stavba vpisana v kataster nepremičnin

Skladno z GZ-1 bo tako mogoče legalizirati tudi del nelegalnega objekta, ki se ga lahko jasno loči od njegovega legalnega dela. Mora pa biti objekt oz. del objekta zgrajen do 17. 11. 2017 in to vsaj do faze grobih gradbenih del. Zahtevo bo treba vložiti na upravni enoti do 1. 6. 2027, torej v roku 5 let od začetka uporabe GZ-1. bo pa moral biti objekt dokončan do izdaje dovoljenja, zagotovljene bodo morale biti minimalne komunalne oskrbe objekta, pridobljena mnenja pristojnih mnenjedajalcev (občina, državni organ ali nosilec javnega pooblastila izda mnenje k dokumentaciji za pridobitev gradbenega dovoljenja), plačan komunalni prispevek, nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo ter vpis stavbe v kataster nepremičnin.

Še bolj pa bo za lastnike ugodna in preprosta legalizacija objektov daljšega obstoja. Po novem bodo lahko lastniki po poenostavljenem postopku legalizirali vse objekte, zgrajene pred letom 2005. Do sedaj je to veljalo za objekte, zgrajene pred letom 1998. Edini pogoj je, da po letu 2005 objekt ni bil spremenjen, kar pomeni, da ni bil dozidan, ni bil zgrajen nadstrešek ali pa celo spremenjena namembnost.

Bo pa treba pred izdajo dovoljenja za objekt daljšega obstoja plačati še komunalni prispevek, nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo in predložiti posnetek obstoječega stanja in elaborat za vpis v kataster nepremičnin, če objekt še nima vpisa. Zaradi poenostavljenosti postopka in ohlapnih pogojev ima dovoljenje za objekt daljšega obstoja pogojno veljavnost, kar pomeni, da se lahko izjemoma, če je to nujno potrebno zaradi varovanja javnega interesa, razveljavi na zahtevo vlade ali občine, brez odškodninske odgovornosti.

Opozorila in pozivi Združenja občin Slovenije

Prvo čemu je ZOS nasprotoval je bila določba, da **plačilo komunalnega prispevka ne bo več pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja.** Pristojne smo večkrat opozorili, da ni nobene potrebe po spreminjanju nečesa kar deluje. Dejstvo namreč je, da v kolikor je investitorju naloženo, da mora komunalni prispevek poravnati pred izdajo gradbenega dovoljenja, bo vsekakor bolj zainteresiran, da ga tudi dejansko poravna. Črtanje te obveznosti iz zakona je povsem napačna pot, ki bo občinam, za določeno obdobje onemogočila pridobivanje prihodkov iz naslova komunalnih prispevkov, saj preteče veliko časa med izdanim gradbenim dovoljenjem in pričetkom gradnje. Gradnja je vezana na vire financiranja in na druge parametre, kar gradnjo odloži v prihodnost.

Še vedno smo mnenja, da bi komunalni prispevek moral biti plačan pred pričetkom kakršnihkoli del, še posebej pa smo opozorili na težave pri priključevanju na gospodarsko javno službo. Med občinami je upravičena bojazen, da bo prihajalo do zapletov, saj komunalne službe ne bodo imele napotnic oz. naročilnic, da se posamezno delo izvede brez dokazila oziroma plačila komunalnega prispevka.

GZ-1 predvideva, da je za **evidentiranje prijave začetka novogradenj enostavnih stavb in postavitve začasnih skladiščnih objektov** občina, na območju katere je objekt predviden ali se nahaja. ZOS se s tem ni strinjal, saj je za evidentiranje prijav začetka gradnje že sedaj pristojna upravna enota, zato bi morala biti tudi za tovrstne naloge. To v že utečenem sistemu pomeni samo zgolj zaznambo. Občine pa na drugi strani nimajo sistema niti dovolj zaposlenih, da bi lahko opravljali še dodatna dela, ki bi izhajala iz tega člena.

Opozorili smo tudi na težave s **stranskimi udeleženci v postopkih** pridobivanja gradbenih dovoljenj pri občinskih investicijah v javno infrastrukturo. Prepričani smo, da bi bilo vsaj pri investicijah javnega pomena smiselno omejiti možnost, da se lahko za vsako malenkost v postopek vključi vsak lastnik sosednjega zemljišča. Tako se občinam dogaja, da določeni lastniki zemljišč ne dovolijo vgradnje GJI v njihovo zemljišče, ko pa se dogovorijo za poseg na sosednje zemljišče, so lahko stranski udeleženci v postopku izdaje gradbenega dovoljenja in zavirajo izgradnjo iz nerazumljivih razlogov.

Torej, investitorjem se širi nabor ugodnosti, pravice po zdaj veljavnem zakonu se jim ne ukinjajo. Še več. GZ-1 namreč določa, da se bodo lahko postopki, ki bodo v teku pred 1. 6. 2022, končali po določbah novega zakona. Seveda, na izrecno željo investitorjev. Ali so opozorila občin in ZOS pravilna in kaj dobrega bodo spremembe prinesle občinam, pa bo praksa kmalu pokazala.

Sprejet Zakon o dolgotrajni oskrbi in zaskrbljenost glede financiranja

Na decembrski seji so poslanke in poslanci Državnega zbora RS s 44 glasovi za in 42 proti sprejeli Zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDO), na katerega smo čakali že od leta 2002. Lahko bi rekli, da smo končno uspeli priti do tako potrebnega zakona, vendar eno ključnih področij ostaja odprto in to je financiranje. Na nujnost jasne ureditve področja financiranja je vseskozi opozarjalo tudi Združenja občin Slovenije.

Minister za zdravje Janez Poklukar je v predstavitvi poslankam in poslancem dejal, da je *»dolgotrajna oskrba področje, ki se dotika vseh nas, zato lahko s sprejetjem zakona omogočimo, da tisti, ki dolgotrajno oskrbo potrebujejo, le-to tudi prejmejo, in da takrat, ko posameznik ne zmore več samostojno poskrbeti zase, ne ostane prezrt.«*

Nekaj ključnih poudarkov ZDO

Zakon:

- opredeljuje javno mrežo, ki jo država in občine razvijajo skupaj;
- omogoča formalno oskrbo v instituciji ali na domu;
- uvaja pravico do oskrbovalca družinskega člana;
- uvaja storitve za krepitev in ohranjanje samostojnosti;
- uvaja možnost, da se upravičenec pravico odloči koristiti v obliki denarnega prejemka.

Zakon bo začel veljati postopoma, kar pomeni, da se bodo pravice uvajale postopoma, in sicer do leta 2024. Tako se bodo pravice, ki se nanašajo na oskrbo v instituciji, začele veljati v začetku leta 2023, pravica do dolgotrajne oskrbe na domu, denarnega prejemka ali oskrbovalca družinskega člana pa sredi leta 2024.

Storitev bodo lahko uporabljale vse polnoletne osebe, ki so zaradi bolezni, starostni, poškodb, invalidnosti ali pomanjkanja intelektualnih sposobnosti odvisne od pomoči drugih pri opravljanju vsakodnevnih opravil.

Že obstoječe pravice se ne ukinjajo, temveč se uvajajo primerljive pravice za primerljive potrebe. To pa ne glede na to, kje živijo in ali bodo storitve koristili v instituciji ali na domu. To pomeni, da se storitve se približujejo domu upravičenca, in sicer tako da bo lahko čim dlje ostal v svojem domačem okolju. Posameznik je bo v okviru dolgotrajne oskrbe dejaven partner, ki se bo sam odločal o načinu uveljavljenja in koriščenja pravic.

Uvrščanje pravic v kategorije bo v domeni vstopnih točk Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kjer bodo upravičenci do storitev po enakih merilih uvrščeni v posamezne kategorije.

Financiranje dolgotrajne oskrbe

Financiranje bo do leta 2025 zagotovljeno s sredstvi zdravstvene in pokojninske blagajne, »manjkajoči del« pa bo zagotovljen s sredstvi državnega proračuna. To pomeni, da ZDO opredeljuje le začasne vire financiranja storitev dolgotrajne oskrbe, in sicer iz deležev prispevkov - 3,8% tistih za obvezno zdravstveno zavarovanje in 2,2% od tistih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Preostanek sredstev bo kril državni proračun.

Z namenom ureditve dolgoročnega financiranja dolgotrajne oskrbe pa je načrtovano sprejetje Zakona o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, to pa je do leta 2025, natančneje junija 2025. Obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo bo eden od virov financiranja, poleg njega pa še sredstva iz zdravstvene in pokojninske blagajne, državnega proračuna, demografskega sklada in EU, pa tudi donacije. Naj dodamo, da je že prva različica predloga ZDO iz leta 2020 vsebovala uvedbo obveznega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Ta določba je bila črtana.

Uporabniki, ki danes bivajo v instituciji bodo bodisi ocenjeni glede upravičenosti do dolgotrajne oskrbe po uradni dolžnosti bodisi prevedeni v skladu s prevedbeno tabelo v eno izmed petih kategorij dolgotrajne oskrbe. Tako bodo v nov sistem dolgotrajne oskrbe prestopili brez zanje pomembnih administrativnih obremenitev.

Zakon prinaša pomembno boljše pogoje za uporabnike, ki dolgotrajno oskrbo potrebujejo, saj se pravice oz. storitve, ki jih potrebujejo, financirajo iz javnih virov, kar predstavlja veliko finančno razbremenitev.

Vsem zavarovancem se od uveljavitve ZDO dalje zagotavlja vse zdravstvene pravice, ki izhajajo iz pravic iz OZZ.

V razpravi o financiranju sistema dolgotrajne oskrbe je bilo sprejetih kar nekaj dopolnil, in sicer:

- dopolnilo koalicije o financiranju dodatnih stroškov, ki so novembra 2021 nastali zaradi aneksa h kolektivni pogodbi za zdravstvo in socialno varstvo. S tem se zvišujejo plače uslužbencev v zdravstvu in socialnem varstvu. Dodatne stroške plač v višini 16 milijonov evrov bo kril državni proračun.
- več dopolnil koalicije, ki jasneje opredeljujejo višino začasnega denarnega prejemka, ki ga zavarovana oseba prejema v času do začetka koriščenja nedenarne pravice v dolgotrajni oskrbi, prav tako pa tudi zagotavlja neprekinjen prehod izvajalcev dolgotrajne oskrbe v instituciji z zdajšnjih predpisov v izvajanje dolgotrajne oskrbe po ZDO.
- dopolnilo opozicije, s katerim so črtali določilo, da bi morali zavarovanci plačevati dodaten prispevek za zdravstveno zavarovanje za zakonca ali starša, ki je zavarovan prek njih.
- dopolnilo opozicije o dvigu financiranja e-oskrbe posameznika s 150 evrov na leto oziroma 12,5 evra na mesec na največ 31 evrov mesečno. E-oskrba po zakonu obsega pripomočke in storitve za zagotavljanje samostojnosti na daljavo. Do teh storitev bodo upravičeni tudi zavarovanci, starejši od 80 let, ki sicer nimajo pravice do subvencionirane dolgotrajne oskrbe, a večino dneva preživijo sami v domačem okolju.

Kako je z upravičenci?

Upravičenec bo lahko sam izbral, kakšen način dolgotrajne oskrbe želi, in sicer bo lahko :

- dobil oskrbo v instituciji (dom za ostarel, dnevni center, poseben zavod), pri čemer bo še vedno sam plačeval stroške nastanitve in prehrane;
- se odločil za oskrbo na svojem domu;
- upravičen do oskrbovalca družinskega člana (upravičenci, ki potrebujejo največ nege - 4. in 5. kategorija);
- mesečni denarni prejemek.

Pomemben podatek je tudi ta, da so pravica do storitev za krepitev in ohranjanje samostojnosti ter e-oskrba vključene v vse navedene oblike oskrbe, z izjemo institucionalne.

Upravičenci do dolgotrajne oskrbe bodo glede na ocenjeno stopnjo samostojnosti oziroma sposobnosti samooskrbe razvrščeni v pet kategorij. Te bodo ovrednotene po mesečnih zneskih, katerih višina se bo usklajevala z letno inflacijo.

Ocenjevalno lestvico za njihovo razvrstitev bo Ministrstvo za zdravje, v soglasju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, določilo s pravilnikom, ki je že v pripravi.

Kdo bo izvajal storitve dolgotrajne oskrbe?

Predvidene so tri vrste domov za ostarele, in sicer:

- bivalne enote (najmanjše potrebe po zdravstveni negi);
- oskrbni domovi (najbolj podobni domovom, kot jih poznamo);
- negovalni domovi (namenjeni stanovalcem, ki potrebujejo največ nege in pomoči (4. in 5. kategorija).

Oskrbovalec bo lahko družinski član, ki živi na istem naslovu kot upravičenec ter je sam dovolj zdrav in sposoben prevzeti skrb zanj. Prejemal bo prejemal delno plačilo za izgubljeni dohodek v višini 1,2-kratnika minimalne plače in imel pravico do največ 21 dni načrtovane odsotnosti na leto. V času njegove odsotnosti bo skrb za svojca prevzela institucija.

Storitve dolgotrajne oskrbe bodo lahko izvajali tudi javni zavodi, pravne osebe, samostojni podjetniki in fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost, ter nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.

Bodo pa morali izpolnjevati vse potrebne kadrovske in tehnične pogoje ter pridobiti tudi dovoljenje ministrstva.

Opozorila javnosti

Zainteresirana javnost je v postopkih oblikovanja in sprejemanja ZDO opozarjala na nejasnosti v zakonu. Tako so v zvezi društev upokojencev (Zdus) in združenju Srebrna nit opozorili, da so pravice oskrbovancev nejasno opredeljene, da je zakon uporabnikom »popolnoma nerazumljiv« in da ne ureja nujnih vsebin, temveč jih prepušča posebnemu zakonu o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo in pravilnikom, ki jih bosta sprejemala ministra. Izražali so tudi bojazen, da bodo podzakonski akti sprejeti brez socialnega dialoga, stroke, izvajalcev in brez uporabnikov.

Prav tako so bili v Zdusu precej kritični tudi do kadrovskega načrta o izvajalcih dolgotrajne oskrbe, saj je izšolanih oskrbovalcev v Sloveniji premalo. Predlagali so da bi storitve lahko izvajali tudi prostovoljci in sorodniki, ki ne živijo na istem naslovu kot oskrbovanec. Ministrstvo za zdravje je predlog o vključitvi prostovoljcev v mrežo izvajalcev upoštevalo.

Opozorila in aktivnosti ZOS

ZOS je v dopisih in mnenjih smo tako Ministrstvo za zdravje, Vlado RS, Državni zbor in Državni svet večkrat pozival k čim hitrejši pripravi podlag za urejanje dolgotrajne oskrbe, ki bodo služila kot izhodišče za razvijanje storitev pomoči. Prav tako smo opozarjali, da je treba občine in združenja občin aktivneje vključiti v vse faze oblikovanja in sprejemanja zakona.

ZOS je vseskozi opozarjal, da je treba jasno določit financiranje dolgotrajne oskrbe. To, nedorečeno financiranje je bil eden ključnih očitkov zakonu, katerega je izrazilo veliko predstavnikov strokovne in druge javnosti. Namreč za polno delovanje novega sistema bo država v letu 2025 potrebovala nekaj manj kot 744 milijonov evrov.

Res je, da se bo do takrat sistem dolgotrajne oskrbe financiral iz sedanjih virov (zdravstvena in pokojninska blagajna, proračuni občin in proračun države) in da si Vlada RS za ta namen obeta tudi evropska sredstva, vendar je kljub temu treba jasno določiti kateri vir bo namenjen kateri storitvi in ustrezno razdeliti finančna bremena med državo in občinami. Da bi imeli vsi jasnejšo sliko kaj nas v prihodnje čaka smo pozivali tudi k pripravi jasnih finančnih podatkov in simulacije stroškov po posameznih občinah. Na tem bomo vztrajali še naprej.

Dočakali spremembe Zakona o zaščiti živali

Poslanke in poslanci so na 25. redni seji, ki je potekala 22. septembra 2021, s 87 glasovi za in enim glasom proti potrdil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali. Aktivnosti za njegov sprejem so potekale vse od leta 2018, ZOS pa je uspel v nameri, da se stroški občin ne povečujejo.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (v nadaljevanju: Zakon) celoviteje ureja področje odgovornega lastništva živali in področje ravnanja z zapuščenimi živalmi. Rešitve, ki jih vsebuje novela, spodbujajo odgovorno lastništvo živali in sledijo cilju zagotavljanja zaščite in dobrobiti živali.

Novosti na področju zaščite živali

Ena od ključnih sprememb Zakona je omejitev posedovanja eksotičnih vrst živali. Zakon uvaja listo prepovedanih in listo dovoljenih eksotičnih živalskih vrst. Na tem seznamu bodo tudi invazivne tujerodne vrste in tiste živali, kjer je za zagotavljanje njihove dobrobiti na primer pomembna velikost prostora. Prepovedane živalske vrste bodo lahko le v oskrbi živalskih vrtov, posameznik pa bo lahko posedoval in skrbel za živali tistih vrst, ki bodo na seznamu dovoljenih vrst. Seznam dovoljenih in prepovedanih živalskih vrst.

Novela natančneje določa sledljivost izvora psa zaradi preprečevanja in omejevanja preprodaje psov in ilegalne trgovine s psi. Tako je obvezno označevanje psov že v leglu, in sicer do osmega tedna starosti psa. Pri oglaševanju psov bo treba navesti podatke o čipu psa, če pa je ta mlajši od osmih tednov in še ni označen, pa podatke o čipu njegove matere. Prej je veljalo, da mora biti pasji mladič označen najpozneje do tretjega meseca, kar je čas, ko je prvič cepljen proti steklini. Ker pa se lastništvo mladiča običajno menja že prej, je bila sledljivost tako označenih mladičev nazaj do legla omejena.

Z zakonom se uvaja prostovoljno označevanje mačk za dokazovanje lastništva. Če mačka ne bo mikročipirana, bo veljala za prostoživečo. V tem primeru se jo bo lahko steriliziralo/kastriralo in vrnilo nazaj v okolje. Zato se omogoča nekatere dodatne akcije občin za širjenje sterilizacije in kastracije z namenom zmanjševanja števila zapuščenih mačk v posameznih lokalnih okoljih.

Z Zakonom so se dopolnile tudi določbe glede nevarnih psov, in sicer se bolj jasno določa pravna podlaga, da se za psa, ki je nevaren, izda odločba v upravnem postopku. Tako bo uradni veterinar oziroma druga uradna oseba uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin s pooblastili za odločanje v upravnem postopku ugotovi z odločbo ugotovila, da je pes nevaren, in bo to vpisano v centralni register psov. Prav tako pa sedaj pritožba proti odločbi ne bo zadržala izvršitve. S tem se bo zagotovila takojšnja izvršljivost odločbe in preprečil ponovni ugriz oziroma napadalnost psa. Zakon določa, da za nevarnega psa velja tisti pes, ki je ugriznil človeka ali žival, pa tudi pes, ki kaže napadalno vedenje do človeka oziroma ga ni mogoče obvladati. So pa določene štiri izjeme, ko pes, ki ugrizne, ni nevaren, in sicer ko je ugriz posledica izvajanja službene dolžnosti policijskih ali vojaških psov, ko je ugriz posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom, ko je ugriz posledica ravnanja s psom med veterinarskimi posegi ter pri psih do devetih mesecev starosti, ki so v tem obdobju ugriznili enkrat. Novost Zakona je tudi ureditev statusa pastirskih psov, za katere bo obravnava poenotena z ostalimi službenimi psi. To pomeni, da ti psi kljub ugrizu ne veljajo za nevarne, a le, če se ugriz zgodi v času varovanja črede na označenem ograjenem ali neograjenem pašniku, kjer je prisoten tudi pastir, ali pa med premeščanjem črede ob prisotnosti pastirja.

Z Zakonom se prepoveduje uporaba, prodaja in trženje naprav za šolanje živali, ki povzročajo električni šok, npr. električne ovratnice.

Zakon prepoveduje privezovanje psov z določenimi izjemami, kot npr. sprehod ali obisk pri veterinarju. Prepoved privezovanja psov začne veljati s 1. januarjem 2023. Tako bodo imeli skrbniki psov možnost, da se pravočasno prilagodijo novim zahtevam

Zakon tudi določa, da v kolikor je pes privezan na vodilu oz. jeklenici, mora biti to dolgo najmanj pet metrov in mora omogočati psu gibanje v obe smeri na razdalji najmanj štirih metrov. Za uveljavitev te rešitve pa je predvideno prehodno obdobje do 1. januarja 2024.

Tekom obravnave v Državnem zboru RS je bilo sprejeto dopolnilo k Zakonu, in sicer da mora biti pes na vodilo privezan z oprsnico in ne klasično ovratnico, saj lahko pri dolgotrajni uporabi te pride do poškodb vratu in hrbtenice psa.

Zakon prepoveduje usmrtitev zdravih zapuščenih živali v zavetiščih po 30 dneh. Prav tako Zakon prepoveduje usmrtitve živali zaradi pridobivanja kož ali krzna. To sicer ni neka novost, saj veljavna zakonodaja že prepoveduje rejo živali z namenom pridobivanja kož ali krzna.

Odgovorno lastništvo

Temelj odgovornega lastništva je poleg zagotavljanja sledljivosti in označevanja tudi poznavanje potreb živali, ki jih ima skrbnik v oskrbi, zato se uvaja zahteva o poznavanju potreb in oskrbe živali za skrbnike živali in za osebe, ki opravljajo dejavnosti, povezane z živalmi.

Za osebe, ki opravljajo dejavnost povezano z živalmi, bo usposabljanje za pridobitev osnovnih znanj o potrebah živali obvezno. Poleg tega bo to prvi popravljalni ukrep za skrbnike živali, če bodo ob nadzoru ugotovljena nepravilna ravnanja pri oskrbi živali.

Kako je z oskrbo zapuščenih živali?

Zakon določa nosilce stroškov za oskrbo zapuščenih živali. Ti se po novem delijo na tri dele, kar je novost. Tako bo sedaj oskrba zapuščenih živali do 30 dni strošek občine, nato imetnika zavetišča in od 120. dneva dalje bo strošek državnega proračuna.

Združenje občin Slovenije uspelo v nameri, da se stroški občin ne povečajo

Aktivnosti v zvezi s spremembo Zakona o zaščiti živali potekajo že vse od leta 2018. Na Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je bil za ta namen ustanovljena tudi delovna skupina, znotraj katere je delovalo tudi Združenje občin Slovenije.

Prvotni predlog Zakona je predvideval povečanje stroškov oskrbe za 50%, in sicer iz 30 na 45 dni. Prav tako ni predvideval, da bi se stroški oskrbe delili med tri akterje – občino, imetnikom zavetišča in državo. **Predlog ZOS je bil upoštevan** in povečanje stroškov oskrbe je bilo črtano. Združenje je pozdravilo tudi odločitev, da del oskrbe preide na državo.

Prav tako je predlog Zakona predvideval, da občine zavetiščem podelijo koncesije. Odzivi s strani občin so bili različni, zato smo predlagali, da zakon občinam dopušča možnost izbire, in sicer ali poslovni odnos z zavetišči urejajo na enak način kot do sedaj (s pogodbami, naročilnicami) ali pa zavetišču podelijo koncesijo. **Pripomba ZOS je bila upoštevana.**

Združenje je prav tako **pozdravilo označitev mačk**, s čimer se bo doprineslo tudi k zmanjševanju stroškov občin. Na področju zapuščenih psov je Slovenija zelo uspešna in potepuških oz. prostoživečih psov ni, zato menimo, da ni razloga, da ne bi temu sledili tudi na področju zapuščenih mačk.

Na ZOS smo pozdravili določilo, da mora zavetišče po najdbi zapuščene živali preveriti lastništvo in v 24 urah o tem obvestiti lastnika najdene živali. Menimo, da se bo s tem pripomoglo k odgovornejšemu lastništvu živali, na drugi strani pa k zmanjševanju stroškov tako zavetišč kot tudi občin.

Je pa predlog zakona uvedel tudi nov 31.a člen, ki določa, da občina *»lahko zagotavlja sofinanciranje izvajanja kastracij in sterilizacij (lastniških) živali ter drugih ukrepov za zagotavljanje varnega okolja občanom v povezavi z zapuščenimi živalmi ter za spodbujanje odgovornega lastništva hišnih živali.«* Gre za **dodatne stroške občin**, zato smo pozivali k zagotovitvi dodatnih finančnih sredstev za občine. Tu pa nismo bili uslišani.

Zakon o financiranju občin prinesel dodatna sredstva občinam z romskim prebivalstvom

Poslanke in poslanci so na 90. izredni seji, ki je potekala 22. 12. 2021 s 67 glasovi za in osmimi proti sprejeli Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o financiranju občin. Nanaša se na rešitev, vključeno že v Zakon o finančni razbremenitvi občin, kjer so občinam z evidentiranimi romskimi naselji kot popravek primerne porabe dodatno namenili finančna sredstva v višini 3,5 odstotka primerne porabe.

Cilj Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o financiranju občin (v nadaljevanju: ZFO-1D) je:

- preglednejše in učinkovitejše izvajanje postopka dodeljevanja sredstev, ki se namenjajo občinam z evidentiranimi romskimi naselji;
- izboljšano delovanje in sofinanciranje skupnih občinskih uprav z namenom povečanja števila skupnih občinskih uprav z večjim številom vključenih občin ter povečanjem števila skupno opravljanih nalog.

Sprememba 20.a člena ZFO-1 določa, da se občinam z evidentiranimi romskimi naselji dodelijo dodatna sredstva kot popravek primerne porabe občin zato, ker imajo zaradi romskih naselij višje stroške delovanja. V enačbo za izračun primerne porabe občine romska naselja niso uvrščena, veljajo pa nedvomno za posebnost občine in zato se na podlagi nekoliko spremenjene določbe za te občine poleg primerne porabe zagotavlja še del dodatnih sredstev. Ta sredstva so občinam namenjena kot popravek primerne porabe, so nenamenska, zato občinam ne bo treba poročati o njihovi porabi.

Sprememba 20.a člena ZFO-1 prinaša dodatne obveznosti za državni proračun, in sicer v predvideni višini 1,5 mio evrov za posamezno proračunsko leto.

Sprememba 26. člena ZFO-1 dopolnjuje nabor nalog, ki jih opravljajo skupne občinske uprave in se sofinancirajo iz državnega proračuna. Gre za naloge s področja informatike in pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije v povezavi z umetno inteligenco in internetom stvari v javni upravi se izrazito povečuje. Nove rešitve ne pomenijo le informacijske podpore uveljavljenim procesom in delu občinske uprave, temveč popolnoma novo obliko izvajanja storitev za prebivalce. Z uvajanjem sodobnih tehnologij nastajajo nove storitve, ki jih uprava doslej ni izvajala, s tem se povečuje potreba po kadrih, ki so sposobni nove naloge občinske uprave upravljati in izvajati. S sofinanciranjem teh kadrov v okviru delovanja skupnih občinskih uprav država prispeva k informacijski krepitvi občin pri zagotavljanju digitalnih storitev za prebivalce.

Spremembe 26. člena ZFO-1 bo vplivala na odhodke državnega proračuna, in sicer bo v letu 2022 potrebnih 500.000 evrov dodatnih sredstev iz državnega proračuna, v letu 2023 pa še dodatnih 250.000 evrov.

Združenje občin Slovenije je aktivno sodelovalo v vladni delovni skupini za finančno razbremenitev občin in posledično pri pripravi Zakona o finančni razbremenitvi občin, zato je pozdravilo sprejem ZFO-1D.

Veliko prahu okoli Zakona o lekarniški dejavnosti

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so o predlogu novele Zakona o lekarniški dejavnosti glasovali dvakrat, in sicer so ga v oktobru 2021 potrdili s 47 glasovi za in 37, na novembrski seji pa so ga potrdili s 55 glasovi za in 32 proti. Vmes pa je Državni svet RS veto na zakon, kar je pomenilo, da so ga morale poslanke in poslanci potrditi z najmanj 46 glasovi. V času obravnave je bil Zakon deležen tako črtanja kot dodajanja posameznih členov.

Po podatkih spletne strani Lekarniške zbornice Slovenije je, na dan 31. 12. 2021, lekarniško dejavnost na primarni ravni opravljalo 24 javnih lekarniških zavodov s 196 lekarnami in 50 lekarniškimi podružnicami, 87 izvajalcev s koncesijo za izvajanje lekarniške dejavnosti (od tega 60 fizičnih oseb, ki so nosilci lekarniške dejavnosti in 27 pravnih oseb v obliki družbe z omejeno odgovornostjo) z 88 lekarnami in 11 lekarniškimi podružnicami ter 2 bolnišnični lekarni, ki opravljata tudi lekarniško dejavnost na primarni ravni zdravstvene dejavnosti, skupaj 347 organizacijskih enot. Bolnišnične lekarne s stalno zaposlenimi farmacevti so bile organizirane v 26 bolnišnicah s 27 lekarniškimi enotami.

Prvotni predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o lekarniški dejavnosti (v nadaljevanju: Zakon) je **v državnozborski postopek sprejema vložila poslanska skupina SMC**, ključni spremembi pa sta bili sprememba meril za opredelitev lekarniške mreže in ponovna možnost vertikalnega povezovanja v lekarništvu. Sporni sta bili predvsem dve področji, in sicer deregulacija lekarniške mreže in ponovna možnost vertikalnega povezovanja v lekarniški dejavnosti. Dosedanji sistem lekarništva je omogočal, da so bile lekarniške storitve in zdravila na voljo vsem državljanom in enakopravno dostopne, tako v mestih kot na podeželju.

Predstavniki lekarn so ob tem izražali skrb, da se bodo spremenila merila za mrežo lekarn, s tem pa tudi dostopnost do lekarniških storitev in zdravil. Namreč predlagatelji zakona je v noveli med drugim predlagal, da se kot eno od meril za oblikovanje mreže doda število dnevnih in sezonskih migrantov na območju delovanja lekarne, prav tako bi dopustili možnost, da se lahko s soglasjem ministrstva za zdravje odprejo nove lekarne oz. podružnice tudi na razdalji, krajši od 400 metrov na urbanih območjih in vsaj pet kilometrov na drugih, če to narekujejo potrebe prebivalstva. Posledica tega bi bila, da bi se v mestih, ki so že zdaj dobro preskrbljena z lekarnami, odprle dodatne lekarne. Če pa se število receptov, ki se ne bo bistveno spreminjalo, razporedi na večje število lekarn, bodo te prisiljene imeti manjše zaloge zdravil, manj zaposlenih, povečal se bo pritisk na zaposlene, da prodajo čim več prehranskih dopolnil in zdravil brez recepta. Na koncu pa bi sledilo zaprtje lekarn, najverjetneje tistih na podeželju.

Predstavniki lekarn so nasprotovali tudi ponovni možnosti vertikalnega povezovanja v lekarniški dejavnosti. Ob ponovnem dovoljenju lastniškega povezovanja med veletrgovino z zdravili in lekarnami, bi namreč tudi veledrogeristi, ki so zasebne gospodarske družbe, zahtevali enakopravnost odpiranja svojih lekarn. S tem pa bi se spuščal zasebni kapital v javno službo. Zato so predlagali, da se predlog novele, ki so jo podprli le v Združenju mestnih občin, medtem je bila deležna nasprotovanja s skoraj vseh drugih strani, umakne.

Proti predlogu Zakona pa niso bile le predstavniki lekarn, temveč tudi Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije, saj so ocenili, da bi Zakon v taki obliki prinesel tudi delovno-pravne posledice za zaposlene v lekarnah, ki bi bili lahko po zaprtju lekarn premeščeni v drug kraj, lahko pa bi tudi ostali brez službe. Sindikat farmacevtov Slovenije pa je dodal, da bi novela vodila v to, da bi morali zaposleni v lekarnah svetovati po logiki pospeševanja prodaje. Sprememba zakona bi tako prinesla poslabšanje delovnih pogojev za zaposlene in slabšo kakovost lekarniške storitve.

Kot rečeno, predlog Zakona je bil deležen velikih sprememb in amandmaje k dopolnjenemu predlogu Zakona je potrdila tudi **Vlade RS.** Amandma v novem petem odstavku 9. člena določa, da se lekarna v posamezni občini, kjer še ni lekarne, lahko ustanovi ne glede na razdaljo med obstoječo in novo lekarno ter številom prebivalcev iz prvega odstavka, če je na območju občine prisoten izvajalec zdravstvene dejavnosti na primarni ravni. S tem se pacientom olajša dostop do zdravil in medicinskih pripomočkov, ki jim jih predpiše izvajalec zdravstvene dejavnosti na primarni ravni.

Z amandmajem se je **črtal 6. člen, saj predlagana sprememba 26. člena ZLD-1**, s katero so se dodali novi tretji, četrti in peti odstavek, ki določajo, da lahko javni lekarniški zavod ustanovi organizacijo, katere temeljna dejavnost je dobava zdravil, prav tako pa bi lahko takšno organizacijo ustanovila samoupravna lokalna skupnost, pomeni uvajanje vertikalne integracije v kontekstu lastništva veletrgovin s strani javnih lekarniških zavodov, kar lahko predstavlja nelojalno konkurenco.

Predlagalo se je tudi **črtanje 9.a člena**, saj ta določa, da morajo javni lekarniški zavodi ali samoupravne lokalne skupnosti, ki so že ustanovile lastne pravne osebe, katerih temeljna dejavnost je dobava zdravil, uskladiti njihovo poslovanje s pogoji v spremenjenem **26. členu do 31. decembra 2021**. Črtanje 9.a člena je bilo predlagano zaradi uskladitve z amandmajem k 6. členu, ki predvideva črtanje predlagane spremembe 26. člena ZLD-1.

Državni svet RS je na 27. izredni seji, ki je potekala konec meseca oktobra sprejel veto na Zakon in v obrazložitvi navedel, da se z dopolnitvijo zakona vzpostavlja neenakopravnost deležnikov na trgu, s tem pa tudi krši ustavno določeno svobodno gospodarsko

pobudo. Pritrdili so mnenju mnogih, da sprejeta ureditev v neenak položaj postavlja tudi lokalne skupnosti, zlasti manjše. Podali so oceno, da bi uveljavitev sprejete rešitve povzročila nižanje standardov oskrbe, ki jih med drugim določata tako Zakon o zdravilih kot tudi evropske direktive. Državni svetniki so tako s 14 glasovi za in 10 proti potrdili zahtevo za ponovno odločanje poslank in poslancev Državnega zbora RS o noveli Zakona. Predlagatelji odložilnega veta so tako ocenili, da bi uveljavitev sprejete rešitve povzročila nižanje standardov oskrbe, ki jih med drugim določata tako Zakon o zdravilih kot tudi evropske direktive. Sprejeta novela Zakona bi tako predstavljala tudi kršitev evropske zakonodaje.

Državni Zbor RS je na novembrski seji opravil ponovno glasovanje in s 55 glasovi za in 32 proti potrdil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lekarniški dejavnosti.

Bo Zakon o debirokratizaciji prinesel željene učinke?

Na zadnji seji Državnega zbora RS v letu 2021 je bil sprejet Zakon o debirokratizaciji, ki je prinesel kar nekaj sprememb, na podlagi katerih se olajšuje dostop do javnih storitev in ukinja nekatera administrativna bremena. Zakon se je pripravljal v okviru Strateškega sveta za debirokratizacijo, katerega član je tudi predsednik Združenja občin Slovenije Robert Smrdelj. Gre za prvi paket »debirokratizacije«, drugi pa je že v pripravi. Kljub temu, da je ZOS del Strateškega sveta za debirokratizacijo, smo pripravili dodaten nabor predlogov in sprememb zakonodaje. Dela na tem področju vsekakor še lep čas ne bo zmanjkalo.

Z Zakonom o debirokratizaciji (v nadaljevanju: Zakona) se spreminja in dopolnjuje 12 zakonov, in sicer so to:

1. Zakon o prijavi prebivališča,
2. Zakon o centralnem registru prebivalstva,
3. Zakon o splošnem upravnem postopku,
4. Zakon o javnih uslužbencih,
5. Zakon o pravdnem postopku,
6. Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih,
7. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije,
8. Zakon o ohranjanju narave,
9. Zakon o športu,
10. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo,
11. Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti,
12. Zakon o Uradnem listu Republike Slovenije.

Z Zakonom pa se tudi določa:

- prenehanje veljavnosti zakonov, ki zaradi poteka časa (konzumiranost) ali spremenjenih družbenih ali tehnoloških razmer (obsoletnost) ne morejo več ustvarjati novih pravic oziroma obveznosti;
- prenehanje smiselne uporabe zveznih jugoslovanskih predpisov, ki so veljali v Republiki Sloveniji ob osamosvojitvi;
- elektronsko vročanje uradnih dokumentov.

Kot že rečeno Zakon posega v 12 drugih zakonov, poleg tega pa razveljavlja zakone in podzakonske predpise, izdane na njihovi podlagi, ki se ne uporabljajo več. Prav tako pa bo vplival tudi na delo upravnih enot.

Pa poglejmo na kratko kaj prinašajo spremembe

V **centralni register prebivalstva** se bodo lahko dodali podatki o mobilni številki in elektronskem naslovu. S tem bo omogočen hitrejši in učinkovitejši kontakt uradnih oseb s posamezniki.

Dokumente bo po novem bo možno **vročati na elektronski naslov, ki ga bo posameznik posredoval pristojnemu organu**. V praksi bi to na primer pomenilo, da bi vam potrdilo o prijavi **začasnega bivališča poslali na e-mail, ki ste ga posredovali upravni enoti**. Predvidena je tudi **uvedba izročitve sklepov javnim uslužbencem na službeno elektronsko pošto.**

V zakonu o pravdnem postopku **bo ukinjeno overjanje natisnjenih izvodov odločb z e-podpisom.**

V **Zakonu o ohranjanju narave** bo določeno, da naloge upravljanja zavarovanega območja lahko izvaja tudi ustanovitelj sam. Nadalje se bo **v Zakonu o športu** ukinilo dvojno preverjanje izpolnjevanja pogojev polnoletnosti in najmanj srednje poklicne izobrazbe pri vpisu v razvid strokovnih delavcev v športu.

V **Zakonu o pogrebni in pokopališki dejavnosti** pa bo določeno, da se v manjših krajih, ki so vezani na mestna pokopališča, dopušča spoštovanje želje žalujočih, da lahko pokojnik do pogreba leži doma.

S spremembo Zakona o uradnem listu se določa **vzpostavitev Registra pravnih aktov lokalnih skupnosti**, kar je bila želja občin. Register pravnih aktov lokalnih skupnosti je zbirka podatkov v elektronski obliki, ki vsebuje podatke o predpisih in drugih aktih lokalnih skupnosti, objavljenih v Uradnem listu

RS ali drugem uradnem glasilu v skladu s statutom lokalne skupnosti, in druge podatke o normodajni dejavnosti lokalnih skupnosti.

Združenje občin Slovenije vseskozi zelo aktivno in pripravilo tudi že drugi paket predlogov

ZOS je v mnenju k predlogu Zakona, katerega je poslal Državnemu zboru RS, izrazil strinjanje, da je treba na veliko področjih doseči prepotrebno odpravo administrativnih ovir, posledično tudi finančno razbremeniti tako prebivalce kot javni in zasebni sektor.

Hkrati pa smo pozvali k previdnosti, saj so bile določene razbremenitve občin že dosežene s sprejemom ZFRO. Opomnili smo še, da je treba pri snovanju rešitev ravnati izjemno previdno, da dolgoročno stvari ne poslabšamo. Opozorili smo, da spreminjanje posameznih zakonov pomeni tudi spreminjanje spremljajočih podzakonskih aktov, zato je treba istočasno iskati rešitve tudi za te predpise. Treba se je namreč izogniti stanju, da podzakonski akti ne bodo sledili spremembam.

Opozorili smo tudi na finančne posledice, ki jih bo prinesel Zakon. Menimo, da bi pripravljavec moral pripraviti jasno analizo, kje so predvideni prihranki in kje se morebiti odhodki povečajo.

ZOS je **Strateškemu svetu za debirokratizacijo** že posredoval tudi drugi paket predlogov poenostavitev v delovanju države, gospodarstva in državljanov. Predlagali smo spremembe sledečih zakonov:

1. Zakon o davku na dodano vrednost
2. Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti
3. Zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov
4. Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije
5. Zakon o kmetijskih zemljiščih
6. Zakon o urejanju trga dela
7. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev
8. Zakon o šolski prehrani

ZOS je v še enem dopisu, katerega smo posredovali Državnemu zboru RS podal mnenje, da je **z vidika nomotehnike** in vsebine poseg v 14 veljavnih zakonov izjemno velik poseg v zakonsko materijo. Predlagali smo, da se v bodoče pristopi k noveliranju posameznih zakonov.

Hkrati pa smo podali tudi **dva amandmaja**, in sicer k 45. členu, kateri odpravlja določbe v Zakonu o agrarnih skupnostih, ki onemogočajo razpolaganje s premoženjem agrarnih skupnosti zaradi izjeme vezane na davčni postopek. Ugotovili smo, da se oviro odpravlja v 7. in 9. členu, vendar se je pri tem spregledalo še 27. člen.

V praksi tudi ugotavljamo, da se v primerih, ko občni zbor določi zastopnika po 9. členu ZAgrS lahko le to ne tolmači za vse postopke potrebne za realizacijo pri katerih je po zakonu pooblaščen predsednik. Predlagamo besedilo, ki opredeli peti odstavek bolj nedvoumno.

S sprejeto dopolnitvijo Zakona o nadzoru državne meje obmejnim občinam 2,5 milijona evrov

Na februarski seji Državnega zbora so poslanke in poslanci z 58 glasovi za in sedmimi proti sprejeli dopolnitev Zakona o nadzoru državne meje. Ta obmejnim občinam prinaša 2,5 milijona evrov pomoči zaradi obremenjenosti s policijskim in vojaškim nadzorom meje. Združenje občin Slovenije je že v letu 2019 doseglo povrnitve stroškov občinam zaradi ilegalnih prehodov mej in enako tudi v letu 2020.

Z dopolnitvijo Zakona o nadzoru državne meje (v nadaljevanju: ZNDM) se vzpostavlja pravna podlaga za delno povrnitev stroškov občinam ob državni meji, ki so nastali zaradi povečanega nadzora državne meje, ali so posledica izrednih dogodkov, nastalih z nadzorom državne meje.

Povečan nadzor državne meje pomeni intenzivnejše izvajanje dejavnosti in ukrepov na podlagi Zakona o nadzoru državne in Zakonika o schengenskih mejah, kar ima za posledico povečano prisotnost policije na območju občin ob državni meji. Povečan nadzor državne meje s sklepom ugotovi Vlada Republike Slovenije, do konca meseca februarja tekočega leta. Vlada tudi odloči o višini sredstev, ki pripada posamezni občini pri čemer je omejena z višino zagotovljenih sredstev v državnem proračunu.

Med upravičene stroške sodijo:

- stroški zaradi obnove in investicijskega vzdrževanja občinskih cest in javnih poti, ki so dodatno obremenjene zaradi povečanega nadzora državne meje,
- stroški osvetlitve občinskih cest in javnih poti,
- drugi stroški, ki nastanejo občinam z namenom povečati varnost občanom in so posledica povečanega nadzora državne meje.

Kaj natančno predstavljajo posamezni stroški? K stroškom obnove in

investicijskega vzdrževanja se na primer štejejo:

- stroški asfaltiranja in gramoziranja cest in javnih poti,
- ureditev bankin, jaškov ipd.

Med stroške osvetlitve sodijo:

- stroški nove postavitve,
- zamenjave in popravila osvetlitve na občinskih cestah in javnih poteh, pri čemer je pomembno, da je omenjena osvetlitev povezana z nadzorom nad migracijami.

Nastali stroški bodo morali biti izkazani in preverljivi, povrnjeni pa bodo na podlagi meril in v višini, ki jih bo z uredbo določila Vlada RS.

ZNDM v svojem 9.b členu določa **dodatno povračilo dela stroškov občinam ob državni meji zaradi izrednih dogodkov**, nastalih z nadzorom državne meje. Kateri so ti dogodki? Gre za dogodke, ki zaradi svoje narave narekujejo še intenzivnejše in množičnejše izvajanje aktivnosti za varovanje državne meje, posledično pa povzročijo tudi bistveno večjo prisotnost policije in tudi drugih organov (npr. Slovenska vojska, civilna zaščita) na območju občin ob državni meji. Vlada RS bo s sklepom ugotovila obstoj izrednega dogodka in na podlagi ocenjenih stroškov za odpravo posledic izrednega dogodka odločila o višini sredstev, ki pripada posamezni občini.

Za uveljavljanje zahtevkov za povračilo stroškov bodo občine le-tega poslale Ministrstvu za notranje zadeve najkasneje v enem letu po sprejemu sklepa Vlade RS. Ta rok se bo lahko podaljšal za največ eno leto, vendar le iz opravičenih razlogov.

Žal so nezakoniti prehodi državne meje dejstvo in najverjetneje tudi stalnica v prihodnje. Tako je bilo v letu 2021 **obravnavanih 10.067 nezakonitih prehodov državne meje**, leta 2020 pa 14.635. Povečana prisotnost policije in tudi vojske pomeni izjemno povečano rabo infrastrukture v obmejnih občinah. To pa posledično prinaša stroške za obnovo infrastrukture, predvsem za sanacijo ter vzdrževanje poti in cest ob državni meji.

Finančne posledice ZNDM so **ocenjene na 2,5 milijona evrov**. Ministrstvo za notranje zadeve je na podlagi sklepa vlade občinam ob zunanji schengenski meji že v preteklih letih povrnilo stroške, tako je bilo **za leto 2021 občinam izplačanih 3,47 milijona evrov,** za leto 2020 pa 2,76 milijona evrov.

ZOS uspešen pri podajanju pripomb

Združenje občin Slovenije je Ministrstvu za notranje zadeve dvakrat poslalo pripombe. Med drugim smo predlagali dodatna merila za povrnitev dela stroškov in razširitev opisa upravičenih stroškov tudi na ukrepe za umirjanje hitrosti prometa in druge stroške, ki nastajajo občinam z namenom povečati varnost občanov.

Pristojni so prisluhnili argumentiranim pojasnilom in predloge ZOS vključili v ZNDM.

Novela Zakona o gasilstvu v smeri finančne razbremenitve občin

Konec decembra 2020 smo končno dočakali sprejetje Zakona o finančni razbremenitvi občin, ki je med drugim določil, da je treba spremeniti Zakon o gasilstvu, in sicer na področju financiranja gasilskih zavarovanj. Novela, katero je Državni zbor RS sprejel s 54 glasovi za in nobenim proti, temu sicer sledi, ampak ZOS kljub temu opozarja na postopke uveljavljanja odškodnin.

Temeljni cilj Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu (v nadaljevanju: ZGas-D) je omogočiti nadaljnji razvoj gasilstva ter povečati usklajenost, racionalnost in učinkovitost izvajanja operativnih nalog gasilstva. V nadaljevanju pa vam predstavljamo nekaj ključnih novosti.

Spremenjena je opredelitev pojma *»operativne naloge gasilstva«*, ki jih gasilske organizacije izvajajo kot javno gasilsko službo in so skladno s temeljnim načelom gasilstva kot humanitarne dejavnosti brezplačne. Na novo se uvaja pojem *»druge naloge gasilstva«*, s katerimi se ustvarja pravna podlaga za njihovo, ki se pod določenimi pogoji in omejitvami lahko izvajajo kot pridobitna dejavnost.

Dopolnjuje se pojem *»poklicni gasilec«*, in sicer z obveznim pogojem o zaključenem predpisanem usposabljanju za poklicne gasilce. Zaradi razlikovanja med poklicnimi gasilci in drugimi osebami, zaposlenimi v gasilskih organizacijah, pa je na novo opredeljen tudi pojem *»gasilski uslužbenec«*.

Natančneje je opredeljen tudi pojem *»intervencija«*, in sicer kot izvajanje operativnih nalog gasilstva, pri tem pa se izvzamejo tiste operativne naloge gasilstva, ki sodijo med preventivne. Dodaja se *»opredelitev časa intervencije«*, in sicer kot čas od prejema poziva za aktiviranje enote do vrnitve v matično enoto ter vzpostavitev enote v pripravljenost.

Opredelitev *»gasilskih nepremičnin«* sledi opredelitvi pojma nepremičnine, kot jo določa Zakon o evidentiranju nepremičnin, hkrati pa dodaja pogoj, da gre pri izvajanju določb ZGas le za nepremičnine, ki so namenjene izvajanju javne gasilske službe.

Bolj jasno je opredeljen pojem *»gasilske enote«*, in sicer z dodatnim pogojem, da gre za poklicno ali prostovoljno enoto, ki je sestavni del gasilske organizacije, med katere štejemo prostovoljna gasilska društva, poklicne gasilske enote, organizirane kot javni zavodi ali druge organizacijske oblike, ki poklicno opravljajo gasilsko službo. Hkrati ta enota poleg že navedenega pogoja izpolnjuje tudi pogoj, da izvaja operativne naloge gasilstva v določenih formacijskih sestavah gasilskih enot in izpolnjuje druge pogoje, ki jih določajo predpisi.

Pri prostovoljnem gasilstvu se na novo opredeljujeta pojma *»gasilec pripravnik«* in *»gasilec veteran«*. Prvi opredeljuje člane prostovoljnih gasilskih društev, ki izpolnjujejo pogoj minimalno določene starosti in pogoj uspešno zaključenega predpisanega usposabljanja skladno s programom pripravništva, drugi pa je član prostovoljnega gasilskega društva po dopolnjenem 65. letu, in hkrati izpolnjuje pogoj psihofizične ter zdravstvene usposobljenosti za opravljanje gasilske službe.

Bolj jasno se določa prostovoljnega gasilca, ki opravlja operativne naloge gasilstva, s poudarkom na operativnosti, na kar nakazuje tudi sprememba naslova člena *»prostovoljni operativni gasilec«* in preimenovanje *»prostovoljne gasilske enote«* v *»prostovoljno operativno gasilsko enoto«*.

Novosti ZGas-D so tudi pri **organiziranju operativnih gasilskih enot v gospodarskih družbah,** ki morajo organizirati operativno gasilsko enoto. ZGas-D uvaja možnost, da se na posameznih zaokroženih industrijskih kompleksih organizira tudi skupna gasilska enota za več gospodarskih družb na tem območju. Do sedaj je morala vsaka gospodarska družba organizirati svojo gasilsko enoto, kar pomeni tudi precej velik finančni strošek tako za organiziranje kot za delovanje enote. Taka enota bo zaradi večjega števila gasilcev in opreme bistveno bolj operativno pripravljena za primer požara in druge nesreče.

Še ena novost, in sicer za **poklicne operativne gasilce v poklicnem jedru**. Z ZGas-D se omogoča smiselna uporaba določbe prvega odstavka 14.a člena ZGas tudi za njih, če se tako dogovorita vodstvo gasilskega društva s poklicnim jedrom in občinski organ, pristojen za organiziranje javne gasilske službe.

ZGas-D uvaja **novosti pri interesnem združevanju gasilcev**, in sicer se uvaja možnost, da se poklicne gasilske enote, ki opravljajo javno gasilsko službo povezujejo v Združenje slovenskih poklicnih gasilcev. Tako se primerljivo ureja interesno združenje prostovoljnih in tudi poklicnih gasilcev.

Tudi pri **aktiviranju gasilskih enot** so novosti. Posodablja se njihovo aktiviranje in pri tem dodaja pristojnost Upravi RS za zaščito in reševanje, da potrjuje načrte obveščanja in aktiviranja.

ZOS pozdravil novosti in podal opozorilo

Na Združenju občin Slovenije smo pozdravili predlog sprememb ZGas in finančno razbremenitev občin in podali oceno, da je dobra osnova za nadaljnji postopek obravnave.

Spremembe zakona nedvomno prinašajo finančne posledice za državni proračun, vendar v besedilu ZGas-D niso te nikjer navedene. Enako velja za finančne posledice za proračune občin. Pripravljavce smo zato zaprosili, da te podatke navedejo, in to ne glede na to ali pomeni to finančno obremenitev ali razbremenitev.

Opozorili pa smo še na sledeče. Drugi odstavek 27. člena ZGas-D določa, da *»država zagotavlja* sredstva za standardizirana *gasilska zavarovanja pripadnikov gasilske organizacije skladno s predpisom iz tretjega* odstavka 8. člena tega zakona«.

Kot že rečeno smo na ZOS pozdravili finančno razbremenitev občin, ampak se hkrati s tem poraja vprašanje glede postopka uveljavljanja odškodnin iz zavarovalnih premij. Ocenjujemo, da bo ta precej zamuden zakompliciran, zato smo predlagali, da država transferira namenska sredstva za zavarovanja posameznim občinam ali GZ, katere naj same urejajo zavarovanja. Slednja pa so lahko enotna, glede na smernice države.

Prihajajoče spremembe na področju varstva pred požarom

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so na marčevski redni seji z 52 glasovi za in nobenim proti sprejeli Zakona o spremembi Zakona o varstvu pred požarom. Ministrstvo za obrambo je poleg novele Zakona pripravilo še predlog Uredbe o spremembi Uredbe o požarni taksi. Predpisa gresta z roko v roki, zato smo na ZOS pozdravili tovrsten pristop. Prav tako pozdravljamo finančno razbremenitev občin. Spreminjal pa se je tudi Pravilnik o požarnem varovanju in ZOS je uspel s svojimi pripombami.

Z Zakonom o varstvu pred požarom (v nadaljevanju: ZVPoz-E) se vzpostavljajo pogoji za financiranje standardiziranih gasilskih zavarovanj pripadnikov gasilske organizacije in standardiziranih gasilskih zavarovanja vozil, opreme in objektov, ki jih uporabljajo gasilske organizacije v okviru izvajanja svojih nalog. Njihovo financiranje pa je z Zakonom o finančni razbremenitvi občin (ZFRO) preneseno iz občin na državo.

Spreminja se tretji odstavek 58. člena, na podlagi katerega se spreminja spodnja meja odstotka sredstev požarne takse, ki se namenja za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enotah, in sicer iz sedanjih 70% na 50%.

Kaj to pomeni v praksi? To pomeni, da se bodo sredstva iz naslova požarne takse **povečala na 18 mio evrov**, od katerih bo:

- 9 mio evrov namenjenih občinam za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enotah,
- 9 mio evrov bo namenjenih za širši namen in od tega bo 5,5 mio evrov namenjenih financiranju gasilskih zavarovanj. Preostala sredstva bo država namenjala za financiranje upravnih, strokovnih, nadzornih in informacijskih nalog na področju varstva pred požarom, za posebne oblike izobraževanja za varstvo pred požarom in gasilstvo, znanstvenoraziskovalno delo na področju varstva pred požarom, za dejavnosti varstva pred požarom, kadar jih v javnem interesu zagotavlja država, za sofinanciranje opreme, usposabljanja in delovanja operativnih gasilskih enot širšega pomena, sofinanciranje raziskav na področju varstva pred požarom ter za izobraževanje in usposabljanje za varstvo pred požarom.

Hkrati s spremembo ZVPoz-E, pa bo Vlada RS **izdala spremembo Uredbe o požarni taksi, in sicer njen 5. člen**, s katerim se bo višina požarne takse s 5% povišala na 9% od osnove za obračun požarne takse. Tako se bodo zagotovila potrebna sredstva za financiranje standardiziranih gasilskih zavarovanj, hkrati pa se bodo povečala sredstva za lokalne skupnosti, namenjena izključno za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enotah. To pomeni, da se občinam poleg zmanjšanja stroškov z naslova financiranja gasilskih zavarovanj v višini 5,5 mio eurov, zvišuje pritok požarne takse iz 6,3 milijona eurov na 9 mio eurov.

Opozorila ZOS

ZOS je v pripombah na predlagano spremembo uredbe opomnil, da se povišuje delež obračuna od osnove iz 5% na 10% ter s predlagano spremembo zakona zmanjšuje delež, ki se namenja sofinanciranju nakupa gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme (preko lokalnih skupnostih) v gasilskih enotah, iz 70% na 50%. Po izračunu se z omenjenima spremembama delež sredstev, ki ga prejmejo lokalne skupnosti za investicije v gasilsko opremo, ne zmanjša.

Opozorili smo, da je za ZOS sprememba zakona (znižanje deleža za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil in gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enota) je sprejemljiva samo ob pogoju spremembe uredbe (povišanje odstotka od osnove za obračun požarne takse). Dodali smo, da samo sprememba zakona brez predlagane spremembe uredbe ni sprejemljiva, saj to pomeni zmanjšanje sredstev za sofinanciranje opreme gasilskih enot v lokalnih skupnostih.

Predlagali smo tudi, da se pristopi k aktivnostim za spremembo zakonodaje, ki določa namen porabe sredstev iz naslova požarne takse. Namreč, glede porabe požarne takse bi bila namreč smiselna sprememba, da se požarna taksa lahko porabi tudi za vlaganja v gradnjo ali obnovo objektov, ko bi komisija (na občinski ravni) ugotovila, da je opremljenost enot v občini v skladu s tipizacijo ter merili in vlaganja v objekte ne bi vplivala na operativno opremljenost enot (vozila in oprema ter osebna in skupna zaščitna oprema).

Pripombe ZOS na spremembe in dopolnitve Pravilnika o požarnem varovanju

Ministrstvo za obrambo je konec leta 2021 izdalo Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o požarnem varovanju. Ključna sprememba pravilnika je, da lahko izvajalec požarnega varovanja, ki ne more zagotoviti ukrepanja varnostnikov sklene pogodbo z občino, ki lahko letno v pogodbi za izvajanje gasilske službe določi gasilsko društvo ali več njih, da za izvajalca požarnega varovanja izvaja fizično požarno varovanje na svojem območju. Določa tudi, da Gasilska zveza Slovenije v sodelovanju z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev, določi cenik za izvajanje požarnega varovanja v gasilskih enotah.

Na ZOS smo izrazili podporo spremembam, ob tem pa opozorili, da je treba oceniti finančne posledice za občine, in sicer tako v smislu izvajanja novo naložene naloge, kot tudi pri posrednih stroških (dobava dodatne opreme).

Podali smo tudi pobudo, da se občine vključi v določanje cenika za te storitve na ravni države. S to pobudo smo uspeli in občine bodo vključene v pripravo cenikov. Na ZOS bomo občine o vseh aktivnostih sproti obveščali.

Katere spremembe prinaša novela Zakona o kmetijskih zemljiščih?

16. 3. 2022 so poslanke in poslanci Državnega zbora RS s 46 glasovi za in 7 proti sprejeli Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih. Zakon o kmetijskih zemljiščih, sprejet v letu 2008, je bil spremenjen kar sedemkrat in v zvezi z določbami o verigi preskrbe s hrano prestal tudi ustavno presojo. Predlog zakona je na svoji 47. redni seji podprl tudi Državni svet RS.

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: Zakon) se spreminjajo in dopolnjujejo vsebine s področja načrtovanja na kmetijskih zemljiščih, odškodnin zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč, prometa s kmetijskimi zemljišči, agrarnimi operacijami in inšpekcijske določbe. Te vam v nadaljevanju na kratko tudi predstavljamo.

Varstvo kmetijskih zemljišč in prostorsko načrtovanje

Na področju varstva kmetijskih zemljišč in prostorskega načrtovanja Zakon prinaša novost za občine, ki bodo enkrat letno v prostorski akt vnesle spremembe, nastale na podlagi pravnomočnih ugotovitvenih odločb o izvedenih krčitvah gozda.

Spreminja se 3.č člen, s katerim se širi nabor objektov in posegov v prostor, ki so dopustni na kmetijskih zemljiščih (na primer rastlinjak prefabrikat, če je način pridelave neposredno vezan na kmetijsko zemljišče; rastlinjak prefabrikat, če način pridelave ni neposredno vezan na kmetijsko zemljišče, se lahko gradi na kmetijskih zemljiščih do bonitete 35; začasni objekti in posegi za izvajanje zimskih športnih aktivnosti; pomol; spominska obeležja in verski objekti; označevalne table, razen za oglaševanje; prostor za skladiščenje kmetijskih pridelkov, površine do vključno 150 m^2; prostor za skladiščenje rastlinskih odpadkov iz kmetijske pridelave, površine do vključno 150 m^2). Sprememba je potrebna tudi zaradi uskladitve z novo gradbeno zakonodajo (Uredba o razvrščanju objektov).

Črta se 3.č člen, ki določa pogoje za investitorja, če gradi nezahtevne kmetijske objekte na kmetijskih zemljiščih. Namreč v praksi se je izkazalo, da je nesmiselno to urejati na nivoju celotne države. To se sedaj prepušča občinam, da to uredijo v svojih prostorskih aktih.

Zakon se v 4.a člen dopolnjuje na način, da se na zemljiščih, ki so po namenski in dejanski rabi kmetijska, dopušča nasade sadik, ki so namenjene pridelavi sadja in oljk, ter nasadi sadik, ki so namenjene pogozdovanju.

Predlagano je, da je investitor gradnje pastirskega stanu kot nezahtevnega objekta lahko agrarna skupnost, pašna skupnost ali nosilec kmetijskega gospodarstva, ki ima v lasti ali zakupu najmanj 50 ha kmetijskih zemljišč. Nadalje se širi nabor objektov in posegov v prostor, ki so dopustni na kmetijskih zemljiščih (npr. rastlinjak prefabrikat, začasni objekti in posegi za izvajanje zimskih športnih aktivnosti), pomožna kmetijsko-gozdarska oprema bo dopustna na vseh kmetijskih zemljiščih (npr. brajda, klopotec, žične opore), pri čemer bo lahko občina v občinskem prostorskem aktu predpisala dodatne prostorske izvedbene pogoje glede postavitve pomožne kmetijsko-gozdarske opreme.

Zakon določno naslavlja vprašanje nadomeščanja kmetijskih zemljišč in izravnalne ukrepe. Višina odškodnine se ne dviguje, je pa predlagana razširitev obveznosti plačila odškodnine tudi za kmetijska zemljišča z nižjo boniteto, in sicer od 35 do 50 točk.

Z Zakonom se razširja možnost dajanja kmetijskih zemljišč v začasno upravljanje Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS tudi v primerih, ko lastnik, ki nima znanega prebivališča ali zakonitega zastopnika, zemljišča ne obdeluje kot dober gospodar ali ne uporablja zemljišču in kraju primerne metode kmetovanja, torej že pred samim zaraščanjem kmetijskega zemljišča.

Z Zakonom se prepoveduje postavljanje reklamnih panojev in izvajanje drugih oblik oglaševalske dejavnosti.

Promet s kmetijskimi zemljišči

Na področju prometa s kmetijskimi zemljišči se obetajo sledeče spremembe:

- odobritev pravnega posla ni potrebna, če gre za kmetijsko zemljišče ali gozd, površine manj kot 200 m^2;
- črtanje omejitev pri prometu z zaščitenimi kmetijami - predlog črtanje 18. člena, ki določa omejitve pri prometu z zaščitenimi kmetijami (med živimi);
- vrstni red predkupnih upravičencev - v primeru prodaje kmetijskih zemljišč preko oglasne deske se predlaga sprememba vrstnega reda predkupnih upravičencev;
- ureditev prodaje zemljišč, ki imajo mešano rabo (kmetijska in gozdna raba):
  - » če je predmet prodaje ena zemljiška parcela, na kateri je več kmetijske namenske rabe kot gozdne, se pri uveljavljanju predkupne pravice pri nakupu uporablja ta zakon, drugače pa Zakon o gozdovih,
  - » če se kot celota prodaja več kmetijskih in gozdnih zemljišč skupaj, na katerih delež kmetijskih zemljišč predstavlja vsaj 20%, se pri uveljavljanju predkupne pravice pri nakupu uporablja ta zakon, drugače pa Zakon o gozdovih.
- pogoji za kmetijsko organizacijo oziroma samostojnega podjetnika posameznika:
  - » za samostojnega podjetnika posameznika se šteje fizična oseba, ki je priglašena oziroma registrirana za kmetijsko dejavnost po predpisih o standardni klasifikaciji dejavnosti in ustvari več kot 50 odstotkov

prihodkov iz kmetijske dejavnosti, vključno s prihodki iz naslova ukrepov kmetijske politike in s prihodki iz naslova državnih pomoči, kar je razvidno iz potrjene zadnje bilance stanja in bilance uspeha,
  - » za kmetijsko organizacijo se šteje gospodarsko družbo, kmetijsko zadrugo ali drugo pravno osebo, ki je registrirana za kmetijsko dejavnost po predpisih o standardni klasifikaciji dejavnosti in ustvari več kot 50 odstotkov prihodkov iz kmetijske dejavnosti, vključno s prihodki iz naslova ukrepov kmetijske politike in s prihodki iz naslova državnih pomoči, kar je razvidno iz zadnjega revidiranega izkaza prihodkov in odhodkov oziroma izkaza poslovnega izida,
  - » za kmetijsko dejavnost se šteje tudi prva stopnja predelave primarnih kmetijskih pridelkov lastne pridelave.
- evidenca o sklenjenih pravnih poslih – ureditev vodenja evidence o pravnih poslih na UE (podatki o kupcih, površine kmetijskih in gozdnih zemljišč, ali je bila uveljavljena predkupna pravica).

Pri prometu s kmetijskimi zemljišči se dodajajo izjeme, ko odobritev pravnega posla ni potrebna, skrajšuje se rok za sprejem ponudbe za nakup kmetijskega zemljišča, in sicer iz 30 na 15 dni.

Zakon predvideva desetletno absolutno prednost pri nakupu kmetijskih zemljišč tistim lastnikom, ki so svoja zemljišča izgubili zaradi prostorskih ureditev državnega pomena. Predlog zakona ureja zgolj še zakupe državnih kmetijskih zemljišč.

Poenostavitev postopkov

Na področju zemljiških operacij so vse spremembe in dopolnitve vezane na zmanjšanje administrativnih bremen, in sicer:

- poenostavitev vročanja upravnih pisanj ter črtanje upravnih overitev soglasij - predlog poenostavitev vročanja upravnih pisanj (odločbe in sklepi ter drugi dokumenti organa prve stopnje) na način, da se vročajo z navadno vročitvijo.
- za uvedbo posamezne zemljiške operacije ni več potrebna upravna overitev soglasja k uvedbi;
- oprostitev plačila davka na promet z nepremičninami – predlog, da se ne glede na zakon, ki ureja promet z nepremičninami, promet z zemljišči zaradi izvedbe agrarnih operacij prost plačila davka na promet z nepremičninami.
- medsebojna menjava zemljišč - zaradi težav pri razumevanju določb o medsebojni menjavi kmetijskih in gozdnih zemljišč se predlaga jasnejša opredelitev pogojev glede medsebojne menjave zemljišč, še zlasti kadar gre za menjavo gozdnega zemljišča za kmetijsko zemljišče in obratno.
- delitev solastnine v komasacijskih postopkih:
  - » v komasacijskem postopku se lahko solastnina na posameznem zemljišču oziroma več zemljiščih, vloženih v komasacijski sklad, deli z namenom boljše rabe posameznega zemljišča na način, da dosedanji solastnik zemljišča, na podlagi njegove izkazane volje, pridobi iz komasacijskega sklada zemljišče v izključno last,
  - » če je v komasacijskem postopku udeležena tudi Republika Slovenija, mora Sklad odkupiti solastniške deleže od posameznega solastnika, ki to želi, če je nakupna cena solastniškega deleža zemljišča sorazmerna glede na tržno primerljive cene
  - » ustavitev komasacijskih postopkov - če odločba o novi razdelitvi zemljišč komasacijskega sklada še ni bila izdana, se komasacijski postopek lahko ustavi, če se z ustavitvijo strinjajo lastniki zemljišč, ki imajo v lasti več kot dve tretjini površin zemljišč na komasacijskem območju.
- agromelioracije:
  - » izkoriščanje mineralnih surovin ni agromelioracija,
  - » možnost podaljšanja roka za izvedbo agromelioracijskih del, če lastnik kmetijskih zemljišč iz utemeljenih razlogov pred potekom datuma zaključka agromelioracijskih del ne more zaključiti z izvedbo agromelioracijskih del. Rok se podaljša le v primerih, ko kmetijska inšpekcija ugotovi, da so se dosedanja agromelioracijska dela izvajala v skladu z odločbo.
- osuševanje - poenostavi in dopolni se spreminjanje območja osuševalnega sistema.
- namakanje kmetijskih zemljišč:
  - » poenostavitev ureditve glede določitve oboda namakalnega sistema, saj obstoječi način določanja oboda (neprekinjeno sklenjen obod) v praksi povzroča težave,
  - » črtanje določila, da se pogodbe o namakanju vpisujejo v zemljiško knjigo,
  - » na novo se uvaja izgradnja državnih namakalnih sistemov. Investitor je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki lahko po petih letih na občino prenese lastninsko pravico, upravljanje in vzdrževanje.
- razdružitev solastnine na kmetijskih zemljiščih - na novo se uvaja zemljiška operacija razdružitev solastnine na kmetijskih zemljiščih, pri katerih je solastnik Republika Slovenija, in na katerih se je vzpostavila solastnina po zaključenih denacionalizacijskih postopkih. S to operacijo se lahko solastnina na posameznem zemljišču oziroma več zemljiščih deli z namenom boljše rabe posameznega zemljišča na način, da dosedanji solastnik zemljišča, na podlagi njegove izkazane volje, pridobi zemljišče v izključno last.

Nadomeščanje kmetijskih zemljišč

Uvaja se instrument nadomeščanja kmetijskih zemljišč, če občina načrtuje spremembo namenske rabe kmetijskih zemljišč v stavbna zemljišča (vračanje nepozidanih stavbnih zemljišč v kmetijsko namensko rabo ali vzpostavitev novih nadomestnih kmetijskih zemljišč).

Pri prostorskih ureditev državnega pomena pa se uvaja obveza vzpostavitve nadomestnih kmetijskih zemljišč.

Zakup kmetijskih zemljišč

V Zakonu se črta določba o statusu kmeta, zato je treba definicijo kmeta pri zakupu kmetijskih zemljišč na novo določiti. Predlaga se, da se za potrebe zakupa kmeta definira kot nosilca kmetijskega gospodarstva, ki ima v upravljanju najmanj 5 ha in največ 100 ha

primerljivih kmetijskih zemljišč. Ob enakih pogojih dveh ali več prednostnih upravičencev pravico do zakupa določi zakupodajalec (enako kot pri nakupu kmetijskih zemljišč).

Aktivnosti Združenja občin Slovenije

Združenje občin Slovenije je že v času javne obravnave pripravljavce Zakona opozarjalo na pomanjkljivosti in pozivalo k njihovi odpravi. Svoje dileme smo Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predstavili tudi na sestanku.

Med drugim smo predlagali, da se uveljavi pravna podlaga, ki bi občinam omogočila neposreden nakup kmetijskega zemljišča, brez odobritve upravne enote, v kolikor je za to izkazan javni interes. Občina namreč deluje v javnem interesu, saj samostojno opravlja naloge javnega pomena in skrbi za razvoj občine v širšem smislu. Za zadovoljevanje potreb občanov skrbi za gospodarski in prostorski razvoj, ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj ter komunalno opremljenih zemljišč za individualno gradnjo, objektov javnega pomena, javno infrastrukturo, itd. z ministrstvom tu nismo prišli do soglasja.

Za uresničevanje nalog javnega pomena občina ne more vedno zagotavljati zgolj lastnih nepremičnin, ampak je včasih potreben tudi poseg v lastninsko pravico zasebnika, bodisi s pravnim poslom bodisi z razlastitvijo.

Predlagali smo tudi, da bi bile občine oproščene plačila odškodnine zaradi spremembe namembnosti v postopkih izdaje dovoljenj za gradnje v javnem interesu.

Z namenom, da bi se občinam omogočilo lažje prostorsko načrtovanje, smo predlagali spremembo sedme točke 23. člena ZKZ, na podlagi katere bi bile samoupravne skupnosti bile opredeljene kot predkupne upravičenke.

Upoštevana je bila pripomba ZOS v zvezi z dopustnostjo nasadov sadik, ki so namenjeni pridelavi sadja in oljk ter pogozdovanju. Opozorili smo, da to ni dopustno na najboljših trajno varovanih zemljiščih. Ministrstvo je v zvezi s tem povedalo, da se na leto potrebuje 2 mio sadik za potrebe pogozdovanja, da pa bodo vsekakor določilo dopolnili v smeri, da zemljišča ostanejo v trajni namenski rabi in da ne pride do zaraščanja z gozdom.

Ministrstvo je tudi upoštevalo predlog, da se na območjih trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljiščih, dopusti postavitev tabel, ki označujejo npr. učne poti, označevalne table kmetij z namenom promocije njene dejavnosti.

www.freepik.com

Le kaj bo prinesla sprememba Zakona o agrarnih skupnostih?

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o agrarnih skupnostih je Državni zbor s 46 glasovi za in 25 proti sprejel na svoji marčevski redni seji. Besedilo novele Zakona o agrarnih skupnostih je pripravilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, obravnavala ga je tudi pristojna Komisija Državnega sveta RS, Združenje občin Slovenije pa aktivnosti za njegovo spremembo vodi že kar nekaj let.

Mnogokaterim se zdi ureditev in delovanje agrarnih skupnosti (v nadaljevanju: AS) precej abstraktno in zakomplicirano. Za nepoznavalce nedvomno. Prav tako mnogi tega sistema ne poznajo in jih spominja na neko davno preteklost. Pa temu ni tako. Pa poglejmo najprej nekaj številk. Člani AS imajo v lasti 77.486,47 hektarja zemljišč, kar je 3,67% celotne površine Republike Slovenije. V povprečju ima AS 33,95 člana in površino od 15 do 300 hektarjev. Imamo tudi Register agrarnih skupnosti, v katerega je vpisanih 32 AS, v Poslovni register Slovenije pri AJPES-u pa jih je vpisanih 357. Kakšne spremembe si lahko obetajo?

Novela Zakona o agrarnih skupnostih (ZAgrS) med drugim spreminja 9. člen, ki **opredeljuje zastopanje AS**. Tako se zakonsko pooblastilo za zastopanje članov AS v uradnih postopkih razširi tudi na davčne postopke, vezane na posle upravljanja premoženja, predvsem nepremičnega premoženja v skupni lastnini ali solastnini njenih članov, kot jih določa zakon. S tem se predsedniku AS podeljuje status zakonitega zastopnika tudi za potrebe izvajanje davčne zakonodaje. Predsednik AS bo lahko v primerih, kjer se davčna obveznost, vezana na pasivne posle upravljanja, navezuje na vse člane kot skupnost in davčni predpisi tem podeljujejo neke procesne pravice, v imenu vseh članov izvajal procesna dejanja (na primer vlaganje napovedi za odmero davka na promet nepremičnin, napovedi dohodka iz kapitala ali dohodka iz oddajanja nepremičnin v najem) in bil zastopnik tudi za potrebe vročanja odločb, vlaganja pritožb itd. S tem se bo olajšalo izvajanje postopkov v zvezi z AS in bolj pregledno urejalo pravice ter obveznosti. Prav tako pa bo omogočeno, da se na enostaven način in enotno krijejo obveznosti s skupnega računa agrarne skupnosti.

Z ZAgrS se dopolnjuje tudi 12. člen zakona. Tako se bo omogočilo, da bodo AS odprle **fiduciarne račune**. To je transakcijski račun, ki ga odpre imetnik v svojem imenu, a za račun ene ali več tretjih oseb. Namreč AS poročajo, da imajo v praksi težave z odpiranjem transakcijskih računov, saj nimajo opredeljenega pravnoorganizacijskega statusa. Zato se je oblikoval predlog, da se v ZAgrS določi podlaga za odprtje fiduciarnega računa AS.

Z ZAgrS se uvaja možnost, da se tudi AS, ki jim po 2. svetovni vojni ni bilo odvzeto premoženje, registrirajo po pravilih zakona, in sicer v petih letih od uveljavitve ZAgrS. S tem se jim bo omogočilo delovanje in upravljanje s skupnim premoženjem.

ZAgrS tudi **poenostavlja določene postopke**. Tako se, s ciljem poenostavitve registracije, znižuje zahtevani kvorum za sprejem temeljnega akta, kateri je pogoj za registracijo AS.

Z ZAgrs se vzpostavlja zakonska podlaga, da **se država in občina izločita iz članstva AS kot njena nenaravna člana**. Občine so kot nenaravni člani agrarnih skupnosti po zakonu iz leta 1994 vstopile v tiste deleže, ki jih ni nihče uveljavljal. Po obravnavanem predlogu zakona ima država obveznost neodplačnega prenosa njenega solastniškega deleža v agrarni skupnosti na druge člane agrarne skupnosti, ki ga mora izvesti v dveh letih, občini pa se daje možnost prenosa svojega solastniškega deleža, če se za to odloči. Ob morebitnem prenosu pridobijo člani agrarne skupnosti lastninsko pravico v enakem deležu.

Na novo se določa **omejitev predmeta izročilne pogodbe in pogodbe o dosmrtnem preživljanju** na celotni solastniški delež na vseh zemljiških parcelah na enak način, kot to že velja za darilne pogodbe. Drobljenja deležev v sedanjih AS se je v praksi izkazalo za zelo problematično. To je predvsem posledica dedovanja, saj so bili deleži pri AS v svojem izvoru dani po hiši oz. kmetiji in se niso delili. Z Zakonom o agrarnih skupnostih iz leta 1947 in z Zakonom o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti pa je bilo to premoženje odvzeto. Z Zakonom o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti leta 1994 pa se je premoženje vračalo vsem zakonitim dedičem. In vse do leta 2015, ko se je z zakonom o agrarnih skupnostih določilo pravilo enega dediča, se je dedovalo po splošnih predpisih, zaradi česar so se deleži še bolj razdrobili. Komisija Državnega sveta RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi obravnavala ZAgrS, v težnji po ohranjanju izvornega pomena AS pozdravlja, da se s z ZAgrS določa omejitev razpolaganja s celotnim solastniškim deležem za izročilne pogodbe in pogodbe o dosmrtnem preživljanju na enak način, kot to velja za darilne pogodbe, saj se s tem po njihovem mnenju preprečuje nadaljnje drobljenje.

Še ena novost. **Premoženje v primeru zapuščine brez dedičev** lahko namesto na občino preide v last preostalih članov agrarne skupnosti. Po sedaj veljavni ureditvi je zapuščina brez dedičev postale last občine, v kateri je agrarna skupnost. Komisija DS RS je pozdravila novost ureditve za zapuščine brez dedičev, po kateri premoženje preide v last preostalih članov agrarne skupnosti in ne na občino. Združenje občin Slovenije se s tem vsekakor ne strinja, ampak o tem več v nadaljevanju.

Med drugim zakon prinaša še **spremembo predkupnega upravičenca** na način, da je pri prodaji poudarek na katastrski občini, kjer ima agrarna skupnost večino svojih zemljišč, in ne več na občini, kjer leži nepremičnina.

V postopku ZAgrS je **Vlada RS podala tudi soglasje k predlogom amandmajev**. Tako je npr. podala soglasje k amandmaju, ki določa, da ni izplačila nujnega deleža v primeru, ko zapuščina brez dedičev postane last članov AS, saj gre v tem primeru za poseben način prenosa premoženja. Poleg tega se na novo ureja prenos nedoločenega deleža države ali občine na nepremičnini (skupna lastnina), ki je v lasti AS, na druge člane AS. Kot AS se določa tudi agrarna skupnost, ki ji premoženje ni bilo odvzeto v celoti ali pa odločba o odvzemu premoženja ni bila izvršena. Na ta način bo tudi tem agrarnim skupnostim omogočeno delovanje in upravljanje s skupnim premoženjem po pravilih ZAgrS.

Kaj o vseh predlogih sprememb meni ZOS?

Združenje občin Slovenije že precej let opozarja na nujnost sprememb zakona, zelo intenzivno pa od leta 2019. Tudi v okviru Strateškega sveta za debirokratizacijo smo podali predloge sprememb zakona. Te so bile vnesene v predlog Zakona o debirokratizaciji, vendar so bile žal kasneje izločene iz besedila.

Ponovno smo bili razočarani in ob »odprtju« ZAgrS upali, da bomo uspeli doseči željene spremembe. Dosegli smo nov napredek. ZOS je uspel doseči spremembo pri urejanju davčnih postopkov. Tega smo bili smo bili veseli.

V sklopu zadnjih pogovorov s predstavniki MKGP je ZOS predlagal spremembe 41. člena, ki opredeljuje odplačen prenos nepremičnine kot celote, in sicer v smeri, da bi občine imele predkupno pravico pri nakupu zemljišč na zavarovanih območjih, ob predpostavki, da se agrarna skupnost strinja. Praviloma gre za zemljišča, ki so lahko opredeljena tudi kot degradirana, pomembna pa so z vidika razvoja določenega območja (npr. ureditev krajinskega parka). Ker navedeni člen ni bil predmet sprememb, je bilo s strani MKGP povedano, da bodo preučili možnost kako v okviru sedaj odprtih členov zadevo uredi na način, da bi občine imele predkupno pravico pri zemljišč, ki jih prodajajo agrarne skupnosti. Eden od predlogov ZOS je bila sklenitev darilne pogodbe med agrarno skupnostjo in občino.

Oblikovali smo predlog amandmaja k 43.b členu ZAgrS, ki določa **prenos solastniškega deleža države in občine**. Predlog je sporen, saj ne omogoča prenosa zemljišč agrarnih skupnosti na občine, temveč le na ostale člane agrarnih skupnosti. Predlog je z vidika občin škodljiv, zato je ZOS predlagal njegov umik iz nadaljnje obravnave. Nismo bili uspešni.

Tudi prenos zemljišč agrarnih skupnosti na zasebnike je lahko problematičen, saj bi ga lahko dobil nekdo, ki nima nobene veze s kmetijstvom. Zato je ZOS predlagal, da se zemljišče prenese tistim, ki imajo status kmeta.

Ker pri ključnih predlogih še vedno nismo bili uspešni, samo se odločili na ključne težave **opozoriti vse občine in jih pozvati k izvedbi potrebnih aktivnosti.** Občine smo v dopisu opozorili na spremembe pri predvidenem prenosu državnih lastniških deležev v AS v last ostalih solastnikov, razen na občine. **Deleži v lasti RS so praviloma sporni** (napačni vpisi) in bi morali biti v lasti občine, zato je tak predviden prenos sporen. ZOS je opozoril MKGP na dejstvo, da ima precej AS zaradi nepravilnosti na deležih vpisano Republiko Slovenijo in zato predlagal, da se v izogib dokazovanjem le-ti prenesejo v last občin. In ta predlog je bil s strani MKGP zavrnjen.

Zato smo občine pozvali, da v AS na svojem območju preverijo spornost morebitnih solastniških deležev v lasti RS in v kolikor ocenjujejo, da je lastništvo RS sporno **nemudoma, oz. pred uveljavitvijo novele zakona, vložijo tožbeni zahtevek.**

V dopisu smo občine opozorili tudi na »zapuščine brez dediča«. Do sedaj veljavni zakon o agrarnih skupnostih določa, da zapuščina brez dediča preide v last občine. V veliko AS je še nerešenih dednih postopkov oz. ti sploh še niso uvedeni. ZAgrS pa predvideva, **da se v zapuščinskih postopkih, ki še niso bili uvedeni deleži in ki nimajo dediča prenesejo v last ostalih lastnikov, razen na občine.** Tudi na ta sporen predlog sprememb je ZOS opozoril MKGP in pozval, da se v noveli ZAgrS nedvoumno opredeli, da se prenos zapuščine brez dediča v korist ostalih solastnikov prične uporabljati v postopkih, ko smrt zapustnika nastopi po uveljavitvi novele zakona. Kot možno rešitev je ZOS predlagal, da se v prehodnih določbah določi, da se postopki dedovanj, ki so trenutno v teku, končajo po sedaj veljavni zakonodaji. S strani MKGP smo prejeli zagotovilo, da bodo predlog preučili, vendar je bil tudi ta zavrnjen.

Nesporno dejstvo je, da so ti postopki dolgotrajni in zato v mnogih primerih še nedokončani. Žal gredo spremembe v smeri škodovanja interesom občin, zato smo pozvali občine, da za **neuvedene postopke dedovanj nemudoma vložijo zahteve za uvedbo postopkov** in se na ta način izognejo nejasnim situacijam prenosa zapuščine v zapuščinskih postopkih, ko ni dedičev.

Zakon o cestah

Vlada RS je januarja 2022, na svoji 109. redni seji, določila besedilo predloga Zakona o cestah. Zakon se nahaja v postopku sprejema v Državnem zboru RS in bo obravnavan na eni izmed prihodnji sej. S obsežnimi pripombami je na pomanjkljivosti predloga zakona opozorilo tudi Združenje občin Slovenije.

Predlog Zakona o cestah (v nadaljevanju: Zakon) ne vsebuje bistvenih novih rešitev na področju upravljanja z javnimi cestami, se pa določbe prilagajajo tako spremenjeni evropski zakonodaji kot tudi spremenjeni nacionalni zakonodaji, predvsem gradbeni.

Zakon predvideva tudi določene poenostavitve postopkov, ki so se v dosedanjem obdobju veljavnosti zakona izkazale za pomanjkljive in jih je mogoče izboljšati oziroma prilagoditi dejanskim razmeram v praksi.

Pripravljavec Zakona je med njegove cilje zapisal:

- vzpostavitev trajnostne cestne infrastrukture, ki bo zadovoljevala družbene, ekonomske in ekološke potrebe;
- dvig standardov varnosti, povezanih s cestno infrastrukturo;
- optimalno izkoriščanje in racionalna ter varna uporaba obstoječe cestne infrastrukture;
- uskladitev nacionalnih predpisov s predpisi EU;
- pravna urejenost javne cestne infrastrukture;
- gospodarnejša ureditev organiziranja gradnje, upravljanja in vzdrževanja državnih cest;
- večja jasnost in določnost posameznih zakonskih določb, ki bosta prispevali k večji pravni varnosti uporabnikov cestne infrastrukture.

Z Zakonom se spreminjajo določeni pojmi. Tako izraz **cestno zemljišče** nadomešča sedanji izraz cestni svet in označuje parcelo, na kateri je zgrajena cesta z vsemi sestavnimi deli, ki je v zemljiškem katastru evidentirana z mejo parcele in označena s parcelno številko. Od meje te parcele se obojestransko meri varovalni pas posamezne kategorije ceste. Izraza **nekategorizirana cesta** in pa **nekategorizirana cesta, ki se kot izraz uporablja za javni cestni promet**, sta po novem zasebni cesti v lasti fizične ali pravne osebe.

Zakon določa, da je **območje ceste** prostor, ki v horizontalni ravnini obsega cestno zemljišče in obojestranska varovalna pasova, v zračni prostor pa sega 15 metrov pri državnih cestah in 7 metrov pri občinskih cestah nad vsako točko terena. Enaka vertikalna omejitev velja tudi pri cestišču, vendar s to razliko, da se tam računa predpisana višina od točke na osi vozišča.

Dopusten poseg del pri posameznih delih se opredeljuje s pojmi **vzdrževalna dela, vzdrževalna dela v javno korist, rekonstrukcija ceste in novogradnja.** Seveda morajo biti dela izvedena skladno s **predpisi, ki urejajo graditev objektov**.

Vzdrževalna dela so tista dela na javnih cestah, s katerimi se ne spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge infrastrukture v območju javne ceste, s katero se ne sme posegati izven območja cestnega sveta; vsebuje tudi izvedbo izboljšav v območju cestnega sveta, ki so povezane z varnostjo javne ceste.

Vzdrževalna dela v javno korist predstavljajo izvedbo rekonstrukcijskih del javne ceste, s katerimi se spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge infrastrukture v območju cestnega telesa.

Z izvedbo takšne rekonstrukcije, katero območje ne sme posegati izven varovalnega pasu javne ceste, se izvedejo tudi obnovitvena dela in vse ostale izboljšave, ki so povezane z varnostjo ceste. Ob teh delih se lahko zgradijo tudi **nezahtevni pomožni infrastrukturni in drugi objekti**, ki jih pogojuje načrtovana rekonstrukcija ceste (oporni in podporni zidovi, nadhodi, podhodi, prepusti) ter **objekti gospodarske javne infrastrukture**, katere je v območju ceste treba zgraditi ali prestaviti zaradi rekonstrukcije javne ceste. Med vzdrževalna dela v javno korist sodi tudi **gradnja kolesarske poti med dvema javnima cestama**, če dolžina ne presega 1 kilometer in pod pogojem, da izpolnjuje merila za enostavne gradbeno inženirske objekte, določene s predpisom o razvrščanju objektov.

Z Zakonom se vse, od začetka del do pridobitve dovoljenja za obratovanje, predpisuje **celoten postopek izvedbe vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist**. Prav tako se določa postopek za odvijanje prometa v celotnem času izvajanja del in odvijanje prometa pod posebnimi pogoji v primeru, ko dela na cesti še niso v celoti dokončana. Izvajanje vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist poteka brez pridobljenega gradbenega dovoljenja.

Pojem **rekonstrukcija ceste** pomeni spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječe ceste, pri čemer se delno ali v celoti spreminjajo njeni konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge njene izboljšave, deli trase ceste pa se zaradi izboljšanja geometrijskih elementov prestavljajo izven območja obstoječe ceste. Rekonstrukcija in novogradnja cest se izvajata v skladu s predpisi, ki urejajo **urejanje prostora in graditev objektov.**

Prav tako Zakon določa **obveznosti upravljavca ceste zaradi čezmerne obremenitve s hrupom**. Tako bo upravljavec cest, med pasivnimi protihrupnimi ukrepi, sofinanciral del stroškov menjave stavbnega pohištva na fasadah stavb, kjer je ugotovljena obremenitev s hrupom.

Predlog Zakona pa med drugim **ne določa več pridobitev strokovnega mnenja za vzpostavitev avtobusnega postajališča** in sestavo komisije za njegovo pridobitev.

Seveda Zakon prinaša tudi določene finančne obveznosti občin. Tako Zakon na primer med drugim v svojem 59.členu

določa, da država in občine zagotavljajo finančna sredstva za gradnjo obvozne ceste, ki nadomesti del ceste, ki poteka skozi poselitveno območje. Obveznosti se uredijo s pogodbo med državo in posamezno občino.

Zakon tudi določa, da stroške gradnje cestnega priključka na državno cesto, vključno s postavitvijo potrebne prometne signalizacije in prometne opreme, krije investitor priključka, v primeru priključevanja občinske ceste pa občina.

Predlog zakona v svojem 113. členu določa tudi izdajo **dovoljenja popolne zapore občinske ceste zaradi del ali prireditve**, in sicer *»če preusmeritev na druge javne ceste ni mogoča ali če se promet na lokalni cesti ne ustavi za več kot 30 minut oziroma zaradi zapore javne poti za več kot 60 minut«*. Dovoljenje za delno ali popolno zaporo občinske ceste ni potrebno za opravljanje rednega vzdrževanja občinske ceste, pridobiti pa ga je treba za izvajanje športnih in drugih prireditev na cesti. Za kršenje določbe je predvidena tudi globa od 200 do 2000 evrov.

115. člen Zakona določa obveznost občine, in sicer obveznost vodenja in posredovanja podatkov o občinskih cestah Direkciji za ceste. Občine morajo to storiti do 15. maja tekočega leta za stanje cest preteklega leta. Če tega občina ne stori, pridobi podatke Direkcija, stroške njihove pridobitev pa krije občina.

ZOS je dvakrat opozoril na pomanjkljivosti predloga Zakona o cestah

Niso vedno vsi predlogi sprememb boljši od tistih, ki so v veljavi, zato je ZOS pri določbi, ki opredeljuje vzdrževalna dela, vzdrževalna dela v javno korist, rekonstrukcija in novogradnja cest predlagal, da **se rekonstrukcija cest izvzame**. Namreč včasih gre za zelo majhne posege in v kolikor bodo rekonstrukcije podvržene pridobivanju vseh dovoljen in projektne dokumentacije bodo stroški manjše rekonstrukcije že bistveno presegali samo izvedbo. To pa vsekakor ni smiselno.

Predlagali smo tudi, da se novogradnja cest se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov in urejanje prostora. Ta pripomba ZOS je bila upoštevana.

Tudi pri določbah o **financiranju državnih kolesarski poti** smo podali predlog sprememb, in sicer, da se financiranje vzpostavitve državne kolesarske povezave se v celoti financira iz proračuna Republike Slovenije. Še vedno verjamemo, da je predlog dober, vendar pripravljavec Zakona tega ni prepoznal.

Opozorili smo tudi na **problematiko oglaševanja ob državnih cestah**. Podali smo predlog, da se določi, da je postavljanje in uporaba elektronskih prikazovalnikov v območju državne ceste prepovedano. Dopustili smo možnost, da se lahko ob državnih cestah v naselju zunaj vozišča postavljajo oglasne svetlobne vitrine in oglasni panoji na drogovih javne razsvetljave. Soglasje za njihovo postavitev pa bi izdala občina, ki bi določila jasne pogoje postavitve, ki morajo biti v skladu s predpisi o varstvu cest in varnosti prometa na njih, in pogoje vzdrževanja ter odstranitve teh objektov in naprav. Pripravljavec Zakona nas žal ni uslišal.

Podali smo tudi predlog dopolnitve določbe 110. člena Zakona, ki opredeljuje preglednosti ob občinskih cestah. Predlog ZOS, da tehnične podatke o dimenzijah preglednega polja, pregledne berme oziroma preglednostnega prostora za potrebe rednega vzdrževanja in nadzora ceste zagotavlja upravljavec ceste, je bil upoštevan.

Občine je zmotilo tudi določilo glede prometne ureditve na občinskih cestah, in sicer, da »se lahko prometna ureditev za vzpostavitev območij omejene hitrosti izvede le na podlagi splošnega akta občine, s katerim je takšna prometna ureditev določena.« predlagali smo črtanje določila in hkrati prosili za pojasnilo zakaj je potrebno za določevanje območij omejene hitrosti sprejet splošni akt občine, za vse ostale prometne ureditve pa upravljalec to lahko odredi z internim aktom. Menimo, da bi tudi za to prometno ureditev bilo zadostno sprejetje internega akta. Namreč, vsakokratno odločanje o tem, kje je zaradi varnosti boljše območje omejene hitrosti, v obliki splošnega akta na sejah ni v prid zagotavljanja varnosti, saj problematiko najbolje pozna upravljalec občinskih cest, vzdrževalec in strokovne komisije ter službe, ki so o tem že do sedaj odločale. Odgovora pristojnih nismo prejeli.

Imeli pa smo tudi precej pomislekov pri določbah inšpekcijskih ukrepov. Občine so opozarjale, da predlagane spremembe glede odstranitve enostavnih objektov, trajnih nasadov, ograj, živih mej in drugih predmetov niso primerne in jih v praksi ne bo nemogoče učinkovito izvajati. V primeru, da bo zavezanec od opravljenega pregleda do vročitve odločbe objekt, nasad, živo mejo postavitev predmeta (v nadaljevanju: posegi) dokončal tudi brez pridobitve soglasja, glede na dikcijo predlaganega drugega odstavka 136. člena, ne bo več ravnal v nasprotju z vročeno mu odločbo in ker ne bo delal dalje bo dejansko upošteval odločbo izdano po 2. točki prvega odstavka. V taki situaciji mu ne bo mogoče izdati odločbe o odstranitvi posega, četudi je bil ta zgrajen brez soglasja. Gre pa za posege, ki jih je mogoče dokončati v zelo kratkem času.

Pred odreditvijo odstranitve je treba predpisati take postopke, da bo odločba o odstranitvi tudi vzdržala. Pri izvedbi posegov gre lahko tudi za večje vrednosti, ki jih zavezanec postavlja na svojem zemljišču, z lastnimi sredstvi in v primeru, da postopek pade, bodo nedvoumno podani zahtevki za odškodnino. Ne gre pozabiti, da inšpekcijska odločba ne zadrži izvršitve odrejenega ukrepa.

Opomnili pa smo tudi, da je treba določiti tudi izterjavo stroškov, ki jih ima izvajalec rednega vzdrževanja z izvrševanjem odrejenih ukrepov od zavezanca.

Digitalna preobrazba prostora in evidenca stavbnih zemljišč

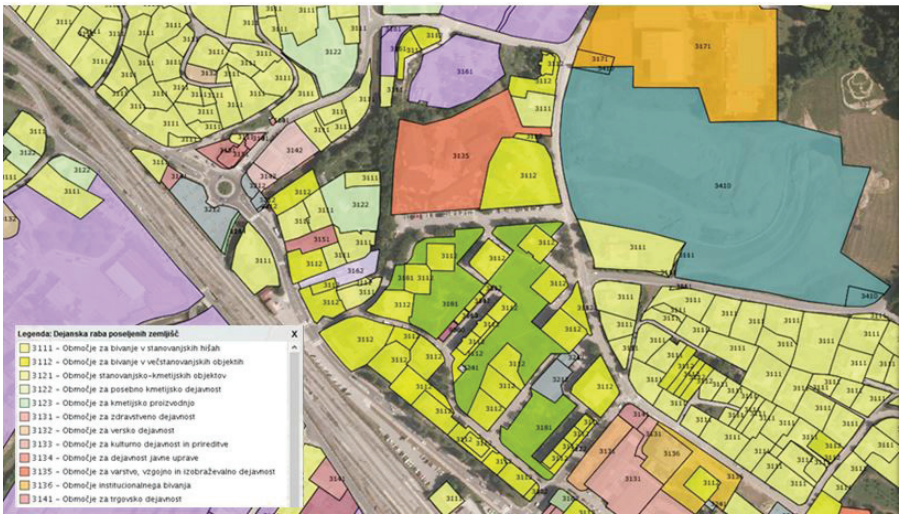
Današnji življenjski slog nas zavedno ali nezavedno sili v močno interakcijo z digitalnim svetom, ki je postal del našega vsakdana. Digitalna preobrazba je eden najpomembnejših dejavnikov prihodnje gospodarske rasti in ravni blaginje. Na področju prostora je digitalna preobrazba eden ključnih predpogojev za reševanje prostorskih in okoljskih problemov.

V Sloveniji se po zgledu naprednejših držav, tudi na področju prostorskega načrtovanja, graditve objektov in evidentiranja nepremičnin vzpostavlja digitalno okolje, ki med drugim vključuje tudi prilagoditev poslovne logike novim možnostim, ki jih ponuja sodobna informacijska tehnologija.

Poseljena zemljišča in evidenca stavbnih zemljišč v luči digitalne preobrazbe

Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju ministrstvo) prav tako stopa po poti digitalne preobrazbe. Zaključuje se večletni program projektov eProstor, v sklopu katerega je bilo začeto sistematično vzpostavljanje infrastrukture za prostorske informacije na državni ravni. Vzpostavljen bo prostorski informacijski sistem, v katerega bo vključen tudi sistem za vodenje podatkov o stavbnih zemljiščih oz. evidenca stavbnih zemljišč (v nadaljevanju ESZ). ESZ bo med drugim predstavljala podlago za kakovostno planiranje in izvajanje ukrepov zemljiške politike.

Ministrstvo je v okviru programa projektov eProstor že izvedlo masovni zajem podatkov o poseljenih zemljiščih za območje celotne Slovenije. S tem smo dobili za celotno državo predlog poseljenih zemljišč. Pomemben rezultat masovnega zajema je tudi določena podrobnejša dejanska raba poseljenih zemljišč (slika 1).

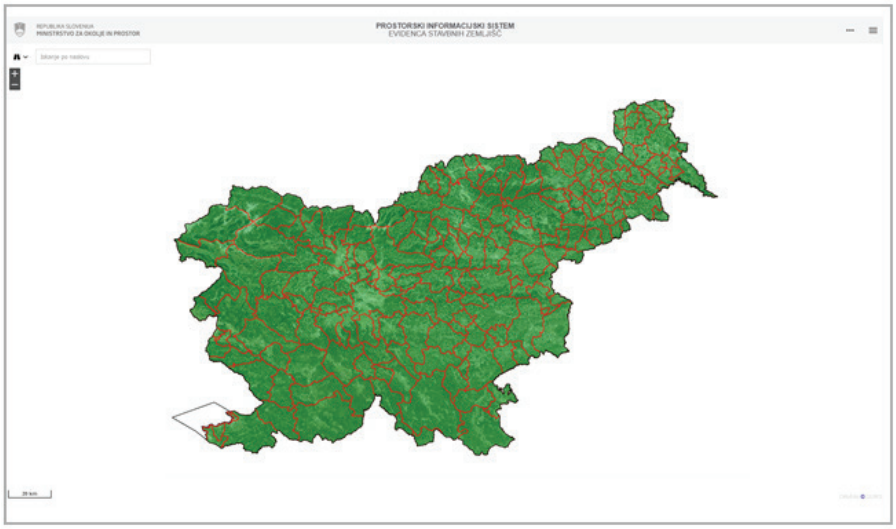

Slika 1: Prikaz pestrosti vrst podrobnejše rabe poseljenih zemljišč na pregledovalniku ESZ

Pregled in prenos rezultatov masovnega zajema poseljenih zemljišč je omogočen na javnem spletnem mestu prostorskega informacijskega sistema – PIS (slika 2), oz. v pregledovalniku (slika 3).

Slika 2: Dostop do podatkov masovnega zajema poseljenih zemljišč na javnem spletnem mestu PIS.

Slika 3: Pregledovalnik podatkov o poseljenih zemljiščih.

Občine morajo skladno z zakonom o urejanju prostora na podlagi podatkov masovnega zajema poseljenih zemljišč ter podatkov o javni cestni in železniški infrastrukturi določiti pozidana zemljišča. Ta so osnova za določanje nepozidanih stavbnih zemljišč, ki predstavljajo glavni prostorski in razvojni potencial. Ugotavljamo namreč, da nam v Sloveniji primanjkuje ustreznih podatkov o stavbnih zemljiščih in njihovem razvojnem potencialu. Ena od večjih pomanjkljivosti obstoječega sistema je ravno pomanjkanje verodostojnih podatkov o pozidanih in nepozidanih zemljiščih ter komunalni opremljenosti zemljišč. Nepozidana stavbna zemljišča bodo ovrednotena z razvojnimi stopnjami glede na stopnjo komunalne opremljenosti ter pravnih in fizičnih omejitev v prostoru. Občine morajo v nadaljevanju o pozidanih in nepozidanih zemljiščih seznaniti lastnike zemljišč oz. jih javno razgrniti (ZUreP3) ter podatke uskladiti z morebitnimi pripombami in jih evidentirati v ESZ.

Za potrebe vodenja podatkov o stavbnih zemljiščih na državni ravni bo v okviru prostorskega informacijskega sistema vzpostavljen sistem za vodenje podatkov o stavbnih zemljiščih.

Občine so ključni del digitalne preobrazbe prostora

S projekti, ki so se izvajali v sklopu finančne perspektive 2014–2020 oz. programa projektov eProstor je bil narejen velik korak v smeri vzpostavitve infrastrukture za prostorske informacije na državni ravni, zavedamo pa se, da je potrebno za učinkovito izvajanje procesov vzpostaviti tudi ustrezno infrastrukturo na lokalni ravni. Digitalna preobrazba prostora bo namreč dosežena, ko bodo lokalno prostorsko podatkovno infrastrukturo in manjkajoče podatkovne zbirke zagotovile tudi občine.

Zavedajoč se kompleksnosti digitalne preobrazbe in zahtevnosti nalog, ki jih nalaga aktualna prostorska in gradbena zakonodaja, ministrstvo izvaja projekt Pilot MOP (spletni strani projekta). V projekt so vključeni različni deležniki, osrednja vloga pa je namenjena občinam. Osnovna namena projekta sta povezati lokalno, regionalno in državno raven na področju prostorskega načrtovanja, opremljanja stavbnih zemljišč in upravljanja z nepremičninami ter spodbuditi občine in regije, da z enotnimi merili in standardi vzpostavijo kakovostnejše podatke o prostoru.

V nadaljevanju bo potrebno tesneje, vertikalno in horizontalno povezati baze podatkov in zagotoviti odgovorno, kontrolirano in predvsem varno povezovanje. Ključni del celovite digitalne preobrazbe na področju prostora bo predstavljalo vključevanje lokalne ravni – digitalizacija lokalnih oz. občinskih baz podatkov in njihovo povezovanje z državno ravnjo. Takšno okolje bo predstavljalo primerno osnovo, omogočalo medopravilnost, hkrati pa bo zagotavljalo ustrezno podlago za uvedbo naprednih tehnologij. V sled temu namerava ministrstvo v obdobju 2021–2027 izvajati aktivnosti v sodelovanju z občinami. Za izvedbo teh aktivnosti si ministrstvo prizadeva, da bi del potrebnih sredstev zagotovilo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter podnebnega sklada.

Geodetska uprava Republike Slovenije

Slovenija bo v prihodnjih desetih letih razpolagala z zgodovinskim obsegom nepovratnih sredstev iz različnih evropskih skladov

Evropska kohezijska sredstva predstavljajo pomembno podporo pri financiranju in razvoju Slovenije, našega gospodarstva in družbe v širšem pomenu.

Od vstopa do danes smo z evropskimi sredstvi širom po Sloveniji sofinancirali preko 10.000 projektov, dinamika pa se tudi v prihodnje ne bo zmanjševala. Ravno nasprotno. V finančni perspektivi 2021-2027 in upoštevajoč dodatna sredstva, ki jih je EU namenila spopadanju s posledicami krize Covid19, bo imela **Slovenija do leta 2030 na voljo toliko nepovratnih sredstev, kot jih ni imela še nikoli doslej.**

Odgovor Evropske unije na krizo Covid-19 je bil hiter, finančno obsežen in vsebinsko usmerjen v preobrazbo evropskega gospodarstva in družbe. Osrednji mehanizem za boj s posledicami te krize, tako na zdravstvenem kot gospodarskem in družbenem področju, je obsežen ukrep - **Načrt za okrevanje in odpornost (NOO)**, osrednji del instrumenta Next Genaration EU. Gre za več kot le neposreden odgovor na krizo. Evropa želi naložbe izkoristiti tudi za razvojni preboj ter prilagoditev družbe in gospodarstva izzivom naslednjih desetletij.

Mehanizem za okrevanja in odpornost na ravni EU zagotavlja skoraj 724 milijard evrov, od tega je 338 milijard nepovratnih sredstev.

- **Sloveniji** je, po uspešno sprejetem nacionalnem načrtu za okrevanje in odpornost, ki je podlaga za črpanje sredstev, na voljo **2,5 milijarde sredstev, od tega**

je kar 1,8 milijarde evrov nepovratnih sredstev.

Poleg tega je EU z ukrepi posegla tudi v črpanje sredstev iztekajoče se finančne perspektive 2014-2020, kjer je za spopadanje s krizo prav tako namenila dodatna sredstva. Julija 2021 je bila namreč sprejeta sprememba Operativnega programa za finančno obdobje 2014-2020, ki je prinesla prvo alokacijo sredstev iz pobude React-EU.

- Slovenija ima iz tega naslova do leta 2023 na voljo **dodatnih 278 milijonov evrov**. Prednostno so ta sredstva namenjena za naložbe **v zdravstvu, oskrbi starejših** šolstvu **in podporo gospodarstvu.** V le nekaj mesecih nam je v Sloveniji uspelo veliko teh sredstev usmeriti in nameniti za projekte, ki bodo bistveno izboljšali stanje na področjih, ki jih pokrivajo.
- Od marca 2020 do konca leta 2021 je bilo izdanih preko **300 odločitev** o podpori v znesku **več kot milijarde evrov** evropskih sredstev**.**
- Od tega smo v tem obdobju za **povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetji** namenili skoraj **240 milijonov evrov**.
- Za potrebe soočanja s krizo Covid19 **v zdravstvu smo namenili 175 milijonov evrov:**

skoraj **50 milijonov** evrov za energetsko sanacijo **UKC Ljubljana**, poleg tega smo slabih **17 milijonov evrov** iz tega naslova odobrili tudi za urejanje **negovalnih oddelkov v Splošni bolnišnici Murska Sobota in Splošni bolnišnici Novo Mesto**, za razširitev kapacitet Negovalne bolnišnice Ljubljana in **preselitev Oddelka za pljučne bolezni** iz slivniškega Pohorja na lokacijo v Univerzitetni klinični center

Maribor ter **6,8 milijonov** evrov za ureditev **Negovalne bolnišnice UKC Maribor na slivniškem Pohorju**

Za sofinanciranje vlaganj v infrastrukturo za krepitev odpornosti izvajalcev **institucionalnega varstva** upoštevajoč deinstitucionalizacijo je bilo podprtih 18 domov za starejše širom po Sloveniji **v skupnem znesku 93 milijonov evrov**.

Naložbe v zdravstvo so bile v okoliščinah v katerih smo se ob epidemiji znašli, seveda prioriteta, smo pa nekaj manj kot **100 milijonov evrov** iz naslova React-EU v teh mesecih namenili tudi za pomoč **gospodarstvu**, slabih **14 milijonov** pa za **digitalizacijo v šolstvu**.

Za **prometno infrastrukturo** smo v istem obdobju namenili **105 milijonov evrov od tega**:

- **40 milijonov** evrov za varnostno-tehnično nadgradnjo železniškega **predora Karavanke**,
- **40 milijonov** evrov za nadgradnjo in posodobitev **postaje Pragersko** in železniškega vozlišča,
- **11 milijonov** evrov za izdelavo dokumentacije za izgradnjo hitre ceste za **2. odsek 3. razvojne osi** sever od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug.

Za zmanjševanje **poplavne ogroženosti** je bilo v omenjenem obdobju namenjenih preko 47 **milijonov evrov:**

- - **20 milijonov** evrov za zagotavljanje **ustrezne opreme** za izvajanje nalog na področju **zaščite, reševanja in pomoči ob poplavah** na državni, regionalni in lokalni ravni,
- - **11,4 milijona** evrov za zagotovitev **poplavne varnosti v porečju Drave** – območje Ptujske,
- - **6,6 milijonov** evrov za zmanjšanje **poplavne ogroženosti porečja Vipave** – I. faza zmanjšanje poplavne ogroženosti Bele in Vrtojbice.

Prednostna področja v finančnem obdobju 2021 - 2027

Lani smo vstopili v novo finančno obdobje 2021-2027, ki Sloveniji prinaša znatna sredstva. Predsednik Vlade Janez Janša je na srečanju voditeljev držav EU dosegel bistveno povečanje sredstev iz evropskih skladov za obdobje 2021-2027.

Vse to zagotavlja podporo odpravi regionalnih razlik, uspešnemu razvoj, krepitvi gospodarstva in konkurenčnosti. A sredstva sama seveda niso dovolj. Za uspeh potrebujemo jasno vizijo, razvojno naravnanost in dobre projekte. Le ustrezno zastavljeni projekti so porok uspešnega črpanja in v končni fazi uspešno dokončanega projekta. In le taki projekti zagotavljajo, da se bodo vložena sredstva tudi povrnila.

V novem finančnem obdobju EU v ospredje postavlja **pet prednostnih področji**, ki bodo gonilna sila naložb:

- **Pametna Evropa** - inovativno in pametno gospodarsko preoblikovanje,
- **Zelena Evropa** - prehod v trajnostno, nizkoogljično družbo in gospodarstvo, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam in obvladovanje tveganj,
- **Povezana Evropa** - mobilnost in informacijsko-komunikacijska tehnologija,
- **Socialna Evropa** - evropski steber socialnih pravic in podpora za zdravstveno varstvo ter
- **Evropa bližje državljanom** - trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude.

Vsem petim prednostnim ciljem je bil dodan tudi šesti - **Sklad za pravični prehod**, ki bo v podporo projektom regij, ki opuščajo premogovništvo. V Sloveniji bosta do podpor iz tega sklada upravičeni dve regiji: Zasavje in Šaleška dolina.

Kar nekaj izzivov prihodnjih let poznamo in temu vsebinsko sledijo tudi naložbe. A kot nas je naučila epidemija Covida-19, se lahko svet hitro tudi spremeni. Naše naložbe in vizija našega razvoja morata zato ustvariti dovolj trdno, odporno in močno gospodarstvo, da bomo kakršnokoli morebitno krizo lahko preživeli bolje in hitreje. Skladen razvoj regij, skrb da noben del Slovenije ne ostane zapostavljen, odgovorno ravnanje z evropskimi sredstvi in vsebinsko ustrezni ter dobro pripravljeni projekti so pravi koraki, ki brez dvoma zagotavljajo uspeh.

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko?

Pametno mesto Logatec

Logatec Supermesto

Občina Logatec zaključuje pilotni projekt Pametnega mesta in bo svojim občanom v kratkem ponudila dostop do sodobnih rešitev, ki bodo omogočale učinkovitejše informiranje, obveščanje in komunikacijo z občani Logatca.

Osrednji koncept rešitve, je t.i. »pametni občan«, ki bo s pomočjo platforme na enem mestu dostopal do vseh informacij in funkcionalnosti, ki jih potrebuje za komunikacijo z Občino in uporabo javnih storitev, ki jih občina ponuja. Platforme Pametnih mest s pomočjo senzorjev aktivno spremljajo dogajanje v občini in uporabnikom dajejo podatke v realnem času. Najbolj poznani segmenti spremljanja so zlasti senzorji parkiranja, kvalitete zraka, zasedenosti električnih polnilnic, polnosti zabojnikov na ekoloških otokih, višine vodostaja na vodotokih, porabe energentov, gostote cestnega prometa in še mnogo drugih. V uporabo platforme spada tudi področje mobilnosti z informiranjem o ponudbi javnega prometa (multimodalnost) s sprotnimi podatki o stanju linij javnega prometa, zasedenosti vozil v souporabi, kot dostop do sodobnih ekoloških rešitev, vse združeno v en vmesnik. V primeru Občine Logatec osrednji vmesnik za dostop do storitev pametnega mesta predstavlja aplikacija Supermesto Logatec, ki bo poleg naštetih funkcij omogočala tudi plačevanje storitev »z enim klikom«. Sprva bo aplikacija omogočala plačevanje komunalnih storitev občanom, kasneje pa tudi plačila upravnih taks in plačila javnim zavodom (šole, vrtci, knjižnica). Platforma bo nenazadnje omogočala tudi vzpostavitev sistema nagrajevanja za odgovorno ravnanje občanov, kot so pravočasno plačevanje računov, varna vožnja itd. Sistem bo tako spodbujal odgovorno (preventivno) ravnanje posameznika, ki bo za to nagrajen.

Aplikacija Supermesto Logatec

Mobilna aplikacija Supermesto Logatec nudi brezplačne informacije in dostop do storitev, ki so povezane z mobilnostjo, okoljem, vremenom, občinskimi dogodki, povezanimi mestnimi storitvami in plačevanje le-teh preko mobilne aplikacije, digitalno komunikacijo med Občino, uporabniki mobilne aplikacije in ponudniki mestnih storitev. Uporabniki aplikacije lahko Občini posredujejo pobude, pohvale in pritožbe, vključno z možnostjo posredovanja fotografij ter lokacije, z namenom hitrejše in učinkovitejše izmenjave informacij.

Aplikacija bo omogočala nastavitev nivojev soglasij in s tem prilagojen prikaz informacij, razvrščen glede na oddaljenost uporabnika ter na nivo soglasij vezan dostop do širšega nabora funkcionalnosti, kot so personalizirana komunikacija z Občino (npr. vpis datuma rojstva omogoča pošiljanje rojstnodnevne čestitke), ter pošiljanje zgolj relevantnih informacij (v kolikor vnesete naslov stalnega prebivališča, ste lahko neposredno obveščeni o prekinitvi oskrbe z vodo na območju prebivališča).

Dandanes je vsak podvržen poplavi informacij preko širokega spektra komunikacijskih kanalov. Zaradi tako velike količine informacij, ki jih vsak posameznik dnevno prejme, postane manj pozoren na informacije, ki so zanj bolj pomembne oz. relevantne. Namen pametnega mesta - Supermesto Logatec je vzpostaviti komunikacijo, ki bo ciljno naravnana in personalizirana. Tako bo posamezni občan - uporabnik prejemal le informacije, ki jih bo želel prejemati in preko komunikacijskega kanala, ki si ga bo sam izbral. Za potrebe identifikacije najbolj uporabljanih komunikacijskih kanalov pri naših občanih, smo v zadnji javnomnenjski raziskavi zadovoljstva z delom občinske uprave naše občane vprašali, katere komunikacijske kanale največ uporabljajo. Tako smo dobili izhodišča, katere med njimi moramo integrirati s platformo pametnega mesta. Od tu naprej pa bo vsak posamezni uporabnik določil, preko katerih kanalov želi biti obveščen.

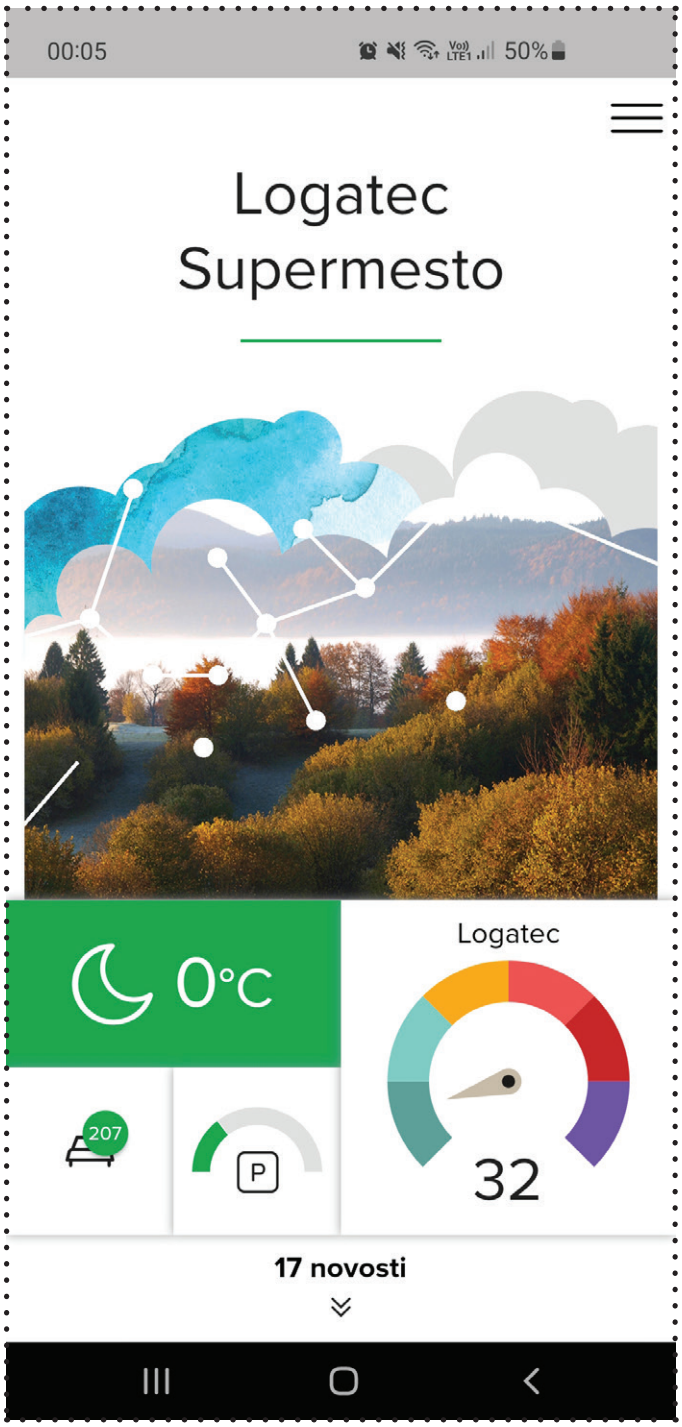
Enako velja tudi za obveščanje o različnih novicah in dogodkih. Občani in obiskovalci trenutno novice, prispevke in informacije o dogodkih iščejo na različnih spletnih straneh in socialnih omrežjih Občine, javnih zavodov, javnih

podjetij in drugih subjektov v širšem okviru delovanja občine. Po dokončni vzpostavitvi platforme Supermesto Logatec se bodo spletne objave iz različnih spletnih mest samodejno prenesle v platformo pametnega mesta in se uporabniku prikazale na enem mestu. Uporabnik bo lahko obveščen tudi o posameznih - določenih objavah preko izbranega komunikacijskega kanala (lahko tudi preko potisnih sporočil mobilne aplikacije).

Bolj podrobna predstavitev funkcionalnosti komunikacije še ne pomeni, da

bodo v platformi zanemarjene ostale funkcionalnosti. Kot že navedeno bo prva objavljena verzija na podlagi uspešno izvedenega Proof Of Concept pilotnega projekta vsebovala rešitve iz praktično vseh področij pametnih mest. V začetku se bo nekoliko manjši poudarek dajal na pametna omrežja (Smart Grids), kar pomeni, da se bo ta segment nadgrajeval v nadaljnjih verzijah platforme.

Polnilne postaje za električna vozila v občini Logatec

Občina Logatec ponuja štiri lokacije, kjer je mogoče polniti električna vozila. Prva lokacija s polnilno postajo se nahaja na parkirišču ob Kulturnem domu Gorenji Logatec ter omogoča polnjenje dvema voziloma. Druga lokacija s polnilno postajo se nahaja na parkirišču pri objektu Prenočišča Žigon - Bed & Breakfast v Grčarevcu in prav tako omogoča polnjenje dvema voziloma. Ta polnilna postaja je za uporabnike trenutno brezplačna.

V letu 2020 je Občina Logatec uredila tretjo lokacijo z dvema polnilnima postajama, ki se nahajata na parkirišču pri Narodnem domu Logatec, ter omogoča vsaka polnjenje enemu vozilu. V decembru 2021 se je, poleg odprtja novega parkirišča ob Poštnem vrtu v Logatcu, zagnalo tudi novi dve polnilni postaji za električna vozila, ki prav tako omogočata vsaka polnjenje enemu vozilu. Poleg omenjenih lokacij pa v občini Logatec ponujajo polnjenje električnih vozil tudi nekateri bencinski servisi.

Z mislijo na prihodnost, z zmanjšanjem škodljivih izpustov v okolje, bo Občina Logatec še naprej raziskovala možnosti postavitev novih polnilnih postaj na javnih površinah ter tako dopolnjevala mrežo polnilnih postaj za električna vozila.

Občinska uprava Občine Logatec

Vrtec Kronica, Šentjanž pri Dravogradu

Občina Dravograd je v letu 2019 uspešno izvedla postopek javno zasebnega partnerstva za izvedbo investicije izgradnje Vrtca Šentjanž.

V postopku si je zagotovila zasebnega partnerja, ki je bil tudi edini ponudnik in to je podjetje SGP Pokeržnik d.o.o. iz Dravograda. Zasebnik je v skladu z razpisnimi pogoji zagotovil zemljišče, izdelal projektno dokumentacijo, vrtec zgradil ter ga upravljal 15 let, kolikor znaša koncesijska doba.. Vrtec se je začel graditi jeseni 2019 in je bil končan avgusta 2020, ko je bil tudi predan svojemu namenu. Vrednost investicije bo skozi 15. letno plačevanje uporabnine znašala 2.798.400,00 EUR.

Obravnava vrtec je dvoetažen in sestavljen iz dveh lamel ter osrednjega prostora. V pritličju sta levo in desno ob centralnem prostoru locirani po dve igralnici s pripadajočim programom sanitarij, garderob in pomožnih prostorov. V severnem delu objekta, pod igralnico za prvo starostno skupino smo umestili

tehnične prostore in prostore za potrebe zunanjega igrišča. Dostop je mogoč tudi iz vrtne strani. Vse igralnice za drugo starostno skupino imajo poleg igralnice še ustrezno pokrit zunanji del. Dostop do zunanjega igrišča je mogoč preko osrednjega prostora, oziroma neposredno iz igralnice.

Za potrebe vertikalne komunikacije smo predvideli vgradnjo dvigala, ki bo lociran v osrednjem delu objekta. V nadstropju je predviden glavni vhod v objekt. SZ ob predvidenih parkiriščih. Lamela desno od centralnega vhoda predstavlja prostor za dve igralnici prve starostne skupine in pripadajoče prostore. V lameli desno od osrednjega prostora pa bomo uredili prostore za strokovne delavce, kuhinjo s skladiščem ter kotlovnico. Vsi tehnični prostori se napajajo iz tehničnega dvorišča lociranega neposredno ob objektu.

Vzgojno interpretacijska vodna učna pot Bobrček in info center Dvorec Bukovje - Geopark Karavanke

Občina Dravograd si je uspešno pridobila evropska sredstva za ureditev info centra Geopark Karavanke v dvorcu Bukovje ter ureditev tematske poti okoli črneškega zaliva v okviru projekta NaKult, Interreg SI-AT.

Obnovljeni prostori v dvorcu Bukovje so namenjeni predstavitvi Geoparka Karavanke in stalni razstavi o reki Dravi in življenja ob njej. Razstava zajema različna področja in sicer se sam sprehod skozi razstavo začne s predstavitvijo turmalinov, nadaljuje s prodniki, nato sledi predstavitev živega sveta in na koncu še splavarjenje na reki Dravi. Stalna razstava je opremljena tudi z multimedijsko predstavitvijo, ki zaokrožuje celoto v zanimivo potovanje po reki Dravi za vse generacije. Prostor je hkrati primeren tudi za razne seminarje in izobraževanja.

Tematska vodna učna pot Bobrček pa obsega 7 tematskih točk, na katerih vsaka za sebe obravnava različne predstavnike in prebivalce črneškega zaliva, od ptic, dvoživk, rib in seveda glavnega skrivnostnega prebivalca – bobra. Z

obiskom vodne poti spoznamo celoten pester živi svet na tem območju. Pot je umeščena v zelo mirno okolje in pomeni tudi sprostitev ter kvalitetno in koristno preživljanje prostega časa.

Vse skupaj pa predstavlja nov turistični produkt, ki bo popestril turistično ponudbo občine Dravograd.

Projekt grad Pukštajn nekoč in danes

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

V letu 2021 se je začela obnova gostinskega dela v dvorcu Bukovje in ureditev apartmaja, za kar si je občina zagotovila sofinanciranje z EU sredstvi iz sklada EKSRP. Dvorec Bukovje je tako pridobil še zadnje obnovljene prostore in s tem je zaključena celotna prenova dvorca Bukovje, ki sedaj nudi zelo veliko. Izvedba projekta je omogočila boljše pogoje za delo zaposlenih in omogoča nove nočitve ter izboljšala gostinsko ponudbo dvorca. Obnovljeni prostori so namenjeni za točilnico, razdelilno kuhinjo in zajtrkovalnico v pritličju ter večji apartma v 1. nadstropju. Projekt je bil zaključen konec leta 2021.

Dvorec Bukovje tako v vsej svoji obnovljeni veličini ponuja različne storitve, kot so organizacija porok, seminarjev, koncertov in drugih kulturnih prireditev, možnost nočitev kolesarjem in drugim turistom, vodene oglede dvorca. Voden ogled dvorca je seveda posebno doživetje, saj vas vodnik popelje skozi različne tematske sobane, kjer izveste vse o preteklih lastnikih in prebivalcih dvorca Bukovje. Poleg daljne zgodovine, vam predstavijo tudi malo manj oddaljeno, kot je npr. muzej JNA, kjer marsikateri moški podoživi čase svojega služenja vojaškega roka v bivši skupni državi. Tu je še možnost izposoje e-koles, s katerimi lahko gostje spoznajo še ostalo turistično ponudbo občine Dravograd.

Vrednost projekta »Oskrba s pitno vodo v porečju Drave -3. sklop«: okoli 50 milijonov €

OBČINA DRAVOGRAD · OBČINA MUTA · OBČINA VUZENICA · OBČINA RADLJE OB DRAVI · OBČINA PODVELKA

PROJEKT OSKRBA S PITNO VODO V POREČJU DRAVE – 3. SKLOP

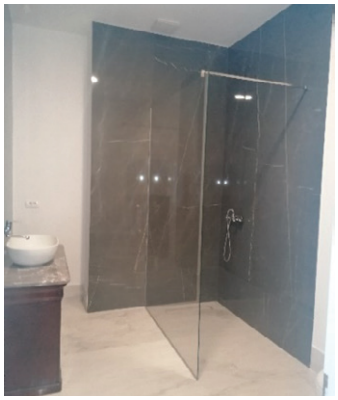
Priključeni na novo omrežje: okoli 16.000 prebivalcev

Občine soinvestitorje: Občina Dravograd, Občina Muta, Občina Vuzenica, Občina Radlje ob Dravi, Občina Podvelka

Občina Dravograd kot zakonita zastopnica na projektu Oskrba s pitno vodo Drava – 3. sklop se vam želim zahvaliti za vso podporo, potrpljenje in sodelovanje v letih gradnje sodobnega in zanesljivega vodovodnega omrežja v Zgornje dravski dolini. Kot veste, smo z izgradnjo pričeli v letu 2016 in načrtovali zaključek del v roku dveh let in pol. Zahtevnost investicije, različni izzivi, tudi nekatera razhajanja v pogledih na projekt so botrovala temu, da smo morali projekt podaljšati. A kljub mnogim težavam smo tik pred zaključkom in tega se vsi veselimo. Izredno veliko truda in požrtvovalnosti je bilo potrebno od vseh nas, vseh županov, naših strokovnih služb, izvajalcev, nadzornikov in nenazadnje delavcev na terenu. Poudarjam, da je to največji investicijski projekt na Koroškem, ki nas je veliko naučil. Spoznali smo, kaj zmoremo s skupnimi močmi in tudi to, da se še tako velike težave uspejo rešiti s sodelovanjem in potrpljenjem. Z izgradnjo sistema smo pridobili: Nekaj več kot 100.000 metrov cevovodov, 15 vodohranov, 4 črpališč, 14 prečrpališč, 8 hidropostaj in nadzorni center, ki je lociran v industrijski coni v Radljah ob Dravi. Upravljalec vodovoda bo JKP Radlje ob Dravi. Celotni sistem bo računalniško voden in nadzorovan.

Občinska uprava Občine Dravograd

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

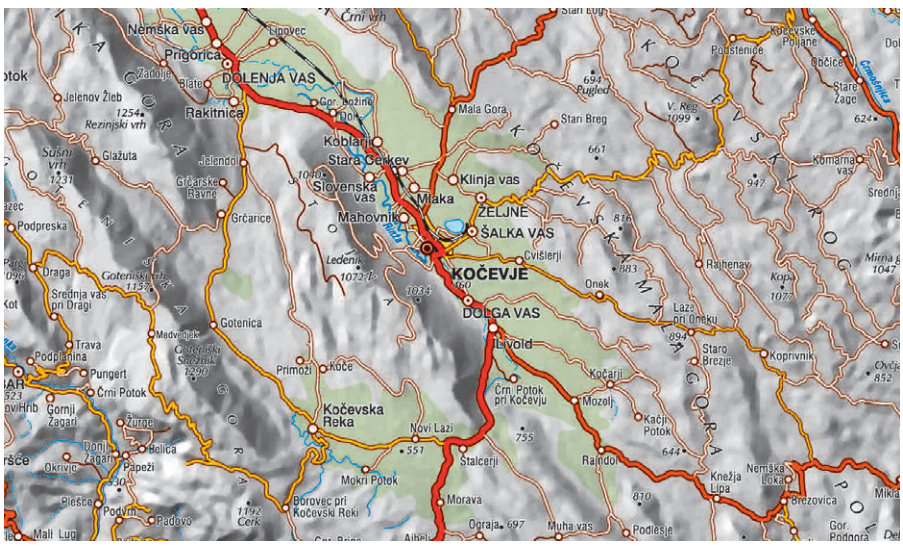
Celovita prenova stavbe Občine Kočevje

Kočevski občinski svetniki in svetnice so na svoji zadnji seji prižgali zeleno luč za celovito prenovo stavbe Občine Kočevje, v kateri delujeta še Upravna enota Kočevje in kočevsko okrajno sodišče. Na seji je bil potrjen investicijski dokument, ki je bil s popravkom deležev sodelujočih institucij noveliran še na dopisni seji, sledi prijava na razpis Ministrstva za infrastrukturo za sofinanciranje in izbor izvajalca del. Glavna dela bi se tako pričela jeseni ter nadaljevala še naslednje leto. Gre za zahteven a nujen projekt, ki bo zagotovil boljše pogoje dela in storitev, hkrati pa ohranil tudi eno od zgodovinskih stavb Kočevja.

Foto: vhod v stavbo (Bojan Štefanič)

Stavba je bila zgrajena leta 1887 in prvotno namenjena za dekliški dom oziroma »Marijin dom«. Po II. svetovni vojni je bila prenovljena fasada, kakršna je vidna še danes. Podstrešni prostori so bili preurejeni v stanovanja, v spodnjih etažah so se uredile upravne pisarne, hkrati se je spreminjala tudi zunanjost stavbe. Ta je danes nujno potrebna prenove, ne le z vizualnega vidika, temveč predvsem energetske in statične sanacije. Občina Kočevje je k preiskavam in načrtu sanacije ter pripravi projektne dokumentacije za izvedbo vseh potrebnih ukrepov pristopila že pred časom. Stavba oziroma fasada je sicer pod okriljem Zavoda za kulturno dediščino, ki pogojuje izvedbo obnove v enako stanje kot je sedaj. Vrednost projekta je ocenjena na 1.8 milijona evrov, prijavljen pa bo na razpis Ministrstva za infrastrukturo za energetske sanacije konec januarja, v okviru katerega Občina Kočevje pričakuje sredstva v višini okoli pol milijona evrov. Dogovor o sodelovanju je sicer sklenjen tudi s prej omenjenimi uporabniki stavbe; Ministrstvom za pravosodje in Ministrstvom za javno upravo.

V februarju bo objavljeno javno naročilo za izvajalca del. Dela pa bodo potekala v dveh fazah, v letošnjem in prihodnjem letu. V letošnjem letu je načrtovana statična sanacija zunanjega dela objekta, ureditev strehe ter fasade, v letu 2023 pa so načrtovana nadaljnja dela za ureditev kleti in temeljev, kar bo izboljšalo stabilnost, s sanacijo radona v pritličnih prostorih se bo izboljšalo zdravstvene pogoje zaposlenih. Pred izdelavo fasade se bo izvedlo protipotresno ojačitev obodnih zidov, kasneje sledi še statična utrditev zidov kletne etaže in temeljev ter sanacija vlage v spodnjih etažah stavbe. Z obnovo strehe in odstranitvijo dimnikov se bo doseglo boljšo statično nosilnost stavbe, predvsem pa zmanjšalo toplotne izgube stavbe. Meritve radona so pokazale prekomerno vrednost koncentracije plina v pritličnih prostorih, zato je v projekt vključena tudi sanacija radona v pritličnih prostorih in hkrati ureditev tlakov v pritličju. S pravilnim pristopom k izvajanju ukrepov za potresno varne izboljšave in energetsko sanacijo se bo ohranila vrednost objekta in poskrbelo za primernejše delovno okolje za uporabnika objekta.

Občinska uprava Občine Kočevje

Investicije in aktivnosti za kakovostnejše življenje

(Besedilo: Bruno Kuzmin)

Občina Piran je letos kljub finančno in epidemiološko oteženim razmeram izvedla številne investicije ter aktivnosti na področju infrastrukture in družbenega življenja.

Eno izmed najpomembnejših novosti predstavlja brez dvoma odločitev za sanacijo strehe na skladišču soli Grando, največjem objektu s streho iz korcev v Sloveniji. Investicijo v višini 450.548 evrov je Občina Piran zaključila letošnjo jesen. Občini je pri prenovi pomagalo Ministrstvo za kulturo, ki je odobrilo sofinanciranje investicije z nepovratnimi sredstvi v višini 200.000 evrov. Sanacija strehe je zajela odstranitev azbestne kritine v skupni velikosti okoli 5000 kvadratnih metrov, ki je bila nadomeščena s korci, zamenjavo žlebov in vseh kovinskih veznih elementov ter sanacijo in zaščito lesenega ostrešja. Nova streha predstavlja za vse nas prvi korak k revitalizaciji opuščenega skladišča z novimi vsebinami. Te bodo bogatile kulturno in turistično dogajanje na enem izmed največjih zaprtih prireditvenih prostorov v Sloveniji. Grando se kot vezni člen med hotelskimi kompleksi v Portorožu in Bernardinu lahko ponaša z izjemno lokacijo in obmorsko promenado. Občina Piran je letos zaključila še tlakovanje in ureditev infrastrukture na Adamičevi ulici v Piranu – razgledna ploščad pred cerkvijo sv. Jurija je po več desetletjih spet imenitna lokacija. Ob tem sta bila urejena kanalizacija in odtok meteornih voda ter sanirano zamakanje v opečnatih obokih pod platojem cerkve. Nič manj pomembne niso bile sanacije različnih klifov – večji poseg je bil na primer opravljen ob Belokriški cesti.

Prenova cestne infrastrukture

Med pomembnejše investicije na področju obnove cest, ki jih upravlja naša občina (skupaj jih je okoli 170 kilometrov), prištevamo drugo fazo urejanja na področju Fiese. Po lanskoletnih delih na pločniku od Arz do gramoznega parkirišča smo letos uspešno zaključili še gradnjo pločnika od parkirišča na ovinku do območja jezera ter do navezave na obstoječo naravno pot ob njem. Ureditev pločnika v dolžini okoli 310 metrov in prehoda za pešce v neposredni bližini jezera izboljšuje varnost za sprehajalce med Piranom in priljubljeno naravno plažo v Fiesi. Občina je na tem območju uredila še parkirna mesta: na nekoliko razširjenem gramoznem parkirišču je sedaj dovolj prostora za 52 osebnih vozil. Hkrati je bilo urejeno tudi parkirišče med pločnikom in cesto, kjer je 25 mest za motorna kolesa in 54 mest za osebna vozila. Na omenjenih območjih je bila izvedena še namestitev javne razsvetljave.

Za gradbena dela v okviru prvega sklopa je občina odštela 71.754 evrov brez DDV, za javno razsvetljavo pa dodatnih 13 tisoč evrov. Nekoliko manjšo, a brez dvoma pomembno novost predstavlja rekonstrukcija lokalne ceste v Vinjolah, kjer je družba Rižanski vodovod vgradila dotrajani vodovod v cestni ustroj, podjetje Telekom pa je položilo telekomunikacijski vod. Investicija Občine Piran je znašala 51.430 evrov brez DDV, asfaltiranje na območju obnove vodovoda in vgradnje kabelske kanalizacije Telekoma pa sta krila RVK in Telekom. Na območju Sečovelj (ob cesti v smeri od Maričke do vrtca ter v smeri Kroga) je bila s pomočjo sredstev iz sklada za povračilo stroškov občinam ob schengenski meji postavljena javna razsvetljava v vrednosti nad 70 tisoč evrov.

Letos je bil dokončan še pločnik ob Belokriški cesti z ureditvijo sprehajalne poti do Cvetne ceste v Portorožu, na kar so občani in obiskovalci, tako kot na dela na območju Fiese, čakali dolga leta. S tem je bila zaključena krožna sprehajalna povezava med Belim križem in Portorožem.

Evropska sredstva za kohezijo

Vladna služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je Občini Piran odobrila evropska sredstva za projekt odvajanja in čiščenja odpadnih voda v Luciji. Za projekt bomo iz kohezijskega sklada prejeli okoli 843 tisoč evrov. Projekt odvajanja in čiščenja odpadne vode v Luciji, ki ga Občina Piran izvaja v okviru dogovora

za razvoj obalno-kraške regije, je sicer ovrednoten na 2,36 milijona evrov. V okviru projekta bo izvedena gradnja 4253 metrov sekundarne kanalizacije v aglomeraciji Lucija – namen posega je priključitev dodatnih 185 populacijskih enot na sistem odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Z naložbo se bodo sanirale tudi kritične točke, kjer prihaja do vdora morske vode v kanalizacijski sistem.

Investicije za lepšo prihodnost

Občina Piran je pred kratkim uveljavila predkupno pravico in kupila 4400 kvadratnih metrov velik sklop enajstih nepozidanih stavbnih zemljišč v industrijski coni Lucija. Občina je s tem zaokrožila svoja bližnja zemljišča na skupni površini več kot 10.000 kvadratnih metrov, ki jih bo namenila za dodaten gospodarski razvoj in bodočo optimizacijo delovanja svojega Javnega komunalnega podjetja OKOLJE Piran.

Urejanje Jernejevega kanala

Občina Piran in Javno podjetje Okolje Piran sta spomladi začela z urejanjem Kanala svetega Jerneja v Seči, ki je zaradi brezvladja in zanemarjenosti že desetletja predstavljal lokalno in nacionalno sramoto. Z območja upravljanja, ki meri 31.376 kvadratnih metrov, so bila v prvi fazi odstranjena potopljena plovila; z lastniki so bili nato sklenjeni dogovori o plačilu vzdrževalnine. S tem so zastavljeni predpogoji, da Jernejev kanal, kot ga imenujemo pogovorno, ob kulisi bližnjih solin v nekaj letih postane eden izmed najlepših kotičkov slovenske obale. V naslednji fazi urejanja načrtujemo izgradnjo lesene sprehajalne poti z urejenimi dostopi do plovil. Mostovž bo od kopnega odmaknjen najmanj dva metra, kar bo omogočalo plovilom varno plovbo po sredinskem delu struge, s tovrstno zasnovo pa bodo zavarovani tudi obstoječi habitatni tipi, kar predstavlja osnovo trajnostne ureditve in varovanja okolja, saj bodo dela na degradiranem območju izvedena z naravnimi materiali in okolju prijaznimi rešitvami.

Občina se je hkrati lotila urejanja drugih, večinoma dolga leta degradiranih področji. Med njimi izstopa področje nekdanje policijske postaje in samskega doma v Portorožu. Hkrati so bili očiščeni številni vodotoki in kanali na področju od Sečovelj, Lucije in recimo Strunjana.

Nove pridobitve na področju šolstva

Popolnoma nov je dvoetažni prizidek z dvema novima učilnicama v Osnovni šoli Sečovlje. Na stari osnovni šoli v Sv. Petru je bil zaključen prvi del rekonstrukcije objekta, ki je desetletja propadal. V njem bo urejeno večnamensko pritličje z dvema večjima prostoroma in sanitarijami. V občini začenjamo še priprave za gradnjo vrtca v Luciji in krožišča pri Osnovni šoli Cirila Kosmača. Uslišane so bile tudi želje glasbenih navdušencev z nadgradnjo dejavnosti glasbene šole v prostorih portoroškega Avditorija.

Digitalizacija občinske infrastrukture

Občina Piran je uspešno zaključila projekt vzpostavitve novih brezplačnih brezžičnih internetnih dostopnih točk v okviru pobude WiFi4EU. Postavljenih je bilo deset novih točk. Tri so bile nameščene v Strunjanu, od tega dve na plaži Krka in ena na upravni stavbi Krajinskega parka Strunjan. Dve novi točki sta na plaži v Fiesi, ena na atletskem stadionu v Sečovljah in tri v Svetem Petru. Eno novo dostopno točko je dobila še Nova vas (ob krajevni skupnosti).

Vse točke omogočajo širokopasovni internetni dostop s hitrostjo od 20 do 60 Mb/s. Z novim omrežjem upravlja občinsko podjetje Obalni tehnološki sklad. Sredstva za postavitev novih točk v višini 15.000 evrov so bila v celoti zagotovljena z evropskim projektom Wifi4EU. Na področju digitalizacije je Javno podjetje Okolje Piran nadgradilo vstopno-izstopne točke v mesto Piran s sistemom prepoznave registrskih oznak. Z nadgradnjo terminalov je pospešeno prehajanje vozil na izhodu iz mesta, sistem pa zmanjšuje tudi možnost zlorabe abonentskih kartic.

Rešitev za akvarij v Piranu

Po številnih prizadevanjih smo uspešno preprečili tudi morebitno zaprtje Akvarija v Piranu. Na občini je bil podpisan sporazum za njegovo rešitev. Pismo o nameri so podpisali Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran ter Univerza na Primorskem. S podpisom namere je Republika Slovenija oziroma njeno Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport brezplačno preneslo nepremičnino, v kateri je piranski akvarij, na univerzo. Univerza bo delovanje akvarija nadgradila, saj bo v njem vzpostavljen eden od stebrov novega univerzitetnega centra, ki bo namenjen izvajanju visokošolske in raziskovalne dejavnosti s področji varstvene biologije morja, varstvene narave, ekologije in populacijske biologije, rabe habitatov, vpliva antropogenih motenj v morskih ekosistemih ter populacijske in varstvene genetike. Akvarij Piran bo ob tem tudi v prihodnje odprt za obiskovalce.

Prva faza urejanja Parka sonce

Veliko pridobitev predstavlja posodobitev in obnova Parka sonce v Luciji. Poleg nove telovadnice na prostem najbolj izstopa kolesarski park oziroma tako imenovani pumptrack, ki je zgrajen na skupni površini 827 m2. Ključni del kolesarskega poligona predstavljajo zaobljene grbine in zavoji, povezani v krožno celoto. S svojo razgibanostjo nudi poligon pestro in zabavno, obenem pa varno kolesarsko izkušnjo na manjši površini. Namenjen je mladim in mladim po srcu oziroma vsem kolesarskim navdušencem, ki želijo preživljati prosti čas na malce bolj adrenalinski, a hkrati varen način. Poligon je namenjen tudi mladim na rolerjih, skirojih in rolkah. Primeren je tako za začetnike, ki se šele učijo vožnje s kolesom, kot za vrhunske kolesarje. Velja dodati, da je pumptrack poligon opremljen še s servisno postajo z orodjem za lažja popravila, polnilnico za električna kolesa in tlačilko za polnjenje pnevmatik. Vrednost projekta je dosegla 55.176 evrov brez DDV, pri čemer smo od Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pridobili 23 tisoč evrov nepovratnih sredstev.

Občina Piran je na južnem delu Parka Sonce v Luciji uredila še telovadnico na prostem. V prijetno urejenem okolju, v neposredni bližini pumptrack poligona, stojijo štiri kombinirane večnamenske telovadne naprave, na katerih lahko vadi več ljudi. Telovadnico sestavljaj o tako imenovana kletka z obročema za dviganje, prečkami in letvenikom, rimska klop, ravna klop in dvovišinska bradlja. Vse naprave so opremljene s QR-kodami za dostop do nabora vaj, ki jih omogoča posamezno orodje. Za nakup telovadne opreme, ki ima 25-letno garancijo, njeno vgradnjo in pripravo terena je občina odštela 18.268 evrov brez DDV. Pomembno pridobitev v Parku Sonce, ki ga želi Občina Piran v okviru proračuna za leto 2022 dodatno polepšati in izboljšati z novimi vsebinami za bolj kakovostno preživljanja prostega časa, predstavlja še 28,5 metra dolg zip-line.

Še nekaj za naše ljubljenčke

Niti na naše pasje prijatelje nismo pozabili! Ob vhodu v obrtno cono Lucija, v neposredni bližini trgovine Agraria, smo postavili pasje igrišče. Prostor, ki obsega 500 kvadratnih metrov, je urejen na degradiranem in zaraščenem območju. Igrišče je ograjeno z žičnato ograjo in opremljeno z dvema pasjima igraloma ter dvema lesenima klopema. Celotna investicija v pasje igrišče je dosegla 5700 evrov.

V Štorah odprli nove občinske poslovne prostore in prostore Knjižnice Štore

Občina Štore si je dlje časa prizadevala, da bi trgovino Mercator, ki je bila takrat v zelo slabem stanju, obnovili oziroma na njenem mestu zgradili novo. Takratni lastnik Poslovni sistem Mercator je v letu 2010 v zameno za gradnjo nove trgovine pogojeval, da občina odkupi del novega objekta.

Že takrat je na občini obstajala potreba po ureditvi novih prostorov knjižnice in novih občinskih poslovnih prostorov, zato se je občinski svet odločil za nakup dela objekta, dograjenega do III. gradbene faze. Gre za poslovne prostore v nadstropju trgovskega centra Mercator na Lipi v skupni izmeri dobrih 650 m², ki jih sestavljajo prostori knjižnice, občine, stopnišča, sorazmerni delež skupnih prostorov, ki se nahajajo v pritličju, del odprtega tehničnega prostora na strehi objekta (klimat) ter solastniški delež na pripadajočem zemljišču.

Po več kot desetih letih prizadevanj je občina uspela zagotoviti sredstva in urediti že zakupljene prostore. Konec meseca decembra 2021 se je končno preselila občinska uprava. Novi prostori so uporabnikom prijaznejši in kar je še pomembneje, dostopni tudi invalidom.

Stari občinski poslovni prostori so bili utesnjeni in dotrajani, saj so bili preurejeni iz stanovanjskih prostorov. Del sredstev za nove občinske prostore je občina pridobila s prodajo objekta nekdanje občinske uprave.

Vrata je odprla nova knjižnica

Zgodovina knjižničarske dejavnosti v Štorah sega v obdobje po koncu druge svetovne vojne. Čeprav je uradnih virov o delovanju knjižnice zelo malo, je knjižnica najbrž na začetku delovala v sklopu Metalurške industrijske šole Štore, v letu 1954 pa dobila prostore v novozgrajenem Domu kulture, kjer je najbrž delovala v sklopu Kulturno-prosvetnega društva "Svoboda" Štore.

13. septembra 1979 so Štore dobile knjižnico v Domu ljudske tehnike na Lipi. Zapis v Štorskem železarju se je glasil: »*Knjižnica na Lipi ima okrog 2.000 knjig, vsak bralec pa bo pri knjižničarki, tovarišici Kresnikovi, lahko izbiral po svojem okusu. Na policah so otroške, poljudnoznanstvene, marksistične knjige …*«. Knjižnica je že tedaj spadala v okvir Osrednje knjižnice Celje, odprta pa je bila vsako sredo od 16. do 19. ure.

Obseg knjižnice je počasi rastel, vseskozi je bila tako kot v drugih krajevnih knjižnicah stalnica pomanjkanje prostora in opreme. Knjižnica je v teh prostorih delovala do rušitve zgradbe v letu 2008, ko je začasne prostore našla v objektu nekdanje srednje šole ŠKIMC – Šolski kovinarski in metalurški center Štore, ki ji je prostore nudil do leta 2012, ko se je ponovno selila v prostore na Udarniški ulici 10. Kljub pomanjkanju prostora je knjižnična zbirka z rednim financiranjem Občine Štore pričela rasti in do selitve dosegla obseg dobrih 14.500 enot knjižničnega gradiva.

V zadnjem desetletju smo se predstavniki Osrednje knjižnice Celje in Občine Štore močno trudili zagotoviti krajevni knjižnici v Štorah ustreznejše prostore. Priložnost za uresničitev naših idej smo dobili s prijavo in odobritvijo operacije sodelovanja »**Čebela BERE med!**«, ki je nastala v okviru partnerstva med LAS Raznolikost podeželja, LAS Zgornje Savinjske doline, LAS Mežiške doline, LAS Spodnje Savinjske doline ter LAS Mislinjske in Dravske doline, ki je Občini Štore omogočila nabavo knjižnične opreme in informacijsko komunikacijske opreme za novo knjižnico.

Dr. Andreja Videc, v.d. direktorice Osrednje knjižnice Celje: »Knjižnica Štore se lahko sedaj pohvali z moderno informacijsko komunikacijsko opremo, s svetlostjo prostorov, z urejenim kotičkom za najmlajše in tako tudi s prostorom za izvajanje prireditev, kot so ure pravljic za otroke, ustvarjalne delavnice, literarni večeri, razni pogovori in drugi dogodki. Uporabnikom knjižnice so na voljo tiskalnik in trije računalniki, ki omogočajo dostop do interneta in do podatkovnih baz. Novi prostori so svetli in prijazni, dvigalo omogoča dostop gibalno oviranim in tudi staršem z otroškimi vozički. Medtem ko je bila štorska enota knjižnice doslej odprta sedem ur na teden, je zdaj odprta 15 ur tedensko.«

Občinska uprava Občine Štore

Povezano in motivirano v leto 2022

V občini Šentjur se po uspešnem 2021 tudi v letu 2022 nadaljuje sezona velikih investicij, ogromno je načrtov in pripravljenih projektov, prizadevanja pa ves čas usmerjena v enakomerni razvoj v vseh 13 KS na skupnih 222 km² občine ter vseh področjih delovanja.

Razvojna vizija je opredeljena v občinskih dolgoročnih dokumentih in znanje za njeno realizacijo, so tisto, kar vodi upravo na čelu z županom mag. Markom Diacijem pri pripravi dokumentacije za izvedbo številnih projektov. Mnogi se izvajajo samostojno, kadarkoli pa je z njimi mogoče kandidirati za sofinanciranje s sredstvi države ali/in EU.

Cestna infrastruktura

Gradnja krožišča in podhoda pri OŠ Franja Malgaja: projekt je zaradi izjemno obremenjene ceste zahteven, krožišče in podhod pa bosta bistveno vplivala na prometno pretočnost in varnost, še posebej za šolarje. Hkrati bo podhod po desetletjih spet povezal zgodovinski del Zgornji trg z novejšim upravno-poselitvenim delom mesta Šentjur. Predstavlja tudi navezavo na bodoči mestni park, za katerega je občina odkupila zemljišče z namenom, da v mestu obdrži zelene površine za kvalitetno preživljanje prostega časa vseh svojih prebivalcev. Na odseku Dole – Šentjur se gradi pločnik v dolžini 700 metrov, od KEE do križišča s pomožnim nogometnim igriščem. Občina Šentjur je soinvestitorka investicije in je pripravila ter financirala prometno dokumentacijo tako za projekt krožišča kot pločnika na odseku državne ceste, ki jo vodi Direkcija RS za infrastrukturo.

Prenova ceste Dole – Ponikva – Loče: zaključeni sta prvi dve fazi dolgo pričakovane obnove, za katero si je Občina Šentjur, sofinancerka, dolgo prizadevala. Občina Šentjur je v sklopu del financirala tudi zamenjavo vodovodne infrastrukture po Ponikvi ter ureditev meteorne in fekalne kanalizacije na območju del na cesti, v vrednosti najmanj 450.000 evrov. Asfaltiran je bil tudi del skozi naselje Ponikva, direkcija za infrastrukturo pa pripravlja fazi 3. in 4.

Občinske ceste: Letos se obeta ureditev lokalne ceste Drobinsko – Loka pri Žusmu in Loka pri Žusmu – Sodna vas, na odseku meja z Občino Šmarje pri Jelšah. Dodatna infrastruktura (hodnik za pešce, razsvetljava) se bo uredila proti naselju Loke. S sezono se ponovno pričenjajo tudi prenove odsekov, ki so jih vse naše KS prijavile na občinski razpis za financiranje asfaltiranja.

Šole, vrtci, šport, kultura

Občina Šentjur je ustanoviteljica 6 matičnih osnovnih šol s 4 podružnicami, ki jih skupno obiskuje 1.860 učencev. Vrtec Šentjur ima 11 enot, 43 oddelkov in 760 malčkov, vpis se vsako leto širi. Izjemno veliko število občank in občanov se vključuje v mnoga društva, močno zastopana je kultura, kar smo s ponosom poudarjali v lanskem Letu Josipa Ipavca 2021 v RS (v spomin na zdravnika in skladatelja in šentjurske rodbine Ipavcev). Skrbi za ustrezne pogoje dela in ustvarjanja na tem področju posvečamo veliko pozornost – zgolj lani smo vložili v naslednje pridobitve:

Prenovljen bazen v Športnem parku Šentjur: prenovila se je bazenska tehnika, sanirani so bili oba bazena, strojnica, urbana oprema in zamenjane talne plošče. Bazen je bil sicer zgrajen v 60. letih prejšnjega stoletja. Narejena je bila tudi podlaga za nadgradnjo s tobogani, sofinanciranje je občina pridobila iz razpisa LAS Od Pohorja do Bohorja.

Ureditev učilnice na prostem pri OŠ Franja Malgaja Šentjur z vso pripadajočo infrastrukturo za izvajanje pouka v naravi, ureditvijo zelenih površin in umestitvijo spomenika žrtvam NOB in Franju Malgaju, ki je prvotno stal na ploščadi pred šolo. Občina je s tem pridobila nov prostor za izvajanje kulturnih in protokolarnih dogodkov.

Razširitev vrtčevske enote na Ponikvi: pridobljeni prostori za novo enoto vrtca in pokrite zunanje igralne površine pri vseh oddelkih. Investicijo je v celoti financirala Občina Šentjur. Enote vrtca Šentjur, Pešnica in Loka pa so pred kratkim dobili nova zunanja igrala za prijetnejše preživljanje prostega časa.

Rekonstrukcija OŠ Slivnica pri Celju: z ureditvijo prej neizkoriščene medetaže šola dobiva knjižnico, dve učilnici, dva kabineta in razširjeno zbornico. Dodatno je bila razširjena učilnica gospodinjskega pouka. Deloma se investicija krije s sredstvi iz razpisa MIZŠ.

Urejanje prostorov za kulturno dejavnost in glasbeno šolstvo v stavbi Ul. skl. Ipavcev 17: v 1. etaži s urejamo dodatne prostore za kulturno dejavnost in glasbeno šolstvo; investicijo v 20 % krijejo sredstva iz razpisa MK.

Obnova KD Slivnica pri Celju: izvedena so bila investicijsko vzdrževalna dela notranjosti dvorane. V sklopu del so bili obnovljeni oder, strop, tlaki ter elektroinštalacije. Projekt delno sofinancira MK.

Razvojna infrastruktura

Občina Šentjur preko Dogovora za razvoj regij uresničuje več projektov, za katere je namenila pripadajoča sredstva. Med njimi sta tudi izgradnji kolesarskih poti Šentjur – Štore – Celje in Šentjur – Šmarje pri Jelšah – Rogatec, ki se bosta izvajali v naslednjih dveh letih:

Ureditev podjetniškega inkubatorja v prostorih nekdanje Auree v Gorici pri Slivnici: s pomočjo evropskih in državnih sredstev bo s celovito prenovo in preureditvijo v treh etažah na voljo skupno 694 m² neto površin, namenjenih razvoju in delovanju mladih podjetnikov, pridobljenih bo 14 parkirnih mest. Povsem prenovljena zunanjost bo prispevala k urejenemu videzu središča kraja. Občina tako želi ustvariti priložnosti za mlade in s tem prispevati h kvaliteti bivanja in ohranjanja razvoja podeželja.

Komunalno urejanje industrijske cone Šentjur – jug 3: projekt v skupni

vrednosti kar 3,9 milijona evrov je sofinanciran z evropskimi (Dogovor za razvoj regij), državnimi in občinskimi sredstvi, dela so se pričela pred kratkim. Izvedena bo rekonstrukcija ceste v cono, dograjeni bosta kolesarska steza in pešpot. Na novo se bo zgradilo krožišče na mestu, kjer se križata cesti Šentjur – Črnolica in Podgora – Nova vas. Urejeni bodo nov prepust za odvajanje zalednih voda ter nova cestna razsvetljava. Izvedeni bodo tudi protipoplavni ukrepi, s projektom pa se zaključuje celostna ureditev industrijskega območja v južnem delu mesta.

Varstvo okolja

Izvajanje protipoplavnih ukrepov ob Voglajni s pritoki: zaključila se je ena logistično najtežjih faz, podfaza C1a, ki je zajemala območje ob vodotoku Kozarice. V tej fazi se je reševala poplavna varnost naselja Hruševec, občina pa ima pripravljene projekte za naslednje faze vodovarstvenih ukrepov na območju Voglajne s pritoki. To ravninsko območje v nižini s pomembno cestno ter železniško infrastrukturo ter razvejano trgovinsko-industrijsko cono je namreč zelo vodnato in podvrženo poplavam, zato je njegova celostna zaščita dolgoročna naloga občine, za katero si zelo prizadeva.

Občinska uprava Občine Šentjur

Panoramska: krožišče OŠ Franja Malgaja

Učilnica na prostem

Projektna vizualizacija prenovljene auree

Predstavniki ZOS na delovnih sestankih z ministrstvi

Od septembra 2021 pa do konca februarja 2022 so se predstavniki ministrstev udeležili kar deset različnih sestankov. Kar nekaj jih je bilo sklicanih na pobudo ZOS.

Z vodstvom Ministrstva za zdravje o investicijah v primarno zdravstvo

25. 10. 2021 predsednik ZOS Robert Smrdelj udeležil sestanka z vodstvom Ministrstva za zdravje o investicijah v primarno zdravstvo, katerega tema so bile investicije v primarni nivo slovenskega zdravstva. Investicije na tem področju so namreč več kot nujne. ZOS je že ob sprejemanju Zakona o zagotavljanju investicij v zdravstvu na pristojno ministrstvo posredoval seznam potreb in posledično potreb po finančnih sredstvih na področju primarnega zdravstva. Te smo na ZOS zbrali na podlagi poziva občinam, da nam posredujejo načrtovane investicije v prihodnjih letih. Potrebe občin vsekakor presegajo 200 milijonov evrov, kakor jih določa Zakona o zagotavljanju virov financiranja v slovensko zdravstvo.

Na ministrstvu so oktobra že začeli s pripravo kriterijev in izhodišč za razpis, katerega objavo so načrtovali še v letu 2021. Bili so tudi v zadnji fazi priprave prioritet, kako oziroma za katere investicije bodo namenjali sredstva, ki jih bodo posredovali občinam in zdravstvenim domovom. Na ministrstvu iščejo tudi možnosti za pridobitev sredstev iz programa finančne perspektive 2020-2027.

Dogovorjeno je bilo, da se vsem slovenskim občinam posreduje poziv za evidentiranje konkretnih investicij, ki so nujno potrebne na lokalnem nivoju s področja zdravstva. Skupni cilj občin in države je namreč zagotoviti čim boljšo zdravstveno infrastrukturo na vseh nivojih države.

Z MOP o razpisih na področju vodooskrbe in odpadne vode

Vodstvo Združenja občin Slovenije se je 13.10. 2021, skladno s sklepom predsedstva ZOS sestalo z vodstvom Ministrstva za okolje in prostor na temo sofinanciranja okoljskih investicij na področju vodooskrbe in odpadnih vod.

ZOS je namreč 29. 9. 2021, s strani ministrstva prejel odgovor na dopis, v katerem je ministrstvo zapisalo, da so na področju sofinanciranja okoljskih projektov pitne in odpadne vode iz NOO, sredstva zelo omejena in da jih na MOP želijo razdeliti na čim več projektov. Na podlagi navedenega je združenje tudi zaprosilo za srečanje.

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da je želja tako ZOS kot tudi ministrstva, da se čim več občinam, tako manjšim kot srednjim, omogoči dostop do evropskih sredstev na tem področju in se preuči možnost diferenciranega sofinanciranja. Dejstvo namreč je, da so finančne sposobnosti občin omejene.

Udeleženci sestanka so skupaj opravili razpravo o perečim vprašanjih in dilemah na tem področju ter ugotovili, da zasledujejo skupni cilj. Dogovorili so se, da se pred objavo razpisov ponovno sestanejo in pregledajo vsebine.

ZOS z državno sekretarko Alenko Forte o predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi

Člani predsedstva ZOS so se 18. 10. 2022 udeležili predstavitve Predloga zakona o dolgotrajni oskrbi, ki jo je pripravila državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje Alenka Forte.

Predlog zakona določa, da bo storitev dolgotrajne oskrbe na domu v pristojnosti lokalnih skupnosti. Dolgotrajna oskrba v instituciji (bivalna enota, oskrbni dom) bo v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter negovalni domovi v pristojnosti Ministrstva za zdravje. Pravice po zakonu se bodo uveljavljale postopoma. Do leta 2025 se bo doreklo tudi financiranje, in sicer s sprejemom Zakona o obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Do takrat se bo razlika od obstoječih virov sredstev in potrebnih sredstev pokrivala iz državnega proračuna.

Predstavnica ministrstva je tudi poudarila, da se z dolgotrajno oskrbo nadgrajuje obstoječi sistem.

Združenje občin Slovenije je na predlagan zakon že pred poletjem podalo pripombe za katere smo izrazili upanje, da jih bodo v okviru obravnave v Državnem zboru RS, tudi upoštevali.

Z Ministrstvom za obrambo o spremembami Pravilnika o požarnem varovanju

Na Upravi za zaščito in reševanje je 15. 11. 2021 potekal sestanek v zvezi z spremembami Pravilnika o požarnem varovanju. Ključna sprememba je ta, da lahko izvajalec požarnega varovanja, ki ne more zagotoviti ukrepanja varnostnikov, sklene pogodbo z občino, ki lahko letno v pogodbi za izvajanje gasilske službe, določi gasilsko društvo ali več njih, da za izvajalca požarnega varovanja izvaja fizično požarno varovanje na svojem območju.

Vezano na izvajanje novih določb določi Gasilska zveza Slovenije, v sodelovanju z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev, cenik za izvajanje požarnega varovanja v gasilskih enotah. Predlog spremembe pravilnika je bil pripravljen zaradi dejstva, da v nekaterih območjih države ni možno zagotoviti te storitve komercialno. Sama pobuda za to rešitev je prišla iz strani občin. Predstavnica ZOS je podala predlog, da predstavniki ministrstva proučijo možnost, da bi se pri določanju cenika na tem segmentu vključilo tudi lokalno samoupravo. Sprememba pravilnika prinaša novo nalogo občinam zato je ZOS predlagal ovrednotenje te naloge, ki naj se odraža v vsakoletni povprečnini.

Predstavnica ZOS je pozdravila rešitve iz pravilnika, ob tem pa je pripomnila, da je potrebno oceniti finančne posledice za občine tako v smislu izvajanje novo naložene naloge, kot tudi posrednih stroških (dobava dodatne opreme). Obenem pa je ponovila pobudo za vključitev občin v določanje cenika za te storitve na ravni države.

Z Ministrstvom za obrambo o aktualnih temah s področja gasilstva

17. 12. 2021 je na Ministrstvu za obrambo potekal sestanek, na dnevnem redu katerega je bil predlog Zakona o gasilstvu, gasilsko zavarovanje in požarno varovanje, katerega opredeljuje Pravilnik o požarnem varovanju. ZOS je v okviru javne obravnave podal svoje predloge in pripombe k navedenima predlogoma predpisov.

Sestanek je vodil državni sekretar obrambnega ministrstva mag. Janez Žakelj in najprej odprl temo gasilskega zavarovanja, ureditev katerega je določil Zakon o finančni razbremenitvi občin (ZFRO). Področje zavarovanja se bo tako uredilo enotno, za celo državo, in sicer za nezgodna zavarovanja gasilcev, zavarovanja odgovornosti in zavarovanja pravne zaščite. Šlo bo za enotno zavarovanje, z letnim obračunom zavarovalne premije, katere bo krila država. Za občine to predstavlja tako administrativno kot tudi finančno razbremenitev. Na vprašanje o kakšnih zneskih je govora, je ministrstvo odgovorilo, da konkretnih številk zneskov premij še nimajo, razpolagajo pa s pavšalnimi zneski. Na zaprosilo združenj jih bodo posredovali občinam.

V zvezi s predlogom Predlog Zakona o spremembi Zakona o varstvu pred požarom in predlogom spremembe Uredbe o požarni varnosti je bilo s strani ministrstva povedano, da se oba predpisa spreminjata z namenom uresničitve določb ZFRO. Tako predlog Zakona dviguje mejo odstotka sredstev požarne takse namenja za sofinanciranje nakupa gasilskih vozil ter gasilske zaščitne in reševalne opreme v gasilskih enotah s sedanjih 70 odstotkov na 50 odstotkov, uredba pa določa dvig višine požarne takse iz pet na deset odstotkov od osnove za obračun požarne takse.

V nadaljevanju so udeleženci razpravljali o predlogu novele Zakona o gasilstvu. Državni sekretar je povedal, da sistem gasilstva v Sloveniji deluje dobro. Ker gre za kar obsežne spremembe zakona, je bila med udeleženci podano razmišljanje ali ne bi veljalo iti v smeri ali popolnoma novega zakona ali pa zmanjšanja členov, kateri so predmet sprememb. ZOS je v postopku javne obravnave pozdravilo spremembe, predvsem tiste, ki pomenijo finančno razbremenitev občin. S strani predstavnikov lokalnih skupnosti je bila podana kritika, da bi pripravljavci predloga Zakona morali občine oz. njihova združenja že prej vključit v pripravo besedila, saj je nenazadnje gasilstvo občinska javna služba. Ministrstvo se je strinjalo, da se spreminja veliko število členov, vendar rešitve zakona prinašajo izboljšanje dela. Prav tako pa so spremembe zakona nujne, saj je treba izničiti tveganje morebitnega nezakonitega delovanja. V okviru razprave je bilo izpostavljeno, da bi veljalo uvesti tudi plačilo intervencij, vendar so predstavniki ministrstva odgovorili, da bi se to lahko urejalo s spremembo Zakona o naravnih in drugih nesrečah.

Zadnja točka dnevnega reda je bilo požarno varovanje, oz. besedilo predloga Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o požarnem varovanju. Ministrstvo je v kratki predstavitvi povedalo, da je na nivoju države treba enotno urediti požarno varovanje za objekte, ki tega nimajo. Gre v pretežni meri za objekte lokalnih skupnosti. Sedaj požarno varovanje izvajajo v večini primerov zasebna podjetja, drugje pa gasilska društva. ZOS je v svojih pripombah pozdravil rešitve pravilnika in podal predlog priprave ocene finančnih posledic za občine. Prav tako pa smo predlagali, da se občine vključi v samo pripravo cenika požarnega varovanja.

V mesecu decembru z Ministrstvom za zdravje kar dvakrat o razdelitvi finančnih sredstev za primarno dejavnost

V mesecu decembru sta s predstavniki Ministrstva za zdravje (v nadaljevanju: MZ) potekala dva sestanka, katerih tema je bila razdelitev finančnih sredstev za primarno zdravstvo na podlagi Zakona o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih 2021 do 2030.

Prvi sestanek je potekal 14. 12. 2021. S strani MZ je bilo povedano, da bo v tem 10 letnem obdobju za primarni nivo zdravstva namenjenih 200 mio EUR. Predstavljeni sta bili dve možnosti razdelitve sredstev, in sicer:

1. po klasičnem postopku javnega naročila do porabe sredstev. Na razpis bi se lahko prijavile občine, ki so ustanoviteljice ali soustanoviteljice Zdravstvenega doma. Sredstva, ki se ne ni porabila v tekočem letu, se bi lahko prenesla v naslednje leto.
2. razdelitev finančnih sredstev po občinah ali po regijah glede na število prebivalcev v obdobju 10 let.

Predstavniki občin so podali svoje mnenje in se v večini strinjali, da je najbolj primeren način razdelitve finančnih sredstev po klasičnem javnem postopku javnega naročila do porabe sredstev.

V razpravi je predstavnik MZ povedal, da so prejeli dopise več manjših občin in občin, ki niso soustanoviteljice ZD o možnosti za pridobitev finančnih sredstev. Pojasnil je, da občine, ki niso soustanoviteljice ZD, nimajo pravne podlage za prijavo na razpis. Le-te bi si morale ob odcepitvi na podlagi zakona pravno formalo urediti soustanoviteljstvo. Take občine bodo lahko kandidirale na naslednjih razpisih, če si bodo uredile soustanoviteljstvo.

Prvi javni razpis bo namenjen projektom, ki so že v izdelavi oz. imajo pripravljeno vso projektno dokumentacijo in pridobljeno gradbeno dovoljenje. Povedano je bilo še, da bo za SUCe potekal ločen javni razpis. Ministrstvo za zdravje ima pripravljen seznam 10 SUCev, ki jih bo financiralo 100 %.

Drugi sestanek je potekal 22. 12. 2021, na katerem se je nadaljevala razprava o razdelitvi finančnih sredstev za primarno zdravstvo na podlagi Zakona o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih 2021 do 2030. S strani predstavnic ZOS je bil MZ pozvan k enakopravni obravnavi vseh občin, ki imajo interes vlaganja v infrastrukturo za potrebe primarnega zdravstva v njihovi lasti.

Na prvem sestanku je bilo namreč povedano, da občine, ki niso soustanoviteljice ZD, nimajo pravne podlage za prijavo na razpis. ZOS se s tem nikakor ne strinja, zato sta njegovi predstavnici na sestanku podali stališče, da bi morale biti upravičenci po razpisu občine, ki izvajajo vlaganja v objekte v svoji lasti (ali solasti več občin) in v katerih se izvaja mreža primarne zdravstvene dejavnosti (ali okviru programa ZD ali kot podeljena

koncesija), in to ne glede na to, ali je objekt v katerem se izvaja primarna zdravstvena dejavnost v upravljanju Zdravstvenega doma ali občine.

S predstavniki GURS o modelih množičnega vrednotenja nepremičnin

Sestanek s predstavniki GURS je potekal 20. 1. 2022, tema pa je bila usklajevanje modelov množičnega vrednotenja nepremičnin. Te mora GURS kot organ vrednotenja, na podlagi 10. člena Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin, preveriti vsaki dve leti.

GURS je ob preverjanju modelov ugotovil, da modeli, določeni z Uredbo o določitvi modelov vrednotenja, ki je bila sprejeta v marcu 2020, niso več skladni z merili, ki jih določa Zakon, zato jih je treba prilagoditi novemu stanju na trgu nepremičnin ter na novo določiti. Na sestanku je bil oblikovan predlog sodelovanja med združenji občin in GURS, in sicer da bi bile občine preko združenj pozvane k posredovanju mnenj o tem ali se strinjajo, da bi se za posredovanje modelov vrednotenja nepremičnin z občinami uporabili že obstoječi prostorski informacijski sistemi občin, v katere bi prenesli t.i. »shape formate«. S tem bi bil bistveno olajšan postopek podajanja pripomb na vrednostne cone in modele vrednotenja.

S strani predstavnikov GURS je bila predstavljena tudi časovnica sprejema vladne uredbe, katera naj bi Vlada RS sprejela predvidoma konec leta 2022. Za njen sprejem pa je predhodno treba uskladiti tudi vrednostne cone v shape formatu.

Na sestanku je bilo dogovorjeno, da bodo predstavniki GURS, z namenom pridobitve mnenj občin, oblikovali dokument, katerega bodo posredovali občinam. Občine so dopis prejele, o tem kakšen pa je bil odziv ZOS nima informacij.

Predsednik ZOS Robert Smrdelj z ministrom Jožetom Podgorškom o predlogu novele zakona o agrarnih skupnostih

11. 1. 2022 se je predsednik ZOS Robert Smrdelj sestal z ministrom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jožetom Podgorškom in z njim razpravljal o predlogu novele Zakona o agrarnih skupnostih. Ta se nahaja v državnozborskem postopku sprejema.

ZOS je v preteklosti že večkrat opozoril na težave določil Zakona, predvsem z vidika odmere davka pri prometu nepremičnin, ko predsednik agrarne skupnosti lahko sklene pogodbo, jo overi pri notarju, postopek se potem ustavi pri odmeri davka na promet nepremičnin. Spremembo tega je ZOS predlagal tudi Strateškemu svetu za debirokratizacijo, z namenom, da se to vključi v Zakon o debirokratizaciji, vendar predlog ni bil upoštevan.

S strani predstavnika MKGP, Andreja Hafnerja, je bilo povedano, da je ministrstvo v sodelovanju z Ministrstvom za finance in Finančno upravo RS pripravilo predlog, ki bo tovrstne težave rešil. Predsednik Smrdelj je pozdravil to rešitev.

Predsednik Smrdelj je izpostavil še predlog spremembe 41. člena, ki opredeljuje odplačen prenos nepremičnine kot celote. ZOS je predlagal spremembe v smeri, da bi občine imele predkupno pravico pri nakupu zemljišč na zavarovanih območjih, ob predpostavki, da se agrarna skupnost strinja. Dodal je, da gre praviloma za zemljišča, ki so lahko opredeljena tudi kot degradirana, pomembna pa so z vidika razvoja določenega območja (npr. ureditev krajinskega parka).

Ker navedeni člen trenutno ni predmet sprememb, je bilo s strani ministrstva povedano, da bodo preučili možnost kako v okviru sedaj odprtih členov zadevo uredi na način, da bi občine imele predkupno pravico pri zemljišč, ki jih prodajajo agrarne skupnosti. Eden od predlogov je bil sklenitev darilne pogodbe med agrarno skupnostjo in občino. Predsednik Smrdelj je kot predlog možne rešitve predlagal, da se to uredi v predlogu sprememb 43. člena, ki določa omejitve pri sklepanju darilnih pogodb.

Predsednik Smrdelj predstavil tudi amandma ZOS k 43.b členu predloga Zakona, ki določa prenos solastniškega deleža države in občine. Opozoril je na spornost določil predloga, saj ta ne omogoča prenosa zemljišč agrarnih skupnosti na občine, temveč le na ostale člane agrarnih skupnosti. Predlog je z vidika občin škodljiv, zato je ZOS predlagal njegov umik iz nadaljnje obravnave. Minister Podgoršek je v obrazložitvi predloga povedal, da gre predvsem za zgodovinsko specifičnost agrarnih skupnosti in da občine kot take nikoli niso bile naravne lastnice teh zemljišč. Dodal je, da agrarne skupnosti predstavljajo skupinsko upravljanje solastnine in to marsikje preprečuje propadanje gozdov, zaraščanje, opuščanje kmetijskih zemljišč. Do težav je začelo prihajati v postopkih denacionalizacije in če bi se zemljišča vračala na kmetijsko gospodarstvo in ne na posamezne osebe, bi bilo manj težav.

Predsednik Smrdelj je opozoril tudi na dejstvo, da ima precej agrarnih skupnosti zaradi nepravilnosti na deležih vpisano Republiko Slovenijo in zato je ZOS predlagal, da se v izogib dokazovanjem le-ti prenesejo v last občin. Dodal je, da občine svojih deležev ne morejo brezplačno prenesti na druge, čeprav ima to veliko vrednost. Brezplačen prenos zasebnikom je ocenil kot sporen.

Minister Podgoršek je poudaril, da agrarne skupnosti zelo dobro upravljajo s skupnim premoženjem in dodal, da tudi Združenje predstavnikov agrarnih skupnosti opozarja na težave, zato je bil oblikovan predlog, da se državo z zakonom umakne, občine pa se lahko umaknejo, če se strinjajo.

Predsednik Smrdelj je glede prenosa zemljišč agrarnih skupnosti na zasebnike še povedal, da je ta lahko tudi problematičen, saj bi ga lahko dobil nekdo, ki nima nobene veze s kmetijstvom. Zato je predlagal, da se zemljišče prenese tistim, ki imajo status kmeta.

Predsednik Smrdelj je tudi predlagal, da se deleži, ki so pisani na državo prenesejo na AS. V primeru tistih deležev, ki pa so zaradi napake pisani na državo namesto na občino oz. so predmet sodnega spora pa se počaka.

Predsednik Smrdelj je izpostavil še na 51. člen Zakona, ki določa zapuščino brez dedičev. Opozoril je na dolgotrajnost postopkov dedovanja, ki so v mnogih primerih še nedokončani. Predlagal je, da se v predlogu Zakona v prehodnih določbah določi, da se postopki dedovanj, ki so trenutno v teku, končajo po sedaj veljavni zakonodaji.

Z ministrom Poklukarjem o izzivih primarnega zdravstva

ZOS se je 25. 1. 2022 na povabilo ministra za zdravje Janeza Poklukarja udeležilo sestanka, katerega tema so bili izzivi primarnega zdravstva. Sestanka se je udeležil tudi predsednik ZOS Robert Smrdelj in župan Igor Ahačevčič, član predsedstva ZOS.

Minister Poklukar se je zahvalil županom in vodstvom zdravstvenih domov za sodelovanje pri izvajanju ukrepov za zajezitev epidemije COVID-19 in organizaciji cepljenja proti COVID-19. Dodal je, da je epidemija pokazala na vse manke področja zdravstva iz preteklosti in nam hkrati dala čas in priložnost za korak naprej za gradnjo vzdržnega sistema primarnega zdravstva.

Primarno zdravstvo se že vrsto let sooča s težavami na področju prostorske stiske in kadrovske podhranjenosti (manko družinskih zdravnikov, pediatrov, ginekologov in medicinskih sester). V lanskem letu je bil sprejet Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v slovensko zdravstvo v letih od 2021 do 2031, ki za investicije na primarni ravni zagotavlja sredstva v višini 200 mio EUR. Prav tako je bil 21. 1. 2022 objavljen Javni razpis Sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za leti 2022 in 2023, v sklopu katerega bo investicijam v letu 2022 namenjenih 17,5 mio EUR, v letu 2023 pa 20 mio EUR. S tem se pristopa k urejanju prostorske problematike.

Za iskanje rešitev s področja kadrovske podhranjenosti primarnega zdravstva, pa je minister Poklukar predlagal ustanovitev delovne skupine za iskanje kratkoročnih in dolgoročnih rešitev za izboljšanje razmer. Delovno skupino bi sestavljali po trije predstavniki ministrstva, občin, zdravstvene stroke in Zavoda RS za zdravstveno zavarovanje.

Župan Ahačevčič je pozdravil idejo o ustanovitvi delovne skupine in poudaril, da je skrajni čas za pričetek resnih pogovorov iskanju ustreznih rešitev za ureditev kadrovske podhranjenosti. Aktivnosti za iskanje ustreznih rešitev so začele potekati že pod okriljem ministra Šabedra, vendar so kasneje vse aktivnosti zastale predvsem zaradi izbruha epidemije COVID-19. Že takrat so bila s strani ZOS izpostavljena tri področja, in sicer izobraževanje, materialni pogoji in spodbude ki jih je možno dati zdravnikom. Poudaril je, da je treba nujno vzpostavit operativno delovno skupino, ki bo resnično pristopila k iskanju rešitev. Dodal je, da mora imeti delovna skupina mandat in pooblastila, da po parih mesecih pride do rezultata.

Tudi predsednik ZOS Robert Smrdelj je pozdravil idejo o ustanovitvi delovne skupine, kjer bi izpostavili konkretne težave s terena in našli ustrezne rešitve. Pozdravil je objavo zgoraj navedenega javnega razpisa, hkrati pa opozoril na konkretne težave s terena. Namreč sredstva se namenjajo zdravstvenim zavodom oz. zdravstvenim domovom. Je pa po občinah, ki niso ustanoviteljice zdravstvenih domov ali pa jih na njihovem območju ni, so pa ustanoviteljice, organiziranih kar nekaj zdravstvenih postaj ali podeljenih koncesij. Gre predvsem za manjše občine in glede na razpis bodo težko kandidirale. Podal je predlog, da se poizkusi stvari dopolnit na način, da bi bile do teh sredstev upravičene tudi te občine.

Združenja občin smo bila s strani Ministrstva za zdravje že pozvana k imenovanju predstavnika v delovno skupino. ZOS je v delovno skupino imenoval Igorja Ahačevčiča, župana Občine Dobrepolje. Delovna skupina je z delom že pričela.

Predsednik ZOS Robert Smrdelj s predstavniki MOP o javnem razpisu za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za zagotavljanje javnih najemnih stanovanj

15. 2. 2022 je na Ministrstvu za okolje in prostor, na pobudo ZOS, potekal sestanek, katerega tema je bila najava javnega razpisa za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za zagotavljanje javnih najemnih stanovanj. V okviru razpisa bo na voljo 60 mio evrov. Prvih 200 stanovanj bo moralo biti predano uporabnikom konec leta 2024.

V Slovenskem Načrtu za okrevanje in odpornost (NOO) je v okviru razvojnega področja Zdravstvo in socialna varnost tudi komponenta Stanovanjska politika (komponenta C4 K3). Ta vključuje investicijo Zagotavljanje javnih najemnih stanovanj, katere glavni cilj je zmanjšati primanjkljaj javnih najemnih stanovanj.

Upravičencem bodo prek javnega razpisa dodeljena nepovratna finančna sredstva za investicije gradnje novih stanovanj in za odkup stanovanj z namenom rabe kot javna najemna stanovanja s celovito prenovo stanovanj, ko bo to potrebno glede na ohranjenost stanovanja, energetsko učinkovitost, funkcionalnost stanovanja, ipd. Med upravičence sodijo lokalne skupnosti, javni stanovanjski skladi, neprofitne stanovanjske organizacije, ter druge organizacije, ustanovljene s ciljem zadovoljevanja potreb po javnih stanovanjih.

Predsednik ZOS Robert Smrdelj je predstavil težave manjših občin, ki se ukvarjajo z izzivi reševanja stanovanjske problematike in poudaril, da je napovedan vir za sofinanciranje javnih najemnih stanovanj zelo dobrodošel ukrep. Izpostavil je pomembnost razprave med deležniki pred njegovo objavo, ko je **še** pravi čas za oblikovanje ustreznih kriterijev.

V luči aktivnejše demografske politike je izjemnega pomena, da imajo mladi predvsem izven mest dovolj možnosti za najem stanovanja. To bi omogočilo, da bi se mladi npr. po končanem študiju vrnili v svoje rodno okolje in si tam ustvarili družino. V tem kontekstu je to trenutno velik problem, saj je tržna logika gradnje stanovanj predvsem v mestih in to spodbudi mladino na selitev ter hkrati poslabšuje demografsko sliko in krepi centralizem.

Izrazil je zadovoljstvo, da bodo tudi manjše prišle do prepotrebnih finančnih vzpodbud. Zanimalo pa ga je kdo bo imel prednost pri dodelitvi sredstev, na kakšen način se bodo dodeljevala in v kakšni višini jih bodo občine prejele.

Na voljo bo 60 mio evrov, kar je sicer precejšen znesek, vendar se glede na potrebe hitro izkaže, da bi potrebovali še precej več sredstev. Dodal je, da bi se morala sredstva nameniti območjem, ki jih najbolj potrebujejo. Prav tako pa je treba pozornost nameniti enakomernemu regionalnemu razvoju in več sredstev nameniti območjem, kjer bi se gradnja brez ustreznih finančnih vzpodbud težje zgodila. Gradnja stanovanj predstavlja za občine velik finančni zalogaj, ki ga brez zadolževanja ne bodo mogle izvesti. Zmožnost zadolževanja srednje velikih občin pa je zaradi restrektivnega ZFO občin precej omejena. Predsednik Smrdelj je zato poudaril, da bi bilo treba najti ustrezne rešitve, ki bi omogočale, da je tovrstno zadolževanje izvzeto iz kvote zadolževanj.

Predstavnica MOP, gospa Anita Hočevar je v zvezi s tem povedala, da se zadolžujejo lahko stanovanjski skladi, občine se ne morejo. Lahko pa se poslužijo možnosti ustanovitve stanovanjskega sklada. Dodala je, da je treba sredstva razdeliti med vse upravičence in ne zgolj občine. Izpostavila pa je tudi izjemno

kratke roke katere je določila Evropska komisija. Dodala je, da bodo skušali javni razpis pripravit na način, da bodo tudi manjše občine imele možnost kandidirat. Kriterije bodo še pripravili. Prednost pa bodo imeli projekti, ki že imajo gradbena dovoljenja oz. so tik pred tem, da je to izdano.

Predstavnik MOP, gospod Rok Klemenčič je v zvezi s sredstvi dodal, da so sredstva NOO nepovratna in se ne govori o zadolževanju. Ostali del projekta, ki se ne pokrije s sredstvi NOO, bi se pokrivalo s krediti po istih pravilih, ki veljajo za kvote zadolževanja občin. Dodal je, da je treba dati prednost projektom, ki so izvedljiva do konca 2024.

Predstavnik MOP, gospod Alen Červ je v razpravi dodal, da je treba preko sredstev NOO zagotoviti 480 stanovanj, kar predstavlja 1/3 od cca. 1200, zato se je strinjal s predsednikom Smrdeljem, da 60 mio evrov v tem kontekstu res predstavlja velikega zneska. Dodal je, da so tudi s strani manjših občin pridobili podatke o načrtovanih projektih.

Predsednik Smrdelj je izpostavil še, da bi bilo več kot dobrodošlo, da bi za bi se za periferna območja določil kakšen poseben delež sofinanciranja, in sicer večji delež. Prav bi bilo, da imajo šibkejša območja prednost.

Odprl je tudi razpravo o možnosti nakupa že zgrajenih stanovanj, in sicer ga je zanimalo ali je nakup možen samo od javnih podjetij ali je možen tudi zasebnikov. Z možnostjo odločitve med enim ali drugim bi občine lahko prišle do dodatnega števila neprofitnih stanovanj. Zanimalo ga je tudi ali morajo biti stanovanja v enem objektu ali so lahko v večih.

Alen Červ je v zvezi s posebnimi deleži financiranja še dodal, da ni možnosti različnih višin, ker ne gre za občine, ampak za neprofitna najemniška stanovanja. Pojasnjeno je bilo, da bodo dodatne točke prejeli projekti občin iz obmejnih problemskih območij in projekti občin, ki neposredno mejijo na obmejne občine.

V zvezi z možnostjo nakupa pa je dodal, da so predvideli možnost nakupa z obnovo (npr. energetska sanacija), sem pa ne sodi prenova obstoječih stanovanj, ki jih občina že ima v lasti. Lahko pa to velja za obstoječo stavbo, ki se ji spremeni namembnost in prenovi. (npr. dijaški in samski domovi v stanovanjske objekte). Dodal je še, da so strani občin pridobili podatke o stanovanjskih projektih in, da imajo občine gradbena dovoljenja za 1500 stanovanj, kar pomeni da se z vidika finančne plati (60 mio evrov) stvari izidejo. Tako v svoji analizi niso zaznali, da bi bilo premalo projektov in da bi bili preveč regijsko centralizirani.

Rok Klemenčič je pojasnil, da so lahko stanovanja v več objektih. V tem primeru je priporočljivo, da so vodena pod en projekt – t. i. razpršen projekt.

Predsednik Smrdelj je poudaril, da mora biti razpis fleksibilen, ki bo zajel čim večje število projektov. Mora pa biti tudi transparenten.

Objava javnega razpisa je predvidena v drugi polovici meseca marca, rok za predložitev projektov je 31. 5. 2022, rok za podpis pogodb pa bo 30. 6. 2022. Prvih 200 stanovanj bo moralo biti predano uporabnikom konec leta 2024. Investicije se bodo morale zaključiti najkasneje do 31. decembra 2025.

S predstavniki MJU, MNZ in Policijske akademije o predlogu Pravilnika o izobraževanju občinskih redarjev

15. 2. 2022 je potekal sestanek s predstavniki Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za notranje zadeve in Policijske akademije, katerega tema je bil predlog Pravilnika o strokovnem usposabljanju, obdobnem izpopolnjevanju ter preizkusu znanja občinskih redarjev.

V predstavitvi je bilo povedano, da je pravilnik, ki je že v javni obravnavi, deležen predvsem nomotehničnih sprememb, spreminja pa program strokovnega usposabljanja, in sicer se zmanjšuje število ur usposabljanja iz zdajšnjih 410 ur na 360 ur.

Znižuje se tudi strošek izobraževanja strokovnega usposabljanja, in sicer iz sedanjih 998,21 EUR na predvidenih 900,43€ na posameznika. To predstavlja finančno razbremenitev občin.

Samo trajanje in cena obdobnega izpopolnjevanja pa ostajata nespremenjeni.

V razpravi o letošnjem načrtu usposabljanj je bilo s strani predstavnika Policijske akademije, gospoda Kotarja, povedano, da zaradi razmer s COVID-19 datumi še niso znani. Izobraževanja se trudijo izvajat v nekem mehurčku v Gotenici, saj je treba zmanjšat možnost okužb na minimalno. Na področju policijskih usposabljanj so bili uspešni, težko pa to prenesejo na področje občinskega redarstva. Težava pa je tudi v kapacitetah nastanitev. V zvezi s tem je gospod Lavtar iz MJU povedal, da je možno koristiti tudi druge kapacitete države in poudaril strokovnost občinskih redarjev in njihov pomen v občinah.

S strani predstavnikov občinskih redarjev je bil podan predlog, da bi se tako za redna usposabljanja kot obdobna izpopolnjevanja določili neki fiksni termini, saj bi to omogočalo lažje načrtovanje dela (npr. redna vsako leto septembra, obdobna pa vsake pol leta). V zvezi s tem je bilo povedano, da je želja, da se datumi fiksno določijo, ampak na akademiji ne morejo zagotovit njihove izvedbe.

Pravilnik naj bi bil predvidoma sprejet v drugi polovici meseca marca. S sprejetjem novega pravilnika bo začel veljati tudi nov program usposabljanj.

Z MKGP o težavah javnih zavodov pri izvajanju javnih naročil živil

17. 2. 2022 je s predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano potekal sestanek na temo javnih naročil živil v zavodih. Sestanka sta se udeležili tudi predstavnici Odbora ZOS za socialo, vzgojo, izobraževanje, kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti Nataša Rupnik in Judita Methans Šarlah.

Težave se pojavljajo predvsem v osnovnih šolah, kjer nimajo zaposlenih oseb, ki bi se ukvarjale samo z javnimi naročili za živila, ampak so organizatorji prehrane učitelji.v vrtcih je manj težav na tem področju, saj imajo zaposlene organizatorje prehrane.

S strani MKGP je bila predstavljena ideja, da občine pomagajo z vodenjem postopkov javnih naročil živil, in sicer z vzpostavitvijo koordinacijske točke, predvsem na manjših občinah. Judita Methans Šarlah je predlagala, da MKGP pripravi nek osnutek javnega razpisa in ga posreduje zavodom, da jim bo v pomoč. Izpostavila je še, da se tako kot zavodi tudi občine soočajo s kadrovsko podhranjenostjo in da ne morejo zagotavljati podpore šolam pri izvajanju javnih naročil.

Nataša Rupnik je izpostavila, da šole najemajo zunanje izvajalce in odvetniške firme za izvajanje javnih naročil in da bi bilo smiselno iskat neke enotne rešitve v sodelovanju z Direktoratom za javno naročanje. Dodala je še, da bi občine lahko nudile podporo pri postopkih javnih naročil, ampak še vedno mora nekdo na osnovni šoli opravit določen del nalog. To je ključen problem, ker ni kadra.

Izpostavljena je bila tudi potreba po organizaciji izobraževanj s področja javnega naročanja živil tako za zavode kot občine. V prihodnjih tednih bo organiziran še en sestanek tako s predstavniki MKPG, MIZŠ, MJU, KGZS, Zadružno zvezo in občinami.

Seje predsedstva Združenja občin Slovenije

Člani predsedstva ZOS so se v letu 2021, kljub vsem ukrepom in omejitvam povezanih s COVID-19 srečali na kar 15 sejah, samo od septembra do konca decembra petkrat. Že v letu 2022 pa so se sestali na dveh rednih in eni dopisni seji. Ja, naši člani predsedstva so zelo aktivni.

Deveta seja predsedstva z državno sekretarko mag. Moniko Kirbiš Rojs

Na 9. redni seji, ki je potekala 10. 9. 2021 so člani predsedstva gostili državno sekretarko za razvoj in evropsko kohezijsko politiko mag. Moniko Kirbiš Rojs in dr. Roberta Drobniča iz Ministrstva z gospodarski razvoj in tehnologijo. Pogovor je med drugim potekal o izvajanju projektov mehanizma Dogovor za razvoj regij v programskem obdobju 2014-2020, mehanizmu celostnih trajnih naložb (CTN), lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost (CLLD) in o prihodnosti evropske kohezijske politike.

Člani predsedstva so pohvalili tvorno sodelovanje Službe Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko z občinami in se tega nadejajo tudi v prihodnje. Državna sekretarka Kirbiš pa je poudarila, da si prizadevajo, da bi bilo občinam na voljo čim več vsebin ter s tem tudi sredstev.

V razpravi o izvajanju projektov mehanizma Dogovor za razvoj regij v naslednjem finančnem obdobju je mag. Kirbiš povedala, da ti ostajajo, si pa prizadevajo poenostavit postopke, kar so člani predsedstva pozdravili.

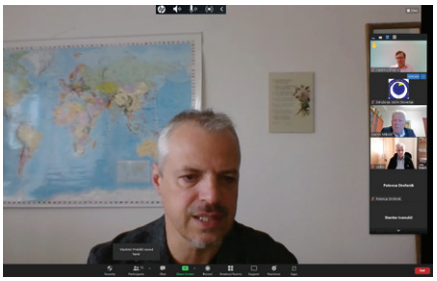
V obdobju od leta 2021 do 2027 bo dana prednost ukrepom iz področja digitalizacije in dviga produktivnosti. Na posameznih resorjih pa bodo izvedeni področni razpisi – npr. na MZI železniška povezljivost, na MOP pa večji sistemi za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, manjkajoči sistemi za zagotavljanje ustrezne kakovosti pitne vode, itd.).

Mag. Kirbiš je glede časovnice izvajanja operativnega programa evropske kohezijske politike 2021–2027 povedala, da naj bi bil pripravljen do konca letošnjega leta. Pomembno pa bo, da bodo hkrati pripravljeni tudi operativni programi posameznih ministrstev.

Predsedstvo je med podalo tudi pobudo, da se v okviru nove finančne perspektive Evropske kohezijske politike zagotovijo sredstva za investicije v predšolsko in šolsko infrastrukturo, za področje civilne zaščite in turistične infrastrukture.

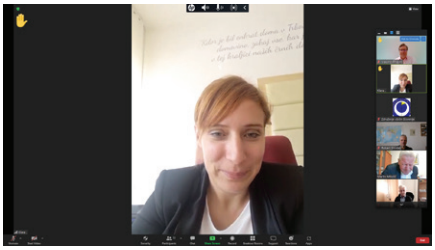
Deseta seja predsedstva v znamenju povprečnine za leti 2022 in 2023

Član predsedstva ZOS so na 10. redni seji, ki je potekala 23. 9. 2022, obravnavali vsebine povezane s pogajanji z državo o višini povprečnine za občine za leti 2022 in 2023. Sprejet je bil tudi sklep, da se na sorodni združenji naslovi pobuda za poenotenje pri pogajanjih z državo.

ZOS je vztrajal pri predlogu višine povprečnine v znesku 661,67€ za leto 2022 ter 670,97€ za leto 2023.

Poleg povprečnine pa je predsedstvo ZOS potrdilo tudi predlog odprave nesorazmerne zadolžitve občin na podlagi Zakonov o izvrševanju proračunov v letih od 2016 do 2020, ko se je del sredstev za sofinanciranje investicij opredelil kot povratna sredstva, čeprav jih Zakon o financiranju občin predvideva kot nepovratna. ZOS je to predlagal že večkrat, saj gre za anomalijo, ki med občinami

poglablja razvojne razlike, je nekorektna in nesorazmerna. Oblikovan je bil predlog, da se v okviru Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2022 in 2023 vsa povratna sredstva prekvalificirajo v nepovratna. Skupna masa vseh takšnih povratnih sredstev je nekaj nad 80 mio evrov, katera naj bi se vračala naslednjih 10 let in to predstavlja cca 8 mio evrov na leto. Problem se nazorno kaže s konkretnimi številkami, in sicer je povprečje vračila sofinancerskih sredstev v Sloveniji 39 evrov/prebivalca, npr. v občini Solčava pa je ta znesek 850 evrov/prebivalca, v Ilirski Bistrici 190 evrov/prebivalca, ali pa v občini Tolmin 115 evrov/prebivalca medtem, ko pa nič v močnih občinah, saj je bil znesek tovrstnih povratnih sredstev pri teh občinah nezanimiv v kontekstu zahtevnosti črpanja.

Tudi na enajsti seji predsedstva ZOS o višini povprečnine za leti 2022 in 2023

Pogajanja z Vlado RS so bila konec meseca septembra 2021 v zaključni fazi, zato se je 24. 9. 2021 ponovno sestalo predsedstvo ZOS in ponovno razpravljalo o višini povprečnine za leti 2022 in 2023. Prav tako pa tudi o odpravi nesorazmerne zadolžitve občin.

Prvotni predlog višine povprečnine za leti 2022 in 2023, katerega smo na ZOS pripravili na podlagi analize stroškov dela občin in občinskih posrednih proračunskih uporabnikov, je 661,67€ za leto 2022 ter 670,97€ za leto 2023. V okviru pogajanj o višini povprečnine, ki so potekala v okviru vladne Delovne skupine za lokalno samoupravo, je bil s strani ministra za javno upravo Boštjana Koritnika podan predlog, da

se povprečnina za prihodnje leto določi v višini 638€.

Predsedstvo ZOS je z namenom nadaljnjega dobrega in uspešnega sodelovanja sprejelo sklep, na podlagi katerega je bilo podana načelna podpora vladnemu predlogu povprečnine v višini 638€. Kljub temu pa je predsedstvo ZOS ministru

Boštjanu Koritniku podalo v ponovni razmislek predlog, da se povprečnina določi v višini 645€. Namreč, zaradi povečanja stroškov dela iz naslova mase plač, bodo občine v zagotove imele stroške v tej višini oziroma tudi višje in še vedno prepričani, da so naši izračuni bili in so povsem realni.

V okviru pogovorov o določitvi višine povprečnine je ZOS ponovno odprl razpravo o odpravi nesorazmerne zadolžitve slovenskih občin iz naslova povratnih sredstev za sofinanciranje investicij in oblikovalo predlog, na podlagi katerega bi se povratna sredstva 21. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1) pretvorijo v nepovratna sredstva. Menimo, da bi z odpravo te anomalije bistveno pripomogli k uravnoteženemu razvoju Slovenije ter nenazadnje uspešnejšemu črpanju evropskih sredstev naslednje finančne perspektive.

ZOS in Skupnost občin Slovenije (SOS) sta v okviru svojih organov oblikovala različna predloga na tem področju, katerim je nedvomno skupni imenovalec dobrobit slovenskih občin. Glede na dobro sodelovanje z Vlado RS, smo izrazili stališče, da je pravilno, da Vlada RS preuči oba predloga in se odloči, da podpre oba ali vsaj enega oz. oblikuje kompromisni predlog:

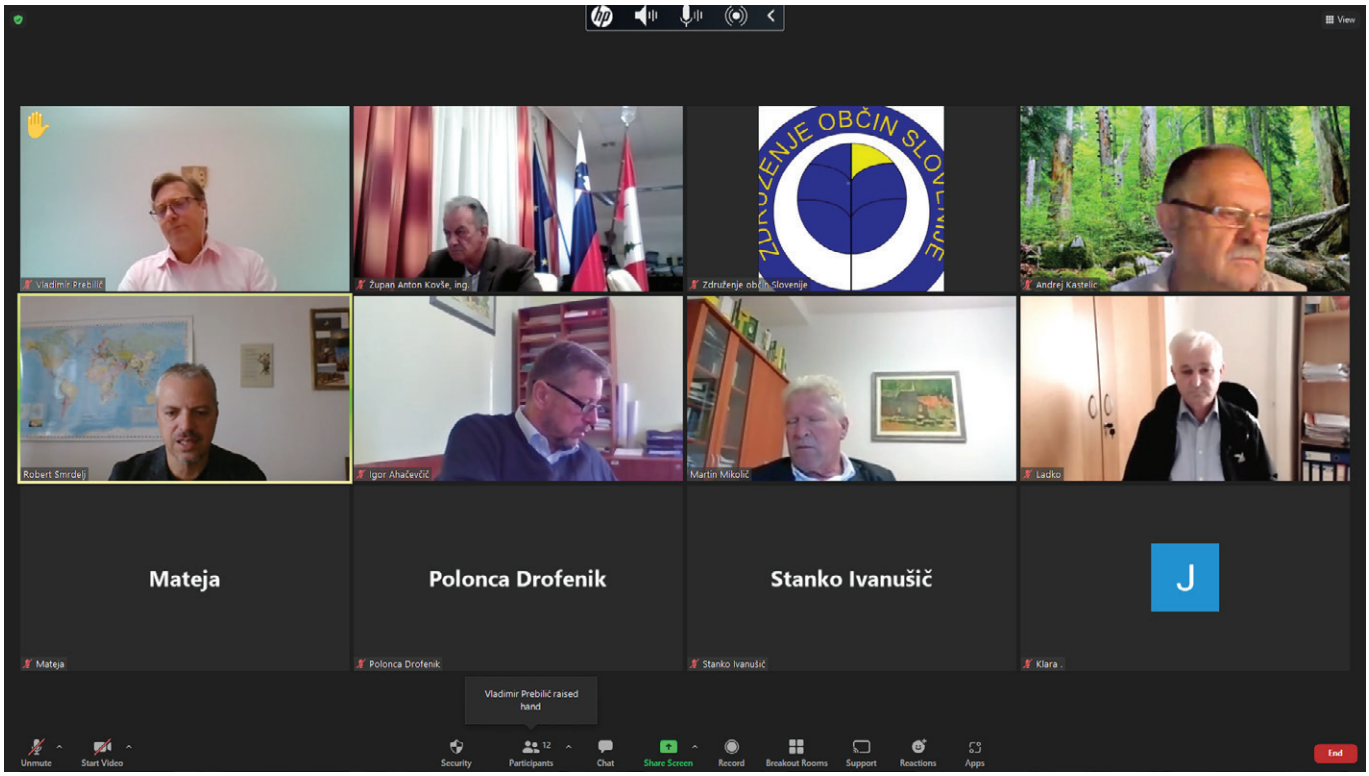
- ZOS je predlagal, da se v okviru ZIPRS2223 vsa povratna sredstva prekvalificirajo v nepovratna.
- SOS je oblikoval predlog, da se razvojna sredstva v skladu s 15.a členom ZFO – 1 iz 6 odstotkov dvignejo na 8 odstotkov za proračunsko obdobje 2022 in 2023.
- oblikovanje morebitnega kompromisnega predloga.

V Sloveniji imamo zelo različne občine z različnimi interesi in pogledi. Povprečnina je najpomembnejši agregat financiranja, vendar pa so pri najšibkejših in obrobnih občinah zelo pomembni tudi razvojni viri iz naslova 15.a člena ZFO ter veliko breme iz preteklih povratnih sredstev za sofinanciranje investicij.

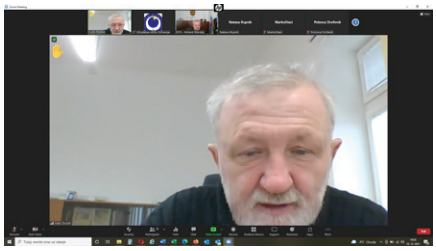
Na dvanajsti seji predsedstva ZOS o problematiki cen gradbenega materiala in vplivu na dvig cen izvedbe investicij v občinah

28. 10. 2021 so se člani predsedstva sestali na 12. redni seji, na dnevnem redu katere je bila samo ena točka dnevnega reda, in sicer problematika cen gradbenega materiala in vpliv na dvig cen izvedbe investicij v občinah.

Z namenom izvedbe in izbora izvajalcev so bili na strani občin izvedeni postopki javnega naročanja, katerih posledica je v večini primerov sklenitev gradbenih pogodb s klavzulami fiksnih cen. Predsedstvo ZOS je opozorilo, da so občine sredi intenzivnega investicijskega obdobja, v katerem se veliko pozornosti namenja izvajanju večjih ali manjših infrastrukturnih projektov in v letu 2021 so se soočile z bistveno povečanim obsegom zahtevkov za povišanje pogodbenih cen zaradi razmer na trgu gradbenih materialov. Ti zahtevki pa imajo en sam skupni imenovalec, in sicer sklicevanje na normativno ureditev (656. člen OZ, PGU

23 (1977), PGU 27 (2020)). Ta je sicer že vrsto let sprejeta in v praksi utečena, se pa občine soočajo z nizom novih interpretacij teh pravil. Korektivna klavzula določila o nesprejemljivosti cen se je v preteklosti tako aplicirala za primere, ko je v izvedbi dogovora prišlo do zvišanja skupne pogodbene cen za več kot 10%, aktualni zahtevki pa se praviloma nanašajo za dvig na posameznih postavkah. Podana je bila ugotovitev, da ravno tako ni enotnega mnenja glede tega, ali in do katere mere (tudi datumsko) je moč šteti

epidemiološko situacijo COVID-19 kot pravno utemeljen temelj za uveljavljanje instituta bistveno spremenjenih okoliščin. Upoštevati je namreč potrebno, da izvedba javnih naročil obsega tudi preverjanje ponudnikov, ki morajo nenazadnje izkazovati usposobljenost (tudi finančnega) obvladovanja posla, za katerega je že vnaprej znan parameter fiksnosti pogodbenih cen. Naslednja izpostavljena težava v procesu ugotavljanja utemeljenosti zahtevka je bila presoja dokazil, s katerimi izvajalci utemeljujejo svoje zahtevke. V začetku obdobja so občine prejemale zgolj pavšalne zahtevke, ki se sklicujejo na posplošene ali informativne dokaze (statistično gibanje cen na trgu), zadnji zahtevki pa so bili pospremljeni z elaborati s priloženimi ponudbami dobaviteljev, pri čemer pa je bilo nemogoče presoditi, ali odražajo dejanske cene na trgu ali pa so potencialno posledica takšnega ali drugačnega dogovora z izvajalcem. Zasledili smo tudi prakso dobaviteljev, pri katerih se cena na enoto mere materiala skozi čas ne spreminja, ampak se spreminja samo vrednost priznanega popusta kupcu, kar pred naročnika ravno tako postavlja dilemo, ali gre za upravičen temelj ali ne. V zraku so ravno tako odgovori na vprašanja, ali se kot dejstvo izhodiščne cene obravnava cena ob oddaji ponudbe ali ob podpisu pogodbe, itd.

Nenazadnje pa v preteklosti ne poznamo primera, ko bi zaradi padca cen na trgu gradbenih materialov bilo predlagano znižanje pogodbeno dogovorjene cene. Samo nihanje cen na trgu gradbenih materialov pa je vsem izvajalcem poznano dejstvo, ki ne more biti tuje, pogodbene klavzule o fiksnosti cen in vnaprejšnjem odpovedovanju zahtevkov pa je institut, ki ob nižanju cen varuje tudi in predvsem izbrane izvajalce.

Tako smo na Ministrstvo za finance, Direktorat za javno naročanje na Ministrstvu za javno upravo in Računsko sodišče RS posredovali poziv, da v najkrajšem možnem času pripravijo pojasnila oz. navodila, ki naj bodo v svoji vsebini toliko konkretna in natančna, da bodo vzdržno in učinkovito orodje občin pri obvladovanju prejetih zahtevkov in bodo hkrati predstavljala ustrezno podlago za možnost enakopravne obravnave izvajalcev javnih naročil.

Na zadnji seji predsedstva ZOS v 2021 z mag. Moniko Kirbiš Rojs o Partnerskem sporazumu za obdobje 2021-2027 in Izhodiščih Programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021 in 2027

Predsedstvo Združenja občin Slovenije je na 13. redni seji, ki je potekala 22. 12. 2021, gostilo državno sekretarko za razvoj in evropsko kohezijsko politiko mag. Monika Kirbiš Rojs, ki je predstavila tekoče aktivnosti v zvezi z Partnerskim sporazumom za obdobje 2021-2027 in Izhodiša Programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2021 in 2027. Oba dokumenta sta del Večletnega finančnega načrta za obdobje 2021–2027.

Formalno potrditev dokumentov s strani Evropske komisije se pričakuje sredi prihodnjega leta. Razpisi za projekte bodo objavljeni v letu 2023. V razpravi o razpisih prihodnje finančne perspektive je predsedstvo izpostavilo nujnost zagotovitve sredstev za izvajanje infrastrukturnih projektov, katerim je treba dati prednost pred digitalnimi vsebinami. V okviru naslednje finančne perspektive bi bilo treba zagotoviti sredstva za izvajanje projektov izgradnje vrtcev, osnovnih šol in športnih objektov, saj so potrebe slovenskih občin na tem področju izredno velike. Žal je možnosti, da bi bilo temu tako malo, saj Evropska komisija temu ni naklonjena.

Izredno velike potrebe občin po dodatnih sredstvih so tudi na področju izvajanja projektov odvajanja in čiščenja odpadnih vod in zagotavljanja ustrezne pitne vode. Predsedstvo je tako opozorilo na nujnost povečanja sredstev za projekte odvajanja in čiščenja odpadnih vod in zagotavljanja ustrezne pitne vode iz sedanjih slabih 100 mio evrov na 300 mio evrov.

V pogovoru o izvajanju projektov mehanizma celostnega trajnega razvoja (CTN), ki se bo za mestne občine izvajal tudi v prihodnji finančni perspektivi je bilo povedano, da bodo tovrstna sredstva za ostale občine zagotovljena v okviru Dogovora za razvoj regij (DRR). V okviru slednjega bo na voljo 470 mio evrov in same vsebine bodo bolj odprte kot so bile sedaj. Pri samem sofinanciranju projektov pa naj bi se upoštevala stopnja razvitosti občin, kot to določa Zakon o financiranju občin. To na ZOS

pozdravljamo. Mestne občine so s sredstvi CTN uredile mestna jedra in prav je, da je ta možnost dana tudi ostalim občinam.

Predsedstvo ZOS na prvi redni seji v letu 2022 že podal predlog dviga povprečnine

2. 2. 2022 je predsedstvo ZSO na razpravljalo o posledicah, s katerimi se soočajo tudi občine zaradi dviga cen energentov, hrane in storitev.

ZOS je že konec januarja Vladi RS predlagal dopolnitev Zakona o nujnih ukrepih za omilitev socialnih posledic zaradi vpliva visokih cen energentov, hrane in storitev, in sicer z določilom o dvigu povprečnine na znesek 661,67€ za leto 2022 in na 670,97€ za leto 2023. s sklepom predsedstva ZOS pa smo predlog dopolnila k navedenemu zakonu posredovali tudi Državnemu zboru RS in Državnemu svetu RS.

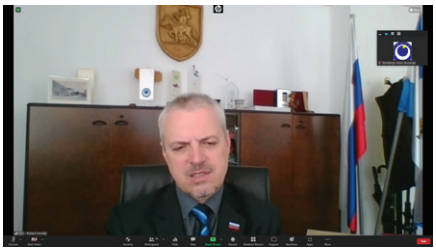
Na dodatno povečanje stroškov občin je ZOS opozoril že meseca oktobra 2021, ko so se tudi občine soočale s posledicami dviga pogodbenih cen gradbenih materialov. Zaradi obeh podražitev smo pozvali, da se med upravičence za pomoč uvrsti tudi občine, in sicer na način, da se v zgoraj navedenem zakonu na novo določi povprečnina v višini 661,67€ za leto 2022 in za leto 2023 v višini 670,97€. Predlagana višina povprečnine je bila sicer izračunana že za potrebe pogajanj za vlado v letu 2021 in predstavlja dejanske stroške občin v času, ko se občine še niso soočale z zgoraj navedeno problematiko.

Na drugi seji v letu 2022 predsedstvo ZOS z mag. Moniko Kirbiš Rojs o sredstvih sedanje in prihodnje kohezijske politike

Predsedstvo Združenja občin Slovenije je na 2. redni seji gostilo državno sekretarko na Službi Vlada RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko mag. Moniko Kirbiš Rojs. Tema pogovora je bila razprava o kohezijski politiki v naslednji finančni perspektivi, s poudarkom na pripravi programskih vsebin. Vključevanje občin v pripravo programskih vsebin je ključno za uspešno črpanje kohezijskih sredstev.

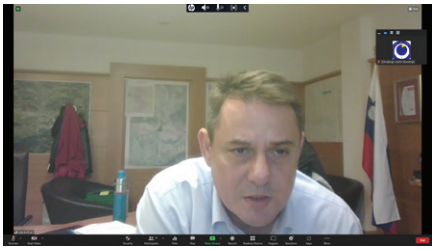
Prav tako pa so oblikovali poziv vsem političnim strankam, ki bodo kandidirale na državnozborskih volitvah, da v svoje programe vključijo tudi vsebine, ki so pomembne za nadaljnji razvoj lokalne samouprave in oblikovali predlog spremembe Zakona o skladnem regionalnem razvoju.

Mag. Monika Kirbiš je s sodelavci podala kratko predstavitev sedanjih aktivnosti in časovnico za naprej. Največ razprave pa je bilo namenjene financiranju projektov iz dveh teritorialnih pristopov - Celostne teritorialne naložbe (CTN), in endogena regionalna politika (DRR). Tako je za projekte CTN v naslednji finančni perspektivi predvidenih 130 mio evrov in za DRR 316 mio evrov. V dosedanji finančni perspektivi so bile do sredstev CTN upravičene mestne občine in enako ostaja tudi v prihodnji finančni perspektivi. Do sredstev DRR, ki je bil do sedaj poznan pod imenom Dogovor za razvoj regij, bodo v novi finančni perspektivi upravičene vse občine, razen mestnih. Različna stališča in mnenja se pojavljajo predvsem pri tem ali so v primeru regijskih projektov do sredstev DRR upravičene tudi mestne občine. Predsedstvo ZOS je zavzelo stališče, da bi do sredstev DRR morale biti upra-

vičene vse občine, razen mestnih, saj je njim namenjen CTN. V primeru, da bi lahko sredstva DRR črpale tudi mestne, pa bi bili še enkrat več priča neenakosti med občinami in temu, da se sredstva vse preveč stekajo v velike centre in premalo na podeželska območja. Namreč v primeru regijskih projektov, v katerih bi sodelovalo več občin, lahko mestne občine za ta namen črpajo sredstva iz mehanizma CTN, ostale pa iz DRR.

Zadnji del seje predsedstva je bil namenjen razpravi o prihajajočih državnozborskih volitvah. Združenje občin Slovenije namreč pred vsakimi državnozborskimi volitvami na politične stranke, ki bodo kandidirale, naslovi pismo, v katerem jih pozove k vključitvi

vsebin s področja lokalne samouprave v njihove programe in kasneje v koalicijske pogodbe. Pomembno je, da so politične stranke že vnaprej seznanjene s perečimi vsebinami, katere lahko ob uspešni izvolitvi v Državni zbor RS tudi rešujejo oz. izboljšujejo. Prvo na kar smo opozorili, in to opozarjamo že vrsto let, je da bi morale biti vsebine s področja delovanja lokalne samouprave združene pod okriljem enega ministrstva. Tega pa bi moral voditi minister, ki bi imel v vladni ekipi pomembno vlogo.

Prav tako so oblikovali predlog sprememb Zakona o skladnem regionalnem razvoju, katerega bo Združenje občin Slovenije posredovalo pristojnemu ministrstvu. Predsedstvo ZOS je predlagalo spremembo kazalnikov obmejna problemska območja, saj ti velikokrat onemogočijo kandidiranje na javnih razpisih. Sredstva pridobljena iz tega naslova pa bi pomembno doprinesla h gospodarskemu razvoju posameznih območij.

Odbor ZOS za socialo, vzgojo, izobraževanje, kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti o spremembah 34. člena Zakona o vrtcih

Članice Odbora ZOS za socialo, vzgojo, izobraževanje, kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti so obravnavale 34. člen Zakona o vrtcih, za spremembo katerega je bila na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport oblikovana delovna skupina. Slednja se je sestala v začetku meseca decembra 2021 in v okviru razprave na tokratni seji je bilo dogovorjeno, da združenja oblikujejo svoje predloge ureditve 34. člena, o katerih bo razprava potekala na naslednji seji. Do novega sklica seje delovne skupine še ni prišlo in zdi se, da bodo aktivnosti na tem področju ponovno zastale.

Pa malo osvetlimo za kaj gre. 34. člen Zakona o vrtcih določa zagotavljanje sredstev s strani občin zasebnim vrtcem za posameznega vključenega otroka v višini 85% cene istovrstnega programa javnega vrtca, zmanjšano za prispevek staršev. Sredstva se zagotavljajo zasebnim vrtcem, če

- izvajajo najmanj poldnevni program,
- vključujejo najmanj za 1 oddelek predšolskih otrok,
- zagotavljajo kader v skladu z zakonodajo,
- so dostopni vsem otrokom.

Vrtci so javna služba in v to javno mrežo, katero zagotavlja občina, se lahko na podlagi koncesij vključujejo tudi zasebni izvajalci. Skladno z določili 34. člena zakona pa je vsem zasebnim vrtcem pod zgoraj navedenimi pogoji omogočeno sofinanciranje plačila staršev s strani občine. S tem pa se zagotavlja sofinanciranje programa tudi zasebnim vrtcem brez koncesij. Rešitev je bila v zakon vnesena v času velikega povečevanja rojstev, katerim občine niso mogle slediti z gradnjo dodatnih kapacitet.

V zadnjih letih se ugotavlja, da je v večini občin z obstoječo javno mrežo in obstoječo mrežo zasebnih vrtcev zagotovljeno dovolj mest za vključitev vseh predšolskih otrok. So pa tudi obstoječi zasebni vrtci pomembni za nadaljnjo zagotavljanje vseh potreb po predšolski vzgoji. Določeni zasebni vrtci zagotavljajo tudi posebno vsebino - pedagogiko, ki jo ni možno zagotoviti v javnih vrtcih (vrtci montessori, waldorfski vrtci).

Prav tako je bilo v zadnjih letih veliko razprav in pogovorov na temu ustanavljanja in sofinanciranja zasebnih vrtcev. Nihče ne nasprotuje zasebnim vrtcem ali njihovem ustanavljanju, so pa mnenja občin o njihovem sofinanciranju različna tako kot so si med seboj različne občine same. Tudi prakse med občinami so različne – nekatere imajo na svojem območju več zasebnih vrtcev, druge nobenega in zato je treba problematiko urediti na sistemskem nivoju, na način, da bo ustrezal vsem stranem.

Vedno znova se poraja več vprašanj, dilem in zdi se kot da se vrtimo v krogu. Prvič, ali naj se kljub sistemu, ki omogoča podeljevanje koncesij, s katerimi lahko občine, skladno s potrebami, zagotavljajo dodatne kapacitete izven javnih vrtcev, še naprej omogoča obvezno sofinanciranje plačila staršev vsem zasebnim vrtcem? In to tako kot določa 34. člen Zakona o vrtcih, torej tudi vrtcem brez koncesij. In drugič, ali naj se v primeru ohranitve 34. člena, postavi dodatne pogoje za zasebne vrtce za, ki že obstajajo? To bi npr. lahko pomenilo, da bi se za te vrtce določilo neko prehodno obdobje, v katerem bi imeli na voljo možnost, da pridobijo koncesijo. kot prehodno obdobje, da velja le v primeru nezadostnih mest v javnem vrtcu, da se zniža višina sofinanciranja...).

Nenazadnje pa je treba izpostaviti tudi dejstvo, da je za vsem tem še mnogo drugih, vzporednih težav, ki jih imajo občine. Namreč, občine težko načrtujejo dolgoročen razvoj predšolske vzgoje, če nimajo nikakršnega vpliva na ustanavljanje zasebnih vrtcev. Na področju predšolske vzgoje se izvaja veliko investicij tako v obstoječe kapacitete vrtcev kot v izgradnjo novih. To so zahtevni in več letni postopki. Če občine nimajo ne vpliva in ne vpogleda v ustanavljanje zasebnih vrtcev, je resnično težko načrtovati razvoj področja predšolske vzgoje.

Članice Odbora so sprejele mnenje in ga podale predsedstvu ZOS v razpravo ter potrditev. V mnenju so predlagale ohranitev financiranja zasebnih vrtcev, katerega določa 34. člen Zakon o vrtcih, vendar v malce spremenjeni obliki. Predlagale so, da se zasebne vrtce vključi v javno mrežo na podlagi koncesij, vrtce s posebnim programom pa se še naprej financira na podlagi 34. člena. Hkrati so predlagale določitev prehodnega obdobja 5 let, v katerem zasebni vrtci z občino sklenejo koncesijsko pogodbo. V tem času se ohrani 85% sofinanciranje zasebnih vrtcev. V kolikor pa občina v tem času v javnih vrtcih nima zagotovljenih mest, lahko zagotavlja višji odstotek sofinanciranja. S sprejetem sklepu so še zapisale, da po koncu prehodnega obdobja zasebni vrtci z občino sklenejo koncesijsko pogodbo za obdobje 15 let, za zasebne vrtce s posebnim programom (npr. montessori vrtci) bi se po prehodnem obdobju ohranilo sofinanciranje v višini 60%.

Predsedstvo ZOS je v razpravi pritrdilo mnenju Odbora, razen v delu, ki določa višino sofinanciranja pa prehodnem obdobju. Predsedstvo je predlagalo sofinanciranje v višini 70%.

Prav je, da imajo starši možnost izbire. Prav pa bi bilo tudi, da imajo občine možnost odločiti se ali bodo na svojem področju potrebovale zasebne vrtce in jih tudi sofinancirale ali ne. Ne gre pa tudi pozabit na dejstvo, da gre za javna sredstva in občine so zavezane z njimi ravnati gospodarno.

Od septembra 2021 do marca 2022 organiziranih 13 spletnih izobraževanj

Od izida zadnje številke časopisa Glas občin je preteklo nekaj časa in medtem smo za občine in drugo zainteresirano javnost pripravili veliko različnih izobraževanj. Dogodki so bili dobro obiskani, prejeli pa smo tudi veliko pozitivnih povratnih informacij.

Priprava proračuna občine

Združenje občin Slovenije je za občine v oktobru 2021 pripravilo aktualen seminar o pripravi proračuna za občine za leti 2022 in 2023. Seminarja se je udeležilo preko 70

Predavatelj Kristjan Dolinšek iz Ministrstva za finance je za udeležence pripravil zanimiv in koristen seminar v katerem so se slušatelji seznanili z dokumenti in postopki za pripravo in sprejem občinskih proračunov, s finančnimi načrti neposrednih in posrednih uporabnikov občinskega proračuna.

Prav tako pa so se udeleženci seznanili s spremembami in novostmi v letu 2021, ki vplivajo na izvrševanje proračuna in s spremembami in novostmi v primerih zadolževanja občine.

Popis in inventura v občinah za 2021

25. novembra 2021 smo za zaposlene na občinah pripravili seminar na temo popis in inventura v občinah. Predavateljica Majda Gominšek je udeležencem podrobno predstavila zakonodajo na računovodskem področju, kakšne naj bodo priprava na popis (predmet popisa, čas, komisije, izvedba popisa (popis sredstev in obveznosti do virov sredstev), zaključek popisa (poročilo o opravljenem popisu). Dotaknili so se tudi zaključnega računa za leto 2021, in pa novosti za leto 2022 - nova višina za obračun prispevkov, novi razlogi za zadržanost z dela (sobivanje, kratkotrajna odsotnost), redna delovna uspešnost 2% - 2 osnovni plači JU dec21 in pa tudi o ZIPRS2223 ter povprečnini za leto 2022.

Novela Uredbe o upravnem poslovanju

V začetku decembra 2021 smo za občine pripravili predstavitev v oktobru sprejete Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o upravnem poslovanju. Predstavitve se je udeležilo preko 60 udeležencev.

Predavatelj, mag. Matjaž Remic, je je slušateljem predstavil novosti, ki jih uredba prinaša predvsem pri poslovanju občin, organov državne uprave, in nosilcev javnih pooblastil, ki bodo pozitivno prispevale tudi k poenostavitvi postopkov za uporabnike. Poseben poudarek je bi na predstavitvi novosti, ki zadevajo občine. Tako so udeleženci podrobneje izvedeli katere so spremembe in novosti na področju elektronskega poslovanja in obveznosti naročanja.

Javno naročniške pogodbe in dvig cen

9.12. 2021 je ZOS za občine in druge javne zavode organizirali izobraževanje na temo Javno naročniške pogodbe in dvig cen, ki sta ga izpeljali Vesna Cukrov in Veronika Cukrov iz odvetniške družbe Cukrov.

Udeleženci izobraževanja so se seznanili s hitro ponovitvijo faz javnega naročanja, temeljnimi načeli ZJN-3, ZPVPJN-C ter Portal Erevizija, z ugotavljanjem spodobnosti ponudnika, kako pregledamo in ocenimo ponudbo ter splošno o spremembah pogodb JN med samim njihovim izvajanjem. Razlaga je vsebovala tudi veliko navezave na sodno prakso, ki je lahko uporabniku v veliko pomoč.

V drugem delu predavanja pa je bil poudarek na problematiki dviga cen surovin in materialov iz dveh vidikov, in sicer kadar pride do dviga cen po sami sklenitvi pogodbe z izbranim ponudnikom in če pride do dviga cen pred samo sklenitvijo pogodbe ter po oddaji ponudb.

Spremembe Zakona o javnem naročanju

V začetku januarja 2022 smo pripravili seminar na temo sprememb Zakona o javnem naročanju ZJN-3B. V letu 2022 so pričele veljati spremembe, ki so predvsem praktične narave in bodo pomembno vplivale na obstoječo prakso javnega naročanja. Verjetno najpomembnejša sprememba je dvig nekaterih mejnih vrednosti za izvedbo posameznih vrst postopkov javnega naročanja, nove izjeme, spremembe glede objav, popravki določil v zvezi z dokazili o nekaznovanosti in spremembe prekrškovnih določb.

Predavateljica Maja Marinček je udeležencem predstavila spremembe, ki so pričele veljati s 1.1.2022 na področju evidenčnih naročil, spremembe mejnih vrednosti, izločitev nekaterih storitev iz socialnih in drugih posebnih storitev, jasna umestitev izločenih sklopov med evidenčna naročila, nove izjeme od postopkov javnega naročanja in obveznosti v zvezi z njimi, spremembe glede objave obvestil o naročilu in odločitev, novosti glede objave razpisne dokumentacije, ukrepi v primeru nedelovanja sistemov za elektronsko oddajo ponudb, nebistvene napake in možnosti dopolnjevanja ponudb po novem.

Javnofinančni predpisi v povezavi z vodenjem računovodskih evidenc

18.1.2022 smo za občine in druge javne zavode organizirali izobraževanje na temo javno naročniških pogodb in dviga cen, ki sta ga izvedli Vesna Milanovič in Marija Arnuš.

Udeleženci so poslušali predavanje v katerem so jim bili podrobno predstavljeni problemi, s katerimi so se občine soočale pri izvrševanju proračunov v letu 2021. Poudarek sta predavateljici dali na pravilih pri izvrševanju proračuna občine v povezavi s financiranjem posrednih uporabnikov proračuna.

Predstavljeno na kakšen način se bodo sredstva mehanizma za okrevanje in odpornost zagotavljala za projekte, ki so vključeni v Načrt za okrevanje in odpornost in novosti Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2022 in 2023.

Zaključni račun proračuna občin

Konec meseca januarja 2022 smo izvedli seminar na temo zaključnih računov.

Predavatelja Kristjan Dolinšek in Gordana Gliha sta preko 80 udeležencem predstavila zaključni račun. Predstavila sta postopek priprave s poudarki na kaj morate biti pozorni.

Podrobno je bil predstavljen Zaključni račun proračuna občine - Struktura in vsebina ZR proračuna (izkazi, obrazložitve, priloge) postopek priprave ZR občine, sprejem ZR, objava in poročanje, pregled ugotovljenih nedoslednosti pri pripravi ZR občin, noveliran Priročnik za pripravo ZR proračuna občine. V drugem delu je bila predstavljena povezava med sistemom delovanja EZR in premoženjsko bilanco. Predstavitev on – line aplikacije, pregled neusklajenih terjatev in obveznosti, pregled novega Pravilnika o pripravi konsolidirane premoženjske bilance države in občin.

Govora je bilo o začasnem financiranju občinskih proračunov - Priprava podlag za začasno financiranje - Specifike izvrševanja proračuna v obdobju začasnega financiranja, izpostavljena so bila najpogostejša vprašanja občin glede izvrševanja proračuna v obdobju ZF in noveliran Priročnik za pripravo začasnega financiranja občin.

Novosti za pravilen obračun plač v javnem sektorju

Na opozorilo občin, da se jim pogosto pojavljajo vprašanja v zvezi z obračunom plač in drugih prejemkov, smo za občine in javne zavode 2.2.2022 organizirali seminar, na katerem so bile predstavljene novosti za pravilen obračun plač v javnem sektorju.

Glede na spremenjeno zakonodajo in razmere v obdobju po in med epidemijo prihaja do vprašanj in dilem kako pravilno obračunati plače ter ostala povračila povezana z delom.

Predavateljica Majda Gominšek je na pregleden način podala strokovne informacije s področja delovnopravne zakonodaje in obračunavanja plač in prejemkov. Na predavanju je opozorila na najpogostejše napake v praksi, udeležence je usmerila kje lahko najdejo tudi ustrezno pravno podlago.

Spremembe ZUreP-3 za občine

Nov Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3) je bil sprejet 9. decembra 2021. Veljati je začel 31.12.2021, uporabljati pa se začne 1.6.2022.V ta namen smo za udeležence iz občinskih logov organizirali predstavitev novosti, ki jih prinaša ZUreP-3.

Na predavanju, kjer sta predavatelja mag. Tomaž Černe in Marinka Konečnik Kunst, v dveh delih predstavila da ZUREP-3 v ključnih rešitvah ne spreminja sistema urejanja prostora, ki ga je vzpostavil ZUREP-2, temveč odpravlja nekatere pomanjkljivosti dosedanje ureditve, in sicer:

- dopolnjuje temeljna pravila urejanja prostora,
- optimizira postopke priprave prostorskih aktov,
- dopolnjuje pomen in vlogo lokacijske preveritve,
- spreminja vlogo in naloge nekaterih udeležencev na področju urejanja prostora,
- prenavlja določila glede postopka določanja in evidentiranja gradbenih parcel,
- spreminja način odmere komunalnega prispevka,
- dopolnjuje vsebino prostorskega informacijskega sistema in način vzdrževanja podatkov evidence stavbnih zemljišč, način pridobivanja informacij iz prostorskih aktov,
- izboljšuje možnost nadzora občine nad posegi v prostor preko mehanizma izdaje pogojev za poseg v prostor in soglasja za posege v prostor za katere se ne pridobiva gradbeno dovoljenje ter inšpekcijskega nadzora.

Posebnosti DDV na področju javnega sektorja

Združenje občin Slovenije je 22. 2. 2022 organiziralo seminar z naslovom »Posebnosti DDV na področju javnega sektorja«.

Na seminarju, ki je potekal spletno, je predavateljica mag. Aleksandra Heinzer v prvem delu predavanja z udeleženci predelala in obnovila znanja kdo je davčni zavezanec, kdo so osebe javnega prava, kdaj se mora oseba javnega prava, kaj so oproščene dejavnosti v javnem interesu.

Pregledali so tudi področja odbitka DDV pri investicijah, pravic do odbitka DDV, najpogostejše dileme na področju odbitka DDV v javnem sektorju, transakcijah z nepremičninami, stanovanjskih objektov, dotaknili so se prenosa komunalne infrastrukture na občino, stavbnih pravic, služnostnih pravic, odgovarjala je na v naprej zastavljena vprašanja udeležencev in sprotna vprašanja, ki so se pojavila, predvsem so se nanašala na gradnje, opravljanje različnih gradbenih del, sofinanciranih projektih.

Predelali so tudi poročanje o DDV-O in veliko je bilo raznih primerov iz prakse. Predavanje je bilo podkrepljeno z veliko primeri iz sodne prakse in pa povezavami na podobna vprašanja in odgovore iz FURS-a.

V drugem delu so bili udeleženci seznanjeni z vsemi spremembami, predlaganimi in sprejetimi. Posebej zanimive so bile pravica do odbitka DDV za električna osebna vozila, poenostavitve delovanja sistema DDV za kmete, ukinitev predhodne priglasitve glede uporabe oprostitve DDV (43. člen ZDDV-1). Vsi udeleženci so prejeli odgovore na njihova vprašanja oziroma so odgovore prejeli po predavanju.

Proces priprave projekta v NRP občine (kaj moramo vedeti o DIIP, PIZ in IP)?

Na seminarju, ki smo ga organizirali 24. 2. 2022, je predavateljica mag. Nataša Dolanc Jerman iz Ministrstva za finance, udeležencem podrobno predstavila razliko med projektom, programskim projektom, ukrepom oz. dejavnost na PP in operacijo, preletela je zakone in predpise.

Podala pa je tudi pregled kakšen je projektni cikel, njegov pomen in pomen priprave projekta, značilnosti občinskih načrtov razvojnih programov (NRP), proces priprave projekta (programa), poročanje o projektih v NRP in pa težave, ki se pojavljajo v praksi.

Udeleženci so na predavanju zastavljali vprašanja, na katera so prejeli tudi takojšnje odgovore.

Ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev

1. 3. 2022 smo za zainteresirane udeležence iz občin organizirali seminar na temo Ocenjevanja in napredovanja JU, ker je predavateljica mag. Katarina Hočevar udeležencem predstavila postopek ocenjevanja javnih uslužbencev in postopek izvedbe napredovanj v plačne razrede ter nazive.

Na seminarju so bili obravnavani in pojasnjeni elementi plačnega sistema, ki so podlaga za ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev v lokalnih skupnostih. Obravnavani so bili tudi postopki izdaje aktov ter opravil pri letnem ocenjevanju in izvedbi napredovanj skladno z veljavno zakonodajo.

Nov Gradbeni zakon

Gradbeni zakon (GZ-1), objavljen v Uradnem list RS št. 199/21, je stopil v veljavo 31. decembra 2021. Do pričetka njegove uporabe, to je 1. junija 2022, se uporablja Gradbeni zakon, zato smo v začetku marca za zainteresirano javnost pripravili predstavitev novele gradbenega zakona in njegovih določenih podzakonskih aktov.

Podrobnejša vsebina je zajemala predstavitev novele gradbenega zakona, ki ureja gradnjo vseh vrst objektov z vidika projektiranja, udeležencev pri graditvi objektov, zagotavljanja bistvenih zahtev, dovoljevanja gradnje in uporabe objektov.

Zasedanja Odbora regij

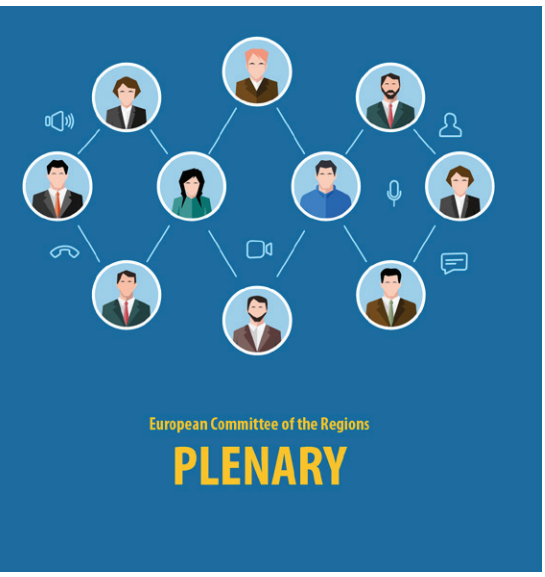
V letu 2021 je bilo izvedenih šest plenarnih zasedanj odbora Regij in dva izredna dogodka, katerih so se udeležili predstavniki slovenske delegacije. Člani so se udeleževali sej komisij COTER, NAT, ECON, ENVE, SEDEC, ki so običajno organizirane pred plenarnimi zasedanji.

Na decembrskem plenarnem zasedanju je bil poročevalec član slovenske delegacije Uroš Brežan, župan občine Tolmin, ki je predstavil akcijski načrt EU za ekološko kmetovanje.

V septembru 2021 pa smo aktivno sodelovali pri organizaciji in izvedbi 206. zasedanja predsedstva OR, ki je bilo izvedeno v Sloveniji, in sicer 23. in 24. 9. 2021 v Lipici. Predsednik OR se je sestal s predsednikom Državnega sveta RS in s člani slovenske delegacije v Odboru regij ter vodstvi združenj občin.

Beseda je tekla o številnih vprašanjih povezanih z načrtom okrevanja, spopadanjem s pandemijo in seveda o gospodarskih razmerah v Evropi kot v Sloveniji. Govorili so tudi o prizadevanjih Slovenije za regionalizacijo, kjer je predsednik OR Tzitzikostas povedal, da v odboru regij v celoti podpirajo prizadevanja za regionalizacijo države, ki bi državljanom prinesla številne koristi. Prav tako so reševali vprašanja, ki so bila povezana s konferenco o prihodnosti Evrope in so se strinjali, da bodo v naslednjih mesecih v Sloveniji organizirali lokalni dialog v katerem vi sodelovali državljani. Šlo bi za obsežen dialog in razpravo, s katero bi začeli oblikovati prihodnost unije. Lotili so se tudi vprašanj, ki so povezana z zelenim dogovorom in dejstvom, da se bo Cop26 zgodil že v tem letu. Slovenija je zelena država in podpira ukrepe, ki jih je potrebno sprejeti, da bi se soočili s klimatsko krizo. Predsednik Tzitzikostas je povedal da Odbor regij podpira prizadevanja županov in ostalih, ki si prizadevajo, da bi podprli prizadevanja za obnovo Slovenije.

Zasedanje Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti

Kongres lokalnih in regionalnih oblasti, se je v letu 2021 sestal dvakrat, tudi hibridno, se pravi udeležba članov preko videokonference ali v živo Strasbourgu in sicer v mesecu marcu in oktobru.

40. zasedanje Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti je bilo izvedeno v dveh delih, in sicer prvi del 23.-24. 3. 2021, drugi del 15.-17. 6. 2021. 41. zasedanje Kongresa pa je bilo izvedeno v živo v Strasbourgu.

Zasedanja se je udeležil vodja delegacije dr. Vladimir Prebilič, ki je skozi celo leto aktiven pri delovanju kongresa. Med drugim je v letu 2021 in začetku leta 2022 sodeloval pri pri monitoringu na Nizozemskem, na 41. zasedanju pa je bil tudi poročevalec. Sodeloval je tudi pri monitoringu v Veliki Britaniji in Turčiji, za katera bo na 42. kongresu podal tudi poročila. Za KLRO je spremljal pa je tudi potek volitev v Maroku. Sodeloval je na raznih predavanjih, ki jih organizirajo države članice KLRO in so potekali ali videokonferenčno ali v živo. Prav tako pa je pripravil predstavitev, ki bo predstavljena na 42. zasedanju Kongresa na temo **Neodvisni kandidati in opozicija na lokalnih in regionalnih volitvah.**

Izdajatelj glasila je Združenje občin Slovenije.

odgovorna urednica:	Polona Drofenik
grafična priprava in tisk:	ART32 d.o.o., Špes, grafični studio
uredništvo glasila:	Združenje občin Slovenije
naslov uredništva:	Glas občin, Dunajska cesta 156, 1000 Ljubljana

